

OKAN ÜNİVERSİTESİ
İSTANBUL

TEKNİK VE ENDÜSTRİ MESLEK LİSESİ
ÖĞRENCİLERİNİN İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ
KÜLTÜRÜNE BAKIŞ AÇISI

Yüksek Lisans Tezi

HÜSEYİN AKBABA

İSTANBUL, 2015

T. C.

OKAN ÜNİVERSİTESİ

FENBİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ LİSANS ANABİLİM DALI

TEKNİK VE ENDÜSTRİ MESLEK LİSESİ
ÖĞRENCİLERİNİN İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ
KÜLTÜRÜNE BAKIŞ AÇISI

Yüksek Lisans Tezi

HÜSEYİN AKBABA

Tez Danışmanı: Yrd. Doç. Dr. MUSTAFA YAĞIMLI

İSTANBUL 2015

T. C.

OKAN ÜNİVERSİTESİ

FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ LİSANS ANABİLİM DALI

Tezin Adı: **Teknik ve Endüstri Meslek Lisesi Öğrencilerinin İş Sağlığı ve
Güvenliği Kültürüne Bakış Açısı**

Öğrencinin Adı Soyadı: Hüseyin AKBABA

Tez Savunma Tarihi:/..../2015

Bu tezin Yüksek Lisans tezi olarak gerekli şartları yerine getirmiş olduğu Fen Bilimleri Enstitüsü tarafından onaylanmıştır.

Prof. Dr. Alinur BÜYÜKAKSOY

Enstitü Müdürü Vekili

İmza

Bu Tez tarafımızca okunmuş, nitelik ve içerik açısından bir Yüksek Lisans tezi olarak yeterli görülmüş ve kabul edilmiştir.

Jüri Üyeleri

İmzalar

Tez Danışmanı

Yrd. Doç. Dr. Mustafa YAĞIMLI

Üye

Prof. Dr. Savaş AYBERK

Üye

Prof. Dr. Emin ARCA

ÖNSÖZ

Bu çalışmanın hazırlanmasında destek ve yardımlarını esirgemeyen tez danışmanım Sayın Yrd. Doç. Dr. Mustafa YAĞIMLI' ya, istatistik çalışmalarında emeğini esirgemeyen Mühreli KARA 'ya, çalışmam boyunca manevi desteğinden asla yoksun kalmadığım eşim Çağla AKBABA'ya ve bir daha geriye döndüremeyeceğim zamanlarını çaldığım kızım Elif Helin AKBABA' ya ve oğlum Deniz AKBABA 'ya teşekkürü borç bilirim.

İSTANBUL, 2015

Hüseyin AKBABA

ÖZET

TEKNİK VE ENDÜSTRİ MESLEK LİSESİ ÖĞRENCİLERİNİN İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ KÜLTÜRÜNE BAKIŞ AÇISI

Hüseyin Akbaba

Tez Danışmanı: Yardımcı Doçent Doktor, Mustafa Yağımlı

Mayıs 2015

Medeniyet insanla başlar. İnsanı, özelde kişiyi dikkate almadan hiçbir çalışma yapamayız. Baş döndürücü bir hızda ilerleyen değişim ve dönüşüm rüzgarları içerisinde özne yine insandır. Ne kadar yeni üretim veya teknoloji buluşları ve açılımları yapsak ta insan yine olmazsa olmazdır sistemin. Çünkü en karmaşık yapı aslında insanın kendisidir ve sınırlarını yine insan belirler. İçinde insan olmayan hiçbir sistem başarılı olamaz, yani insan hep öznedir.

İnsanlar çoğaldıkça daha çok üretme gereği hissetmiş ve yeni buluşlar, gelişmeler, sanayinin doğuşuna sebebiyet vermiştir. Gelişmişlik diye tabir edebileceğimiz seviyenin göstergelerinden en önemlisi insan yaşam kalitesinin ve insan hayatının ne derece önemsendiğidir aslında.

On yıllardır hep söylenen ve daha uzun bir süre daha söylenecek olan gelişmekte olan bir ülkenin insanları için de en önemli öge yine yaşam kalitesidir. Yaşam kalitesinin arttırılması, bireyin algılarıyla alakalıdır aslında. Bireylerin dünyayı anlama, tanıma, yorumlama, istekte bulunma ve gerçekleştirme çabaları algılamanın en önemli bileşenleridir. Bu bileşenleri geliştirmenin temelinde ise iyi bir eğitim organizasyonu yatmaktadır.

Eğitimin çeşitliliği, kalitesi , ulaşılabilir olması, en önemlisi de fırsat eşitliği gibi evrensel ve mantıksal normlarla yürümesi gerekmektedir. Ülkemizin gelişmekte olan bir ülke statüsünden çıkarak gelişmiş bir ülke olabilmesinin en önemli ayaklarından bir tanesi eğitim, diğeri ise sanayileşmedir. Sanayileşme, kalkınmanın en önemli unsurlarından biridir. Bu sebeple, ülkemizde hizmet ve üretim alanlarında teknolojik gelişmelere uyumlu, mesleki ve teknik bilgi ve becerilerle donatılmış insan kaynağına ihtiyaç duyulmaktadır. Bu ihtiyacı karşılamak için, çağdaş teknoloji metotlarını bilen, yorumlayan, kullanan, geliştiren ve yeniliklere uyum sağlayan vasıflı insan gücünün yetiştirilmesi için ülkemizde de mesleki ve teknik eğitim kurumları kurulmuştur. İş hayatının ihtiyaç duyduğu nitelikli insan gücünün işletmelerle iş birliği yapılarak yetiştirilmesi, mesleki ve teknik eğitim sistemi bütünlüğü içerisinde desteklenerek geliştirilmesi ve yaygınlaştırılması gerekmektedir. Bu sebeple mesleki ve teknik öğretim, kalkınmanın hızlandırılması, istihdamın artırılması ve ülkenin

rekabet gücünün yükseltilmesi yönünden kritik öneme sahiptir. Bu önemin, toplumun her kesimine kavratılması gerekmektedir.

Son yıllarda özellikle gelişmiş ülkelerin izlediği iş sağlığı ve güvenliği politikaları, çalışanların katılımını sağlayarak bütün ilgili tarafları bir araya getiren, risk önleme kültürünün gelişimi ve risklerin önceden tahmin edilerek kontrol altına alınmasını esas alan, koruyucu yaklaşımlara dayanmaktadır. Bu politikalarda önemle vurgulanan bir diğer husus da, eğitim ve korunma kültürünün, çalışma yaşamında kalite ve verimliliğin sağlanması ve sürdürülmesinde en temel unsur olduğu, bu nedenle küçük yaşlardan itibaren iş sağlığı ve güvenliği konusunda eğitim ve duyarlılığın artırılması gerekliliğidir.

Özellikle gençlerin çalışma hayatında eğitim, deneyim, iş sağlığı ve güvenliği bilinci eksikliği, risk almaya meyilli oluşları, dikkatlerinin çabuk dağılması, fiziksel, zihinsel ve ruhsal yönden gelişmelerini tamamlamamış olmaları gibi nedenler göz önüne alınarak, yetişmekte olan nesillere çağdaş düzeyde bir davranış eğitimi ve teknik teknoloji eğitimi verilmelidir. Bu eğitimler çalışanları da kapsayacak şekilde mesleki bilinç eğitimleriyle desteklenerek ortak bir iş sağlığı ve güvenliği kültürü oluşturulmalıdır.

Araştırmanın birinci bölümünde; araştırma konusu, araştırma amacı, araştırma problemi, araştırma soruları ve araştırmanın sınırlılıkları açıklanmaktadır.

Araştırmanın ikinci kısmında, yapılan literatür taramaları sonucunda elde edilen konu ile ilgili kaynaklar değerlendirilmiştir. Bu bölümünde başlangıç aşamasında oluşturulan araştırma soruları çerçevesinde konunun kavramsal çerçevesi ortaya koyulmuştur.

Araştırmanın üçüncü bölümde araştırmanın yöntemine ilişkin açıklamalar yapılmıştır. Bu bölümde konu seçimi, araştırmanın modeli, çalışma gerçekleştirilirken kullanılan yöntem ve teknikler, çalışma grubu ile veri toplama araçları hakkında bilgiler verilmektedir.

Dördüncü bölümde ise elde edilen bulgular irdelenmiş, bağımlı ve bağımsız değişkenlerin tek tek analizleri yapılmıştır.

Araştırmanın beşinci bölümünde ise sonuç ve önerilere yer verilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Risk algısı, Meslek liseleri, İş Sağlığı ve Güvenliği, Risk kültürü.

ABSTRACT

PERSPECTIVE OF TECHNICAL AND INDUSTRIAL HIGH SCHOOL STUDENTS ON OCCUPATIONAL HEALTH AND SAFETY CULTURE

Hüseyin Akbaba

Supervisor: Assistance Professor Mustafa Yağımlı

May 2015

Civilizations starts with the people. If we do not take into account the person as an individual, we cannot accomplish anything. In this changing and developing world, the subject is always the human. No matter how many new inventions we make or how much the technology grows, the essential one for the system is always the human. Because the most complex structure is the human himself, and again he defines his limits. Nothing which does not involve the human can be successful, which means human is always the subject.

People have felt the necessity to proliferate and produce more new inventions and developments, and the emergence of industrial era was inevitable, actually the most important indicator of this is how much we care about the quality of human life and life standards.

For decades, it has always been said, and will continue to be said that for a developing country the most important element is the quality of life. Improving the quality of life is actually bound to the individual's perception. Individuals understanding of the world, how they see or interpret, and their desire to act are the most important components of the detection. On the basis of the development of these components is a good education organization.

The quality of education, diversity, being accessible, most importantly, equal opportunities, such as universal and logical norms need to be provided. One of the most important pillars for eventually becoming a developed country is the education, and the other is industrialization. Industrialization is one of the most important aspects of development . Therefore, people who are consistent with the technological developments and production services, also equipped with professional and technical skills and knowledge are needed. To meet this need, vocational and technical training institutions are founded in order to train students, so that they will be the skilled manpower and able to know the methods of modern technology, review, use, develop and innovate to adapt to our country.

To be trained in company with the cooperation of qualified manpower for the bussiness life, vocational and technical education system are needed to develop within the integration and dissemination . This is why vocational and technical education has a critical importance for accelerating the development, in terms of raising the employment and increasing the country's competitiveness. This importance should be realized by every sector of society.

In recent years, Occupational health and security policies pursued in particular by developed countries, bringing together all interested parties by ensuring the participation of employees, is based on the preventive approach which risk prevention culture is in the development and controled by anticipating risks basis . Also it emphasized that the other issues in this policy, education and preservation of culture, work life quality and ensuring the efficiency are the most fundamental elements in maintaining, therefore, there is an increasing need for education and awareness of occupational health and safety from an early age.

Especially young people, lacking of working life, education, experience, occupational health and safety awareness deficiency, being inclined to take risks, and quickly distracted, physical, or mentally not being developed must be taken into account a behavioral education in the contemporary level of the generations that are grown and maintenance technology should be taught. These trainings for employees in common occupational health and safety culture should be supported by the awareness of vocational training.

In the first part of the research study, research goal, research problem, describes the limitations of the research questions and research are explained.

Resources obtained from the literature on the subject made in the second part of the study were evaluated. In the framework of the research questions in this section were created in the initial phase set out the conceptual framework of the subject.

Information on the third part of the research method of the study was conducted. In this section, topic selection, research models, methods and techniques used while working, presents information about data collection tools with a working group.

In the fourth chapter elaborates the results obtained, the individual analysis of dependent and independent variables were performed.

In the fifth part of the research, the discussions and suggestions are included.

Keywords: risk perception, vocational schools, Occupational Health and Safety, Risk culture.

İçindekiler

ÖNSÖZ	iv
ÖZET	iv
İçindekiler	xi
TABLolar	xxvii
KISALTMALAR	xl
1. GİRİŞ	41
1.1 ARAŞTIRMANIN KONUSU	45
1.2 ARAŞTIRMANIN AMACI	46
1.3 ARAŞTIRMANIN SINIRLILIKLARI	47
2. KURAMSAL TEMELLER	48
2.1 EĞİTİM VE MESLEKİ TEKNİK EĞİTİM	48
2.1.1 EĞİTİMİN TARİHİ	48
2.1.2. MESLEKİ VE TEKNİK EĞİTİM	57
2.1.3. MESLEKİ VE TEKNİK EĞİTİMİN MEVCUT DURMU	60
2.2 İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ	67
2.2.1 İş Sağlığı ve Güvenliğinin Tanımı	68
2.2.2 İş Sağlığı Ve Güvenliğinin Tarihçesi	70
2.2.3 Uluslar Arası Çalışma Örgütü (ILO)	73
2.2.4 Dünya Sağlık Örgütü (WHO)	81
2.2.5 İş Sağlığı ve İş Yönetim Sistemi (OHSAS 18001Güvenliği)	82
3. VERİ VE YÖNTEM	88
3.1 ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ	88
3.2 ÇALIŞMA GRUBU	88
3.3 VERİLERİN TOPLANMASI	89
3.4 VERİLERİN ANALİZİ	89
4. BULGULAR	91

4.1 BAĞIMSIZ DEĞİŞKENLER İLE İLGİLİ BULGULAR.....	93
4.1.1 Cinsiyet Değişkeni İle İlgili Bulgular	93
4.1.2 Kaçınıcı Sınıfta Okuduğuna Dair Bulgular	94
4.1.3 Öğrencilerin Branşlarına Ait Bulgular	95
4.1.4 Öğrencilerin İş Güvenliği ve Sağlığı Konusundan Ne Kadar Haberdar Olduklarının Bulgusu	96
4.1.5 9-10-11 ve 12 Sınıf Dönem Başında İlk Olarak İş Güvenliği Anlatılarak Döneme Başlanılıp Başlanılmadığı İle İlgili Bulgular	97
4.1.6 Halen Bir Dersinin İçeriğinde İş Güvenliği Anlatılıp Anlatılmadığına Dair Bulgular	98
4.1.8 Okulumuzda İş Sağlığı ve Güvenliği Kurallarına Önem Verilir ve Uymayanlar Hakkında İşlem Yapılıp Yapılmadığına Dair Bulgular	100
4.1.9 Teknik Öğrenciler Mutlaka İş Güvenliği Eğitimi Almalı mıdır ? Sorusuna Dair Bulgular	101
4.1.10 Öğrencilerin En Son Ne Zaman Sağlıkla İlgili Bir Gözetimden Geçtiği İle Alakalı (göz, kulak vb) Bulgular	101
4.1.11 Okuduğum Okulda İdarecilerimin ve Öğretmenlerimin İş Güvenliği Konusunda Yetkin Olduklarını Bilirim ve Gerekli Önlemleri Aldıklarını Düşünürüm İle İlgili Bulgular	102
4. 2 BAĞIMLI DEĞİŞKENLER İLE İLGİLİ BULGULAR.....	103
4.2.1 Öğrencilerin Atölye Ortamındaki Tehlikeleri Tanımlamaları ile “Cinsiyeti” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Kruskal Wallis-H Testi İle İlgili Bulgular	103
4.2.2 Öğrencilerin Atölye Ortamındaki Tehlikeleri Tanımlamaları ile “Kaçınıcı Sınıfta Okumaktasınız” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Kruskal Wallis-H Testi İle İlgili Bulgular	104
4.2.3 Öğrencilerin Atölye Ortamındaki Tehlikeleri Tanımlamaları ile “Branşları” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Kruskal Wallis-H Testi İle İlgili Bulgular	105

4.2.4 Öğrencilerin Atölye Ortamındaki Tehlikeleri Tanımlamaları ile “İş Sağlığı ve Güvenliğinden Haberdar Olma” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Kruskall Wallis-H Testi İle İlgili Bulgular	106
4.2.5 Öğrencilerin Atölye Ortamındaki Tehlikeleri Tanımlamaları ile “Dönem Başında İlk Olarak İş Güvenliği Anlatılarak Döneme Başlanılmıştır” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Mann Whitney-U Testi İle İlgili Bulgular	107
4.2.6 Öğrencilerin Atölye Ortamındaki Tehlikeleri Tanımlamaları ile “Halen Bir..... Bir.....” Bağımsız Değişken Arasındaki Mann Whitney-U Testi İle İlgili Bulgular	107
4.2.7 Öğrencilerin Tehlikeler İçin Önceden Pratik Önlemler Düşündükleri ile “Cinsiyet” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Mann Whitney-U Testi İle İlgili Bulgular	108
4.2.8 Öğrencilerin Tehlikeler İçin Önceden Pratik Önlemler Düşündükleri İle “Kaçınıcı Sınıfta Okumaktasınız” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Kruskall Wallis-H Testi İle İlgili Bulgular	109
4.2.9 Öğrencilerin Tehlikeler İçin Önceden Pratik Önlemler Düşündükleri ile “Branşları” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Kruskall Wallis-H Testi İle İlgili Bulgular	110
4.2.10 Öğrencilerin Tehlikeler İçin Önceden Pratik Önlemler Düşündükleri ile “İş Sağlığı ve Güvenliğinden Haberdar Olma” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Kruskall Wallis-H Testi İle İlgili Bulgular	111
4.2.11 Öğrencilerin Tehlikeler İçin Önceden Pratik Önlemler Düşündükleri ile “Dönem Başında İlk Olarak İş Güvenliği Anlatılarak Döneme Başlanılmıştır ” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Mann Whitney-U Testi İle İlgili Bulgular	112
4.2.12 Öğrencilerin Tehlikeler İçin Önceden Pratik Önlemler Düşündükleri ile “Halen Bir Dersinizin İçeriğinde İş Güvenliği Anlatılmaktadır ” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Mann Whitney-U Testi İle İlgili Bulgular	113

4.2.13 Öğrencilerin Tehlikeler İçin Önceden Pratik Önlemler Düşündükleri ile “İş Güvenliğini Hangi Derste Anlatılmaktadır ” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Kruskall Wallis-H Testi İle İlgili Bulgular.....	113
4.2.14 Öğrencilerin Kimsenin Yardımına İhtiyaç Duymadan Tedbir Alması ile “Cinsiyet” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Mann Whitney-U Testi İle İlgili Bulgular	114
4.2.15 Öğrencilerin Kimsenin Yardımına İhtiyaç Duymadan Tedbir Alması İle “Kaçınıcı Sınıfta Okumaktasınız” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Kruskall Wallis-H Testi İle İlgili Bulgular	115
4.2.16 Öğrencilerin Kimsenin Yardımına İhtiyaç Duymadan Tedbir Alması ile “Branşları” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Kruskall Wallis-H Testi İle İlgili Bulgular	116
4.2.17 Öğrencilerin Kimsenin Yardımına İhtiyaç Duymadan Tedbir Alması ile “İş Sağlığı ve Güvenliğinden Haberdar Olma” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Kruskall Wallis-H Testi İle İlgili Bulgular	117
4.2.18 Öğrencilerin Kimsenin Yardımına İhtiyaç Duymadan Tedbir Alması ile “Dönem Başında İlk Olarak İş Güvenliği Anlatılarak Döneme Başlanılmıştır” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Mann Whitney-U Testi İle İlgili Bulgular	118
4.2.19 Öğrencilerin Kimsenin Yardımına İhtiyaç Duymadan Tedbir Alması ile “Halen Bir Dersinizin İçerisinde İş Güvenliği Anlatılmaktadır ” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Mann Whitney-U Testi İle İlgili Bulgular	119
4.2.20 Öğrencilerin Kimsenin Yardımına İhtiyaç Duymadan Tedbir Alması ile “İş Güvenliğini Hangi Derste Anlatılmaktadır ” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Kruskall Wallis-H Testi İle İlgili Bulgular.....	119
4.2.21 Öğrencilerin Staj Yapılan İşletmelerdeki Tehlikeleri Tanımlaması ile “Cinsiyet” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Mann Whitney-U Testi İle İlgili Bulgular	120

4.2.22 Öğrencilerin Staj Yapılan İşletmelerdeki Tehlikeleri Tanımlaması İle“Kaçınıcı Sınıfta Okumaktasınız” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Kruskall Wallis-H Testi İle İlgili Bulgular	121
4.2.23 Öğrencilerin Staj Yapılan İşletmelerdeki Tehlikeleri Tanımlaması ile“Branşları” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Kruskall Wallis-H Testi İle İlgili Bulgular	122
4.2.24 Öğrencilerin Staj Yapılan İşletmelerdeki Tehlikeleri Tanımlaması ile “İş Sağlığı ve Güvenliğinden Haberdar Olma” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Kruskall Wallis-H Testi İle İlgili Bulgular	123
4.2.25 Öğrencilerin Staj Yapılan İşletmelerdeki Tehlikeleri Tanımlaması ile “Dönem Başında İlk Olarak İş Güvenliği Anlatılarak Döneme Başlanılmıştır” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Mann Whitney-U Testi İle İlgili Bulgular	124
4.2.26 Öğrencilerin Staj Yapılan İşletmelerdeki Tehlikeleri Tanımlaması ile “Halen Bir Dersinizin İçerisinde İş Güvenliği Anlatılmaktadır ” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Mann Whitney-U Testi İle İlgili Bulgular	125
4.2.27 Öğrencilerin Herhangi Bir Kişisel Koruyucu Donanımı Tanıması ile “Cinsiyet” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Mann Whitney-U Testi İle İlgili Bulgular	126
4.2.28 Öğrencilerin Herhangi Bir Kişisel Koruyucu Donanımı Tanıması İle “Kaçınıcı Sınıfta Okumaktasınız” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Kruskall Wallis-H Testi İle İlgili Bulgular	126
4.2.29 Öğrencilerin Herhangi Bir Kişisel Koruyucu Donanımı Tanıması ile “Branşları” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Kruskall Wallis-H Testi İle İlgili Bulgular	127
4.2.30 Öğrencilerin Herhangi Bir Kişisel Koruyucu Donanımı Tanıması ile “İş Sağlığı ve Güvenliğinden Haberdar Olma” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Kruskall Wallis-H Testi İle İlgili Bulgular	128
4.2.31 Öğrencilerin Herhangi Bir Kişisel Koruyucu Donanımı Tanıması ile “Dönem Başında İlk Olarak İş Güvenliği Anlatılarak Döneme	

Başlanılmıştır” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Mann Whitney-U Testi İle İlgili Bulgular	129
4.2.32 Öğrencilerin Herhangi Bir Kişisel Koruyucu Donanımı Tanıması ile “Halen Bir Dersinizin İçeriğinde İş Güvenliği Anlatılmaktadır ” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Mann Whitney-U Testi İle İlgili Bulgular	130
4.2.33 Öğrencilerin Herhangi Bir Kişisel Koruyucu Donanımı Tanıması ile “İş Güvenliğini Hangi Derste Anlatılmaktadır ” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Kruskall Wallis-H Testi İle İlgili Bulgular	131
4.2.34 Öğrencilerin Atölyede Malzemelerin Yerleşimini Yardım Almadan En Uygun Şekilde Yapması ile “Cinsiyet” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Mann Whitney-U Testi İle İlgili Bulgular	132
4.2.35 Öğrencilerin Atölyede Malzemelerin Yerleşimini Yardım Almadan En Uygun Şekilde Yapması İle “Kaçınıcı Sınıfta Okumaktasınız ” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Kruskall Wallis-H Testi İle İlgili Bulgular	133
4.2.36 Öğrencilerin Atölyede Malzemelerin Yerleşimini Yardım Almadan En Uygun Şekilde Yapması ile “Branşları” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Kruskall Wallis-H Testi İle İlgili Bulgular	134
4.2.37 Öğrencilerin Atölyede Malzemelerin Yerleşimini Yardım Almadan En Uygun Şekilde Yapması ile “İş Sağlığı ve Güvenliğinden Haberdar Olma” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Kruskall Wallis-H Testi İle İlgili Bulgular	135
4.2.38 Öğrencilerin Atölyede Malzemelerin Yerleşimini Yardım Almadan En Uygun Şekilde Yapması ile “Dönem Başında İlk Olarak İş Güvenliği Anlatılarak Döneme Başlanılmıştır” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Mann Whitney-U Testi İle İlgili Bulgular	136
4.2.39 Öğrencilerin Atölyede Malzemelerin Yerleşimini Yardım Almadan En Uygun Şekilde Yapması ile “Halen Bir Dersinizin İçeriğinde İş Güvenliği Anlatılmaktadır. ” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Mann Whitney-U Testi İle İlgili Bulgular	136

4.2.40 Öğrencilerin Atölyede Elektrik Panosunun Yerini Bilip Gerektiğinde Elektrikli Kesmesi ile “Cinsiyet” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Mann Whitney-U Testi İle İlgili Bulgular	137
4.2.41 Öğrencilerin Atölyede Elektrik Panosunun Yerini Bilip Gerektiğinde Elektrikli Kesmesi İle “Kaçınıcı Sınıfta Okumaktasınız” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Kruskall Wallis-H Testi İle İlgili Bulgular.....	138
4.2.42 Öğrencilerin Atölyede Elektrik Panosunun Yerini Bilip Gerektiğinde Elektrikli Kesmesi ile“Branşları” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Kruskall Wallis-H Testi İle İlgili Bulgular	139
4.2.43 Öğrencilerin Atölyede Elektrik Panosunun Yerini Bilip Gerektiğinde Elektrikli Kesmesi ile “İş Sağlığı ve Güvenliğinden Haberdar Olma” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Kruskall Wallis-H Testi İle İlgili Bulgular.....	140
4.2.44 Öğrencilerin Atölyede Elektrik Panosunun Yerini Bilip Gerektiğinde Elektrikli Kesmesi ile “Dönem Başında İlk Olarak İş Güvenliği Anlatılarak Döneme Başlanılmıştır” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Mann Whitney-U Testi İle İlgili Bulgular	141
4.2.45 Öğrencilerin Atölyede Elektrik Panosunun Yerini Bilip Gerektiğinde Elektrikli Kesmesi ile “Halen Bir Dersinizin İçeriğinde İş Güvenliği Anlatılmaktadır. ” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Mann Whitney-U Testi İle İlgili Bulgular.....	142
4.2.46 Öğrencilerin Atölyede Uyumlanması Gereken Talimatlara Uyması ile “Cinsiyet” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Mann Whitney-U Testi İle İlgili Bulgular.....	142
4.2.47 Öğrencilerin Atölyede Uyumlanması Gereken Talimatlara Uyması İle “Kaçınıcı Sınıfta Okumaktasınız” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Kruskall Wallis-H Testi İle İlgili Bulgular	143
4.2.48 Öğrencilerin Atölyede Uyumlanması Gereken Talimatlara Uyması ile“Branşları” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Kruskall Wallis-H Testi İle İlgili Bulgular.....	144

4.2.49 Öğrencilerin Atölyede Uyulması Gereken Talimatlara Uyması ile “İş Sağlığı ve Güvenliğinden Haberdar Olma” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Kruskall Wallis-H Testi İle İlgili Bulgular	145
4.2.50 Öğrencilerin Atölyede Uyulması Gereken Talimatlara Uyması ile “Dönem Başında İlk Olarak İş Güvenliği Anlatılarak Döneme Başlanılmıştır” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Mann Whitney-U Testi İle İlgili Bulgular	146
4.2.51 Öğrencilerin Atölyede Uyulması Gereken Talimatlara Uyması ile “Halen Bir Dersinizin İçeriğinde İş Güvenliği Anlatılmaktadır ” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Mann Whitney-U Testi İle İlgili Bulgular	147
4.2.52 Öğrencilerin Atölyede Uyulması Gereken Talimatlara Uyması ile “İş Güvenliğini Hangi Derste Anlatılmaktadır ” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Kruskall Wallis-H Testi İle İlgili Bulgular	148
4.2.53 Öğrencilerin İş Ekipmanlarının Bakımını ve Kontrollerini Bilmesi ile “Cinsiyet” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Mann Whitney-U Testi İle İlgili Bulgular	148
4.2.54 Öğrencilerin İş Ekipmanlarının Bakımını ve Kontrollerini Bilmesi İle “Kaçınıcı Sınıfta Okumaktasınız” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Kruskall Wallis-H Testi İle İlgili Bulgular	149
4.2.55 Öğrencilerin İş Ekipmanlarının Bakımını ve Kontrollerini Bilmesi ile “Branşları” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Kruskall Wallis-H Testi İle İlgili Bulgular	150
4.2.56 Öğrencilerin İş Ekipmanlarının Bakımını ve Kontrollerini Bilmesi ile “İş Sağlığı ve Güvenliğinden Haberdar Olma” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Kruskall Wallis-H Testi İle İlgili Bulgular	151
4.2.57 Öğrencilerin İş Ekipmanlarının Bakımını ve Kontrollerini Bilmesi ile “Dönem Başında İlk Olarak İş Güvenliği Anlatılarak Döneme Başlanılmıştır ” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Mann Whitney-U Testi İle İlgili Bulgular	152

4.2.58 Öğrencilerin İş Ekipmanlarının Bakımını ve Kontrollerini Bilmesi ile “Halen Bir Dersinizin İçeriğinde İş Güvenliği Anlatılmaktadır ” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Mann Whitney-U Testi İle İlgili Bulgular.....	153
4.2.59 Öğrencilerin İş Ekipmanlarının Bakımını ve Kontrollerini Bilmesi ile “İş Güvenliğini Hangi Derste Anlatılmaktadır ” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Kruskall Wallis-H Testi İle İlgili Bulgular.....	153
4.2.60 Öğrencilerin İlk Yardım Konusunda Yeterlilik ile “Cinsiyet” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Mann Whitney-U Testi İle İlgili Bulgular.....	154
4.2.61 Öğrencilerin İlk Yardım Konusunda Yeterlilik İle “Kaçınıcı Sınıfta Okumaktasınız” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Kruskall Wallis-H Testi İle İlgili Bulgular.....	155
4.2.62 Öğrencilerin İlk Yardım Konusunda Yeterlilik ile “Branşları” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Kruskall Wallis-H Testi İle İlgili Bulgular.....	156
4.2.63 Öğrencilerin İlk Yardım Konusunda Yeterlilik ile “İş Sağlığı ve Güvenliğinden Haberdar Olma” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Kruskall Wallis-H Testi İle İlgili Bulgular	157
4.2.64 Öğrencilerin İlk Yardım Konusunda Yeterlilik ile “Dönem Başında İlk Olarak İş Güvenliği Anlatılarak Döneme Başlanılmıştır” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Mann Whitney-U Testi İle İlgili Bulgular.....	158
4.2.65 Öğrencilerin İlk Yardım Konusunda Yeterlilik ile “Halen Bir Dersinizin İçeriğinde İş Güvenliği Anlatılmaktadır ” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Mann Whitney-U Testi İle İlgili Bulgular.....	158
4.2.66 Öğrencilerin İlk Yardım Konusunda Yeterlilik ile “İş Güvenliğini Hangi Derste Anlatılmaktadır ” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Kruskall Wallis-H Testi İle İlgili Bulgular	159
4.2.67 Öğrencilerin Yangın Söndürme Tüplerinin Kullanılmasını Bilmesi İle “Cinsiyet” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Mann Whitney-U Testi İle İlgili Bulgular.....	160

4.2.68 Öğrencilerin Yangın Söndürme Tüplerinin Kullanılmasını Bilmesi İle “Kaçınıcı Sınıfta Okumaktasınız” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Kruskall Wallis-H Testi İle İlgili Bulgular	161
4.2.69 Öğrencilerin Yangın Söndürme Tüplerinin Kullanılmasını Bilmesi ile “Branşları” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Kruskall Wallis-H Testi İle İlgili Bulgular	162
4.2.70 Öğrencilerin Yangın Söndürme Tüplerinin Kullanılmasını Bilmesi ile “İş Sağlığı ve Güvenliğinden Haberdar Olma” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Kruskall Wallis-H Testi İle İlgili Bulgular	162
4.2.71 Öğrencilerin Yangın Söndürme Tüplerinin Kullanılmasını Bilmesi ile “Dönem Başında İlk Olarak İş Güvenliği Anlatılarak Döneme Başlanılmıştır” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Mann Whitney-U Testi İle İlgili Bulgular	163
4.2.72 Öğrencilerin Yangın Söndürme Tüplerinin Kullanılmasını Bilmesi ile “Halen Bir Dersinizin İçerisinde İş Güvenliği Anlatılmaktadır ” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Mann Whitney-U Testi İle İlgili Bulgular	164
4.2.73 Öğrencilerin Yangın Söndürme Tüplerinin Kullanılmasını Bilmesi ile “İş Güvenliğini Hangi Derste Anlatılmaktadır ” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Kruskall Wallis-H Testi İle İlgili Bulgular	165
4.2.74 Öğrencilerin Acil Bir Durumla Karşılaştığında Soğuk Kanlı Davranması İle “Cinsiyet” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Mann Whitney-U Testi İle İlgili Bulgular	166
4.2.75 Öğrencilerin Acil Bir Durumla Karşılaştığında Soğuk Kanlı Davranması İle “Kaçınıcı Sınıfta Okumaktasınız” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Kruskall Wallis-H Testi İle İlgili Bulgular	167
4.2.76 Öğrencilerin Acil Bir Durumla Karşılaştığında Soğuk Kanlı Davranması ile “Branşları” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Kruskall Wallis-H Testi İle İlgili Bulgular	168
4.2.77 Öğrencilerin Acil Bir Durumla Karşılaştığında Soğuk Kanlı Davranması ile “İş Sağlığı ve Güvenliğinden Haberdar Olma”	

Bağımsız Değişkeni Arasındaki Kruskall Wallis-H Testi İle İlgili Bulgular	168
4.2.78 Öğrencilerin Acil Bir Durumla Karşılaştığında Soğuk Kanlı Davranması ile “Dönem Başında İlk Olarak İş Güvenliği Anlatılarak Döneme Başlanılmıştır” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Mann Whitney-U Testi İle İlgili Bulgular	169
4.2.79 Öğrencilerin Acil Bir Durumla Karşılaştığında Soğuk Kanlı Davranması ile “Halen Bir Dersinizin İçeriğinde İş Güvenliği Anlatılmaktadır ” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Mann Whitney-U Testi İle İlgili Bulgular	170
4.2.80 Öğrencilerin Acil Bir Durumla Karşılaştığında Soğuk Kanlı Davranması ile “İş Güvenliğini Hangi Derste Anlatılmaktadır ” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Kruskall Wallis-H Testi İle İlgili Bulgular	171
4.2.81 Öğrencilerin Her Yıl En Az Bir Kere Tatbikatlara Katılması İle “Cinsiyet” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Mann Whitney-U Testi İle İlgili Bulgular	172
4.2.82 Öğrencilerin Her Yıl En Az Bir Kere Tatbikatlara Katılması İle “Kaçınıcı Sınıfta Okumaktasınız” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Kruskall Wallis-H Testi İle İlgili Bulgular	172
4.2.83 Öğrencilerin Her Yıl En Az Bir Kere Tatbikatlara Katılması ile “Branşları” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Kruskall Wallis-H Testi İle İlgili Bulgular	173
4.2.84 Öğrencilerin Her Yıl En Az Bir Kere Tatbikatlara Katılması ile “İş Sağlığı ve Güvenliğinden Haberdar Olma” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Kruskall Wallis-H Testi İle İlgili Bulgular	174
4.2.85 Öğrencilerin Her Yıl En Az Bir Kere Tatbikatlara Katılması ile “Dönem Başında İlk Olarak İş Güvenliği Anlatılarak Döneme Başlanılmıştır” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Mann Whitney-U Testi İle İlgili Bulgular	175

- 4.2.86 Öğrencilerin Her Yıl En Az Bir Kere Tatbikatlara Katılması ile “Halen Bir Dersinizin İçeriğinde İş Güvenliği Anlatılmaktadır ” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Mann Whitney-U Testi İle İlgili Bulgular..... 176
- 4.2.87 Öğrencilerin Her Yıl En Az Bir Kere Tatbikatlara Katılması ile “İş Güvenliği Hangi Derste Anlatılmaktadır” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Kruskall Wallis-H Testi İle İlgili Bulgular 177
- 4.2.88 Öğrencilerin Meydana Gelen Küçük veya Büyük Kazaları Haber Vermesi İle “Cinsiyet” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Mann Whitney-U Testi İle İlgili Bulgular 178
- 4.2.89 Öğrencilerin Meydana Gelen Küçük veya Büyük Kazaları Haber Vermesi İle “Kaçınıcı Sınıfta Okumaktasınız” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Kruskall Wallis-H Testi İle İlgili Bulgular 178
- 4.2.90 Öğrencilerin Meydana Gelen Küçük veya Büyük Kazaları Haber Vermesi ile “Branşları” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Kruskall Wallis-H Testi İle İlgili Bulgular 179
- 4.2.91 Öğrencilerin Meydana Gelen Küçük veya Büyük Kazaları Haber Vermesi ile “İş Sağlığı ve Güvenliğinden Haberdar Olma” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Kruskall Wallis-H Testi İle İlgili Bulgular..... 180
- 4.2.92 Öğrencilerin Meydana Gelen Küçük veya Büyük Kazaları Haber Vermesi ile “Dönem Başında İlk Olarak İş Güvenliği Anlatılarak Döneme Başlanılmıştır” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Mann Whitney-U Testi İle İlgili Bulgular 181
- 4.2.93 Öğrencilerin Meydana Gelen Küçük veya Büyük Kazaları Haber Vermesi ile “Halen Bir Dersinizin İçeriğinde İş Güvenliği Anlatılmaktadır ” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Mann Whitney-U Testi İle İlgili Bulgular 182
- 4.2.94 Öğrencilerin Meydana Gelen Küçük veya Büyük Kazaları Haber Vermesi ile “İş Güvenliğini Hangi Derste Anlatılmaktadır ” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Kruskall Wallis-H Testi İle İlgili Bulgular..... 183

4.2.95 Öğrencilerin Sağlık Güvenlik İşaretlerinin Ne Anlama Geldiğini Bilmesi İle “Cinsiyet” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Mann Whitney-U Testi İle İlgili Bulgular	184
4.2.96 Öğrencilerin Sağlık Güvenlik İşaretlerinin Ne Anlama Geldiğini Bilmesi İle “Kaçınıcı Sınıfta Okumaktasınız” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Kruskall Wallis-H Testi İle İlgili Bulgular	184
4.2.97 Öğrencilerin Sağlık Güvenlik İşaretlerinin Ne Anlama Geldiğini Bilmesi ile “Branşları” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Kruskall Wallis-H Testi İle İlgili Bulgular	185
4.2.98 Öğrencilerin Sağlık Güvenlik İşaretlerinin Ne Anlama Geldiğini Bilmesi ile “İş Sağlığı ve Güvenliğinden Haberdar Olma” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Kruskall Wallis-H Testi İle İlgili Bulgular.....	186
4.2.99 Öğrencilerin Sağlık Güvenlik İşaretlerinin Ne Anlama Geldiğini Bilmesi ile “Dönem Başında İlk Olarak İş Güvenliği Anlatılarak Döneme Başlanılmıştır” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Mann Whitney-U Testi İle İlgili Bulgular	187
4.2.100 Öğrencilerin Sağlık Güvenlik İşaretlerinin Ne Anlama Geldiğini Bilmesi ile “Halen Bir Dersinizin İçeriğinde İş Güvenliği Anlatılmaktadır ” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Mann Whitney-U Testi İle İlgili Bulgular	188
4.2.101 Öğrencilerin Sağlık Güvenlik İşaretlerinin Ne Anlama Geldiğini Bilmesi ile “İş Güvenliğini Hangi Derste Anlatılmaktadır ” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Kruskall Wallis-H Testi İle İlgili Bulgular.....	188
4.2.103 Öğrencilerin Staj İle Alakalı Haklarını Bilmesi İle “Kaçınıcı Sınıfta Okumaktasınız” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Kruskall Wallis-H Testi İle İlgili Bulgular	190
4.2.104 Öğrencilerin Staj İle Alakalı Haklarını Bilmesi ile “Branşları” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Kruskall Wallis-H Testi İle İlgili Bulgular.....	191

4.2.105 Öğrencilerin Staj İle Alakalı Haklarını Bilmesi ile “İş Sağlığı ve Güvenliğinden Haberdar Olma” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Kruskall Wallis-H Testi İle İlgili Bulgular	192
4.2.106 Öğrencilerin Staj İle Alakalı Haklarını Bilmesi ile “Dönem Başında İlk Olarak İş Güvenliği Anlatılarak Döneme Başlanılmıştır” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Mann Whitney-U Testi İle İlgili Bulgular.....	193
4.2.107 Öğrencilerin Staj İle Alakalı Haklarını Bilmesi ile “Halen Bir Dersinizin İçeriğinde İş Güvenliği Anlatılmaktadır ” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Mann Whitney-U Testi İle İlgili Bulgular.....	193
4.2.108 Öğrencilerin Elle Taşınması Gereken Bir Malzemeyi En Doğru Nasıl Taşınacağını Bilmesi İle “Cinsiyet” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Mann Whitney-U Testi İle İlgili Bulgular	194
4.2.109 Öğrencilerin Elle Taşınması Gereken Bir Malzemeyi En Doğru Nasıl Taşınacağını Bilmesi İle “Kaçınıcı Sınıfta Okumaktasınız” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Kruskall Wallis-H Testi İle İlgili Bulgular.....	195
4.2.110 Öğrencilerin Elle Taşınması Gereken Bir Malzemeyi En Doğru Nasıl Taşınacağını Bilmesi ile “Branşları” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Kruskall Wallis-H Testi İle İlgili Bulgular	196
4.2.111 Öğrencilerin Elle Taşınması Gereken Bir Malzemeyi En Doğru Nasıl Taşınacağını Bilmesi ile “İş Sağlığı ve Güvenliğinden Haberdar Olma” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Kruskall Wallis-H Testi İle İlgili Bulgular	197
4.2.112 Öğrencilerin Elle Taşınması Gereken Bir Malzemeyi En Doğru Nasıl Taşınacağını Bilmesi ile “Dönem Başında İlk Olarak İş Güvenliği Anlatılarak Döneme Başlanılmıştır” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Mann Whitney-U Testi İle İlgili Bulgular	198
4.2.113 Öğrencilerin Elle Taşınması Gereken Bir Malzemeyi En Doğru Nasıl Taşınacağını Bilmesi ile “Halen Bir Dersinizin İçeriğinde İş Güvenliği Anlatılmaktadır ” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Mann Whitney-U Testi İle İlgili Bulgular	199

4.2.114 Öğrencilerin Sağlık Güvenlik İşaretlerinin Ne Anlama Geldiğini Bilmesi ile “İş Güvenliğini Hangi Derste Anlatılmaktadır ” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Kruskall Wallis-H Testi İle İlgili Bulgular.....	200
4.2.115 Öğrencilerin Hangi El Aletinin Nerede ve Ne Zaman Kullanılacağını Bilmesi İle “Cinsiyet” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Mann Whitney-U Testi İle İlgili Bulgular	200
4.2.116 Öğrencilerin Hangi El Aletinin Nerede ve Ne Zaman Kullanılacağını Bilmesi İle “Kaçınıcı Sınıfta Okumaktasınız” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Kruskall Wallis-H Testi İle İlgili Bulgular.....	201
4.2.117 Öğrencilerin Hangi El Aletinin Nerede ve Ne Zaman Kullanılacağını Bilmesi ile “Branşları” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Kruskall Wallis-H Testi İle İlgili Bulgular	202
4.2.118 Öğrencilerin Hangi El Aletinin Nerede ve Ne Zaman Kullanılacağını Bilmesi ile “İş Sağlığı ve Güvenliğinden Haberdar Olma” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Kruskall Wallis-H Testi İle İlgili Bulgular.....	203
4.2.119 Öğrencilerin Hangi El Aletinin Nerede ve Ne Zaman Kullanılacağını Bilmesi ile “Dönem Başında İlk Olarak İş Güvenliği Anlatılarak Döneme Başlanılmıştır” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Mann Whitney-U Testi İle İlgili Bulgular	204
4.2.120 Öğrencilerin Hangi El Aletinin Nerede ve Ne Zaman Kullanılacağını Bilmesi ile “Halen Bir Dersinizin İçeriğinde İş Güvenliği Anlatılmaktadır” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Mann Whitney-U Testi İle İlgili Bulgular	205
4.2.121 Öğrencilerin Sağlık Güvenlik İşaretlerinin Ne Anlama Geldiğini Bilmesi ile “İş Güvenliğini Hangi Derste Anlatılmaktadır ” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Kruskall Wallis-H Testi İle İlgili Bulgular.....	205
5. SONUÇ VE ÖNERİLER	207
5. 1 SONUÇLAR.....	207
5. 2 ÖNERİLER.....	232
KAYNAKLAR	235

EKLER 240

ÖZGEÇMİŞ245

TABLolar

Tablo 4.1 Geçerli Anket Sayısı	91
Tablo 4.2 Cronbach's Alpha Değeri	91
Tablo 4. 3 Bağımlı Değişken Soruların Cronbach's Alpha Değerine Etkisi	92
Tablo 4.4 Cinsiyete ait Frekans ve % Tablosu.....	94
Tablo 4.5 Kaçıncı Sınıfta Okuduğuna Ait Frekans ve % Tablosu	94
Tablo 4.6 Branş Değişkeni Frekans Tablosu	95
Tablo 4.7 İSG den Haberdar Olma Frekans Tablosu.....	96
Tablo 4.8 9-10-11 ve 12 Sınıf Dönem Başında İlk Olarak İş Guvenliği Anlatılarak Döneme Başlanılıp Başlanılmadığı İle İlgili Frekans Tablosu	97
Tablo 4.9 Halen Bir Dersinizin İçeriğinde İş Guvenliği Anlatılmaktadır İle İlgili Frekans Tablosu	98
Tablo 4.10 Hangi Dersinizin İçeriğinde İş Guvenliği Anlatılmaktadır İle İlgili Frekans Tablosu.....	99
Tablo 4.11 Okulumuzda İş Sağlığı ve Guvenliği Kurallarına nem Verilir ve Uymayanlar Hakkında İşlem Yapılır İle İlgili Frekans Tablosu.....	100
Tablo 4.12 Teknik ğrenciler Mutlaka İş Guvenliği Eğitimi Almalı mıdır? Sorusuna ait Frekans Tablosu	101
Tablo 4.13 ğrencilerin En Son Ne Zaman Sağlıkla İlgili Bir Gözetimden Geçtiği İle İlgili (göz, kulak vb) Frekans Tablosu	101
Tablo 4.14 Okuduğum Okulda İdarecilerimin ve ğretmenlerimin İş Guvenliği Konusunda Yetkin Olduklarını Bilirim ve Gerekli nlemleri Aldıklarını Dşunrm İle İlgili Frekans Tablosu	102
Tablo 4.15 ğrencilerin Atölye Ortamındaki Tehlikeleri Tanımlamaları ile “Cinsiyet ” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Mann Whitney-U Testi Tablosu.....	103

Tablo 4.16 Öğrencilerin Atölye Ortamındaki Tehlikeleri Tanımlamaları ile “Kaçınıcı Sınıfta Okumaktasınız ” Değişkeni Arasındaki Kruskall Wallis-H Testi Tablosu	104
Tablo 4.17 Öğrencilerin Atölye Ortamındaki Tehlikeleri Tanımlamaları ile	105
Tablo 4.18 Öğrencilerin Atölye Ortamındaki Tehlikeleri Tanımlamaları ile “İş Sağlığı ve Güvenliğinden Haberdar Olma ” Değişkeni Arasındaki Kruskall Wallis-H Testi Tablosu.....	106
Tablo 4.19 Öğrencilerin Atölye Ortamındaki Tehlikeleri Tanımlamaları ile “Dönem Başında İlk Olarak İş Güvenliği Anlatılarak Döneme Başlanılmıştır ” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Mann Whitney-U Testi Tablosu.....	107
Tablo 4.20 Öğrencilerin Atölye Ortamındaki Tehlikeleri Tanımlamaları ile “Halen bir Dersinizin İçeriğinde İş Güvenliği Anlatılmaktadır. ” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Mann Whitney-U Testi Tablosu.....	108
Tablo 4.21 Öğrencilerin Tehlikeler İçin Önceden Pratik Önlemler Düşündükleri ile	108
Tablo 4.22 Öğrencilerin Tehlikeler İçin Önceden Pratik Önlemler Düşündükleri İle “Kaçınıcı Sınıfta Okumaktasınız ” Değişkeni Arasındaki Kruskall Wallis-H Testi Tablosu.....	109
Tablo 4.23 Öğrencilerin Tehlikeler İçin Önceden Pratik Önlemler Düşündükleri ile “Branşları ” Değişkeni Arasındaki Kruskall Wallis-H Testi Tablosu	110
Tablo 4.24 Öğrencilerin Tehlikeler İçin Önceden Pratik Önlemler Düşündükleri ile “İş Sağlığı ve Güvenliğinden Haberdar Olma ” Değişkeni Arasındaki Kruskall Wallis-H Testi Tablosu	111
Tablo 4.25 Öğrencilerin Tehlikeler İçin Önceden Pratik Önlemler Düşündükleri ile “Dönem Başında İlk Olarak İş Güvenliği Anlatılarak Döneme Başlanılmıştır ” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Mann Whitney-U Testi Tablosu.....	112
Tablo 4.26 Öğrencilerin Tehlikeler İçin Önceden Pratik Önlemler Düşündükleri ile “Halen bir Dersinizin İçeriğinde İş Güvenliği Anlatılmaktadır ” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Mann Whitney-U Testi Tablosu	113

Tablo 4.27 Öğrencilerin Tehlikeler İçin Önceden Pratik Önlemler Düşündükleri ile “İş Güvenliğini Hangi Derste Anlatılmaktadır. ” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Kruskall Wallis-H Testi İle İlgili Tablo	114
Tablo 4.28 Öğrencilerin Kimsenin Yardımına İhtiyaç Duymadan Tedbir Alması ile “Cinsiyet ” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Mann Whitney-U Testi Tablosu.....	115
Tablo 4.29 Öğrencilerin Kimsenin Yardımına İhtiyaç Duymadan Tedbir Alması İle “Kaçınıcı Sınıfta Okumaktasınız ” Değişkeni Arasındaki Kruskall Wallis-H Testi Tablosu.....	115
Tablo 4.30 Öğrencilerin Kimsenin Yardımına İhtiyaç Duymadan Tedbir Alması ile “Branşları ” Değişkeni Arasındaki Kruskall Wallis-H Testi Tablosu	116
Tablo 4.31 Öğrencilerin Kimsenin Yardımına İhtiyaç Duymadan Tedbir Alması ile “İş Sağlığı ve Güvenliğinden Haberdar Olma ” Değişkeni Arasındaki Kruskall Wallis-H Testi Tablosu.....	117
Tablo 4.32 Öğrencilerin Kimsenin Yardımına İhtiyaç Duymadan Tedbir Alması ile “Dönem Başında İlk Olarak İş Güvenliği Anlatılarak Döneme Başlanılmıştır ” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Mann Whitney-U Testi Tablosu.....	118
Tablo 4.33 Öğrencilerin Kimsenin Yardımına İhtiyaç Duymadan Tedbir Alması ile “Halen bir Dersinizin İçeriğinde İş Güvenliği Anlatılmaktadır ” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Mann Whitney-U Testi Tablosu	119
Tablo 4. 34 Öğrencilerin Kimsenin Yardımına İhtiyaç Duymadan Tedbir Alması ile “İş Güvenliğini Hangi Derste Anlatılmaktadır ” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Kruskall Wallis-H Testi İle İlgili Tablo	120
Tablo 4.35 Öğrencilerin Staj Yapılan İşletmelerdeki Tehlikeleri Tanımlaması ile ...	120
Tablo 4.36 Öğrencilerin Staj Yapılan İşletmelerdeki Tehlikeleri Tanımlaması İle “Kaçınıcı Sınıfta Okumaktasınız ” Değişkeni Arasındaki Kruskall Wallis-H Testi Tablosu.....	121
Tablo 4.37 Öğrencilerin Staj Yapılan İşletmelerdeki Tehlikeleri Tanımlaması ile “Branşları ” Değişkeni Arasındaki Kruskall Wallis-H Testi Tablosu	122

Tablo 4. 38 Öğrencilerin Staj Yapılan İşletmelerdeki Tehlikeleri Tanımlaması ile “İş Sağlığı ve Güvenliğinden Haberdar Olma ” Değişkeni Arasındaki Kruskall Wallis-H Testi Tablosu.....	123
Tablo 4.39 Öğrencilerin Staj Yapılan İşletmelerdeki Tehlikeleri Tanımlaması ile “Dönem Başında İlk Olarak İş Güvenliği Anlatılarak Döneme Başlanılmıştır ” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Mann Whitney-U Testi Tablosu.....	124
Tablo 4.40 Öğrencilerin Staj Yapılan İşletmelerdeki Tehlikeleri Tanımlaması ile “Halen bir Dersinizin İçeriğinde İş Güvenliği Anlatılmaktadır ” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Mann Whitney-U Testi Tablosu	125
Tablo 4.41 Öğrencilerin Herhangi Bir Kişisel Koruyucu Donanımı Tanıması ile “ Cinsiyet ” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Mann Whitney-U Testi Tablosu.....	126
Tablo 4.42 Öğrencilerin Herhangi Bir Kişisel Koruyucu Donanımı Tanıması İle “Kaçınıcı Sınıfta Okumaktasınız ” Değişkeni Arasındaki Kruskall Wallis-H Testi Tablosu.....	127
Tablo 4.43Öğrencilerin Herhangi Bir Kişisel Koruyucu Donanımı Tanıması ile “Branşları ” Değişkeni Arasındaki Kruskall Wallis-H Testi Tablosu	127
Tablo 4.44 Öğrencilerin Herhangi Bir Kişisel Koruyucu Donanımı Tanıması ile “İş Sağlığı ve Güvenliğinden Haberdar Olma ” Değişkeni Arasındaki Kruskall Wallis-H Testi Tablosu.....	129
Tablo 4.45 Öğrencilerin Herhangi Bir Kişisel Koruyucu Donanımı Tanıması ile “Dönem Başında İlk Olarak İş Güvenliği Anlatılarak Döneme Başlanılmıştır ” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Mann Whitney-U Testi Tablosu.....	130
Tablo 4.46 Öğrencilerin Herhangi Bir Kişisel Koruyucu Donanımı Tanıması ile “Halen bir Dersinizin İçeriğinde İş Güvenliği Anlatılmaktadır ” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Mann Whitney-U Testi Tablosu	130
Tablo 4.47 Öğrencilerin Herhangi Bir Kişisel Koruyucu Donanımı Tanıması ile “İş Güvenliğini Hangi Derste Anlatılmaktadır. ” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Kruskall Wallis-H Testi İle İlgili Tablo	131

Tablo 4.48 Öğrencilerin Atölyede Malzemelerin Yerleşimini Yardım Almadan En Uygun Şekilde Yapması ile “ Cinsiyet ” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Mann Whitney-U Testi Tablosu.....	132
Tablo 4.49 Öğrencilerin Atölyede Malzemelerin Yerleşimini Yardım Almadan En Uygun Şekilde Yapması İle “Kaçınıcı Sınıfta Okumaktasınız ” Değişkeni Arasındaki Kruskall Wallis-H Testi Tablosu	133
Tablo 4.50 Öğrencilerin Atölyede Malzemelerin Yerleşimini Yardım Almadan En Uygun Şekilde Yapması ile “Branşları ” Değişkeni Arasındaki Kruskall Wallis-H Testi Tablosu.....	134
Tablo 4.51 Öğrencilerin Atölyede Malzemelerin Yerleşimini Yardım Almadan En Uygun Şekilde Yapması ile “İş Sağlığı ve Güvenliğinden Haberdar Olma ” Değişkeni Arasındaki Kruskall Wallis-H Testi Tablosu.....	135
Tablo 4.52 Öğrencilerin Atölyede Malzemelerin Yerleşimini Yardım Almadan En Uygun Şekilde Yapması ile “Dönem Başında İlk Olarak İş Güvenliği Anlatılarak Döneme Başlanılmıştır ” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Mann Whitney-U Testi Tablosu.....	136
Tablo 4.53 Öğrencilerin Atölyede Malzemelerin Yerleşimini Yardım Almadan En Uygun Şekilde Yapması ile “Halen bir Dersinizin İçeriğinde İş Güvenliği Anlatılmaktadır ” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Mann Whitney-U Testi Tablosu	137
Tablo 4.54 Öğrencilerin Atölyede Elektrik Panosunun Yerini Bilip Gerektiğinde Elektriği Kesmesi ile “ Cinsiyet ” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Mann Whitney-U Testi Tablosu.....	137
Tablo 4.55 Öğrencilerin Atölyede Elektrik Panosunun Yerini Bilip Gerektiğinde Elektriği Kesmesi İle “Kaçınıcı Sınıfta Okumaktasınız ” Değişkeni Arasındaki Kruskall Wallis-H Testi Tablosu	138
Tablo 4.56 Öğrencilerin Atölyede Elektrik Panosunun Yerini Bilip Gerektiğinde Elektriği Kesmesi ile “Branşları ” Değişkeni Arasındaki Kruskall Wallis-H Testi Tablosu.....	139

Tablo 4.57 Öğrencilerin Atölyede Elektrik Panosunun Yerini Bilip Gerektiğinde Elektriği Kesmesi ile “İş Sağlığı ve Güvenliğinden Haberdar Olma ” Değişkeni Arasındaki Kruskall Wallis-H Testi Tablosu	140
Tablo 4.58 Öğrencilerin Atölyede Elektrik Panosunun Yerini Bilip Gerektiğinde Elektriği Kesmesi ile “Dönem Başında İlk Olarak İş Güvenliği Anlatılarak Döneme Başlanılmıştır ” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Mann Whitney-U Testi Tablosu ..	141
Tablo 4.59 Öğrencilerin Atölyede Elektrik Panosunun Yerini Bilip Gerektiğinde Elektriği Kesmesi ile “Halen bir Dersinizin İçeriğinde İş Güvenliği Anlatılmaktadır. ” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Mann Whitney-U Testi Tablosu	142
Tablo 4.60 Öğrencilerin Atölyede Uyulması Gereken Talimatlara Uyması ile.....	143
Tablo 4.61 Öğrencilerin Atölyede Uyulması Gereken Talimatlara Uyması İle “Kaçıncı Sınıfta Okumaktasınız ” Değişkeni Arasındaki Kruskall Wallis-H Testi Tablosu	143
Tablo 4.62 Öğrencilerin Atölyede Uyulması Gereken Talimatlara Uyması ile.....	144
Tablo 4.63 Öğrencilerin Atölyede Uyulması Gereken Talimatlara Uyması ile “İş Sağlığı ve Güvenliğinden Haberdar Olma ” Değişkeni Arasındaki Kruskall Wallis-H Testi Tablosu	145
Tablo 4.64 Öğrencilerin Atölyede Uyulması Gereken Talimatlara Uyması ile “Dönem Başında İlk Olarak İş Güvenliği Anlatılarak Döneme Başlanılmıştır ” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Mann Whitney-U Testi Tablosu.....	146
Tablo 4.65 Öğrencilerin Atölyede Uyulması Gereken Talimatlara Uyması ile “Halen bir Dersinizin İçeriğinde İş Güvenliği Anlatılmaktadır ” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Mann Whitney-U Testi Tablosu	147
Tablo 4.66 Öğrencilerin Atölyede Uyulması Gereken Talimatlara Uyması ile “İş Güvenliğini Hangi Derste Anlatılmaktadır. ” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Kruskall Wallis-H Testi İle İlgili Tablo	148
Tablo 4.67 Öğrencilerin İş Ekipmanlarının Bakımını ve Kontrollerini Bilmesi ile..	149

Tablo 4.68 Öğrencilerin İş Ekipmanlarının Bakımını ve Kontrollerini Bilmesi İle “Kaçınıcı Sınıfta Okumaktasınız ” Değişkeni Arasındaki Kruskall Wallis-H Testi Tablosu.....	149
Tablo 4.69 Öğrencilerin İş Ekipmanlarının Bakımını ve Kontrollerini Bilmesi ile “Branşları ” Değişkeni Arasındaki Kruskall Wallis-H Testi Tablosu	150
Tablo 4.70 Öğrencilerin İş Ekipmanlarının Bakımını ve Kontrollerini Bilmesi ile “İş Sağlığı ve Güvenliğinden Haberdar Olma ” Değişkeni Arasındaki Kruskall Wallis-H Testi Tablosu.....	151
Tablo 4.71 Öğrencilerin İş Ekipmanlarının Bakımını ve Kontrollerini Bilmesi ile “Dönem Başında İlk Olarak İş Güvenliği Anlatılarak Döneme Başlanılmıştır ” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Mann Whitney-U Testi Tablosu.....	152
Tablo 4.72 Öğrencilerin İş Ekipmanlarının Bakımını ve Kontrollerini Bilmesi ile “ Halen bir Dersinizin İçeriğinde İş Güvenliği Anlatılmaktadır ” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Mann Whitney-U Testi Tablosu	153
Tablo 4.73 Öğrencilerin İş Ekipmanlarının Bakımını ve Kontrollerini Bilmesi ile “İş Güvenliğini Hangi Derste Anlatılmaktadır ” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Kruskall Wallis-H Testi Tablosu	154
Tablo 4.74 Öğrencilerin İlk Yardım Konusunda Yeterlilik ile “ Cinsiyet ” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Mann Whitney-U Testi Tablosu.....	154
Tablo 4.75 Öğrencilerin İlk Yardım Konusunda Yeterlilik İle “ Kaçınıcı Sınıfta Okumaktasınız ” Değişkeni Arasındaki Kruskall Wallis-H Testi Tablosu.....	155
Tablo 4.76 Öğrencilerin İlk Yardım Konusunda Yeterlilik ile “Branşları ” Değişkeni Arasındaki Kruskall Wallis-H Testi Tablosu.....	156
Tablo 4.77 Öğrencilerin İlk Yardım Konusunda Yeterlilik ile “İş Sağlığı ve Güvenliğinden Haberdar Olma ” Değişkeni Arasındaki Kruskall Wallis-H Testi Tablosu.....	157

Tablo 4.78 Öğrencilerin İlk Yardım Konusunda Yeterlilik ile “Dönem Başında İlk Olarak İş Güvenliği Anlatılarak Döneme Başlanılmıştır ” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Mann Whitney-U Testi Tablosu	158
Tablo 4.79 Öğrencilerin İlk Yardım Konusunda Yeterlilik ile “Halen bir Dersinizin İçeriğinde İş Güvenliği Anlatılmaktadır ” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Mann Whitney-U Testi Tablosu	158
Tablo 4.80 Öğrencilerin İlk Yardım Konusunda Yeterlilik ile “İş Güvenliğini Hangi Derste Anlatılmaktadır ” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Kruskall Wallis-H Testi Tablosu.....	159
Tablo 4.81 Öğrencilerin Yangın Söndürme Tüplerinin Kullanılmasını Bilmesi ile.	160
Tablo 4.82 Öğrencilerin Yangın Söndürme Tüplerinin Kullanılmasını Bilmesi İle “Kaçınıcı Sınıfta Okumaktasınız ” Değişkeni Arasındaki Kruskall Wallis-H Testi Tablosu.....	161
Tablo 4.83 Öğrencilerin Yangın Söndürme Tüplerinin Kullanılmasını Bilmesi ile “Branşları” Değişkeni Arasındaki Kruskall Wallis-H Testi Tablosu.....	162
Tablo 4.84 Öğrencilerin Yangın Söndürme Tüplerinin Kullanılmasını Bilmesi ile “İş Sağlığı ve Güvenliğinden Haberdar Olma ” Değişkeni Arasındaki Kruskall Wallis-H Testi Tablosu	163
Tablo 4.85 Öğrencilerin Yangın Söndürme Tüplerinin Kullanılmasını Bilmesi ile “Dönem Başında İlk Olarak İş Güvenliği Anlatılarak Döneme Başlanılmıştır ” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Mann Whitney-U Testi Tablosu.....	164
Tablo 4.86 Öğrencilerin Yangın Söndürme Tüplerinin Kullanılmasını Bilmesi ile “Halen bir Dersinizin İçeriğinde İş Güvenliği Anlatılmaktadır ” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Mann Whitney-U Testi Tablosu	164
Tablo 4.87 Öğrencilerin Yangın Söndürme Tüplerinin Kullanılmasını Bilmesi ile “İş Güvenliğini Hangi Derste Anlatılmaktadır ” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Kruskall Wallis-H Testi Tablosu	165

Tablo 4. 88 Öğrencilerin Acil Bir Durumla Karşılaştığında Soğuk Kanlı Davranması ile “ Cinsiyet ” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Mann Whitney-U Testi Tablosu....	166
Tablo 4.89 Öğrencilerin Acil Bir Durumla Karşılaştığında Soğuk Kanlı Davranması İle “Kaçınıcı Sınıfta Okumaktasınız ” Değişkeni Arasındaki Kruskall Wallis-H Testi Tablosu.....	167
Tablo 4.90 Öğrencilerin Acil Bir Durumla Karşılaştığında Soğuk Kanlı Davranması ile “ Branşları ” Değişkeni Arasındaki Kruskall Wallis-H Testi Tablosu	168
Tablo 4.91 Öğrencilerin Acil Bir Durumla Karşılaştığında Soğuk Kanlı Davranması ile “İş Sağlığı ve Güvenliğinden Haberdar Olma ” Değişkeni Arasındaki Kruskall Wallis-H Testi Tablosu	169
Tablo 4.92 Öğrencilerin Acil Bir Durumla Karşılaştığında Soğuk Kanlı Davranması ile “Dönem Başında İlk Olarak İş Güvenliği Anlatılarak Döneme Başlanılmıştır ” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Mann Whitney-U Testi Tablosu.....	169
Tablo 4.93 Öğrencilerin Acil Bir Durumla Karşılaştığında Soğuk Kanlı Davranması ile “Halen bir Dersinizin İçeriğinde İş Güvenliği Anlatılmaktadır ” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Mann Whitney-U Testi Tablosu.....	170
Tablo 4.94 Öğrencilerin Acil Bir Durumla Karşılaştığında Soğuk Kanlı Davranması ile “İş Güvenliğini Hangi Derste Anlatılmaktadır ” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Kruskall Wallis-H Testi Tablosu	171
Tablo 4.95 Öğrencilerin Her Yıl En Az Bir Kere Tatbikatlara Katılması ile	172
Tablo 4.96 Öğrencilerin Her Yıl En Az Bir Kere Tatbikatlara Katılması İle “Kaçınıcı Sınıfta Okumaktasınız ” Değişkeni Arasındaki Kruskall Wallis-H Testi Tablosu	172
Tablo 4.97 Öğrencilerin Her Yıl En Az Bir Kere Tatbikatlara Katılması ile	173
Tablo 4.98 Öğrencilerin Her Yıl En Az Bir Kere Tatbikatlara Katılması ile “İş Sağlığı ve Güvenliğinden Haberdar Olma ” Değişkeni Arasındaki Kruskall Wallis-H Testi Tablosu.....	174

Tablo 4.99 Öğrencilerin Her Yıl En Az Bir Kere Tatbikatlara Katılması ile “Dönem Başında İlk Olarak İş Güvenliği Anlatılarak Döneme Başlanılmıştır ” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Mann Whitney-U Testi Tablosu.....	175
Tablo 4.100 Öğrencilerin Her Yıl En Az Bir Kere Tatbikatlara Katılması ile “Halen bir Dersinizin İçeriğinde İş Güvenliği Anlatılmaktadır ” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Mann Whitney-U Testi Tablosu	176
Tablo 4.101 Öğrencilerin Her Yıl En Az Bir Kere Tatbikatlara Katılması ile “İş Güvenliği Hangi Derste Anlatılmaktadır ” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Kruskall Wallis-H Testi Tablosu	177
Tablo 4.102 Öğrencilerin Meydana Gelen Küçük veya Büyük Kazaları Haber Vermesi ile “ Cinsiyet ” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Mann Whitney-U Testi Tablosu....	178
Tablo 4.103 Öğrencilerin Meydana Gelen Küçük veya Büyük Kazaları Haber Vermesi İle “Kaçınıcı Sınıfta Okumaktasınız ” Değişkeni Arasındaki Kruskall Wallis-H Testi Tablosu.....	179
Tablo 4.104 Öğrencilerin Meydana Gelen Küçük veya Büyük Kazaları Haber Vermesi ile “Branşları ” Değişkeni Arasındaki Kruskall Wallis-H Testi Tablosu.....	179
Tablo 4.105 Öğrencilerin Meydana Gelen Küçük veya Büyük Kazaları Haber Vermesi ile “İş Sağlığı ve Güvenliğinden Haberdar Olma ” Değişkeni Arasındaki Kruskall Wallis-H Testi Tablosu	181
Tablo 4.106 Öğrencilerin Meydana Gelen Küçük veya Büyük Kazaları Haber Vermesi ile “Dönem Başında İlk Olarak İş Güvenliği Anlatılarak Döneme Başlanılmıştır ” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Mann Whitney-U Testi Tablosu.....	182
Tablo 4.107 Meydana Gelen Küçük veya Büyük Kazaları Haber Vermesi ile “Halen bir Dersinizin İçeriğinde İş Güvenliği Anlatılmaktadır ” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Mann Whitney-U Testi Tablosu	182
Tablo 4.108 Öğrencilerin Meydana Gelen Küçük veya Büyük Kazaları Haber Vermesi ile “İş Güvenliğini Hangi Derste Anlatılmaktadır ” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Kruskall Wallis-H Testi Tablosu	183

Tablo 4.109 Öğrencilerin Sağlık Güvenlik İşaretlerinin Ne Anlama Geldiğini Bilmesi ile “ Cinsiyet ” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Mann Whitney-U Testi Tablosu....	184
Tablo 4.110 Öğrencilerin Sağlık Güvenlik İşaretlerinin Ne Anlama Geldiğini Bilmesi İle “Kaçınıcı Sınıfta Okumaktasınız ” Değişkeni Arasındaki Kruskall Wallis-H Testi Tablosu.....	185
Tablo 4.111 Öğrencilerin Sağlık Güvenlik İşaretlerinin Ne Anlama Geldiğini Bilmesi ile “Branşları ” Değişkeni Arasındaki Kruskall Wallis-H Testi Tablosu.....	185
Tablo 4.112 Öğrencilerin Sağlık Güvenlik İşaretlerinin Ne Anlama Geldiğini Bilmesi ile “İş Sağlığı ve Güvenliğinden Haberdar Olma ” Değişkeni Arasındaki Kruskall Wallis-H Testi Tablosu	186
Tablo 4.113 Öğrencilerin Sağlık Güvenlik İşaretlerinin Ne Anlama Geldiğini Bilmesi ile “Dönem Başında İlk Olarak İş Güvenliği Anlatılarak Döneme Başlanılmıştır ” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Mann Whitney-U Testi Tablosu.....	187
Tablo 4.114 Öğrencilerin Sağlık Güvenlik İşaretlerinin Ne Anlama Geldiğini Bilmesi ile “Halen bir Dersinizin İçeriğinde İş Güvenliği Anlatılmaktadır ” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Mann Whitney-U Testi Tablosu.....	188
Tablo 4.115 Öğrencilerin Sağlık Güvenlik İşaretlerinin Ne Anlama Geldiğini Bilmesi ile “İş Güvenliğini Hangi Derste Anlatılmaktadır ” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Kruskall Wallis-H Testi Tablosu	189
Tablo 4.116 Öğrencilerin Staj İle Alakalı Haklarını Bilmesi ile “ Cinsiyet ” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Mann Whitney-U Testi Tablosu.....	189
Tablo 4.117 Öğrencilerin Staj İle Alakalı Haklarını Bilmesi İle “Kaçınıcı Sınıfta Okumaktasınız ” Değişkeni Arasındaki Kruskall Wallis-H Testi Tablosu.....	190
Tablo 4.118 Öğrencilerin Staj İle Alakalı Haklarını Bilmesi ile “Branşları ” Değişkeni Arasındaki Kruskall Wallis-H Testi Tablosu.....	191
Tablo 4.119 Öğrencilerin Staj İle Alakalı Haklarını Bilmesi ile “İş Sağlığı ve Güvenliğinden Haberdar Olma ” Değişkeni Arasındaki Kruskall Wallis-H Testi Tablosu.....	192

Tablo 4.120 Öğrencilerin Staj İle Alakalı Haklarını Bilmesi ile “Dönem Başında İlk Olarak İş Güvenliği Anlatılarak Döneme Başlanılmıştır ” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Mann Whitney-U Testi Tablosu	193
Tablo 4.121 Öğrencilerin Staj İle Alakalı Haklarını Bilmesi ile “Halen bir Dersinizin İçeriğinde İş Güvenliği Anlatılmaktadır ” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Mann Whitney-U Testi Tablosu	194
Tablo 4.122 Öğrencilerin Elle Taşınması Gereken Bir Malzemeyi En Doğru Nasıl Taşınacağını Bilmesi ile “ Cinsiyet ” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Mann Whitney-U Testi Tablosu	194
Tablo 4.123 Öğrencilerin Elle Taşınması Gereken Bir Malzemeyi En Doğru Nasıl Taşınacağını Bilmesi İle “Kaçınıcı Sınıfta Okumaktasınız ” Değişkeni Arasındaki Kruskall Wallis-H Testi Tablosu	195
Tablo 4.124 Öğrencilerin Elle Taşınması Gereken Bir Malzemeyi En Doğru Nasıl Taşınacağını Bilmesi ile “Branşları ” Değişkeni Arasındaki Kruskall Wallis-H Testi Tablosu	196
Tablo 4.125 Öğrencilerin Elle Taşınması Gereken Bir Malzemeyi En Doğru Nasıl Taşınacağını Bilmesi ile “İş Sağlığı ve Güvenliğinden Haberdar Olma ” Değişkeni Arasındaki Kruskall Wallis-H Testi Tablosu	197
Tablo 4.126 Öğrencilerin Elle Taşınması Gereken Bir Malzemeyi En Doğru Nasıl Taşınacağını Bilmesi ile “Dönem Başında İlk Olarak İş Güvenliği Anlatılarak Döneme Başlanılmıştır ” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Mann Whitney-U Testi Tablosu	198
Tablo 4.127 Öğrencilerin Elle Taşınması Gereken Bir Malzemeyi En Doğru Nasıl Taşınacağını Bilmesi ile “Halen bir Dersinizin İçeriğinde İş Güvenliği Anlatılmaktadır” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Mann Whitney-U Testi Tablosu.	199
Tablo 4.128 Öğrencilerin Sağlık Güvenlik İşaretlerinin Ne Anlama Geldiğini Bilmesi ile “İş Güvenliğini Hangi Derste Anlatılmaktadır ” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Kruskall Wallis-H Testi Tablosu	200

Tablo 4.129 Öğrencilerin Hangi El Aletinin Nerede ve Ne Zaman Kullanılacağını Bilmesi ile “ Cinsiyet ” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Mann Whitney-U Testi Tablosu.....	201
Tablo 4.130 Öğrencilerin Hangi El Aletinin Nerede ve Ne Zaman Kullanılacağını Bilmesi İle “Kaçınıcı Sınıfta Okumaktasınız ” Değişkeni Arasındaki Kruskall Wallis-H Testi Tablosu.....	201
Tablo 4.131Öğrencilerin Hangi El Aletinin Nerede ve Ne Zaman Kullanılacağını Bilmesi ile “Branşları ” Değişkeni Arasındaki Kruskall Wallis-H Testi Tablosu	202
Tablo 4.132 Öğrencilerin Hangi El Aletinin Nerede ve Ne Zaman Kullanılacağını Bilmesi ile “İş Sağlığı ve Güvenliğinden Haberdar Olma ” Değişkeni Arasındaki Kruskall Wallis-H Testi Tablosu	203
Tablo 4.133 Öğrencilerin Hangi El Aletinin Nerede ve Ne Zaman Kullanılacağını Bilmesi ile “Dönem Başında İlk Olarak İş Güvenliği Anlatılarak Döneme Başlanılmıştır ” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Mann Whitney-U Testi Tablosu ..	204
Tablo 4.134 Öğrencilerin Hangi El Aletinin Nerede ve Ne Zaman Kullanılacağını Bilmesi ile “Halende bir Dersinizin İçeriğinde İş Güvenliği Anlatılmaktadır” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Mann Whitney-U Testi Tablosu.....	205
Tablo 4.135 Öğrencilerin Sağlık Güvenlik İşaretlerinin Ne Anlama Geldiğini Bilmesi ile “İş Güvenliğini Hangi Derste Anlatılmaktadır. ” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Kruskall Wallis-H Testi Tablosu	206

KISALTMALAR

İSG : İş sağlığı ve güvenliği

MEB : Milli Eğitim Bakanlığı

İYH : İş yeri hekimi

İGU : İş güvenliği uzmanı

1. GİRİŞ

Teknik ve endüstri meslek liseleri kalifiye teknik ara eleman açığının giderilmesi amacıyla açılmış okullardır. Kalifiye teknik ara eleman gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerin en gereksinim duydukları çalışan kesimdir.

Ülkemizde 2008 yılında alınan üniversitelerin kurulması kanunu ile her ilimizde bir devlet üniversitesi kurulmuştur. 2014 yılı itibariyle ülkemizde 181 üniversite bulunmaktadır. Bunların 109 tanesi devlet üniversitesi diğer 72'si ise vakıf üniversitesidir.

Türkiye'de 61 bin civarında okul bulunmaktadır. Bu okullarda yaklaşık 30 milyon öğrenci eğitim görmektedir. Yaklaşık 1 milyon öğretmen hizmet vermektedir.

Üniversite mezunu gençlerimiz beyaz yaka diye tabir edilen yönetici kadrolarında iş bulmakta ve çalışmaktadırlar. Üniversiteye gidemeyen ve meslek lisesi haricindeki liseleri bitirmiş gençlerimiz ise vasıfsız işçi olarak mavi yaka diye tabir edilen alanlarda iş bulmaktadırlar.

Durumun ehemmiyeti şöyle açıklanabilir. Seri üretim yapan bir işletmemizi örnek alalım. Üretimin yapıldığı bantta malzemeyi getirmek götürmek, vida sıkmak, malzemeyi yerine oturtmak, çakmak, montajlamak için kalifiye elemana ihtiyaç yoktur. Eli ayağı tutan her lise mezunu genç küçük bir oryantasyon eğitimi ile mavi yaka çalışan haline dönüştürülebilir. Çalışan bu arkadaşlarımızı yönetmek, organize etmek vb işler için üniversite bitirmiş gerekli konularda yüksek eğitim almış arkadaşlarımızdan da yararlanabilir. İşletmemizin, üretim bandı arızalandığında, teknik, mekanik, elektrik veya benzeri konularda bir sıkıntı olduğunda teknik veya teknisyen kadrosunda işe alınan arkadaşlarımızdan yararlanılmaktadır. Maalesef ülkemizde yeterli seviyede ve sayıda teknik elemanın olmadığı aşikardır.

Ülkemizde esnaf ve sanatkarlarının teşkilatlanmasıyla ortaya çıkan ve çıraklık eğitimi olarak adlandırılan eğitim türü, 12. Yüzyılda Selçuklular devrinde Ahilikle başlamıştır. Bu tarihlerde Anadolu'ya gelen Türkler arasındaki esnaf ve sanatkarlar Anadolu'da bulunan meslektaşlarına kendilerini kabul ettirebilmek için bir teşkilat kurulması zorunluluğunu duymuşlardır.

Ahi'lik, yararlı sosyal ve ekonomik görevler yapmış ve etkinliğini 17. yüzyıla kadar sürdürmüştür. Osmanlı Devleti'nin egemenliğinde Müslüman olmayan halkın da bulunması sebebiyle çeşitli dinler arasında ortak çalışma zorunluluğu belirlemiştir. Bu nedenle eski niteliğinden fazla bir şey kaybetmeden yeniden bir teşkilat oluşturulmuştur. Bu teşkilat GEDİK adını almıştır.

1860 yılına kadar süren bu sistem, Tanzimat'ın ilanı ve yabancı devletlerle yapılan ticaret anlaşmaları sonunda sanat ve ticaretin gelişmesine engel olabileceği düşüncesiyle kaldırılmıştır. Buna rağmen Ahi'likten gelen; yönetim anlayışı, kurullar ve toplantılar mesleğe başlama, mesleki eğitim, meslekte yükselme ve işyeri açma törenleri uzun yıllar uygulanmış ve sonradan hazırlanan hukuk kurallarına da ışık tutmuştur.

Türk toplumunda 19. Yüzyıla kadar mesleki ve teknik eğitim çıraklık sistemiyle loncaların sorumluluğunda gedik usulü ile yürütülmüştür. Osmanlı döneminde ilk sanat okulları ordu bünyesinde açılmıştır. Tanzimattan sonra genel eğitimle mesleki eğitim bir arada düşünölmeye başlanmış ve bu konuda okullar açılması önerilmiştir.

İmparatorluk döneminde, 1861 yılında, o tarihlerde Tuna valisi olan, Mithat paşa tarafından Niş'de, daha sonra 1864 yılında Ruscuk ve Sofya da kimsesiz çocukları barındırmak ve sanat öğretmek amacıyla ilk sanat okulları olan "İslahaneler" açılmıştır. Bu okullarda öğrencilere, çuhacılık, araba yapıcılığı, kunduracılık, terzilik, külahçılık vb. sanatlar öğretilmiştir. Masrafları mahalli imkanlarla desteklenen bu okullar, Cumhuriyete kadar sınırlı sayıda artırılabilmiştir.

Cumhuriyetle birlikte mesleki ve teknik eğitim, okula dayalı yeni bir yapıda ele alınmıştır. 1926 yılında Milli Eğitim Bakanlığı bu okullarla ilgili görev üstlenmiştir. 1935 yılından itibaren 2765 sayılı Kanun ile okulların masrafları tamamiyle devlet tarafından karşılanmaya başlanmıştır. Bakanlık merkez teşkilatında 1933 yılında Mesleki ve Teknik Öğretim Genel Müdürlüğü, 1941 yılında ise Mesleki ve Teknik Öğretim Müsteşarlığı kurulmuştur. Böylece mesleki ve teknik öğretim hizmet ve destek birimleri oluşturulmuştur. 1940-1950'li yıllarda mesleki ve teknik eğitimin hızla geliştiği ve yaygınlaştığı görülmektedir. Bu yıllarda eğitim sistemi kanunlar çıkarılarak desteklenmiştir. Bu dönemde, çıraklık sistemi geleneksel yöntemlerle sürdürülmüştür. Devlet çıraklık okullarının açılması için de çaba sarf etmiştir [1].

1950'li yıllarda gelişmeye başlayan özel girişimcilik ve sanayi hamlesine örgün eğitim ayak uyduramamış ve kalifiye eleman sıkıntısı hissedilmeye başlanmıştır. İşte bu dönemlerde geleneksel olarak süren çıraklık eğitiminin sistemli bir şekilde uygulanmasının gerekliliği çeşitli komisyon ve toplantılarda dile getirilmeye başlanmış ancak 1960 yılında başlayan çalışmalara rağmen sınırlı birkaç girişim dışında 1977 yılında çıkarılan 2089 sayılı Çırak, Kalfa ve Ustalık Kanununa dek bu konuda fazla bir gelişme sağlanamamıştır. Bu Kanun ile ilk kez çıraklık eğitimi bir sistem dahilinde yasal çerçeve içine alınmıştır.

9 yıl boyunca 2089 sayılı Kanun çerçevesinde sürdürülen çıraklık eğitiminde belirlenen hedeflere ulaşmakta büyük güçlüklerle karşılaşmış ve bunun üzerine 1986 yılında reform niteliğinde düzenlemeler içeren 3308 sayılı Çıraklık ve Meslek Eğitimi Kanunu uygulamaya konulmuştur. Kanunun uygulamaya konulması ile birlikte çıraklık eğitiminde büyük gelişme kaydedilmiş, hem eğitime alınan öğrenci sayısı, hem de eğitimin fiziki kapasitesi hızla arttırılmıştır.

Türk sanayinde nitelikli insan gücü ihtiyacı, uluslararası rekabet gücü kazanma çabası içindeki Türk ekonomisi bakımından çok önemli bir konudur. Dışa açık ekonomi politikası, işgücünün nitelik ve verim düzeyinin yükseltilmesini, bu da nitelikli insan gücünün yetiştirilerek ekonomik kalkınmayı destekleme ve hızlandırma görevinin yerine getirilmesini gerekli kılmaktadır.

Mesleki eğitim sisteminde çok önemli yer tutan Mesleki ve Teknik Liseler, hem iş ve meslek alanlarına eleman yetiştiren, hem de öğrencileri yükseköğretime hazırlayan öğretim kurumlarıdır.

Teknik ve endüstri meslek liselerinde okuyan Öğrencilerimizin İş Sağlığı ve Güvenliği konularında yeterince eğitim almadıkları eğitim müfredatından kolayca anlaşılabilir. İş güvenliği sadece dokuzuncu sınıfta ve bir modül olarak okutulmaktadır.

Dünya’da işçi sağlığı ve iş güvenliği hakkında çalışmalarını sürdüren ILO’nun 2013 verilerine göre: İş kazası veya meslek hastalığı sonucu her 15 saniyede 1, her gün 6300, yılda 2,3 milyondan fazla insan yaşamını kaybetmektedir. Aynı verilere göre her 15 saniyede 160 çalışan iş kazası geçirmektedir. Yılda 317 milyon iş kazası meydana gelmektedir. Kötü işçi sağlığı ve iş güvenliği uygulamaları sonucu görülen günlük sıkıntının insan maliyeti, her yıl küresel yurt içi hasılat üzerinde % 4 ekonomik yüke sebep olmaktadır [2].

Türkiye’de yaşanan iş kazaları ve bu iş kazaları sonucunda yaşamını yitiren çalışanlar değerlendirildiğinde; Türkiye’nin ilk sıralarda yer aldığını görmekteyiz. Düzenli veri alınabilen ülkeler arasında Dünya’da en çok iş kazasının yaşandığı üçüncü ülke, Avrupa’da ise birinci ülke olduğu görülmektedir. İş sağlığı ve güvenliği konusunda gerçekleştirilen çalışmaların diğer ülkelere kıyasla yetersiz olduğu açıkça görülmektedir.

1. 1 ARAŞTIRMANIN KONUSU

Teknik ve endüstri meslek liselerinde okuyan öğrencilerin İş Sağlığı ve Güvenliği kültürüne bakış açısı sorgulanmıştır.

6331sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği kanununun getirdiği zorunlulukla birlikte 2016 yılından itibaren kamu kurumları da bir İş Sağlığı ve Güvenliği politikası geliştirmek zorundadır. Ancak 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği kanunu 5510 sayılı Sosyal Güvenlik kanununu dikkate alınarak hazırlandığı için, sadece sigortalı çalışanları kapsama almaktadır. Teknik ve endüstri meslek liselerinde okuyan öğrencilerin sadece staja gidenleri, sigortaları okul tarafından yapıldığı için iş sağlığı ve güvenliği kanunu kapsamına girmektedir. Diğer öğrenciler maalesef kanun kapsamına girmemektedirler. Okulda staja giden öğrencilerle gitmeyen öğrenciler aynı ortamı paylaşmalarına rağmen staja gitmeyenler mağdur olmaktadır.

Çalışmamızda; öğrencilerin hangi konularda özellikle yetersiz oldukları analiz edilerek, eksikliklerine göre nasıl tamamlayıcı bir eğitimin verilmesi gerektiği sorgulanmıştır. Mesleksi ve bilişsel yeterlilik seviyeleri arttırılan öğrencilerin çalışma hayatında iş sağlığı ve güvenliği konusunda örnek birer birey olmaları kaçınılmazdır.

Böylece mesleki yeterliliğe sahip bireyler yetişirken, aynı zamanda iş güvenliği bilincine sahip ara elemanların da istihdam edilmesi sağlanmış olacaktır. Çalışma kapsamında, Atalar Endüstri Meslek Lisesindeki dokuzuncu, onuncu, onbirinci, onikinci sınıf öğrencilerinin İş Güvenliği Kültürüne bakış açıları değerlendirmeye alınmıştır.

İş sağlığı ve iş güvenliği insanların hem fizyolojik hemde psikolojik bütünlüğünü dikkate alınarak gelişmiş bir bilim dalıdır. Çalıştığı ortamda kendisini güvende hisseden çalışan hayattan daha fazla haz alır. Bu durum çalışanın verimini, başarısını, kendisine güvenini, çalışma şevkini olumlu yönde etkiler. Okullarımızda da öğretmen ve

öğrenciler kendilerini daha konforlu bir ortamda hissederler. Bu sonuç yine başarının ve verimin artmasına katkı sağlar.

Etkili bir öğretimin gerçekleştirilebilmesi için, öğretim ortamında öğrenci ve çalışanların kendilerini güven içinde hissetmeleri büyük bir önem arz etmektedir. Bireyin kendisini güvende hissetmediği ortamlarda etkili bir öğretim ve öğrenmenin gerçekleştirilmesi çok zordur.

Öncelikle okulun her bir köşesinde, her bir öğrencinin, kendisini evinde olduğu gibi güvende hissetmesi gerekir. Okullardaki yönetsel uygulamalar ve kurallar bu güvenli ortamı oluşturmayı hedeflemelidir. Kendisini güvende hissetmeyen bir öğrencinin başarılı olması çok zor hatta mümkün değildir.

1. 2 ARAŞTIRMANIN AMACI

Bu araştırmada amaç, iş sağlığı ve güvenliği kanununun çıkmasıyla alevlenen güvenli çalışma kültürü de diyebileceğimiz, iş sağlığı ve güvenliği kültürünün teknik ve endüstri meslek lisesinde okuyan öğrencilerimiz tarafından nasıl algılandığıdır. Öğrencilerimizin yeterliliklerini kullanım düzeylerini belirleyerek, elde edilen verilerin gelecek çalışmalara ışık tutabilmeleri çok büyük önem arz etmektedir.

1.3 ARAŞTIRMANIN SINIRLILIKLARI

Bu araştırmada çalışma grubu olarak;

1. Bu araştırmada çalışma grubu olarak; 2014-2015 ğretim yılında, İstanbul ili Kartal ilçesinde Atalar Teknik ve Endüstri Meslek Lisesinde okuyan 230 ğrenci seçilmiştir.
2. Ölçme aracı olarak "Mesleki ve Teknik Anadolu Liselerinde okuyan ğrencilerin İş Güvenliği Farkındalığının Tespiti" anketi kullanılmıştır.

2. KURAMSAL TEMELLER

2.1 EĞİTİM VE MESLEKİ TEKNİK EĞİTİM

2.1.1 EĞİTİMİN TARİHİ

Eğitim, disiplinler arası bir bilimdir. Eğitimin tarihi ise, eğitim-öğretimin söz konusu olduğu en eski devirlere kadar götürülebilir. Yalnız bu iki özellik dikkate alındığında eğitim biliminin tarihsel gelişimini yazmak kolay değildir. Bu ünite kapsamında verilecek bilgiler, öz ve kısa olmasına rağmen eğitimin tarihsel gelişimini derinlemesine incelemeye yöneltici niteliktedir. Eğitimin tarihi, insanlığın tarihi kadar eskidir. En eski dönemlerden günümüze değin insan eğitimi söz konusu olmuştur. Çünkü insan, en azından yaşamı için, eğitilmeye en çok gereksinimi olan bir varlıktır. İnsanı diğer varlıklardan ayıran en önemli yetilerden biri akıldır. İnsanoğlu, akılı sayesinde diğer varlıklara üstünlük sağlamıştır. Akıl da, eğitim yoluyla işlenebilen bir cevherdir. Bu cevherin kullanılmasında “eğitim” önemli bir araçtır. Bu, öyle bir araçtır ki, bu araç, aynı zamanda insanı mutluluğa götüren bir amaçtır [3].

2.1.1.1 AVRUPA’DA EĞİTİMİN TARİHSEL GELİŞİMİ

Avrupa eğitim anlayışının telinde Eski yunan , Roma kültür ve eğitim anlayışının bulunduğu bilinmektedir. Antik çağda yunan eğitiminin ana karakteristiğini bireylerin jimnastik ve müzik vasıtası ile beden ve ruhun bir bütün olarak geliştirilmesi anlayışı oluşturmuştur. Bu dönemin en önemli temsilcilerinden birisi olan Sokrates (MÖ

470-399) öğrenmenin bir hatırlama, öğretmeninde bir hatırlatma işi olduğunu savunmuş, hatırlatmanın yolu olarak da soru cevap yöntemini kullanmıştır. Bu dönemde eğitim hizmetlerinden sadece asilin asillerin çocukları yararlanmışlar, bu dönemin eğitim idealini; yasalara Tanrıya saygı, adalet, cesaret, temkinlilik, kendine hakim olma, kahramanlık ahlak ve ruh güzelliği anlayışı oluşturmuştur [4].

Helenizm döneminde (M. Ö. 323-31) ise filoloji, tabiat bilimleri, astronomi tıp ilimleri büyük bir gelişme göstermiş, kültürel hayatın gelişmesi ile okullarda verilen eğitimin önemi giderek artmış, eğitimde entelektüel bir anlayış benimsenmiştir. Bu dönemde gerek devlet eliyle gerekse de şehirler ve vakıflar yoluyla çok sayıda okul kurulmuştur [4].

Hıristiyanlık ile birlikte Antik Yunan ve Roma kültür ve eğitim anlayış Hıristiyanlığın ilkelerine uygun düşecek bir tarzda değişikliğe uğramayı başlamıştır. Daha önceleri dünyevi bir varlık olarak görülen insan tipi anlayışından “Tanrının dünyadaki benzeri insan” tipi anlayışına doğru bir geçiş olmuş, yani insan teosantrik bir eğitim anlayışının merkezinde ele alınmaya başlanmıştır. Ayrıca Hıristiyanlık antik kültürde yer alan hürlük ve köleler ayrımını reddetmiş, her insanın Tanrı önünde eşit olduğu anlayışını getirmiş erkeğin toplumda hakim güç olduğunu kabul etmeyerek kadınla erkeğin arasındaki statü farkını kaldırmıştır. Eğitimin amacı dindar insan yetiştirmek olarak belirlenmiştir. Ortaçağ döneminde de eğitim dini temelli yapısını sürdürmüş, antik kültür Hıristiyanlık süzgecinden geçirilmiş hali ile tanınmayı başlanmıştır. Manastır okullarında, şövalye okullarında, kilisenin nüfuzu etkin bir hale gelmiştir. Ortaçağ eğitiminde önemli sayılacak değişiklikler, İslam medeniyeti ile temasların başlaması ile ortaya çıkmış, İslam dünyasındaki Matematik, Astronomi, Coğrafya, Tıp, Tabii Bilimler vb. alanlardaki gelişmelerini yakından gören bilginlerin girişimleriyle üniversiteler kurulmaya başlamıştır. Üniversitelerin gelişmesi ile birlikte manastır okulları gözden düşmeye başlanır, haçlı savaşları ile birlikte şövalye okulları daha ön plana çıkmış, kilisenin bu okullar üzerindeki etkisi XV. yüzyıldan itibaren zayıflamaya başlamıştır [4].

Rönesans ve reform hareketi döneminde toplumun düşünce yapısında köklü değişiklikler meydana gelmiş bilim, teknik ve sanat alanında görülen yenilikler tabiat

bilimleri ve felsefenin gelişmesinde etkili olmuş bu durumda skolastik düşüncenin ve felsefenin yıkılmaya başlamasında önemli rol oynamaya başlamıştır. Aydınlanma çağı olarak bilinen 18. yüzyıl eğitimcileri de eğitimi bir devlet görevi olarak kabul etmişler, eğitimin merkezine insanın kendisini koymuşlardır. İnsan aklını ön plana çıkararak “Kendi aklını kullanma cesaretine sahip ol” özdeyişini parola haline getirmişlerdir. Aydınlanma döneminde insanın dünyadaki mutluluğuna, dini ahlak yerine dünyevi ahlak anlayışına önem vermişlerdir. Bu dönemin en önemli eğitimci ve düşünürlerinin başının Diderot (1713-1784), John Locke (1632-1704), Condillac (1715-1780), Jenn Jacques Rousseau (1712-1778) gibi eğitimci ve düşünürler gelmiştir. Eğitimin bir kamu hizmeti olarak devlet görevi haline gelmesi ilk defa Fransız ihtilali ile birlikte ortaya çıkmıştır. İhtilalin temel düşünceleri olan hürriyet, eşitlik, kardeşlik gibi ilkelerin eğitim vasıtası ile insanlara kazandırabileceğinin üzerinde durulmuş, bu amaçla mecburi ve genel bir ilköğretimin zorunluluğu savunularak 1791 yılında Fransız Anayasası’na eğitimin devlet tarafından yerine getirilmesi gereken görevlerden birisi olduğuna dair hüküm konularak herkese mecburi, genel ve parasız ilköğretimin verilmesi gereği belirtilmiştir Anayasanın bu hükmü Fransa’da hemen uygulamaya konulamamış, ancak 2 Mart 1882 tarihli bir kanunla Fransa’da mecburi hem de laik öğretimin gerçekleşmesi sağlanmıştır. Diğer batı ülkelerinde ise eğitimin bir kamu hizmeti niteliğinde devlet görevi olarak kabul edilmesi 19. yüzyılın sonları ile 20. yüzyılın başlarında gerçekleşmiştir [4].

2. 1. 1. 2. TÜRKLERDE EĞİTİMİN TARİHSEL GELİŞİMİ

İslamiyet Öncesi Dönemde Eğitim

İlk Türk toplumları ve devletleri olarak bilinen Hunlar, Göktürkler ve Uygurlarda eğitim biçimini yaşam koşulları belirlemiştir. Göçebe ve savaşçı olan Hunlarda (M. Ö. 220 – M. S. 455) savaş ve yöneticilik eğitimi söz konusudur. Yetiştirilmek istenen insan tipi cesur, kahraman ve bilge anlamına gelen “alp” insandır. Eğitimde,

“töre” önemlidir. Töreyle belirleyen gelenek ve dinlerin eğitim üzerinde etkisi vardır. Hunlarda ve eski Türklerde “Şaman”lar yaygın eğitimi olarak görülebilir. Çocukların ve gençlerin eğitiminden aile sorumludur [3].

Göktürklerde (552-745) eğitim, Hunlarınkine benzer ve töreye bağlıdır. Ancak Göktürklerde yazının ve okur-yazarlığın gelişmiş olmasına ilişkin ihtimaller yüksektir. Çünkü Göktürklerin günümüze dek Miras bıraktığı “Orhun Abideleri” bu iddiayı güçlendirmektedir. Orhun Abideleri, taşlar üzerine yazılı 732’de dikilen Gültegin, 735’te dikilen Bilge Kağan ve yine o yıllarda dikilen Tonyukuk belgeleridir [5].

Uygurlarda (745 – 840) eğitim, Göktürklerden biraz farklıdır. Çünkü Uygurlar, yerleşik hayata geçmiş ve Maniheizm dinini kabul etmiş toplumlardır. Savaşçı özelliklerini yitiren bu toplumda 14 harfli Soğd alfabesi kullanılmış ve okur –yazarlık yaygınlaşarak kâtiplik, bürokratik, danışmanlık gibi meslekler ortaya çıkmıştır. İstanbul Üniversitesi Arkeoloji Profesörü Bossert, 1937’de 2. Türk Tarih Kongresinde matbaanın ilk defa Çinliler tarafından değil, Uygurlar tarafından bulunduğunu iddia etmiştir [6].

Ayrıca Kan-Su bölgesinde Tun-Huang’da bir mağarada bazı Uygur matbaa harfleri ve kitaplarının bulunması [6] güçlü bir kanıt olarak görülebilir. Matbaa, Osmanlı döneminde azınlıklar tarafından Yahudilerde 1492’de, Ermeniler’de 1567’de, Rumlarda 1627’de kullanılmasına rağmen, Türklerde, Macar asıllı İbrahim Müteferrika’nın gayretleri ile ilk defa 1727’de kurulmuş ve kullanılmaya başlanmıştır [3].

Uygurlar (745-840), zamanında yerleşik hayat önem kazanmaya başlamış ve yabancı kültürlerle açık kalarak Maniheizm dinini benimsemişler, 14 harf esasına dayalı bir alfabe kullanmışlardır. Et ve süt yenilmesine izin vermeyen sadece sebze yenilmesini isteyen bu din zamanla Uygurları gevşetip savaşçılık özelliklerinin yok olmasına neden olmuştur. Uygurlar döneminde okur-yazarlık oranı çok artmış, toplumun bilgi düzeyi yükselmiştir [3].

İslamiyet Sonrası Dönemde Eğitim

Karahanlılar döneminde hükümdarların bilime ve bilim adamına önem vermeleri neticesinde eğitim seviyesi çok yüksek bir düzeye ulaşmış bir bilim ve kültür hayatı gelişmeye başlamıştır [4].

Farabi (870-950) [7]'ye göre felsefe ve çeşitli bilimlerdeki bilgisinin ve görüşlerinin derinliği nedeni ile Türk milletinin yetiştirdiği ve insanlığın kendisi ile övüdüğü nadir dehalardan biridir. İbn' i Sina 'nın Türk ve Dünya eğitim tarihinde önemli bir yer tutması başlıca şu nedenlere dayanmaktadır.

1. Türk bilimine katkıları ve tıp öğretiminin konularını tespit etmesi nedeniyle,
2. Ahlak ve fazilet eğitimine ilişkin görüşleri nedeniyle,
3. Hükümdarın siyasal eğitimine ilişkin görüşleri nedeniyle,
4. Bilime verdiği büyük önem nedeniyle,
5. Beden eğitimi konusundaki görüşleri nedeni ile,
6. Çocuğun bakımı, sağlığı, eğitim ve öğretimi ile ilgili görüşleri nedeni ile [7] ,

Selçuklular döneminde başta Tuğrul Bey, Alpaslan Bey, Melikşah, Nizamülmülk gibi ileri gelen devlet adamları eğitim, bilim ve sanatın gelişmesinde büyük çaba göstermişlerdir. Ahilik ilk olarak Selçuklular döneminde ortaya çıkan ve Osmanlılarda da etkin olan yaygın bir eğitim kurumudur [4].

Osmanlılarda Eğitim

Osmanlı Devleti'nde (1299–1922) eğitim, kendisinden önceki Müslüman Türk Devletlerindeki benzer bir gelişme göstermiştir. Geleneksel Osmanlı eğitim sistemindeki okullar, sıbyan mektepleri, medreseler, Enderun mektebi ve tekke, zaviye gibi bazı örgün ve yaygın eğitim kurumlarıdır. Okulların yapısı ve programları, genelde dini niteliktedir [3]. “Külliyeler”, cami ve çevresinde medrese, mektep, kütüphane, hamam gibi sosyal tesislerin bulunduğu binalar topluluğudur. İmparatorluğun gücüne paralel devlet desteğinde vakıf sistemine dayalı büyük medreseler kurulmuştur. En prestijli medreseler, devlete başkentlik etmiş kentlerde dönemin Padişahının hâmilğinde hizmet veren medreselerdir. Prestij medreseleri, üniversite düzeyinde eğitim veren üst düzeydeki eğitim kurumlarıdır. İlk Osmanlı

medresesi, 1330'da Orhan Bey zamanında İznik'te yaptırılmıştır. Bursa'da II. Mehmet'in yaptırdığı "Yeşil Medrese", Edirne'de II. Murat'ın yaptırdığı "Darülhadis" ve "Üç Şerefeli Medrese", Fatih Sultan Mehmet'in İstanbul'da yaptırdığı "Fatih Külliyesi", Kanunî Sultan Süleyman'ın yaptırdığı "Süleymaniye Külliyesi" üniversite niteliğinde "prestij" medreselerdir [3].

Medreseler, Osmanlı yükselme döneminde saygın ve etkili kurumlardır. Çünkü buralarda hem dünyevi hem de manevi bilimler bir arada okutuluyordu. Vakıf sistemine dayalı bu okullar, verdikleri eğitimin niteliğine göre ilk, orta, yüksek veya prestij medreseleri şeklinde sınıflanıyordu. Medreselerin belirli bir eğitim süresi yoktu. Her düzeydeki medresenin belirli bir programı vardı. Öğrenci ilgi ve yeteneği ölçüsünde medreseye devam ederek belli bir sürede programı tamamlardı [3].

Enderun mektebi Osmanlı Devleti'nin gücünü korumak için nitelikli insan yetiştirmek amacıyla kurulmuş bir eğitim merkezidir. Enderun mektebi kurulana kadar, ona benzer başka bir eğitim kurumu yoktu. Selçuklular'da ve Avrupa'da hanedan mensuplarının özel bir eğitimi mevcut ise de Enderun bunlardan tamamen farklıdır. Enderun mektebi II. Murad zamanında kurulmuş, Fatih zamanında ise asıl hüviyetine bürünmüş, devletin korunması için gerekli idari ve mülki kadronun eğitimine yönelmiştir. Böyle bir kurumun teşkilinde esas hedef, askeri temele dayanan Osmanlı Devleti'ne yetenekli yönetici kadroları yetiştirmektir [8].

Tanzimat Döneminde Eğitim (1839-1877)

Tanzimat, Batının ilim, eğitim, teknik ve sosyal meselelerdeki gelişmişliği karşısında, Osmanlı devletinin kendisini yenilemesi ve kendisine bir çeki-düzen vermesi yolundaki gayretlerinin tamamı olarak da ifade edilebilir. Bu dönemde, aydın kesimi Osmanlı devletinin derlenip toparlanması, Batıdaki gelişmelere ayak uydurabilmesi için çeşitli fikirler ortaya attı. Tanzimat, Osmanlı devleti için, her şeyden önce, düşünce alanında büyük bir yenilik getirmekteydi. Fermanın hazırlanmasında Avrupa'da yayılmış bulunan hukuk ve devlet anlayışına ait düşüncelerden geniş ölçüde yararlanılmıştır [9].

Modern anlamda ilk merkezî ve taşra eğitim örgütü bu dönemde kurulmuş ve günümüze kadar esasını muhafaza etmiştir. Temmuz 1879'da Nezaret (Bakanlık) merkez örgütü, öğretim basamaklarına göre daireler halinde düzenlenmiştir: Mekâtib-i Âliye, Mekâtib-i Rüşdiye, Mekâtib-i Sıbyaniye, Telif ve Tercüme, Matbaalar. 1882'de Telif ve Tercüme Dairesinin yerine Encümen-i Teftiş ve Muayene geçmiş ve bu, bir sansür organı olarak çalışmış ve yayın işlerine de bakmıştır [7]. Cumhuriyet döneminde, 1926'da oluşturulan Talim ve Terbiye Dairesi'nin ve bugünkü (1983-2000'li yıllar) adıyla bilinen Tâlim ve Terbiye Kurulu Başkanlığının temelleri 1882'ye kadar götürülebilir [10].

Maarif Nezareti, 1894-1895 ten itibaren ilk kez ülke çapında eğitim istatistikleri yayınlanmaya başlanmış ve yine ilk kez, 1898-1904 yılları için Salname-i Nezaret-i Maarif-i Umumiye adıyla, ülke çapında önemli , eğitim öğretim yıllıkları yayınlanmıştır. bu belgeler, ülkenin eğitim durumunu rakamsal olarak ve topluca gösterdikleri için, eğitim sorunlarının daha iyi anlaşılıp değerlendirilmesine yardımcı olmuştur [10].

[10] 'a göre 18. yüzyıldan Cumhuriyetin kuruluşuna kadar geçen dönemde Osmanlı eğitim sisteminin en karakteristik özelliği çok amaçlı ve çok başlı olmasıdır. Bu dönemde genelde üç tür okul sisteminden söz edilebilir. Bunlar;

1. Geleneksel okullar (medreseler, sıbyan (iptidaî) mektepleri, vb.)
2. Batı tesirinde açılan devlete bağlı okullar (rüştiyeler, idadiler, askeri mektepler vb.)
3. Müslüman olmayan cemaat teşkilatları ile yabancı misyon ve hükümetlere bağlı okullar (azınlık, misyoner ve yabancı okullar gibi)

Bu tür bir yapılanma, İmparatorlukla birlikte Osmanlı eğitim sisteminin çöktüğünü göstermektedir.

Cumhuriyet Döneminde Eğitim

Atatürk Döneminde Eğitim

Cumhuriyet döneminde eğitim, M. Kemal Atatürk'ün görüşleri ve onun inkılâplarının nitelikleri doğrultusunda gelişmiş ve yeni bir yapıya kavuşmuştur. Osmanlı gerileme dönemindeki çökmüş ve amaçsız eğitim politikalarına yeni bir yön verilerek “Millî Eğitim”in temelleri daha Kurtuluş Savaşı yıllarında atılmaya başlanmıştır. “Millî Eğitim”in ne olduğunu doğru anlayabilmek için Atatürk'ün eğitimle ilgili görüşlerini ve inkılâplarını iyi okumak gerekir. Türkiye Cumhuriyetinin “Millî Eğitimi”, Cumhuriyetimizin kurucusu, M. Kemal Atatürk'ün görüş ve inkılâpları doğrultusunda 1973 tarih ve 1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu Temel İlkeleri çerçevesinde bütünsel bir tanıma kavuşmuştur. Bu ilkeler içerisinde Lâikliğin ayrı bir yeri olmakla birlikte her bir ilke birbirini tamamlar niteliktedir [3].

1923-1938 Atatürk döneminde eğitim sistemimizde nitelik yönünden görülen önemli gelişme ve düzenlemeler bugünkü eğitim sistemimizin temelini ve ana çatısını oluşturmuştur. Reformcu ve atılımcı özelliklere sahip Atatürk, millî eğitim seferberliğinde de aynı özelliğini göstermiş ve 15 yıl içinde Türk eğitimine nitelik yönünden de yeni bir biçim vermiştir. Atatürk döneminde Türk eğitim sisteminde gerçekleştirilmiş olan niteliksel gelişme ve değişikliklerden en önemlileri şunlardır [11].

1. Öğretimi Birleştirme Yasası'nın 3 Mart 1924'te kabulü ile eğitim düzenimizdeki mektep medrese ikiliği ortadan kaldırılmış ve Türk eğitim sistemi Millî Eğitim Bakanlığı'nın denetimine alınmıştır.
2. Türk eğitim sistemine yeni biçim vermek amacıyla yapılan çalışmalara katılmak ve görüşleri alınmak üzere dünyaca tanınmış eğitimciler Türkiye'ye davet edilmiştir.
3. Millî eğitim sistemimizi yeniden örgütlendirmek amacıyla 22 Mart 1926'ta maarif teşkilâtına dair kanun çıkarılmış ve Öğretimi Birleştirme Yasası ile Millî Eğitim Bakanlığı'na verilmiş olan tüm eğitim hizmetlerinin nasıl ve ne biçimde yürütüleceği bir esasa bağlanmıştır. Ayrıca 10 Haziran 1933'te Millî Eğitim Bakanlığı Merkez Örgütü'nün organlarını, görev, yetki ve sorumluluklarını belirleyen 2287 sayılı yasa çıkarılarak Bakanlık Merkez Örgütü, modern örgütlenme ilkelerine göre yeniden düzenlenmiştir.

4. Modern eğitim görüşlerine göre hazırlanmış yeni eğitim programları 1926 yılından itibaren uygulamaya konulmuştur.
5. Daha önce ücretli olan orta eğitim, 1926-27 ders yılından itibaren 822 sayılı yasa ile ücretsiz olmuş ve böylelikle gelir düzeyi düşük ailelerin çocuklarının da orta eğitime devam etmeleri teşvik edilmiştir.
6. İlkokul ve orta dereceli okul öğretmenlikleri yasalarla bir esasa bağlanmış ve hangi niteliklere sahip kimselerin öğretmen olabilecekleri belirlenmiştir. 1926-1927 yılından itibaren orta eğitim okullarında da karma eğitim yapılması kararlaştırılmış, böylelikle kız ve erkek öğrencilerin bir arada öğrenim görmeleri gerçekleştirilmiştir.
7. 1 Kasım 1928 tarihinden Yeni Türk Harflerinin Kabul ve Tatbiki hakkında çıkarılan 1353 sayılı yasa ile şimdiye kadar eğitim sistemimizde kullanılan Arap harfleri yerine Latin alfabesinden alınmış yeni Türk harfleri kullanılmaya başlanmıştır.
8. Ülkemizin ihtiyaç duyduğu yüksek vasıflı insan gücünü yetiştirmek amacıyla yurt dışına devlet hesabına gönderilecek öğrenciler hakkındaki 1416 sayılı yasa, 10 Nisan 1929 tarihinde kabul edilmiş ve bu yasa çerçevesinde teknik alanlarda mühendis ve yabancı dil, tarih, coğrafya, matematik, resim, müzik ve beden eğitimi alanlarında öğretmen olarak yetiştirilmek üzere çok sayıda öğrenci Almanya, Fransa ve diğer Avrupa ülkelerine gönderilmişlerdir.
9. Türk dili ve Türk tarihi ile ilgili araştırmaları yapmak ve bu konularda bilimsel çalışmaları yürütmek üzere 12 Nisan 1931'de Türk Tarih Kurumu ve 12 Temmuz 1932'de Türk Dil Kurumu'nun kurulması gerçekleştirilmiştir.

Atatürk ilkeleri Türk Millî Eğitimi'nin temel prensiplerinin oluşmasına büyük katkı sağlamıştır. Atatürkçü felsefenin cumhuriyetçilik, milliyetçilik, halkçılık, devletçilik, laiklik ve inkılâpçılık ilkeleri 1936 yılından itibaren okul programlarına da girerek eğitimde yapılan yenilikleri yönlendirmiştir. Nitekim Cumhuriyetçilik fikri eğitimde özgür düşüncüyü ve özgür vicdanı engelleyen unsurları kaldırmıştır. Atatürk'ün milliyetçilik ilkesi ile Türk millî eğitimi millî bir nitelik kazanmıştır. Halkçılık, dilde yenileşmeyi, azınlık eğitiminden bütüncül bir eğitime geçişi ve eğitimde okulluk anlayışı haricinde halk eğitimini gerçekleştirmiştir. Devletçilik

ilkesiyle Türk eğitiminin ihtiyacı olan devlet işletmeleri kurulurken, buraların insan gücü ihtiyacı da devlet tarafından karşılanmıştır. Dinin yalnız devlet ve siyasetten değil bilim, sanat ve eğitimden ayrı tutulması laiklik ilkesiyle gerçekleşmiştir. İnkılâpçılık ise bütün ilkelerin teminatı ve hareket noktası olmuştur [12].

Kurtuluş Savaşı yıllarında iki eğitim bakanlığı vardı. Ankara'da TBMM Hükümetinin Maarif Vekaleti, İstanbul'da Osmanlı Hükümetinin Maarif Vekaleti, 23 Nisan 1920'de TBMM açıldıktan sonra Hükümetin 2 Mayıs 1920 tarih ve 3 sayılı yasası ile İcra Vekilleri Heyetinin (Bakanlar Kurulu) on bir vekaletinden biri olarak "Maarif Vekaleti" örgütlenmiştir.

Millî Eğitim Bakanlığı; 1923'ten 27 Aralık 1935 tarihine kadar "Maarif Vekaleti", 28 Aralık 1935'den 21 Eylül 1941 tarihine kadar "Kültür Bakanlığı", 22 Eylül 1941'den 9 Ekim 1946 tarihine kadar "Maarif Vekilliği", 10 Ekim 1946'dan sonra "Millî Eğitim Bakanlığı", 1950'den sonra "Maarif Vekaleti", 27 Mayıs 1960 tarihinden sonra "Millî Eğitim Bakanlığı" adıyla çalışmalarını sürdürmüştür [13].

2. 1. 2. MESLEKİ VE TEKNİK EĞİTİM

Meslek eğitimi, insanların iş yapabilme yeteneklerini bilimsel olarak geliştiren, yönlendiren, teorik, bilişsel, görerek, örnek alarak ve uygulayarak öğreten eğitim tekniğidir.

Temel mesleki eğitim iş hayatının talebi ile uyumlu olarak bir meslek alanında ise giriş için gerekli asgari mesleki davranışları kazandırmayı amaçlar. Temel mesleki eğitimde derinlik değil, mesleki genişlik esastır. Mesleki derinlik bireyin uzmanlaşmasını ifade etmektedir. Mesleki uzmanlık eğitimi, çağdaş mesleki eğitim sistemlerinde ileri meslek eğitiminin işlevi olarak kabul edilmektedir. Bireyin bir dalda eğitimi bilimin ve teknolojinin hızlı değişmesine dayalı olarak istihdamda ve bireyin değişime uyumunda güçlükler yaratmaktadır. Bireyin meslek alanında temel

mesleki yeterlilikleri kazanması ona istihdamda esneklik ve değişikliklere uyum gücü kazandırmaktadır [14].

Mesleki ve teknik eğitimin temel görevi ülkemizin becerili ve teknik insan gücü ihtiyacını nitelik ve nicelik yönünden yetiştirmektir. İş hayatının becerili ve teknik insan gücünü nitelik ve nicelik yönünden temin etmede güçlükleri olduğu gözlenmektedir. Bu ihtiyacının karşılanamaması, mal ve hizmet üretiminden kaliteyi düşürmekte, iş gücünün verimini azaltmaktadır.

Cumhuriyetle birlikte mesleki ve teknik eğitim, okula dayalı yeni bir yapıda ele alınmıştır. 1926 yılında Milli Eğitim Bakanlığı bu okullarla ilgili görev üstlenmiştir. 1935 yılından itibaren 2765 sayılı Kanun ile okulların masrafları tamamıyla devlet tarafından karşılanmaya başlanmıştır. Bakanlık merkez teşkilatında 1933 yılında Mesleki ve Teknik Öğretim Genel Müdürlüğü, 1941 yılında ise Mesleki ve Teknik Öğretim Müsteşarlığı kurulmuştur. Böylece mesleki ve teknik öğretim hizmet ve destek birimleri oluşturulmuştur [15].

1941 yılında Meslekî ve Teknik Öğretim Müsteşarlığı bünyesinde Erkek Teknik Öğretim Müdürlüğü, Kız Teknik Öğretim Müdürlüğü, Ticaret Öğretimi Müdürlüğü olarak yer almıştır [16].

Meslekî ve Teknik Öğretim Müsteşarlığı, 1960 yılında Erkek Teknik Öğretim Genel Müdürlüğü, Kız Teknik Öğretim Genel Müdürlüğü, Ticaret Öğretimi Genel Müdürlüğü olarak yeniden teşkilatlandırılmıştır [16].

1973 yılına kadar genel eğitim veren ortaöğretim okulları yükseköğretime hazırlama işlevini üstlenmişken, mesleki ve teknik okullar doğrudan mesleğe hazırlama işlevini üstlenmişlerdir. Ayrıca bu okullar lise statüsünde olmadıkları için mezunlarının yükseköğretime girişleri de mümkün değildi. 1973 yılında çıkarılan 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu ile mesleki ve teknik okullara da lise statüsü kazandırılmıştır. Böylece, tüm ortaöğretim okulları mezunları, yükseköğretime geçiş hakkını elde etmişlerdir [17].

1982 yılında Bakanlar Kurulu Kararı ile Erkek Teknik Öğretim Genel Müdürlüğü ve Kız Teknik Öğretim Genel Müdürlüğü'nün isimleri Erkek Teknik Eğitim Genel

Müdürlüğü, Kız Teknik Eğitim Genel Müdürlüğü olarak değiştirilmiştir. 1983 yılında Millî Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığı'nın Teşkilat ve Görevleri Hakkındaki Kanun Hükmündeki Kararnameyle bu birimlerin isimleri yeniden Erkek Teknik Öğretim Genel Müdürlüğü ve Kız Teknik Öğretim Genel Müdürlüğü olarak değiştirilmiştir [16].

1986 yılında çıkarılan 3308 sayılı Mesleki Eğitim Kanunuyla mesleki ve teknik okul öğrencilerinin işyerlerinde uygulama yapmaları (İşletmelerde Meslek Eğitimi) sağlanmıştır. Ayrıca, mesleki ve teknik eğitim programlarının uygulandığı her tür ve derecedeki örgün, yaygın ve çıraklık eğitimi, mesleki ve teknik eğitim okul ve kurumları ile işletmelerde yapılacak mesleki eğitimin; planlanması, geliştirilmesi ve değerlendirilmesi konularında kararlar almak ve Bakanlığa görüş bildirmek üzere, Bakanlıkta Mesleki Eğitim Kurulu, illerde de İl Mesleki Eğitim Kurulları oluşturulmuştur [17].

1997–98 öğretim yılına kadar ortaöğretim; birinci kademe (ortaokullar) ve ikinci kademe (liseler) olmak üzere iki kademedен oluşuyordu. 1997'de çıkarılan 4306 sayılı yasa ile zorunlu eğitim süresinin 5 yıldan 8 yıla uzatılması sonucu, ortaöğretimin birinci kademesi de (ortaokullar) ilköğretim bünyesine alınmıştır. Bu düzenlemeyle, aynı zamanda mesleki ortaokul uygulamasına da son verilmiştir [17].

2011 yılında yayımlanan 652 sayılı Millî Eğitim Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname ile Millî Eğitim Bakanlığında meslekî ve teknik eğitimin yürütülmesinden sorumlu altı ayrı birim, Meslekî ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğü adı altında birleştirilmiştir. Yaygın meslekî eğitim ile açık öğretim kurumları da Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü bünyesinde toplanmıştır [16].

Mesleki ve Teknik Eğitimi Genel Müdürlüğünün sayfasında yer alan bilgiye göre ise, mesleki ve teknik eğitimin ülkemizdeki tarihi kısaca şöyle özetlenebilir:

Türkiye'de mesleki ve teknik eğitim Selçuklu, Osmanlı ve Cumhuriyet dönemleri olmak üzere 3 bölüm halinde ele alınabilir. Ülkemizde 12. yüzyıldan 18. Yüzyıla kadar mesleki eğitim geleneksel usullere dayalı bir sistem içerisinde esnaf, sanatkar teşkilatlarınca yürütülmüştür.

Selçuklular döneminde Ahilik adı altında kurulmuş bulunan esnaf ve sanatkar teşkilatı; Osmanlılar döneminde de Lonca ve Gedik adları altında faaliyetlerini sürdürmüştür. 1839 yılında Tanzimatın ilanı ile mesleki eğitim adım adım bugün bilinen okul temelli bir yapıya doğru dönüşmüştür. Cumhuriyet dönemiyle birlikte esnaf ve ticaret odalarının da etkin olduğu, değişik türde örgün ve yaygın meslek okulları yoluyla mesleki eğitim devam etmiştir.

Mesleki eğitim 2011 yılına kadar;

Erkek Teknik Öğretim Genel Müdürlüğü,

Kız Teknik Öğretim Genel Müdürlüğü,

Ticaret ve Turizm Öğretimi Genel Müdürlüğü,

Sağlık İşleri Dairesi Başkanlığı

Çıraklık, Mesleki ve Teknik Eğitimi Geliştirme ve Yaygınlaştırma Dairesi Başkanlığı

tarafından gerçekleştirilmiş,

652 sayılı Millî Eğitim Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname ile Mesleki ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğü kurulmuştur [13].

2. 1. 3. MESLEKİ VE TEKNİK EĞİTİMİN MEVCUT DURMU

Günümüzdeki mesleki ve teknik eğitim sistemine bakıldığında iki mesleki eğitim modeline rastlanmaktadır. Bu mesleki ve teknik eğitim modelleri tam zamanlı mesleki eğitim ve çıraklık eğitimi modelleridir [18].

Tam zamanlı mesleki ve teknik eğitim modelinde eğitim okul içinde 8-10 yıllık zorunlu temel eğitime dayalı olarak verilmektedir. Zorunlu temel eğitim alındıktan sonra bazı gençler iş yaşamına yönlendirilirken, belirli başarıyı sağlamış gençler ise yükseköğretime yönlendirilmektedir. Aynı zamanda pahalı olan bu model okul

donanımının sürekli olarak yenilenmesini de gerektirir. Diğer bir model olan çıraklık sisteminde ise devlet ve özel işletmelerin mesleki eğitim hususunda işbirliği yaptığı görülmektedir.

Bazı Avrupa Birliği (AB) ülkeleri, Amerika Birleşik Devletleri'nde (ABD) ve Japonya'da 8-10 yıllık zorunlu temel eğitimi tamamladıktan sonra bu eğitime başlanmaktadır. İkili sistem olarak da tanımlanan bu modelde okullarda teorik eğitim verilirken uygulama işyerlerinde yapılmaktadır. Gençler bazı günler işyerine giderken bazı günlerde okullarda eğitim görmeye devam etmektedir. Tam zamanlı mesleki teknik eğitim modeline ağırlık veren ülkeler Belçika, İsveç, Fransa ve İtalya iken; çıraklık eğitimi modeline Almanya, İsviçre, Danimarka ve Avusturya gibi ülkeler ağırlık vermektedir. Bunun yanı sıra ABD, Hollanda ve İngiltere gibi her iki modele ağırlık veren ülkeler de bulunmaktadır. Dünyada mesleki ve teknik eğitim sistemleri incelendiğinde Avrupa Birliği, ABD, Japonya ve Avustralya gibi gelişmiş ülkeler arasında önemli ölçüde farklılıklar olduğu görülmektedir. Avrupa Birliğinin itici gücü olarak da anılan üç büyük ekonomisi Almanya, Fransa ve İngiltere'dir. Bu üç ülke arasında da mesleki ve teknik eğitim sistemleri açısından önemli farklılıklar bulunmaktadır.

Asya kıtası ele alındığında Türkiye, İsrail, Kore ve Ürdün görece olarak mesleki ve teknik eğitimde kayıtlı öğrenci sayısını 1970'lerden itibaren önemli ölçüde artırmış olan ülkeler arasındadır [19].

Milli Eğitim Bakanlığı Eğitimi Araştırma ve Geliştirme Dairesi Başkanlığı'nın Mesleki ve Teknik Eğitim Merkezi (METEM) Olarak Yapılandırılan Ortaöğretim Kurumlarının Değerlendirilmesi Araştırması'na göre (2006); Avrupa Birliği'nin en önemli ekonomik gücü olan Almanya'yı mesleki ve teknik eğitim sistemleri açısından diğer ülkelerle kıyaslısak Almanya'da tam zamanlı meslek okulları çıraklık okulları gibi yaygın değildir. Tam zamanlı meslek okulları en azından orta büyüklükteki kentlerde yer almaktadır. Küçük yerleşim birimlerindeki bireyler bu okullara toplu taşıma araçlarını kullanarak gidip gelmektedirler. Bazı meslek okullarında öğretmen/eğitimciler için yatılı kalma olanağı vardır. Ayrıca, özürllüler için kırsal kesimlerde yatılı meslek okulları bulunmaktadır [20].

Almanya’da meslek okulları dikey olarak genelde temel ve uzmanlaşma olarak adlandırılan iki bölüme ayrılmaktadır. Birinci bölüm, okulun ilk yılını kapsamaktadır ve tam zamanlı olarak meslek öncesi eğitim olarak ya da “dual” sistemde yarım zamanlı olarak tamamlanabilmektedir [21].

Almanya’da mesleki ve teknik eğitim “ikili” (dual) ya da çıraklık sistemiyle olan ilişkisine göre tanımlanır. Diğer ülkelerde ise, mesleki ve teknik eğitim kurumsal olarak ya sistemin üniversiteye yönelik olmayan okul sonrası programlarla ya da üniversiteye giden yolu görelî olarak ne derecede kapatmasına bağılı olarak tanımlanır. Fransa gibi bazı Avrupa ülkelerinde akademik, teknik ve mesleki eğitim arasında bir ayrım yapılmamaktadır [22].

Japon mesleki teknik eğitim sistemi 2. Dünya Savaşı sonrasında Almanya mesleki teknik eğitim sistemi örnek alınarak oluşturulmuştur. Günümüzde bu iki mesleki ve teknik eğitim sistemi dünyada en başarılı uygulamalar arasında gösterilmektedir [23].

Japonya’da 9 yıllık zorunlu eğitim sonrası öğrenciler ortaöğretimde genel ve teknik eğitim olarak ikiye ayrılırlar. Teknik okullardan mezun olan öğrenciler 2 yıllık meslek yüksek okulları ya da ileri meslek kurslarına devam edebilirler. Liseler öğrencilerin devam etme durumuna göre 3 yıl süren tam, 4 yıl süren yarım ve uzaktan eğitim olmak üzere üç gruba ayrılmaktadır. Çoğu genel lise akademik konulara ek olarak bir meslek programı seçebilmektedirler. Öğrenci sayıları yalnızca akademik program uygulayan liselerde % 40 iken, yalnız mesleki eğitim veren liselerde % 24 dolayındadır. Ancak, liselerin % 60’ı öğrencileri yükseköğretime hazırlamaktadır [24].

ABD’de 1. sınıftan 12. sınıfa kadar eğitim finansmanını kamu sağlamaktadır. Bu eğitim parasız olarak sağlanmaktadır. Eğitim sistemine 6 yaşında giren bir öğrenci 18 yaşında mezun olmaktadır. Ancak, mesleki eğitim lise eğitimine kadar (9. -12. sınıflar) başlamamaktadır. Eyaletlere ve eyaletlerin eğitim sistemine bağılı olarak, öğrenciler ortaöğretim düzeyinde meslek eğitimi almak için birkaç seçeneğe sahiptir. Bu 9. , 10. , 11. hatta bazen yalnızca 12. sınıfta olabilmektedir.

Bu programlar genellikle öğrencileri şu seçeneklerden birine hazırlamaktadır.

- 1) Meslek yüksekokullarına devam etmek,
- 2) Diğer yükseköğretim kurumları ve çıraklık eğitimine gitmek [25].

Meslekî ve teknik eğitimin kendi içinde iki kısma ayrılarak yönetilmesinin bir örneği Almanya’da bulunan sistemdir. Almanya mesleki teknik eğitim sistemindeki öğrenciler 14 yaş dolayında istihdam öncesi ve sürekli mesleki teknik eğitim olarak ikiye ayrılmaktadır. Mesleki konularda öğrenim gören öğrenciler genel olarak “genel mesleki” olarak tanımlanır ve genellikle görelî olarak erken sayılabilecek bir yaşta iş gücüne, çıraklık eğitimine ya da lise düzeyinde mesleki teknik eğitim kurumları ve sonra da yükseköğretime katılır [22].

Almanya’da eyaletlere göre farklılıklar olmakla birlikte, dokuz yıllık eğitim sonunda mesleki eğitime başlanmaktadır. Süresi 1–4 yıl arasında olan tam zamanlı meslek okulları yaygın değildir. Meslek eğitimi alanların neredeyse tamamı (% 90) çıraklık eğitimi sistemiyle yetişmektedir. Bu okullar 2–3, 5 yıl arasında değişen çıraklık eğitimine hazırlık niteliğindedir. Bu meslek okulları mezunları için çıraklık süresi yarı yarıya kısalmaktadır. Çıraklık süresince, 18 yaş altındaki öğrenciler haftada bir gün okulda teorik eğitimle desteklenmektedir [24].

Reffe (1993) zorunlu eğitim sonrası mesleki eğitimi:

- 1) Hizmeti sunan (provider-based)
- 2) İş temelli (workbased)
- 3) Karışık (mixed)

olmak üzere üçe ayırmaktadır [22].

Bu sınıflama hangi düzeyde beceri kazandırılacağı ve beceri kazandırma işleminin nerede yapılacağı ile ilgilidir. Hizmeti sunan temelli sistemler işçilere giriş düzeyinde beceri kazandırmaktadır. İş temelli sistemler bu sorumluluğu endüstri ya da iş yerine bırakırlar. Karışık sistemler ise bu ikisinin bileşimini kullanmaktadır.

Mesleki eğitim sistemlerinde öğrencilerin izleyebileceği üç ayrı seçenek bulunmaktadır. Gelişmiş ülkeler, bireylere verilen mesleki ve teknik eğitimde

bireylerin teknolojiyi anlayıp kullanabilecek temel becerilere, iletişim ve problem çözme becerilerine ve işbirliği içinde çalışabilecek disipline sahip olmasına önem vermektedirler.

Türkiye’de bugün verilen mesleki ve teknik eğitimde Dokuzuncu Beş Yıllık Kalkınma Planı’nın (2007-2013) önemi büyüktür. Dokuzuncu Beş Yıllık Kalkınma Planı’na (2006) göre meslek yüksek okulları ile mesleki ve teknik ortaöğretim kurumları arasında program bütünlüğünün bulunmaması, mesleki ve teknik eğitim programlarının işgücü piyasasının taleplerine uygun olarak güncellenememesi sonucu mesleki ve teknik eğitim mezunlarının istihdamı artırılamamakta ve mezunların mesleki eğitime olan talebi azalmaktadır. Bu nedenle planda mesleki ve teknik eğitimde modüler ve esnek bir sisteme geçileceği, yükseköğretim ve ortaöğretim düzeyindeki mesleki eğitimin program bütünlüğünü esas alan tek bir yapıya dönüştürüleceği, mesleki eğitimde, nitelikli işgücünün yetiştirilmesinde önemli yeri olan uygulamalı eğitime ağırlık verileceği belirtilmiştir. Mesleki eğitim sisteminin, öğrencilere ekip halinde çalışabilme, karar verebilme ve sorun çözebilme, sorumluluk alabilme gibi işgücü piyasasının gerektirdiği temel becerilere sahip öğrenci yetiştireceği vurgulanmıştır [26].

Yakın zamanda Türkiye ile Avrupa Birliği arasında 2000 yılında imzalanan "Türkiye'deki Mesleki Eğitim ve Öğretim Sisteminin Güçlendirilmesi Projesi" (MEGEP) anlaşması kapsamında eğitim programlarında yer alan modüller Türkiye'nin istihdam ihtiyaçlarına göre, genç işgücünü nitelikli eleman olarak sektörün talebine cevap verecek şekilde yetiştirmeyi amaçlamaktadır. Proje kapsamında mesleki eğitim alanındaki yeni oluşum ile meslek okullarındaki programlarda modüler sistem uygulamasına geçilmiştir. Bu sistem ile düzeylere ve ders kümelerine göre genel eğitim, mesleki eğitim, uygulamalı eğitim, zorunlu, seçmeli dersler gibi oluşturulan her modül sonunda, öngörülen gereklilikleri ve yeterlilikleri yerine getiren öğrencilere sertifika verilmesi, yeterli sayıda sertifika kazanan öğrencilere de diploma verilmesi öngörülmüştür. Yeniden oluşumun diğer bir ayağını oluşturan modüler programların çıktılarının değerlendirildiği“yeterlilikler sistemi”, bir öğrencinin, bir eğitim aşamasını tamamladığını, kapsamlı bir eğitim/öğretim programını

tamamladığını, bir dizi temel ve aktarılması mümkün (transfer edilebilir) beceri edindiğini, bir meslekte ya da çalışma rolünde beceri gösterdiğini, bir mesleği yapma hakkının kendisine verildiğini göstermektedir [27].

MEGEP kapsamında programlar, uluslararası meslek sınıflandırması doğrultusunda, meslek standartları, eğitim standartları ve meslekî yeterliklere göre hazırlanmıştır. Türkiye’de MEGEP 2004-2005 eğitim ve öğretim yılından itibaren pilot okullarda uygulanmaya başlanmış ve 2006-2007 eğitim ve öğretim yılı itibariyle tüm meslekî ve teknik eğitim kurumlarında kademeli olarak uygulamaya konulmuştur. Mesleki ve teknik eğitimin programlarındaki değişikliklerin yanı sıra mesleki ve teknik eğitim alanında kurumsal ve yasal değişiklikler gerçekleşmiştir.

AB’ye üyelik sürecinde mesleki eğitim ve öğretim alanında kurumsal yenilikler yapılmıştır. AB Topluluk Programlarına katılımında sorumluluk üstlenecek Ulusal Ajans ve bir mesleğin başarılı olarak yürütülmesi için gerekli standartları belirleyen Mesleki Yeterlilik Kurumu oluşturulmuştur. Ulusal ajans ile topluluk programlarının tanıtılması, koordinasyonu ve yürütülmesini sağlamak üzere hukuki alt yapısının oluşturulması istenmiştir. Mesleki Yeterlilik Kurumu ise, ulusal meslek standartlarının belirlenmesiyle programlar arasında denklik sağlanması, belgelendirme ve sertifikalar sisteminin yürütülebilmesi için kurulmuştur [28].

Analizlere göre 2000’lerden bu yana mesleki ve teknik ortaöğretimin ağırlığının artırılması önemli bir politika hedefi olarak belirlenmiştir. Ayrıca, mesleki ve teknik ortaöğretimin niteliğinin artırılması için Avrupa Komisyonu tarafından da desteklenen önemli çalışmalar yapılmaktadır. Bu çalışmaların yanı sıra, özel sektör ve sivil toplum tarafından da mesleki ve teknik ortaöğretim kurumlarına olan ilgiyi artırmaya yönelik projeler yürütülmektedir.

Geçmiş dönemde mesleki ve teknik eğitimin en önemli sorunlarından biri olarak tartışılan mesleki ve teknik ortaöğretimi bitiren öğrencilerin karşılaştığı katsayı farkı problemi idi. Katsayı probleminin kalkması ile mesleki ve teknik ortaöğretim öğrencilerinden beklenen başarının gelmediği 2012 yılı üniversite yerleşme sonuçlarından da belli olmaktadır. 2012 yılında geçen yıllarda olduğu gibi meslek lisesi öğrencileri, lisans programlarına yerleşme oranında alt sıralarda yer aldı. Öyle

ki 192 bin 596 endüstri meslek lisesi mezunundan sadece 3 bin 570'i lisans programına yerleşebilirken yani % 1.8 oranında bir başarı gösterebilirken, 65 bin 705 teknik lise mezunundan 8 bin 939'u dört yıllık lisans programlarına girebildi. Pek çok meslek lisesinin başarı oranı % 4 ile 7 aralığında kaldı [29].

Mesleki ve teknik ortaöğretimde beklenen başarının gelmemesinin nedeni fiziksel altyapının artan talebi karşılayamamasıdır. Koç Holding'in hazırlamış olduğu [30] analize göre 2010-2011 öğretim yılı itibarıyla, mesleki ve teknik ortaöğretim kurumlarında öğretmen başına 18, derslik başına ise 38 öğrenci düşmektedir. Derslik başına düşen öğrenci sayısındaki keskin artış, 2009 yılında ortaöğretim için sadece 1.720 sınıf yapılmasıyla açıklanabilir. Oysa ki, Eğitim İzleme Raporu 2008'de de belirtildiği gibi, ortaöğretimde okullaşma % 90'a çıktığında derslik başına düşen öğrenci sayısının her ilde en çok 30 olması için 75-80 bin dersliğe gereksinim duyulmaktadır. Ayrıca, önümüzdeki üç yıl içinde genel liselerin bir kısmının Anadolu lisesine, geri kalanının imam hatip liseleri dahil olmak üzere mesleki ve teknik liselere dönüştürülecek olması, üniversiteye girişte katsayı uygulamasındaki değişiklikler ve dolayısıyla mesleki ve teknik ortaöğretime artan talep, derslik başına düşen öğrenci sayısını daha da yukarıya çekecektir. Bu durum öğrenme ve öğretme süreçlerinin olumsuz biçimde etkilenmesine neden olabilir. Ayrıca mesleki ve teknik ortaöğretime bitirenlere verilen sınavsız Meslek Yüksek Okullara geçiş hakkının özellikle Meslek Yüksek Okullarındaki öğrenci artışına sebep olması ve öğrenci artışının bu kurumlardaki alt yapı, fiziki mekan, donanım ve öğretim elemanı ihtiyaçları sorunlarını da ortaya çıkarması Meslek Yüksek Okullarındaki eğitimin kalitesi üzerine mesleki ve eğitim alanında ilgili çevrelerin tartışma konusu olmuştur. Türkiye'de ilk mesleki-teknik yüksek öğretim kurumu 1937 yılında kurulmuştur ve 1941 yılında da mezun vermiştir.

Günümüze bakıldığında 13.11.2009 tarih ve 27405 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 2009/15546 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile bazı yükseköğretim kurumları bünyesinde bulunan teknik eğitim fakülteleri, mesleki eğitim fakülteleri, mesleki ve teknik eğitim fakülteleri, ticaret ve turizm eğitim fakülteleri ile Endüstriyel Sanatlar Eğitim Fakültesinin kapatılmasına ve aynı yükseköğretim

kurumlarına bağlı olarak yeni fakülteler kurulmasına karar verilmiştir. Bu kararname ile 21 teknik eğitim fakültesi kapatılarak yerine teknoloji fakültesi kurulmuştur.

Türkiye’de 2011-2012 Milli Eğitim Bakanlığı rgn Eğitim İstatistiklerine göre 5456’sı resmi ve 45’i özel olmak üzere toplam 5501 mesleki ve teknik lise bulunmaktadır. 2011-2012 Milli Eğitim Bakanlığı rgn Eğitim İstatistiklerine göre; 593 Endüstri Meslek Lisesi, 518 Anadolu Teknik Lisesi, 481 Teknik Lise, 424 Anadolu Meslek Lisesi, 153 Meslek Lisesi, 360 Ticaret Meslek Lisesi bulunmaktadır. 2011-2012 eğitim ğretim yılı itibariyle Mesleki Eğitiminde 235, Teknik Bilimlerde 2509 ğretim elemanı görev yapmaktadır.

2. 2 İŞ SAğLIğI VE GüVENLİğI

Çalışma hayatı, kişinin bedensel, ruhsal ve sosyal iyilik düzeyini belirleyen en önemli etkenlerden biridir. İş ve sağlık arasındaki ilişkinin iki yönlü olması, çalışmanın insan sağlığı üzerindeki etkilerini belirler. Bu etkiler, olumsuz yani sağlığı bozucu yönde olabildiği gibi, çalışmanın sağlık üzerinde olumlu etkilerinin olduğu da bilinmektedir. Öte yandan çalışan kişinin sağlık durumu da işin niteliğini ve niceliğini etkilemektedir [31].

Sağlıklı alışma ortamı ve çevresi; iş barışı ile hızlı ve sağlıklı kalkınmanın da n şartıdır. İş kazaları ve meslek hastalıkları, sonuçları itibariyle insan hayatını ve sağlığını tehdit etmesinin yanında, işletmeler için de önemli bir maliyet unsuru olarak işyerinde verimliliği ve karlılığı da doğrudan etkilemektedir [32].

Hızlı teknolojik gelişmeler, bir yandan insanın refahına hizmet ederken, öte yandan insan hayatı ve evre için tehlikeleri de beraberinde getirmektedir. Üretimde makineleşmenin giderek artması ve üretim yoğunlaşarak büyümesi sürecinde, bir başka anlatımla endüstrileşme süreci içerisinde, çalışanların sağlığını ve güvenliğini tehdit eden yeni bazı unsurlar ortaya çıkmıştır [33].

Dünya Sağlık Örgütü'nün de belirttiği üzere; amacımız çalışanların "ruhen, bedenen ve sosyal yönden" iyilik hallerinin devamlılığını sağlamak, eğer devamlılığını sağlamaya engel herhangi bir etmen varsa, proaktif olarak önlem alarak, iş kazası ve meslek hastalıklarının önüne geçmek olmalıdır. Bunun için de iş verenden en alttaki çalışana kadar, tüm bireylerde yerleşmiş bir iş sağlığı ve güvenliği kültürünün olması gerekmektedir. Sanayide ara eleman ihtiyacını karşılamak üzere Mesleki Teknik Anadolu Liselerinde öğrenim gören bireylerin, mesleklerini öğrenirken aynı zamanda iş güvenliği kavramını da içselleştirmiş olması gerekmektedir. Bu da iş güvenliğini yapılan işten de önce görebilen teknik öğretmenlerin istihdam edilmesiyle mümkün olacaktır.

2. 2. 1 İş Sağlığı ve Güvenliğinin Tanımı

İş sağlığı, çalışanların fiziksel, ruhsal ve sosyal yönden tam iyilik durumlarının sağlanmasını ve en yüksek düzeyde sürdürülmesini, iş koşulları nedeniyle çalışanların sağlığına gelebilecek zararların önlenmesini, ayrıca işçinin fizyolojik ve psikolojik özelliklerine uygun yerlere yerleştirilmesini, işin insana ve insanın işe uymasını asıl amaç olarak ele alan bir bilimdir [34].

İş sağlığı kavramı günümüzde çalışanların hem fiziksel, hem de ruhsal sağlığını kapsayan bir anlamda kullanılmaktadır [35].

İş güvenliği, işyerlerini işin yürütülmesi nedeniyle oluşan tehlikelerden uzaklaştırmak ve sağlığa zarar verebilecek koşullardan arındırarak, daha iyi bir çalışma ortamı sağlamak için yapılan sistemli çalışmalardır [36].

İş güvenliği, işyerlerindeki çalışma koşullarının sağlık ve güvenlik içinde olmasının temin edilmesi ve bunun sonucunda iş kazaları ve meslek hastalıklarını azaltmaya yönelik faaliyetler olarak tanımlanabilir [37].

İş yerinde çalışma koşullarının meydana getirdiği, çalışanlara, makine ve tesislere veya üretime yönelik tehlike, zarar ve aksaklıkların araştırılması ve önlenmesi bakımından yapılan planlı ve metotlu çalışmaların tümüne iş güvenliği denir [38].

İş sağlığı ve iş güvenliği, işyerlerinde işin yürütülmesinde oluşan tehlikelerden sağlığa zarar verecek şartlardan korunmak ve insani bir iş ortamı oluşturmak için yapılan metotlu çalışmalardır [39].

Dar anlamda iş sağlığı ve iş güvenliği, işçinin sağlık ve emniyetinin işyeri sınırları ve iş dolayısıyla doğan tehlikelere karşı korunmasını anlatır. Fakat zamanla bunun yeterli olmadığı görülerek, kavramı sadece işçiyle ve işyeri sınırları içindeki tehlikelerle sınırlamanın doyurucu gözükmediği anlaşılarak çevresi genişletilmiştir. Geniş anlamda iş sağlığı ve iş güvenliği ise, sadece işyerinde değil işyeri dışından da olsa işçinin sağlık ve güvenliğini olumsuz etkileyebilecek risklere karşı önlem almayı ifade etmektedir [40].

İş sağlığı ve iş güvenliği, işyerinde çalışanların sağlığını ve güvenliğini sağlamayı, bir başka ifadeyle işyerinde doğabilecek iş kazası ve meslek hastalıkları gibi her türlü riske karşı gerekli tedbirleri almayı, bu hedefleri yerine getirmeye yardımcı olabilecek araç gereçlerin noksansız bulundurulmasını öngören, genelde bunların uygulanmasından işverenin sorumlu tutulduğu ve fakat işçilerin de öngörülen tedbirlerle ilgili olarak usul ve şartlara uymalarını isteyen bir kavramdır. Genel anlamda hem çalışanları korumayı, hem de bütün işletmenin ve üretimin güvenliğinin korunmasını esas alan tedbirlerin bütünüdür. İşyerindeki riskleri önlemek bakımından işveren, sadece işin niteliğine uygun koruyucu malzemeler vermekle mükellef olmayıp, verilen malzemelerin kullanılmasını sağlamak ve bunun uygulanıp uygulanmadığını sürekli ve etkin bir şekilde denetlemekle de yükümlüdür [41].

İş yerlerinde işin yürütülmesi ile ilgili olarak oluşan tehlikelerden, sağlığa zarar verebilecek koşullardan korunmak ve daha iyi bir iş ortamı yaratmak için yapılan metotlu çalışmalara iş güvenliği denir [42].

İş kazaları ve bunların neden oldukları kayıpları en aza indirmek amacıyla, bilimsel araştırmalara dayalı güvenlik önlemlerinin saptanması ve uygulanması doğrultusundaki çalışmalar kısaca iş güvenliği terimi içinde toplanmaktadır [43].

İş güvenliği bir kuruluşun gerçekleştirdiği faaliyetlerden etkilenen tüm insanların sağlık ve güvenliğine etki eden faktör ve koşulların bütünüdür. Başka bir deyişle, işçilerin iş kazalarına uğramalarını önlemek amacıyla güvenli çalışma ortamını oluşturmak için alınması gereken önlemler dizisine iş güvenliği denir [44].

İş sağlığı ve güvenliği kavramı, tehlikelerin önlenmesinin yanında risklerin öngörülmesi, değerlendirilmesi ve bu riskleri tamamen ortadan kaldırmak ya da zararlarını en aza indirebilmek için yapılacak çalışmaları da içermektedir. Evrensel anlamda İş Sağlığı ve Güvenliği; henüz bir tehlike oluşmamış, işletmede bir arıza oluşmamışken bile işletmede oluşabilecek tehlikelerin ve risklerin öngörülerek bunların kabul edilebilir olup olmadığına karar verme çalışmalarını da beraberinde getirmektedir [45].

Genel anlamda İş sağlığı ve güvenliği; işyerinde işin yürütülmesi sırasında çeşitli nedenlerden kaynaklanan ve bir ya da daha fazla zarar verebilecek koşullardan korunmak amacıyla yapılan sistemli ve bilimsel çalışmalardır. Bu bilimsel çalışma yapılırken, aşağıdaki amaçlara hizmet etmelidir.

- a) Çalışanları Korumak
- b) Üretim Güvenliğini Sağlamak
- c) İşletme Güvenliğini Sağlamak

2. 2. 2 İş Sağlığı Ve Güvenliğinin Tarihçesi

İnsan, var olduğundan beri; öncelikle yaşamak için gerekli ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla çalışmak durumundadır. Güvenlik de insanın karşılamak istediği önemli bir ihtiyaçtır. Bu ihtiyaç, insanın günlük yaşamının yansımasıdır, elbette çalışma hayatında da mevcuttur. Bu noktadan hareketle, işçi sağlığı ve iş güvenliğine dair çalışmaların,

çalışma hayatının tarihi ile aynı zamanda başladığı ve paralel ilerlediği öne sürülebilir [46].

Aynı doğrultuda, işçi sağlığı ve iş güvenliği hakkındaki yazılı çalışmaların ilk örnekleri olarak, Hipokrat'ın (M.Ö.460-370) kurşun zehirlenmelerinin başlıca belirtileri üzerine gerçekleştirdiği çalışma ya da Aristo'nun (M.Ö.384-222) koşucuların hastalıklarını ve gladyatörler için özel diyet tariflerini içeren çalışmaları verilebilir [47].

Yıllar boyunca teknolojinin ve yapılması gereken işin ve sistematığın gelişmesi sonucunda, konu hakkında yapılan çalışmaların ve konuya verilen önemin giderek arttığı görülmektedir. 1493 ile 1541 yılları arasında maden işçilerinde görülen meslek hastalıklarının belirtilerinin inceleyen ve ilk iş hekimliği kitabı olarak kabul edilen “De Morbis Metallicis”, Alman düşünür ve hekim Paracelsus tarafından yazılmıştır [48].

İtalya'da 17'nci yüzyılda yaşayan Bernardino Ramazzini ise “De Morbis Artificum Diatriba” isimli meslek hastalıklarını ele alan kitabı ile işçi sağlığının kurucusu olarak anılmaktadır [49].

Söz konusu çalışmaların bir sonucu olarak, 1833 yılında İngiltere'de çıkarılan Fabrikalar Yasası, işçi sağlığı ve iş güvenliği ile ilgili çıkarılan ilk önemli yasa olarak kabul edilmektedir [50]. Bu yasa ile işçi sağlığı ve iş güvenliği ilk kez devletin sorumluluk alanına kabul edilmiş ve hukuki bir zemin üzerine oturtulmuştur.

1919 yılında Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO)'nün (ILO, 11 Aralık 2013), 1948'de ise Birleşmiş Milletler bünyesinde Dünya Sağlık Örgütü (WHO)'nün kurulması sayesinde, işçi sağlığı ve iş güvenliği kavramının uluslararası boyuta taşınmasını sağlamıştır [51].

Ülkemizde işçi sağlığı ve iş güvenliğinin yasal olarak düzenlenmesi çalışmaları incelendiğinde, ulusal sanayinin yavaş gelişimiyle paralel olarak, Avrupa ülkelerine kıyasla bir gecikme yaşandığı ileri sürülebilir. Osmanlı Devleti'nin sanayi devriminin getirdiği endüstrileşme hareketlerinden uzak kalması ile yüksek hacimli üretim kapasitesine sahip olmamasının yanı sıra, çok sayıda çalışana bünyesinde

barındırabilen büyük üretim merkezlerinin bulunmaması nedeniyle, Osmanlı döneminde, iş güvenliği hakkındaki çalışmalarda Avrupa'nın hızı yakalanamamıştır. Osmanlı Devleti'nde, ilk yasal çalışma olarak kabul edilen ve 1865 yılında çıkarılan Dilaver Paşa Nizamnamesi ile kömür madenlerinde çalışan işçiler için bazı düzenlemeler getirilmiştir. Dilaver Paşa Nizamnamesi'nin ardından, 1869 yılında çıkarılan Maadin Nizamnamesi ise maden işçileri için ek düzenlemeler getirmiştir [46].

Yeni Türk devletinin konu hakkındaki ilk yasal düzenlemesi ise 1921 yılında 151 sayılı "Ereğli Havza-i Fahmiye Maden Amelesinin Hukukuna Mütealik Kanun"dur. Söz konusu kanunun düzenleme yaptığı alan yine oldukça riskli kabul edilen kömür madenciliği olmuştur. İlerleyen yıllarda, işçi sağlığı ve iş güvenliğini ilgilendiren çeşitli yasal düzenlemeler gerçekleştirilmekle birlikte, asıl ilerlemeler 1932 yılında ILO'ya üye olunması ve 1946 yılında Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı (ÇSGB)'nin kurulması ile yaşanmış, işçi sağlığı ve iş güvenliği bakanlık düzeyinde ele alınmaya başlanmıştır. 1949 yılında WHO'ya üye olunması, İş Sağlığı Güvenliği (İSG)'ne verilen önemi göstermektedir [50].

Son olarak 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu'nun 30 Haziran 2012'de Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmesiyle çalışanların, çevrenin, üretimin ve işletmelerin güvenliğini ilgilendiren kapsamlı bir yasal düzenleme hayata geçirilmiştir [52].

2. 2. 3 Uluslar Arası Çalışma Örgütü (ILO)

Amacı

Herhangi bir ülkenin, emeğin insani koşullarını benimsememesi, kendi ülkelerindeki durumu iyileştirme isteğinde olan diğer ülkeler için bir engel teşkil edecektir.

1919 yılında kurulmuş olan Uluslararası Çalışma Örgütü, sosyal adaletin ve uluslararası insan ve çalışma haklarının iyileştirilmesi için çalışan bir Birleşmiş Milletler ihtisas kuruluşudur.

Dünya savaşının yarattığı karışıklık sonucu ortaya çıkan ve üç çeyrek asır süren değişim kargaşası ile yoğurulan Uluslararası Çalışma Örgütü, evrensel ve sürekli barışın ancak sosyal adalet ile sağlanabileceğini savunan bir temel ilke üzerine kurulmuştur.

İnsan haklarına saygı. . . yeterli yaşam standartları. . . insanca çalışma koşulları. . . istihdam olanakları. . . ekonomik güvence. . . bunlar ILO'nun her yerde çalışanlara sağlamaya çaba gösterdiği sosyal adaletin temel unsurlarıdır.

Uluslararası Çalışma Örgütü, Sözleşmeler ve Tavsiye Kararları yoluyla, çalışma hayatına ilişkin temel haklar, örgütlenme özgürlüğü, toplu pazarlık, zorla çalıştırmanın engellenmesi, fırsat ve muamele eşitliği gibi çalışmaya ilişkin tüm konuları düzenleyici, uluslararası çalışma standartları oluşturur. Mesleki eğitim ve rehabilitasyon, istihdam politikası, iş hukuku, endüstriyel ilişkiler, çalışma şartları, yönetimin geliştirilmesi, kooperatifler, sosyal güvenlik, çalışma istatistikleri, iş sağlığı ve güvenliği konularında teknik yardım sağlar. Bağımsız iş ve işveren örgütlerinin kurulmasını destekler ve bunlara eğitim ve danışmanlık hizmeti verir. Birleşmiş Milletler sistemi içinde Uluslararası Çalışma Örgütü'nün, yönetim kurullarına işçi, işverenin hükümetlerle eşit olarak katıldığı, kendine has olan üçlü bir yapısı vardır[53].

ILO nun Taihçesi

Uluslararası Çalışma Örgütü, 1919'da imzalanan Versay Anlaşmasında öngörülen Milletler Cemiyeti ile ortaya çıkmıştır. Amaç, Birinci Dünya Savaşından sonra giderek büyüyen sorunlara yönelik sosyal reform niteliğinde çözümler bulmak ve reformların uluslararası düzeyde uygulanmasını sağlamaktır.

İkinci Dünya Savaşından sonra, Filadelfiya Bildirgesi ile birlikte, ILO'nun temel amaç ve ilkeleri dinamik bir yeniden oluşum ve genişleme sürecine girmiştir. Bildirge, savaş sonrası ulusal bağımsızlıkla birlikte büyümeyi öngörmüş, gelişmiş dünya ile büyük ölçekte teknik işbirliğinin başlangıcının müjdecisi olmuştur.

ILO 1946'da, henüz yeni oluşturulan Birleşmiş Milletler Teşkilatı'nın ilk uzmanlık kuruluşu olmuştur. ILO 1969'daki 50. kuruluş yıldönümünde Nobel Barış Ödülü'nü kazanmıştır.

Uluslararası Çalışma Ofisi, Yönetim Kurulu tarafından atanan bir Genel Direktör tarafından yönetilmektedir.

ILO Nasıl Çalışır ?

Birleşmiş Milletler üyeleri içinde yalnızca ILO üçlü bir yapıya sahip bulunmaktadır; işveren ve işçi temsilcileri ekonominin "sosyal tarafları" politika ve programların şekillendirilmesinde, üçüncü tarafı oluşturan hükümet temsilcileri ile eşit söz hakkına sahiptirler.

ILO, sosyal ve ekonomik konularda ve başka alanlarda geçerli ulusal politikaların geliştirilmesinde ve duruma göre uygulanmasında sendikalar ve işverenler arasındaki "sosyal diyalogu" geliştirerek aynı üçlü yapılanmayı üye ülkelerde de teşvik etmektedir.

Uluslararası asgari çalışma standartları ve ILO'nun genişletilmiş politikaları, her yıl toplanan Uluslararası Çalışma Konferansı'nda belirlenmektedir. ILO üyesi ülkeler tarafından finanse edilen çalışma programı ve bütçesi ise her iki yılda bir aynı Konferans tarafından benimsenmektedir.

Konferansta ayrıca, dünyada çalışanların durumu ve sosyal konulardaki sorunlar ile ilgili tartışmaların yapıldığı uluslararası forumlar gerçekleştirilmektedir. Her üye ülkenin, iki hükümet temsilcisi, bir işveren ve bir işçi ile konferansa katılma hakkı vardır. Bu delegeler, bağımsız olarak söz alabilirler ve oy verebilirler. Konferansın yıllık oturumları arasındaki ILO çalışmaları ise, 28 Hükümet temsilcisi ile 14 işçi ve 14 işveren temsilcisinden oluşan Yönetim Kurulu tarafından sürdürülür.

ILO sekreteryası, merkez büroları, araştırma merkezi ve basımevi Cenevre'deki Uluslararası Çalışma Ofisi'nde faaliyet göstermektedir. 40'ı aşkın ülkede ILO'nun bölge, alan ve ülke ofisleri bulunmaktadır ve yerinden yönetim ilkesine göre çalışmaktadır.

Yönetim Kurulu ve Ofisin çalışmalarına, temel sanayi kollarında oluşturulan yine üçlü yapıdaki komiteler yardımcı olmaktadır. Bunların yanısıra, mesleki eğitim, yönetim geliştirme, iş güvenliği ve sağlığı, endüstriyel ilişkiler, çalışanların eğitimi ve kadın ve genç işçilerin özel sorunları konularında uzman kişilerden oluşan komiteler de bu çalışmaları desteklemektedir.

ILO üye ülkelerinin bölgesel toplantıları, bölge ile ilgili özel konuları değerlendirmek üzere düzenli olarak yapılmaktadır.

ILO Ne Yapar ?

ILO'nun dört temel stratejik hedefi vardır:

Çalışma yaşamında standartlar, temel ilke ve haklar geliştirmek ve gerçekleştirmek. Kadın ve erkeklerin insana yakışır işlere sahip olabilmeleri için daha fazla fırsat yaratmak, sosyal koruma programlarının kapsamını ve etkinliğini artırmak, üçlü yapıyı ve sosyal diyalogu güçlendirmek.

Bu hedefler bir dizi yolla gerçekleştirilmektedir:

Temel insan haklarını geliştirmek, çalışma ve yaşam koşullarını iyileştirmek, istihdam olanakları yaratmak üzere uluslararası politika ve programların oluşturulması.

Uluslararası alışma standartlarının oluşturulması; bu standartların uygulanmasının izlenmesi için uygun mekanizmanın oluşturulması, standartların ulusal mercilere, söz konusu politikaların hayata geçirilmesinde, yol gösterici olmaktadır.

Ülkelerin söz konusu politikaları pratikte fiilen geekleştirmelerine yardımcı olmak için, kapsamlı bir uluslararası teknik işbirliği programının, sosyal tarafların aktif ortaklığı ile oluşturulması ve uygulanması.

Bu çabaların tümünün geliştirilmesi için eğitim, ğretim, araştırma ve yayın faaliyetlerinde bulunulması.

ILO'nun, evrensel ve kalıcı barış için sosyal adaletin gerekli olduğu temel inancıyla kurulmuş olması nedeniyle;

Ekonomik büyümenin, eşitliği, toplumsal ilerlemeyi ve yoksulluğa son verilmesini sağlamak için gerekli, ancak yeterli olmamasının, ILO'nun güçlü sosyal politikaları, adaleti ve demokratik kurumları teşvik etmesine olan gereksinimi teyid etmesi nedeniyle;

Ekonomik ve sosyal gelişme için küresel bir strateji çerçevesinde geniş tabanlı sürdürülebilir bir kalkınmayı yaratabilmek için, ekonomik ve sosyal politikaların karşılıklı olarak birbirini güçlendirmesini sağlamak amacıyla, ILO, kendisinin bütün uzmanlık alanlarında ve özellikle de istihdam, mesleki eğitim ve çalışma koşulları alanlarında standart koyma, teknik işbirliği ve araştırma kaynaklarını her zamankinden daha fazla kullanmalıdır inancıyla;

ILO, özel sosyal gereksinimi olanların , özellikle de işsizlerin ve göçmen işçilerin sorunlarına özel önem vermeli ve bunların sorunlarını çözmeye yönelik uluslararası, bölgesel ve ulusal çabaları harekete geçirmeli, teşvik etmeli; iş olanakları yaratılmasını amaçlayan etkin politikalar geliştirmelidir inancıyla;

Toplumsal ilerleme ve ekonomik büyüme arasındaki bağ korunmaya çalışılırken; ilgili kişilerin, yaratılmasına katkıda buldukları zenginlikten hak ettikleri payı, fırsat eşitliği temelinde özgürce isteyebilmelerini ve insan olarak taşıdıkları potansiyele tam olarak ulaşabilmelerini olanaklı kılabilmek için, çalışma yaşamındaki temel hak ve ilkelerin güvence altına alınmasının özel bir önem taşıması nedeniyle;

ILO'nun, uluslararası çalışma standartlarını oluşturmak ve bunlarla ilgilenmekle yetkili uzmanlık kuruluşu ve gücünü anayasasından alan uluslararası bir örgüt olması ve anayasal ilkelerinin bir ifadesi olarak çalışma yaşamında temel hakları geliştirme çalışmalarında evrensel destek ve kabul görmesi nedeniyle;

Karşılıklı ekonomik bağımlılığın giderek arttığı bir ortamda, Örgüt'ün Anayasasında yer alan temel ilke ve hakların değişmez niteliğinin yeniden teyit edilmesinin ve bunların evrensel olarak uygulanmasını teşvik etmenin ivedilik taşıması nedeniyle;

Uluslararası Çalışma Konferansı,

Bütün üyelerin, ILO'ya serbestçe katılmakla, ILO Anayasası'nda ve Filadelfiya Beyannamesi'nde belirtilen ilkeleri ve hakları kabul ettiklerini ve Örgüt'ün genel hedeflerine ulaşmak için kaynakları imkan verdiği ölçüde ve özel koşullarına tam olarak uygun biçimde çalışma yükümlülüğünü üstlendiklerini;

Bu ilkelerin ve hakların Örgüt içinde ve dışında temel kabul edilen Sözleşmelerde belirli hak ve yükümlülükler biçiminde ifade edildiğini ve geliştirildiğini hatırlatır.

Söz konusu Sözleşmeleri onaylamamış olsalar dahi, bütün Üyelerin, Örgüt üyesi olmakla, bu Sözleşmelerle düzenlenen ve aşağıda sayılan temel haklara ilişkin ilkelere, iyi niyetle ve Anayasa'nın gereği olarak saygı göstermek, bu ilkeleri geliştirmek ve gerçekleştirmekle yükümlü olduklarını açıklar:

Sendikalaşma özgürlüğü ve toplu pazarlık hakkının etkin biçimde tanınması;

Zorla ya da zorunlu çalıştırmanın tüm biçimlerinin ortadan kaldırılması;

Çocuk işçiliğine etkin biçimde son verilmesi; ve

İstihdamda ve meslekte ayrımcılığın ortadan kaldırılması.

Bu amaçlara ulaşmada, üye ülkelerin belirlenen ve ifade edilen gereksinimlerine cevaben dış kaynakların ve desteğin harekete geçirilmesi ve ILO Anayasası'nın 12. maddesi uyarınca ILO'nun ilişki içinde olduğu diğer uluslararası örgütlerin teşvik edilmesi de dahil olmak üzere, anayasal, işlemsel ve bütçe kaynaklarını tam kullanmak suretiyle ve aşağıdaki yollarla bu çabaları desteklemek amacıyla, Örgüt'ün, Üyelerine yardımcı olma yükümlülüğünü kabul eder:

Temel sözleşmelerin onaylanmasını ve uygulanmasını teşvik etmek için teknik işbirliği ve danışmanlık hizmetleri sunarak

Bu sözleşmelerin bazılarını ya da hiçbirini onaylamaya hazır olmayan üyelerin, bu Sözleşmelerde yer alan temel haklara ilişkin ilkelere saygı gösterme, bu ilkeleri teşvik ve gerçekleştirme çabalarına yardım ederek;

Üyelerin ekonomik ve sosyal kalkınma için ortam yaratma çabalarına yardımcı olarak.

Bu bildirgeyi tam anlamıyla hayata geçirebilmek için, anlamlı, etkin ve teşvik edici bir izleme mekanizmasının, bu metnin ekinde yer alan ve bu Bildirgenin ayrılmaz parçası sayılacak belgede belirtilen önlemlere uygun olarak uygulamaya konmasını kararlaştırır.

Çalışma standartlarının ticari korumacılık amaçlarıyla kullanılmaması gerektiğini ve bu bildirgede ve izleme mekanizmasında yer alan hiçbir hükmün böyle bir amaç için kullanılmayacağını ya da kullanılmasının istenemeyeceğini; ayrıca, herhangi bir ülkenin karşılaştırmalı avantajının bu Bildirge ve izleme mekanizması çerçevesinde sorgulanamayacağını vurgular.

Türkiye'nin Onayladığı ILO Sözleşmeleri

Temel Sözleşmeler: 8'inin tamamı

Yönetişim Sözleşmeleri (Öncelikli): 4'ünden 3'ü

Teknik Sözleşmeler: 177 Sözleşmeden 46'sı

Türkiye tarafından onaylanan 57 Sözleşmeden 53'ü yürürlükte, 4 Sözleşmeye karşı çıkmıştır ve geçtiğimiz 12 ayda onaylanan sözleşme yoktur.

1. 2 No'lu İşsizlik Sözleşmesi
2. 11 No'lu Örgütlenme Özgürlüğü (Tarım) Sözleşmesi
3. 14 No'lu Haftalık Dinlenme (Sanayi) Sözleşmesi
4. 15 No'lu Asgari Yaş (Trimciler ve Ateşçiler) Sözleşmesi
5. 26 No'lu Asgari Ücret Belirleme Yöntemi Sözleşmesi
6. 29 No'lu Zorla Çalıştırma Sözleşmesi
7. 34 No'lu Ücretli İş Bulma Büroları Sözleşmesi
8. 42 No'lu İşçinin Tazmini (Meslek Hastalıkları) Sözleşmesi (Revize)
9. 45 No'lu Yeraltı İşleri (Kadınlar) Sözleşmesi
10. 53 No'lu Ticaret Gemilerinde Çalışan Kaptanlar Ve Gemi Zabitlerinin Meslekî Yeterliliklerinin Asgari İcaplarına İlişkin Sözleşme
11. 55 No'lu Gemiadamlarının Hastalanması, Yaralanması ya da Ölümü Halinde Armatörün Sorumluluğuna İlişkin Sözleşme
12. 58 No'lu Asgari Yaş (Deniz) Sözleşmesi (Revize)
13. 59 No'lu Asgari Yaş (Sanayi) Sözleşmesi (Revize)
14. 68 No'lu Gemilerde Mürettebat İçin İlaş ve Yemek Hizmetlerine İlişkin Sözleşme
15. 69 No'lu Gemi Aşçılarının Mesleki Ehliyet Diplomalarına İlişkin Sözleşme
16. 73 No'lu Gemiadamlarının Sağlık Muayenesine İlişkin Sözleşme
17. 77 No'lu Gençlerin Tıbbi Muayenesi (Sanayi) Sözleşmesi
18. 80 No'lu Son Maddelerin Revizyonu Sözleşmesi
19. 81 No'lu İş Teftişi Sözleşmesi
20. 87 No'lu Sendika Özgürlüğü ve Sendikalaşma Hakkının Korunması Sözleşmesi
21. 88 No'lu İş ve İşçi Bulma Servisi Kurulması Sözleşmesi
22. 92 No'lu Mürettebatın Gemide Barınmasına İlişkin Sözleşme

23. 94 No'lu Çalışma Şartları (Kamu Sözleşmeleri) Sözleşmesi
24. 95 No'lu Ücretlerin Korunması Sözleşmesi
25. 96 No'lu Ücretli İş Bulma Büroları Sözleşmesi (Revize)
26. 98 No'lu Örgütlenme ve Toplu Pazarlık Hakkı Sözleşmesi
27. 99 No'lu Asgari Ücret Tespit Mekanizması (Tarım) Sözleşmesi
28. 100 No'lu Eşit Ücret Sözleşmesi
29. 102 No'lu Sosyal Güvenlik (Asgari Standartlar) Sözleşmesi
30. 105 No'lu Zorla Çalıştırmanın Kaldırılması Sözleşmesi
31. 108 No'lu Gemiadamları Ulusal Kimlik Katlarına İlişkin Sözleşme
32. 111 No'lu Ayrımcılık (İş ve Meslek) Sözleşmesi
33. 115 No'lu Radyasyondan Korunma Sözleşmesi
34. 116 No'lu Son Maddelerin Revizyonu Sözleşmesi
35. 118 No'lu Muamele Eşitliği (Sosyal Güvenlik) Sözleşmesi
36. 119 No'lu Makinaların Korunma Tertibatı ile Techizi Sözleşmesi
37. 122 No'lu İstihdam Politikası Sözleşmesi
38. 123 No'lu Asgari Yaş (Yeraltı İşleri) Sözleşmesi
39. 127 No'lu Azami Ağırlık Sözleşmesi
40. 133 No'lu Mürettebatın Gemide Barındırılmasına İlişkin Sözleşme (İlave Hükümler)
41. 134 No'lu İş Kazalarının Önlenmesine (Gemiadamları) İlişkin Sözleşme
42. 135 No'lu İşçi Temsilcileri Sözleşmesi
43. 138 No'lu Asgari Yaş Sözleşmesi
44. 142 No'lu İnsan Kaynaklarının Geliştirilmesi Sözleşmesi
45. 144 No'lu Üçlü Danışma (Uluslararası Çalışma Standartları) Sözleşmesi
46. 146 No'lu Gemiadamlarının Yıllık Ücretli İznine İlişkin Sözleşme
47. 151 No'lu Çalışma İlişkileri (Kamu Hizmeti) Sözleşmesi
48. 152 No'lu Liman İşlerinde Sağlık ve Güvenliğe İlişkin Sözleşme
49. 153 No'lu Karayolları Taşımacılığında Çalışma Saatleri ve Dinlenme Sürelerine İlişkin Sözleşme
50. 155 No'lu İş Sağlığı ve Güvenliği ve Çalışma Ortamına İlişkin Sözleşme
51. 158 No'lu Hizmet İlişkinine Son Verilmesi Sözleşmesi

52. 159 No'lu Mesleki Rehabilitasyon ve İstihdam (Sakatlar) Sözleşmesi
53. 161 No'lu Sağlık Hizmetlerine İlişkin Sözleşme
54. 164 No'lu Gemiadamlarının Sağlığının Korunması ve Tıbbi Bakımına İlişkin Sözleşme
55. 166 No'lu Gemiadamlarının Ülkelerine Geri Gönderilmesine İlişkin Sözleşme
56. 167 No'lu İnşaat İşlerinde Güvenlik ve Sağlık Sözleşmesi, 1988
57. 176 No'lu Madenlerde Güvenlik ve Sağlık Sözleşmesi, 1995
58. 182 No'lu En Kötü Biçimlerdeki Çocuk İşçiliğinin Yasaklanması ve Ortadan Kaldırılmasına İlişkin Acil Eylem Sözleşmesi
59. 187 No'lu İş Sağlığı ve Güvenliğini Geliştirme Çerçeve Sözleşmesi [54].

2. 2. 4 Dünya Sağlık Örgütü (WHO)

1945 yılında ABD'nin San Francisco kentinde toplanan Birleşmiş Milletler Konferansı, bu dönemde bütün halkların sağlığının, dünyada barış ve güvenliğin sağlanması açısından temel önem arz ettiğini kabul ederek Çin ve Brezilya'lı delegelerin bir 'Uluslararası Sağlık Örgütü' kurulması amacıyla toplantı düzenlenmesi oybirliğiyle kabul edilmiştir.

19-22 Temmuz 1946 tarihleri arasında New York'ta toplanan Uluslararası Sağlık Konferansı'nda, Türkiye'nin de içinde bulunduğu 61 ülkenin temsilcileri tarafından WHO Anayasası imzalanarak en az 26 üye ülkenin resmi kabulü ile yürürlüğe girmesi için işlem başlatılmıştır.

Türkiye 2 Ocak 1948 tarihinde Dünya Sağlık Örgütü'ne üye olmuştur. 26 üye ülkenin resmi kabul işlemi 7 Nisan 1948 tarihinde netleşmiş ve 7 Nisan günü tüm Dünya'da "Dünya Sağlık Günü" olarak kabul edilmiştir.

Türkiye Cumhuriyeti, 9 Haziran 1949 tarih ve 5062 sayılı Kanun'la Dünya Sağlık Örgütü Anayasası'nı onaylayarak WHO'ya resmen üye olmuştur.

İlk Genel Kurul'da bölgesel örgütlenme tartışılmış ve oluşturulan Komisyonun yaptığı çalışma sonucu Bölge Ofisi kurulması kararlaştırılmıştır. Bölge Ofis'lerinin başlıca amaçlarından biri de WHO ile Ulusal Hükümetler arasında etkin bir ilişkinin sağlanmasıdır. WHO'ya, Mayıs 2000 itibariyle 191 ülke üyedir ve 2 ülke de ortak üye statüsündedir.

2.2. 5 İş Sağlığı ve İş Yönetim Sistemi (OHSAS 18001Güvenliği)

Sağlık ve güvenliğin yönetimi, yönetimin en zor alanlarından biridir. Çünkü iş sağlığı ve iş güvenliğini etkileyen bir çok faktör bulunmaktadır. Bu faktörler meslek hastalıklarında olduğu gibi çevresel koşullardan ve iş kazalarında ise daha çok bireysel davranışlardan kaynaklanmaktadır. İşletmelerde sağlıkla ve güvenlikle ilgili önlemlerin ileri düzeyde alınması ve gerekli koruyucu araç ve gereçlerin sağlanması da yeterli değildir. Önemli olan bu önlemlere uyulmasını ve araç ve gereçlerin kullanılmasını sağlayabilmektir.

Kuruluşlarda karşılaşılan en önemli insan kaynakları sorunlarından biri, çalışanların emniyetli ve sağlıklı bir çalışma ortamına sahip olmamalarıdır. Kuruluşların daha iyi rekabet koşullarına ulaşabilmesi için çalışanların iş sağlığı ve iş güvenliği konusunda planlı ve sistemli çalışmalar yürütmeleri gerekmektedir. ISO 9001 ve ISO 14001 gibi standartlar kalite ve çevre yönetimleri üzerine yoğunlaşmış, dolayısıyla kuruluşlarda iş sağlığı ve iş güvenliğinin sağlanması ve sürekli iyileştirilerek korunabilmesi için ayrı bir standarda gereksinim duyulmuştur.

İş sağlığı ve iş güvenliği ile doğrudan ilgili olan standartlardan en önemlisi "Occupational Health and Safety Assessment Series" in baş harflerinden oluşan OHSAS 18001'dir. İşletmelerin kalite ve çevre sistemleri ile uyumlu bir standart olan OHSAS 18001, 1999 yılında İngiliz Standartları Enstitüsü tarafından geliştirilmiştir. OHSAS 18001 evrensel bir standart olduğundan, dünyanın her yerinde herhangi bir sektör veya iş kolu ayrımı yapılmaksızın her türlü işletmedeki iş sağlığı ve iş

güvenliği yönetim sistemini denetleyebilir. İşletmelerde karşılaşılabilecek her türlü iş kazası riskine karşı önceden tahmin edilebilen önleyici bir yaklaşım içermektedir. Riskin ortaya çıkmasını beklemeden, o riski kaynağında giderici bir düşünce yapısında olmayı gerektirmektedir [55].

İş sağlığı ve iş güvenliği yönetim sistemi, çalışanlar, yönetenler ve denetleyenlerin rol ve sorumluluklarını açık hale getirerek çalışanların katılımını sağlayacaktır. Bu sistem ile çalışanlar, iş sağlığı ve iş güvenliği risklerinin belirlendiği ve önlemlerle asgari seviyeye indirildiği, yasalara uyan, hedeflerin yönetim programları ile hayata geçirildiği, uygun iş sağlığı ve iş güvenliği eğitimlerinin uygun kişilere verildiği, acil durumlara hazır, performansını izleyen, izleme sonuçlarını iyileştirme faaliyetlerini başlatmak için kullanan, faaliyetlerini denetleyen, yaptıklarını gözden geçiren ve dokümente eden bir kuruluşta iş sağlığı ve iş güvenliği faaliyetlerine gereken önemi veren bir sistemin parçası olacaklardır. Örneğin, Türkiye'de belirli sayıda işçinin çalıştığı işletmelerde işçilerin, işverenlerin ve sendikaların birlikte yer aldığı iş sağlığı ve iş güvenliği kurulları bu konuda etkin çalışmalar yapmaktadır.

Sistemin uygulandığı kuruluşlarda özellikle pozitif güvenlik kültürüne sahip olunması öngörülmektedir. Pozitif güvenlik kültürü ile kastedilen liderliğin önemi ile üst yönetimin taahhüdü, saha yöneticilerinin güvenlik ile ilgili icra rollerini tam olarak kavraması, tüm çalışanların katılımı, iletişimin açıklığı, her çalışanın iş sağlığı ve iş güvenliğini kişisel gündeminin öncelikleri arasına alma konusunda motive edilmesidir.

Bu özelliklere sahip kuruluşlarda OHSAS 18001'e uygun iş sağlığı ve iş güvenliği yönetim sistemlerinin oluşturulması kolaylaşmaktadır. Sistemin uygulandığı kuruluşun yönetimi; kuruluşun yapısına, coğrafi konumuna, pazardaki payına, çalışanlarının eğitim durumuna, faaliyet gösterilen sektörün yapısına uygun olan her türlü yöntemi seçebilir. Ancak seçilen yöntemin her zaman için iyileştirmeye açık olması ve devamlı performans gelişimine yatkın olması gerekmektedir.

OHSAS 18001'e uygun bir yönetim sistemi; çalışanları, taşeronları, misafirler ve ziyaretçileri, yerel otoriteleri ve de hissedarları kapsamaktadır. Sistem oluşturulurken bu kişilerin sistem içine dahil edilmesi, tüm çalışanların ve taşeronların sistem

hakkında bilgilendirilmesi ve karşılaşılabilecekleri sağlık ve güvenlik risklerine karşı haberdar edilmesi gerekmektedir.

2. 2. 5. 1 OHSAS 18001 İSİG Yönetim Sisteminin Tarihsel Gelişimi

İSİG Yönetim Sistemi çalışmalarının tarihçesi aşağıdaki şekilde özetlenebilir:

1993 İngiliz Standartları Enstitüsü, BS 8750 tarifnamesini geliştirmeye başladı,

1996 BS 8800 kılavuzu yayımlandı,

1996 ISO İSİG çalışması başladı,

1997 NPR 5001 kılavuzu yayımlandı,

1999 İSİG çalışması hakkındaki ISO / TMB kararları alındı,

Nisan-1999 OHSAS 18001 yayımlandı,

Kasım-1999 OHSAS 18002 yayımlandı.

Türk Standartları Enstitüsü (TSE) de, 9 Nisan 2001 tarihinde, OHSAS 18001'in Türkçe çevirisini, "İş Sağlığı ve İş Güvenliği Yönetim Sistemleri" adı ve TS 18001 Doküman ile standartlar listesine eklemiştir. Bu standartta Türkçe kapsam için "Bu standart, kuruluşun İş Sağlığı ve İş Güvenliği yönetim sistemi şartlarını kapsar" denilmektedir.

OHSAS 18000 serisi standartlar, OHSAS 18001 İş Sağlığı ve İş Güvenliği Yönetim Sistem Standardı ve 18002 İş Sağlığı ve İş Güvenliği Yönetim Sistemi Genel Prensipler Rehberi olmak üzere iki standarttan oluşmaktadır.

İş Sağlığı ve İş Güvenliği Değerlendirme Serileri (OHSAS) Standardı ve OHSAS 18001'in uygulanması için rehber niteliğinde bir doküman olan OHSAS 18002, tetkik edilebilir, belgelendirilebilir ve kabul görmüş bir İş Sağlığı ve İş Güvenliği Yönetim Sistemi Standardı talebini karşılamak için geliştirilmiştir.

OHSAS 18001, organizasyonların kalite, çevre ve iş sağlığı ve iş güvenliği sistemlerini birbirlerine bütünleşmesini kolaylaştırmak için, ISO 9001 Kalite ve ISO 14001 Çevre Yönetim Sistemi Standartları ile uyumlu olarak geliştirilmiştir. OHSAS 18001, tek başına uygulanabildiği gibi, organizasyonun kalite ve çevre yönetim sistemine entegre edilebilir. Bu toplam bütünleşmiş yönetim sistemi, Kalite, Çevre ve Sağlık ve Güvenlik Sistemi, en verimli ve etkili olan sistemdir.

2. 2. 5. 2 İş Sağlığı ve İş Güvenliği Yönetim Sisteminin Temel Aşamaları

Sağlık ve güvenlik programlarının geliştirilmesinde yönetimin ve çalışanların desteğini sağlamak

Sağlıklı ve güvenli çalışma sistemleri ve koşulları sağlamak

Eğitim programları geliştirmek

İşyerinin sağlık ve güvenlik gereksinimlerini belirlemek

Sağlık ve güvenlik risklerini ortaya çıkarıp bu riskleri ortadan kaldırmaya çalışmak

Güvenlik politikalarını izlemek

Sağlık ve güvenlik programlarını sürekli gözden geçirmek ve güncellemek

İşletmelerin kapsamlı ve etkili bir iş sağlığı ve iş güvenliği yönetim sistemine sahip olmak için aşağıdaki hususları yerine getirmeleri gerekmektedir:

İş sağlığı ve iş güvenliği bakımından kanıtlanan bir bağlılığa sahip olmak

Sağlık ve güvenlik amaçlarını saptamak

Personel katılımını arttırmak

İşe yeni alınanları eğitmek

İş kazaları ve meslek hastalıklarıyla ilgili verileri toplamak ve analiz etmek

Sağlık ve güvenlik konusunda gerekli olduğunda dış kaynak kullanmak

Güvenlik denetimlerini yürütmek

Güvenlik şikayetlerini ve kaza araştırmalarını dikkate alarak gerekenleri yapmak.

Sağlık ve güvenlik programlarının başarısı hem yönetimin hem de işçilerin bağlılığına dayanmaktadır. Yüksek güvenlik performansı elde etmek için planlama, ısrar ve sürekli ilgi göstermek de gerekmektedir. Dolayısıyla ölçeği ne olursa olsun tüm işletmelerde yönetim, güvenliğe örgüt kültürünün ayrılmaz bir parçası olarak bağlılık göstermelidir.

2. 2. 5. 3 OHSAS 18001'in Yararları

OHSAS 18001'in yararları, iş sağlığı ve iş güvenliği amaçlarına ulaşılması ile elde edilebilir. Zira iş sağlığı ve iş güvenliği hedeflerine ulaşmanın en etkili ve sistemli yolu OHSAS 18001 iş sağlığı ve iş güvenliği yönetim sistemidir.

OHSAS 18001 İSİG yönetim sisteminin işçi ve işverenlere yararları şunlardır:

Engellenen maddi kayıplar sayesinde karlılığın artması,

Sağlanan uygun çalışma ortamı ile çalışanların verimliliğin artması,

Yönetimin taahhüdünün sağlanması,

Motivasyon seviyesinin ve katılımı arttırmak,

Ulusal yasa ve tüm dünya için geçerli standartlara uyum süresini ve maliyetini azaltmak,

Rekabet üstünlüğü sağlamak,

Yürütülmekte olan İSİG faaliyetlerinin sistemli bir şekilde yayılmasını sağlamak.

OHSAS 18001 iş sağlığı ve iş güvenliği yönetim sisteminin var olması, bu belgeye sahip olabilmek için yapılan faaliyetler, iş sağlığı ve iş güvenliği konusuna daha

sistemli bir yaklaşımın benimsenmesidir. Bu çerçevede yapılan risk analizleri ve neticesinde görülen iyileşmeler işletmelerin sağladığı en büyük yararlardır.

OHSAS 18001 iş sağlığı ve iş güvenliği yönetim sisteminin devlet ve sendikalar açısından yararları şöyle sıralanabilir;

Devletin yapacağı denetimlerde bu belgeye sahip kuruluşların kayıtlarına kolayca ulaşılacaktır.

Bu belge kayıt dışı istihdamın önüne geçecektir.

İşveren sendikaları üyelerinin bu konudaki görevlerini yerine getirmeleri, toplu pazarlık esnasında güçlerini arttıracaktır.

İşçi sendikalarının üyelerinin bu sistem gereğince eğitim ve sosyal seviyelerinin artması, çalışmalarında kolaylık sağlayacaktır [55].

2. 2. 5. 4 OHSAS 18001 İSİG Yönetim Sisteminin Elemanları

OHSAS 18001 iş sağlığı ve iş güvenliği yönetim sistemi, sürekli iyileşmeyi sağlayacak beş elemandan meydana gelir;

İSİG Politikası,

Planlama,

Uygulama ve İşletme,

Kontrol ve Düzeltici Faaliyetler,

Yönetimin Gözden Geçirmesidir.

Bir işletmenin OHSAS 18001 belgesi alabilmesi için bu beş şartı yerine getirmesi şarttır.

3. VERİ VE YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın yöntemi ve uygulanması açıklanacaktır. Araştırmada kullanılan model, çalışma grubu, verilerin toplanması ile ilgili yapılan çalışmalar, verilerin işlenmesi ve araştırmada kullanılan teknikler açıklanacaktır.

3.1 ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ

Bu araştırmada Teknik ve Endüstri Meslek lisesi Öğrencilerinin İş Sağlığı ve Güvenliği Kültürüne bakış açısı ortaya konacaktır. Dolayısıyla İstanbul ili Anadolu yakası Kartal İlçesinde bulunan Atalar Mesleki ve Teknik Anadolu Liselerinde okuyan 230 öğrenciye İş Güvenliği Farkındalığının Tespiti anket ile tarama yöntemi uygulanmıştır. Kullanılan ankette 5 li likert ölçeği uygulanmıştır.

3.2 ÇALIŞMA GRUBU

Araştırmanın evrenini, İstanbul ili Anadolu yakası Kartal İlçesinde bulunan Atalar Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi öğrencileri oluşturmaktadır.

Çalışma grubunu ise 2014-2015 eğitim-öğretim yılında İstanbul ili Anadolu yakası Kartal İlçesinde okuyan 230 öğrenci oluşturmaktadır.

4. 3 VERİLERİN TOPLANMASI

Verilerin toplanması sırasında literatür taraması yapılmıştır. Literatür taramasına göre daha önceden konu üzerinde yapılan çalışmalarda kullanılan ölçekler dikkate alınmış yeni bir ölçek hazırlanmıştır. Hazırlanan ölçekler Cronbach Alfa (α) ile geçerliliği ve tutarlığı incelenmiştir.

Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesinde okuyan İş Güvenliği Farkındalığının Tespiti anket formu elden dağıtılmıştır. Anket dört bölümden oluşmaktadır. İlk bölümde öğrencilere ait demografik sorular bulunmaktadır. Bu bölümde toplam 7 soru bulunmaktadır. İkinci bölüm ankete katılan öğrencilerin İSG yeterliliklerini belirlemek için sorular bulunmaktadır. Bu bölümde ise toplamda 18 soru bulunmaktadır. Anketin üçüncü bölümünde öğrencilerin İş Güvenliğine karşı tutumları hakkında sorular sorulmuştur. Bu bölüm ise 4 sorudan oluşmaktadır. Anketin son bölümünde ise İş Sağlığı ve Güvenliği kültürü hakkında görüşlerine yer verilmiştir. Bu bölümde açık uçlu bir soru bulunmaktadır.

Anket, 11 bağımsız değişken ve 18 bağımlı değişken olmak üzere 29 maddeyle anketin son şeklini almıştır. Bağımlı değişken soruları için Yeterli Değilim(1), Biraz Yeterliyim (2), Yeterliyim (3), Oldukça Yeterliyim (4), ve Çok Yeterliyim (5) derecelerle derecelendirilmiş ve puanlanmıştır. Buna göre de 5li likert ölçeği olarak ölçeklendirilmiştir ve uygulanmıştır. Ankete son şekli verilerek çalışma grubuna uygulanmıştır.

3. 4 VERİLERİN ANALİZİ

Çalışma grubundaki öğrenci velilerine uygulanan ankette toplanan veriler sonra SPSS (Statistical Package For Social Sciens) Paket programı ile Tablolar halinde incelenerek hazırlanmıştır. Veriler parametrik ve parametrik olmayan test yöntemleriyle analiz edilmiştir. Verilerin çözümlenmesinde frekans, % ve

ortalamlar arası farkın anlamlılığını test etmek üzere Kruskall Wallis-H, Mann Whitney-U kullanılmıştır. Anlamlılık düzeyi $p < 0.05$ olarak kabul edilmiştir. Anketin güvenirlilik analizi katsayısı (α) 0,959 olarak saptanmıştır. Elde edilen veriler ‘‘Bulgular’’ bölümünde Tablolar halinde düzenlenmiş ve yorumlanmıştır.

4. BULGULAR

Bu bölümde Teknik ve Endüstri Meslek Lisesi Öğrencilerinin İş Sağlığı ve Güvenliği Kültürüne Bakış Açısı ; uygulanan anket çalışmasından elde edilen bulgular yer almaktadır. Tablolardan elde edilen bulgular Tabloların altında açıklanmıştır. Analiz sürecinde parametrik olmayan(Kruskall Wallis-H, Mann Whitney-U) test yöntemleri kullanılmıştır. Anket güvenilirliği alpha değeri $\alpha = 0,959$ olarak ölçülmüştür.

Tablo 4.1 Geçerli Anket Sayısı

Case Processing Summary

		N	%
Case Processing Summary	Valid Geçerli	230	100,0
	Excluded Geçersiz	0	,0
	Toplam	230	100,0

Tablo 4.2 Cronbach's Alpha Değeri

Reliability Statistics	
Cronbach's Alpha	N of Items
,959	18

Tablo 4. 3 Bağımlı Değişken Soruların Cronbach's Alpha Değerine Etkisi

Item-Total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
soru_1	43, 6304	351, 291	, 783	, 956
soru_2	43, 4391	353, 828	, 779	, 956
soru_3	43, 5391	352, 634	, 778	, 956
soru_4	43, 9870	362, 004	, 618	, 959
soru_5	43, 6261	350, 995	, 787	, 956
soru_6	43, 6739	347, 662	, 813	, 956
soru_7	43, 7174	346, 343	, 785	, 956
soru_8	43, 3391	344, 950	, 791	, 956
soru_9	43, 6000	348, 643	, 786	, 956
soru_10	43, 6870	358, 408	, 650	, 958
soru_11	43, 7348	355, 523	, 700	, 957
soru_12	43, 4826	354, 897	, 703	, 957
soru_13	44, 0217	361, 550	, 580	, 959
soru_14	43, 4217	348, 708	, 780	, 956
soru_15	43, 7826	356, 101	, 700	, 957
soru_16	43, 9304	356, 519	, 625	, 959
soru_17	43, 3870	349, 749	, 821	, 956
soru_18	43, 2522	348, 416	, 779	, 956

Yukarıdaki Tablodan da anlaşılacağı üzere α değeri her soru için yüksek çıkmıştır. Bu değer anketteki bağımlı değişken sorularının güvenilir olduğu sonucuna varmaktadır. α değerinin yorumlaması aşağıdaki gibidir.

$\alpha \geq 0.9$ Mükemmel

$0.8 \leq \alpha < 0.9$ İyi

$0.7 \leq \alpha < 0.8$ Kabul edilebilir

$0.6 \leq \alpha < 0.7$ Şüpheli

$0.5 \leq \alpha < 0.6$ Zayıf

$\alpha < 0.5$ Kabul edilmez

4.1 BAĞIMSIZ DEĞİŞKENLER İLE İLGİLİ BULGULAR

Yapılan anket çalışmasında katılımcılara cinsiyet, kaçınıcı sınıfta okudukları, branşlar, dönem başında ilk olarak iş güvenliği anlatılarak döneme başlanılıp başlanmadığı, halen bir dersinin içeriğinde iş güvenliği anlatılıp anlatılmadığı, okulumuzda iş sağlığı ve güvenliği kurallarına önem verilip uymayanlar hakkında işlem yapılıp yapılmadığı, teknik öğrenciler iş güvenliği eğitimi almalı mı, en son ne zaman sağlığı ile ilgili bir gözetimden geçtiği, okudukları okulda idarecilerinin ve öğretmenlerinin iş güvenliği konusunda yetkin olup olmadıklarına dair bağımsız değişkenli sorular sorulmuştur.

Katılım grubunun bu değişkenlere göre oluşturduğu frekans Tabloları şu şekildedir.

Aşağıda anketteki sorulardan bağımsız değişkenler ile ilgili bulgular, bu bulgulara ait frekans ve % verileri incelenmiştir.

4.1.1 Cinsiyet Değişkeni İle İlgili Bulgular

Tablo 4.4 Cinsiyete ait Frekans ve % Tablosu

		Cinsiyetiniz	
		Frekans	%
Valid	Kadın	8	3,5
	Erkek	222	96,5
	Toplam	230	100,0

Tablo 4.4'te görüldüğü gibi katılımcıların 222 tanesi (% 96,5) erkek tir.

Katılımcıların 8'i ise (% 3,5) kadındır. Endüstri meslek liselerine gönderilen öğrencilerin çoğunu erkek öğrencilerin oluşturduğu gerçeği göz önüne serilmiştir.

4.1.2 Kaçınıcı Sınıfta Okuduğuna Dair Bulgular

Tablo 4.5 Kaçınıcı Sınıfta Okuduğuna Ait Frekans ve % Tablosu

		Kaçınıcı sınıf	
		Frekans	%
Valid	9. sınıf	50	21,7
	10. sınıf	60	26,1
	11. sınıf	60	26,1
	12. sınıf	60	26,1
	Total	230	100,0

Tablo 4.5 te görüldüğü gibi katılımcılardan 50 tanesi (% 21,7) 9. Sınıfta okumaktadır. Katılımcıların 60 tanesi (% 26,1) 10. Sınıfta okumaktadır. Katılımcıların 60 tanesi

(% 26,1) 11. Sınıfta okumaktadır. Katılımcıların 60 tanesi (% 26,1) 12. Sınıfta okumaktadır. Katılımcıların toplamı 230 öğrencidir.

4.1.3 Öğrencilerin Branşlarına Ait Bulgular

Tablo 4.6 Branş Değişkeni Frekans Tablosu

Branşınız		Frekans	%
Valid	Elektrik-Elektronik Teknoloji	60	26, 1
	Mobilya-Dekorasyon/Ağaç İşleri Teknolojisi	60	26, 1
	Otomotiv/Motorlu Araçlar Teknolojisi	60	26, 1
	Diğer	50	21, 7
	Total	230	100, 0

Tablo 4.6 görüldüğü gibi katılımcıların 60 tanesi (% 26,1) elektrik – elektronik teknolojileri bölümünde okumaktadır. Katılımcıların 60 tanesi (% 26,1) mobilya-Dekorasyon/ağaç işleri teknolojisi bölümünde okumaktadır. Katılımcıların 60 tanesi (% 26,1) otomotiv/motorlu araçlar teknolojisi bölümünde okumaktadır. Katılımcılarımızın 50 tanesi ise (% 21,7) ortak sınıf olan 9. Sınıf öğrencileridirler. Diğer olarak adlandırdığımız öğrenciler 9. sınıf dediğimiz branşı olmayan ortak program da okuyan öğrencilerdir. 9. sınıf öğrencileri 10. sınıfta branş seçerek meslek liseli olmaktadır.

4.1.4 Öğrencilerin İş Güvenliği ve Sağlığı Konusundan Ne Kadar Haberdar Olduklarının Bulgusu

Tablo 4.7 İSG den Haberdar Olma Frekans Tablosu

İşg bilgisi		Frekans	%
Valid	İş Kanunundan ve İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunundan haberdarım	120	52, 2
	Mesleki Gelişim Derslerinde halen İş Güvenliği Modülünü Okuyorum	21	9, 1
	Konu ile ilgili bir bilgim yok	89	38, 7
	Total	230	100, 0

Tablo 4.7 de görüldüğü gibi katılımcıların 120 tanesi (% 52,2) İş kanunundan ve iş sağlığı ve güvenliği kanunundan haberdar. Katılımcıların 21 tanesi (% 9,1) mesleki gelişim dersinde iş güvenliği modülünü okumaktaymış. Katılımcılardan 89 tanesi (38.7) konuyla ilgili bilgilerinin olmadığını ifade etmişlerdir. Katılımcılarımızdan 9. sınıfta okuyanların (50 kişi) mesleki gelişim dersinin bir modülünde iş sağlığı ve güvenliği okuduğu göz önüne alınırsa bunun ne kadar yetersiz olduğu ortaya çıkmaktadır.

4.1.5 9-10-11 ve 12 Sınıf Dönem Başında İlk Olarak İş Güvenliği Anlatılarak Döneme Başlanılıp Başlanılmadığı İle İlgili Bulgular

Tablo 4.8 9-10-11 ve 12 Sınıf Dönem Başında İlk Olarak İş Güvenliği Anlatılarak Döneme Başlanılıp Başlanılmadığı İle İlgili Frekans Tablosu

		İlk konu isg	
		Frekans	%
Valid	Evet	159	69,1
	Hayır	71	30,9
	Total	230	100,0

Tablo 4.8 de görüldüğü üzere katılımcılardan 159 tanesi (% 69,1) dönem başında eğitime iş güvenliği anlatılarak başladığını ifade etmektedir. Katılımcıların 71 tanesi (% 30,9) ise döneme başlarken iş güvenliği konusunun işlenilmediğini belirtmiş. Katılımcılarımızın 180 tanesinin 10, 11 ve 12. Sınıf öğrencisi olduğu ve bu sınıflarda uygulama derslerinin olduğu dikkate alınır, bazılarının uygulama derslerinde dahi iş güvenliği görmediği anlaşılıyor. Ama zorunlu olunmadığı halde başlangıçta uygulama derslerine iş güvenliği ile başlanması da teknik öğretmenlerin bireysel çabasının göstergesi olarak ele alınmalıdır.

4.1.6 Halen Bir Dersinin İçeriğinde İş Güvenliği Anlatılıp Anlatılmadığına Dair Bulgular

Tablo 4.9 Halen Bir Dersinizin İçeriğinde İş Güvenliği Anlatılmaktadır İle İlgili Frekans Tablosu

		İsg dersi var mı	
		Frekans	%
Valid	Evet	124	53,9
	Hayır	106	46,1
	Total	230	100,0

Tablo 4.9 da görüldüğü üzere katılımcılarımızdan 124 tanesi (% 53,9) halen bir dersinin içeriğinde iş güvenliği nin anlatıldığını ifade etmektedir. Katılımcılardan 106 tanesi ise halen bir dersinin içeriğinde iş güvenliğinin anlatılmadığını ifade etmektedir. Genel anlamda endüstri meslek liselerinde iş güvenliği adı altında müstakil bir ders olmamasına rağmen öğrencilerimizden yarıdan fazlasının halen herhangi bir dersin içeriğinde iş güvenliği görmeleri mutluluk vericidir.

4.1.7 Hangi Dersinin İçeriğinde İş Güvenliği Anlatılıp Anlatılmadığına Dair Bulgular

Tablo 4.10 Hangi Dersinizin İçeriğinde İş Güvenliği Anlatılmaktadır İle İlgili Frekans Tablosu

Hangi derste isg görülmektedir

	Frekans	%
Valim Atölye derslerinde	74	32,2
Mesleki Gelişim Dersinde	33	14,3
Staj Yerinde	6	2,6
Diğer	14	6,1
Total	127	55,2
Missing System	103	44,8
Total	230	100,0

Tablo 4.10 görüldüğü üzere katılımcılarımızdan halen bir dersinin içeriğinde iş güvenliği nin anlatılıp anlatılmadığı sorusuna evet diyenlerin, 74 tanesi (% 32,2) atölye dersinde, 33 tanesi (% 14,3) mesleki gelişim dersinde, 6 tanesi (% 2,6) staj yaptığı yerde, 14 tanesi ise (% 6,1) diğer derslerinde anlatıldığını ifade etmektedir. Ağırlıklı olarak atölye dersi sonucunun çıkması uygulama derslerinde öğrencilerin olayı kavrama ve unutmama hususunun önemini bir daha vurgulamıştır. Soruya hayır dedikten sonra yinede cevap şıklarını işaretleyen 3 öğrencimizin iş güvenliği olgusunu nerden hatırladıklarından emin olmadıklarını düşünmekteyim. Soruya hayır diyerek

cevaplamayan 103 (% 44,8) öğrencimizin ise iş sağlığı ve güvenliği konusunu herhangi bir derste işlemedikleri düşünülebilir.

4.1.8 Okulumuzda İş Sağlığı ve Güvenliği Kurallarına Önem Verilir ve Uymayanlar Hakkında İşlem Yapılıp Yapılmadığına Dair Bulgular

Tablo 4.11 Okulumuzda İş Sağlığı ve Güvenliği Kurallarına Önem Verilir ve Uymayanlar Hakkında İşlem Yapılır İle İlgili Frekans Tablosu

Okulda işg ye önem verilir uymayana işlem yapılır

	Frekans	%
Valid Asla	57	24, 8
Bazen	70	30, 4
Genellikle	59	25, 7
Her zaman	44	19, 1
Total	230	100, 0

Tablo 4.11 de görüldüğü üzere okulumuzda iş sağlığı ve güvenliğine asla önem verilmez uymayanlar hakkında işlem yapılmaz diyen öğrencilerimiz 57 (% 24,8) kişi, bazen önem verilir işlem yapılır diyen 70 (% 30,4) kişi, genellikle önem verilir işlem yapılır diyenler 59 (% 25,7) kişi, her zaman önem verilir işlem yapılır diyenler 44 (% 19, 1) kişidir. Bu sonuçlardan soruyu bazen diyerek cevaplayan öğrencilerin olumlu olduğu kanısını eklersek okuldaki iş sağlığı ve güvenliği kurallarına önem verilerek uygulama yapıldığı izlenimi olduğunu söyleyebiliriz.

4.1.9 Teknik Öğrenciler Mutlaka İş Güvenliği Eğitimi Almalı mıdır ? Sorusuna Dair Bulgular

Tablo 4.12 Teknik Öğrenciler Mutlaka İş Güvenliği Eğitimi Almalı mıdır? Sorusuna ait Frekans Tablosu

Teknik öğrenciler işg eğitimi almalı mı

	Frekans	%
Valid Gerek görmüyorum	10	4,3
Almalılar	77	33,5
Mutlaka Almaları Gerekir	143	62,2
Total	230	100,0

Tablo 4.12 de görüldüğü üzere teknik öğrenciler mutlaka iş sağlığı ve güvenliği eğitimi almalı diyenler 143 (% 62,2). Almalı diyen 77 (% 33,5) öğrencidir. Gerek görmüyorum diyen 10 (% 4,3) öğrenci ise olumsuz kanaat belirtmiştir. Buradan anlaşılacağı üzere teknik öğrenciler çoğunluğu iş güvenliği eğitiminin alınması gerektiğinin farkındadır.

4.1.10 Öğrencilerin En Son Ne Zaman Sağlıkla İlgili Bir Gözetimden Geçtiği İle Alakalı (göz, kulak vb) Bulgular.

Tablo 4.13 Öğrencilerin En Son Ne Zaman Sağlıkla İlgili Bir Gözetimden Geçtiği İle İlgili (göz, kulak vb) Frekans Tablosu

Ne Zaman Sağlık Gözetiminden Geçtiniz

	Frekans	%
Valid Son 6 ay içerisinde	98	42,6
Son 12 ay içerisinde	36	15,7
Son 24 ay içerisinde	30	13,0
2 yıldan daha uzun süre önce	66	28,7
Total	230	100,0

Tablo 4.13 de görüldüğü üzere öğrencilerimizden son altı ay içerisinde sağlık gözetiminden geçen kişi sayısı 98 (% 42,6) dır. Son 12 ay içerisinde sağlık gözetimi geçirenler 36 (% 15,7) dır. Son 24 ay içerisinde sağlık gözetimi geçirenler 30 (% 13,0) dır. İki yıldan uzun süredir hiçbir sağlık gözetiminden geçmeyen öğrenci sayımız ise 66 (% 28,7) dır. Öğrencilerimizin çoğunun bir yıl ve altı ay içerisinde herhangi bir sağlık gözetiminden geçmiş olmaları olumlu bir sonuçtur.

4.1.11 Okuduğum Okulda İdarecilerimin ve Öğretmenlerimin İş Güvenliği Konusunda Yetkin Olduklarını Bilirim ve Gerekli Önlemleri Aldıklarını Düşünürüm İle İlgili Bulgular.

Tablo 4.14 Okuduğum Okulda İdarecilerimin ve Öğretmenlerimin İş Güvenliği Konusunda Yetkin Olduklarını Bilirim ve Gerekli Önlemleri Aldıklarını Düşünürüm İle İlgili Frekans Tablosu

Okulda İsg ye Önem Verilir

	Frekans	%
Valid Evet	166	72,2
Hayır	64	27,8
Total	230	100,0

Tablo 4.14 de görüldüğü üzere öğrencilerimiz okudukları okulda öğretmenlerinin ve idarecilerin gerekli önlemleri aldıklarına % 72,2 (166 kişi) oranında evet, % 27,8 (64 kişi) oranında ise hayır cevabı vererek olumlu sonuç belirtmişlerdir.

4. 2 BAĞIMLI DEĞİŞKENLER İLE İLGİLİ BULGULAR

Araştırmanın bu bölümünde, araştırmaya katılan 230 öğrencinin bağımlı değişkenlere verdikleri cevaplar irdelenecektir.

4.2.1 Öğrencilerin Atölye Ortamındaki Tehlikeleri Tanımlamaları ile “Cinsiyeti” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Kruskal Wallis-H Testi İle İlgili Bulgular

Tablo 4.15 Öğrencilerin Atölye Ortamındaki Tehlikeleri Tanımlamaları ile “Cinsiyet ” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Mann Whitney-U Testi Tablosu

	cinsiyetiniz	N	Sıra Ortalama	Mann-Whitney U	Z	P
Atölye ortamındaki tehlikeleri tanımlar	kadın	8	98, 31	750, 500	-, 767	, 443
	erkek	222	116, 12			
	Total	230				

Tablo 4.15 incelendiğinde katılımcıların cinsiyeti ile atölye ortamındaki tehlikeleri tanımlamaları arasında anlamlı bir farklılık bulunamamıştır. $P=0.443$ düzeyinde olduğu için anlamlı bir farklılık bulunamamıştır ($P<0,05$ olmalıdır).

4.2.2 Öğrencilerin Atölye Ortamındaki Tehlikeleri Tanımlamaları ile “Kaçınıcı Sınıfta Okumaktasınız” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Kruskal Wallis-H Testi İle İlgili Bulgular

Tablo 4.16 Öğrencilerin Atölye Ortamındaki Tehlikeleri Tanımlamaları ile “Kaçınıcı Sınıfta Okumaktasınız ” Değişkeni Arasındaki Kruskal Wallis-H Testi Tablosu

Kaçınıcı sınıf		N	Sıra Ortalama	χ^2	Sd	P
Atölye ortamındaki tehlikeleri tanımlar	9. sınıf	50	52, 57	74, 662	3	, 000
	10. sınıf	60	111, 51			
	11. sınıf	60	155, 23			
	12. sınıf	60	132, 21			
	Total	230				

Tablo 4.16 incelendiğinde öğrencilerin okudukları sınıf ile atölye ortamındaki tehlikeleri tanımlamaları arasında anlamlı farklılıklar bulunmaktadır ($p<0, 05$). 9. sınıf öğrencileri henüz atölye ortamı görmedikleri için farkındalıkları azdır. 10. sınıfta bu farkındalık artmıştır. 11. sınıf ise farkındalığın en fazla olduğu sınıftır. 12. sınıfta farkındalık 10. sınıftan fazla fakat 11. sınıftan düşüktür. Bu sonuçlar 12. sınıf

öğrencilerinin staj yaptıkları iş yerlerinde iş güvenliğine okuldaki atölye ortamına kıyasla önem vermediklerini ortaya koymuştur.

4.2.3 Öğrencilerin Atölye Ortamındaki Tehlikeleri Tanımlamaları ile “Branşları” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Kruskall Wallis-H Testi İle İlgili Bulgular

Tablo 4.17 Öğrencilerin Atölye Ortamındaki Tehlikeleri Tanımlamaları ile “Branşları ” Değişkeni Arasındaki Kruskall Wallis-H Testi Tablosu

	Branşınız	N	Sıra Ortalama	χ^2	sd	p
Atölye ortamındaki tehlikeleri tanımlar	Elektrik-Elektronik Teknoloji	60	132, 16	63, 716	3	, 000
	Mobilya-Dekorasyon/Ağaç İşleri Teknolojisi	60	143, 32			
	Otomotiv/Motorlu Araçlar Teknolojisi	60	123, 47			
	Diğer	50	52, 57			
	Total	230				

Tablo 4.17 incelendiğinde öğrencilerin branşları ile atölye ortamındaki tehlikeleri tanımlamaları arasında anlamlı farklılıklar bulunmaktadır ($p < 0.05$). Henüz atölye ortamı görmemiş “diğer” diye ayırdığımız 9. Sınıflarda farkındalığın oldukça düşük olduğunu görmekteyiz. Atölye ortamı olarak büyük ölçekli makinaların olduğu, planye, şerit testere, ağaç tornası gibi kesici parçalayıcı, çok dikkatli çalışmayı gerektiren Mobilya-Dekorasyon/Ağaç İşleri Teknolojisi bölümünün öğrencilerinin farkındalığının en yüksek olduğunu görmekteyiz. Bu bölümdeki öğretmenlerinde öğrencileri kaza yapmasın diye daha özenli ve dikkatli çalışarak ve çalıştırarak

katkılarının olduğu aşıkardır. Atölye ortamında elektrikle çalışıldığı için Elektrik-Elektronik Teknoloji öğrencilerinin, daha çok kaba el aletleriyle öğrenim gören Otomotiv/Motorlu Araçlar Teknolojisi öğrencilerine göre farkındalıkları yüksek çıkmıştır.

4.2.4 Öğrencilerin Atölye Ortamındaki Tehlikeleri Tanımlamaları ile “İş Sağlığı ve Güvenliğinden Haberdar Olma” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Kruskal Wallis-H Testi İle İlgili Bulgular

Tablo 4.18 Öğrencilerin Atölye Ortamındaki Tehlikeleri Tanımlamaları ile “İş Sağlığı ve Güvenliğinden Haberdar Olma ” Değişkeni Arasındaki Kruskal Wallis-H Testi Tablosu

	İsg bilgisi	N	Sıra Ortalama	X ²	sd	p
Atölye ortamındaki tehlikeleri tanımla	İş Kanunundan ve İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunundan haberdarım	120	146, 23	57, 454	2	, 000
	Mesleki Gelişim Derslerinde halen İş Güvenliği Modülünü Okuyorum	21	90, 45			
	Konu ile ilgili bir bilgim yok	89	79, 97			
	Total	230				

Tablo 4. 4.18 incelendiğinde öğrencilerin iş sağlığı ve güvenliğinden haberdar olmaları ile atölye ortamındaki tehlikeleri tanımlamaları arasında anlamlı farklılıklar bulunmaktadır ($p < 0.05$). Atölye öğretmenlerinin öğrencileri iş sağlığı ve güvenliği konusunda bilgilendirmeleri, mesleki gelişim dersinde iş sağlığı ve güvenliğinin okutuluyor olması farkındalığı olumlu yönde arttırmıştır.

4.2.5 Öğrencilerin Atölye Ortamındaki Tehlikeleri Tanımlamaları ile “Dönem Başında İlk Olarak İş Güvenliği Anlatılarak Döneme Başlanılmıştır” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Mann Whitney-U Testi İle İlgili Bulgular

Tablo 4.19 Öğrencilerin Atölye Ortamındaki Tehlikeleri Tanımlamaları ile “Dönem Başında İlk Olarak İş Güvenliği Anlatılarak Döneme Başlanılmıştır ” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Mann Whitney-U Testi Tablosu

İlk Konu İsg		N	Sıra Ortalama	Mann-Whitney U	Z	P
Atölye ortamındaki tehlikeleri tanımla	Evet	159	132, 99	2864, 000	-6, 155	, 000
	Hayır	71	76, 34			
	Total	230				

Tablo 4.19 incelendiğinde öğrencilerin eğitim öğretim yılı başında iş sağlığı ve güvenliği konusunu işlemeleri ile atölye ortamındaki tehlikeleri tanımlamaları arasında anlamlı farklılıklar bulunmaktadır ($p < 0.05$). Dönem başında atölye dersinde iş sağlığı ve güvenliği ile başlanması, öğrencilerin hem daha çok dikkatini çekeceğinden hem de konunun ne kadar önemli olduğunu anlamalarına yardımcı olmuş ve farkındalık artmıştır.

4.2.6 Öğrencilerin Atölye Ortamındaki Tehlikeleri Tanımlamaları ile “Halen Bir Dersinizin İçeriğinde İş Güvenliği Anlatılmaktadır ” Bağımsız Değişken Arasındaki Mann Whitney-U Testi İle İlgili Bulgular

Tablo 4.20 Öğrencilerin Atölye Ortamındaki Tehlikeleri Tanımlamaları ile “Halen bir Dersinizin İçeriğinde İş Güvenliği Anlatılmaktadır. ” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Mann Whitney-U Testi Tablosu

İsg konusu ders içeriğinde varmı		N	Sıra Ortalama	Mann-Whitney U	Z	P
Atölye ortamındaki tehlikeleri tanımla	Evet	124	122, 10	5753, 500	-1, 679	, 093
	Hayır	106	107, 78			
	Total	230				

Tablo 4.20 incelendiğinde katılımcıların halen bir dersinin içeriğinde iş güvenliği anlatılması ile atölye ortamındaki tehlikeleri tanımlamaları arasında anlamlı bir farklılık bulunamamıştır. $P=0.093$ düzeyinde olduğu için anlamlı bir farklılık bulunamamıştır. ($P<0,05$ olmalıdır). Bu sonuç bize iş güvenliği ve sağlığı adı altında bir ders olması gerektiğini ve sürekli okutulması gerektiğini bir ortaya çıkmıştır.

4.2.7 Öğrencilerin Tehlikeler İçin Önceden Pratik Önlemler Düşündükleri ile “Cinsiyet” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Mann Whitney-U Testi İle İlgili Bulgular

Tablo 4.21 Öğrencilerin Tehlikeler İçin Önceden Pratik Önlemler Düşündükleri ile “Cinsiyet” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Mann Whitney-U Testi Tablosu

Cinsiyetiniz		N	Sıra Ortalama	Mann-Whitney U	Z	P
Tehlikeler için önceden pratik önlemler düşünür	kadın	8	97, 94	747, 500	-, 778	, 437
	erkek	222	116, 13			
	Total	230				

Tablo 4.21 incelendiğinde katılımcıların cinsiyeti ile tehlikeler için önceden pratik önlemler düşünmeleri arasında anlamlı bir farklılık bulunamamıştır. $P=0.437$ düzeyinde olduğu için anlamlı bir farklılık bulunamamıştır ($P<0, 05$ olmalıdır).

4.2.8 Öğrencilerin Tehlikeler İçin Önceden Pratik Önlemler Düşündükleri İle “Kaçınıcı Sınıfta Okumaktasınız” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Kruskal Wallis-H Testi İle İlgili Bulgular

Tablo 4.22 Öğrencilerin Tehlikeler İçin Önceden Pratik Önlemler Düşündükleri İle “Kaçınıcı Sınıfta Okumaktasınız ” Değişkeni Arasındaki Kruskal Wallis-H Testi

Tablosu

	Kaçınıcı sınıf	N	Sıra Ortalama	χ^2	sd	p
Tehlikeler için önceden pratik önlemler düşünür	9. sınıf	50	93, 96	22, 167	3	, 000
	10. sınıf	60	96, 88			
	11. sınıf	60	142, 68			
	12. sınıf	60	124, 90			
	Total	230				

Tablo 4.22 İncelendiğinde katılımcıların okudukları sınıf ile tehlikeler için önceden pratik önlemler düşünceleri arasında anlamlı farklılıklar bulunmaktadır ($p < 0,05$). 9. sınıf öğrencileri henüz atölye ortamı görmedikleri için farkındalıkları azdır. 10. sınıfta bu farkındalık artmıştır. 11. sınıf ise farkındalığın en fazla olduğu sınıftır. 12. sınıfta farkındalık 10. sınıftan fazla fakat 11. sınıftan düşüktür. Bu sonuçlar 12. sınıf öğrencilerinin staj yaptıkları iş yerlerinde tehlikeler ve alınması gereken önlemler konusunda pek uyarılmadıklarını ortaya çıkarmıştır.

4.2.9 Öğrencilerin Tehlikeler İçin Önceden Pratik Önlemler Düşündükleri ile “Branşları” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Kruskal Wallis-H Testi İle İlgili Bulgular

Tablo 4.23 Öğrencilerin Tehlikeler İçin Önceden Pratik Önlemler Düşündükleri ile “Branşları ” Değişkeni Arasındaki Kruskal Wallis-H Testi Tablosu

	Branşınız	N	Sıra Ortalama	χ^2	sd	p
Tehlikeler için önceden pratik önlemler düşünür	Elektrik-Elektronik Teknoloji	60	121,91	15,953	3	,001
	Mobilya-Dekorasyon/Ağaç İşleri Teknolojisi	60	139,00			
	Otomotiv/Motorlu Araçlar Teknolojisi	60	103,54			
	Diğer	50	93,96			
	Total	230				

Tablo 4.23 incelendiğinde öğrencilerin branşları ile tehlikeler için önceden pratik önlemler düşünceleri arasında anlamlı farklılıklar bulunmaktadır ($p < 0,05$). Henüz atölye ortamı görmemiş “Diğer” diye tanımladığımız 9. sınıflarda farkındalığın oldukça düşük olduğunu görmekteyiz. Atölye ortamında büyük ölçekli makinaların olduğu, Mobilya-Dekorasyon/Ağaç İşleri Teknolojisi bölümünün öğrencilerinin

farkındalığının en yüksek olduğunu görmekteyiz. Bu bölümdeki öğretmenlerin de öğrencileri kaza yapmasın diye daha çok ikaz ettikleri, alınması gereken tedbirler konusunda öğrencileriyle daha çok diyalog halinde oldukları unutulmamalıdır. Atölye ortamında elektrikle çalışıldığı için Elektrik-Elektronik Teknoloji öğrencilerinin elektriğin tehlikelerine ve alınması gereken önlemler konusunda, daha çok kaba el aletleriyle öğrenim gören Otomotiv/Motorlu Araçlar Teknolojisi öğrencilerine göre farkındalıkları yüksek çıkmıştır.

4.2.10 Öğrencilerin Tehlikeler İçin Önceden Pratik Önlemler Düşündükleri ile “İş Sağlığı ve Güvenliğinden Haberdar Olma” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Kruskal Wallis-H Testi İle İlgili Bulgular

Tablo 4.24 Öğrencilerin Tehlikeler İçin Önceden Pratik Önlemler Düşündükleri ile “İş Sağlığı ve Güvenliğinden Haberdar Olma ” Değişkeni Arasındaki Kruskal Wallis-H Testi Tablosu

	İşbilgisi	N	Sıra Ortalama	X ²	sd	p
Tehlikeler için önceden pratik önlemler düşünür	İş Kanunundan ve İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunundan haberdarım	120	137, 04	28, 222	2	, 000
	Mesleki Gelişim Derslerinde halen İş Güvenliği Modülünü Okuyorum	21	102, 40			
	Konu ile ilgili bir bilgim yok	89	89, 55			
	Total	230				

Tablo 4.24 incelendiğinde öğrencilerin iş sağlığı ve güvenliğinden haberdar olmaları ile tehlikeler için önceden pratik önlemler düşünmeleri arasında anlamlı farklılıklar bulunmaktadır (p<0.05). Atölye öğretmenlerinin öğrencileri iş sağlığı ve güvenliği

konusunda bilgilendirmeleri, mesleki gelişim dersinde iş sağlığı ve güvenliğinin okutuluyor olması farkındalığı olumlu yönde arttırmıştır.

4.2.11 Öğrencilerin Tehlikeler İçin Önceden Pratik Önlemler Düşündükleri ile “Dönem Başında İlk Olarak İş Güvenliği Anlatılarak Döneme Başlanılmıştır ” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Mann Whitney-U Testi İle İlgili Bulgular

Tablo 4.25 Öğrencilerin Tehlikeler İçin Önceden Pratik Önlemler Düşündükleri ile “Dönem Başında İlk Olarak İş Güvenliği Anlatılarak Döneme Başlanılmıştır ” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Mann Whitney-U Testi Tablosu

İlkkonuisg		N	Sıra Ortalama	Mann-Whitney U	Z	P
Tehlikeler için önceden pratik önlemler düşünür	Evet	159	134, 08	2691, 000	-6, 487	, 000
	Hayır	71	73, 90			
	Total	230				

Tablo 4.25 incelendiğinde öğrencilerin eğitim öğretim yılı başında iş sağlığı ve güvenliği konusunu işlemeleri ile tehlikeler için önceden pratik önlemler düşünmeleri arasında anlamlı farklılıklar bulunmaktadır ($p<0.05$). Dönem başında atölye dersinde iş sağlığı ve güvenliği ile başlanması, öğrencilerin hem daha çok dikkatini çekeceğinden hem de konunun ne kadar önemli olduğunu anlamalarına yardımcı olmuş ve farkındalık artmıştır.

4.2.12 Öğrencilerin Tehlikeler İçin Önceden Pratik Önlemler Düşündükleri ile “Halen Bir Dersinizin İçeriğinde İş Güvenliği Anlatılmaktadır ” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Mann Whitney-U Testi İle İlgili Bulgular

Tablo 4.26 Öğrencilerin Tehlikeler İçin Önceden Pratik Önlemler Düşündükleri ile “Halen bir Dersinizin İçeriğinde İş Güvenliği Anlatılmaktadır ” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Mann Whitney-U Testi Tablosu

isgdersi_var_mi		N	Sıra Ortalama	Mann-Whitney U	Z	P
Tehlikeler için önceden pratik önlemler düşünür	Evet	124	126, 27	5236, 500	-2, 718	, 007
	Hayır	106	102, 90			
	Total	230				

Tablo 4.26 incelendiğinde katılımcıların halen bir dersinin içeriğinde iş güvenliği anlatılması ile tehlikeler için önceden pratik önlemler düşünmeleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmaktadır ($P < 0,05$). Öğrencilere iş güvenliği ve sağlığı anlatılınca öğrenciler kazalardan nasıl korunulacağını öğrendikleri için daha pratik önlemler düşünebilmektedirler.

4.2.13 Öğrencilerin Tehlikeler İçin Önceden Pratik Önlemler Düşündükleri ile “İş Güvenliğini Hangi Derste Anlatılmaktadır ” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Kruskal Wallis-H Testi İle İlgili Bulgular

Tablo 4.27 Öğrencilerin Tehlikeler İçin Önceden Pratik Önlemler Düşündükleri ile “İş Güvenliğini Hangi Derste Anlatılmaktadır.” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Kruskal Wallis-H Testi İle İlgili Tablo

	Usttekievetse	N	Sıra Ortalama	χ^2	Sd	p
Tehlikeler için önceden pratik önlemler düşünür	Atölye derslerinde	74	75, 84	20, 980	3	, 000
	Mesleki Gelişim Dersinde	33	46, 79			
	Staj Yerinde	6	64, 50			
	Diğer	14	41, 75			
	Total	127				

Tablo 4.27 incelendiğinde katılımcıların hangi dersin içeriğinde iş güvenliği ve sağlığı okudukları ile tehlikeler için önceden pratik önlemler düşünmeleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmaktadır ($P < 0,05$). Öğrencilere iş güvenliği ve sağlığı anlatılınca öğrenciler kazalardan nasıl korunulacağını öğrendikleri için daha pratik önlemler düşünebilmektedirler.

Özellikle atölye ve staj da iş güvenliği ve sağlığının anlatılması pratik uygulama yapan öğrenciler açısından yararlı olmuştur.

4.2.14 Öğrencilerin Kimsenin Yardımına İhtiyaç Duymadan Tedbir Alması

ile “Cinsiyet” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Mann Whitney-U Testi İle İlgili Bulgular

Tablo 4.28 Öğrencilerin Kimsenin Yardımına İhtiyaç Duymadan Tedbir Alması ile “Cinsiyet ” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Mann Whitney-U Testi Tablosu

Cinsiyetiniz		N	Sıra Ortalama	Mann-Whitney U	Z	P
Kimsenin yardımına ihtiyaç duymadan tedbir alır	kadın	8	85,38	647,000	-1,335	,182
	erkek	222	116,59			
	Total	230				

Tablo 4.28 incelendiğinde katılımcıların cinsiyeti ile kimsenin yardımına ihtiyaç duymadan tedbir alması arasında anlamlı bir farklılık bulunamamıştır. $P=0.182$ düzeyinde olduğu için anlamlı bir farklılık bulunamamıştır ($P<0,05$ olmalıdır).

4.2.15 Öğrencilerin Kimsenin Yardımına İhtiyaç Duymadan Tedbir Alması İle “Kaçıncı Sınıfta Okumaktasınız” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Kruskal Wallis-H Testi İle İlgili Bulgular

Tablo 4.29 Öğrencilerin Kimsenin Yardımına İhtiyaç Duymadan Tedbir Alması İle “Kaçıncı Sınıfta Okumaktasınız ” Değişkeni Arasındaki Kruskal Wallis-H Testi Tablosu

	kacinci_sinif	N	Sıra Ortalama	X^2	sd	p
Kimsenin yardımına ihtiyaç duymadan tedbir alır	9. sınıf	50	88,72	27,601	3	,000
	10. sınıf	60	97,45			
	11. sınıf	60	145,73			
	12. sınıf	60	125,63			
	Total	230				

Tablo 4.29 İncelendiğinde katılımcıların okudukları sınıf ile kimsenin yardımına ihtiyaç duymadan tedbir alması arasında anlamlı farklılıklar bulunmaktadır ($p<0,05$). 9. sınıf öğrencileri henüz atölye ortamı görmedikleri için farkındalıkları azdır. 10. sınıfta bu farkındalık artmıştır. 11. sınıf ise farkındalığın en fazla olduğu sınıftır. 12. sınıfta farkındalık 10. sınıftan fazla fakat 11. sınıftan düşüktür. Bu sonuçlar 12. sınıf öğrencilerinin staj yaptıkları iş yerlerinde tehlikeler ve alınması gereken önlemler konusunda pek uyarılmadıklarını ortaya çıkarmıştır.

4.2.16 Öğrencilerin Kimsenin Yardımına İhtiyaç Duymadan Tedbir Alması ile “Branşları” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Kruskal Wallis-H Testi İle İlgili Bulgular

Tablo 4.30 Öğrencilerin Kimsenin Yardımına İhtiyaç Duymadan Tedbir Alması ile “Branşları ” Değişkeni Arasındaki Kruskal Wallis-H Testi Tablosu

	Branssiniz	N	Sıra Ortalama	χ^2	sd	p
Kimsenin yardımına ihtiyaç duymadan tedbir alır	Elektrik-Elektronik Teknoloji	60	124, 13	11, 431	3	, 010
	Mobilya-Dekorasyon/Ağaç İşleri Teknolojisi	60	126, 68			
	Otomotiv/Motorlu Araçlar Teknolojisi	60	118, 00			
	Diğer	50	88, 72			
	Total	230				

Tablo 4.30 incelendiğinde öğrencilerin branşları ile kimsenin yardımına ihtiyaç duymadan tedbir alması arasında anlamlı farklılıklar bulunmaktadır ($p<0,05$). Henüz atölye ortamı görmemiş “Diğer” diye tanımladığımız 9. sınıflarda farkındalığın oldukça düşük olduğunu görmekteyiz. Atölye ortamında büyük ölçekli makinaların

olduğu, Mobilya-Dekorasyon/Ağaç İşleri Teknolojisi bölümünün öğrencilerinin farkındalığının en yüksek olduğunu görmekteyiz. Bu bölümdeki öğretmenlerinde öğrencileri kaza yapmasın diye daha çok ikaz ettikleri , alınması gereken tedbirler konusunda öğrencileriyle daha çok diyalog halinde oldukları unutulmamalıdır. Atölye ortamında elektrikle çalışıldığı için Elektrik-Elektronik Teknoloji öğrencilerinin elektriğin tehlikelerine ve alınması gereken önlemler konusunda , daha çok kaba el aletleriyle öğrenim gören Otomotiv/Motorlu Araçlar Teknolojisi öğrencilerine göre farkındalıkları yüksek çıkmıştır.

4.2.17 Öğrencilerin Kimsenin Yardımına İhtiyaç Duymadan Tedbir Alması ile “İş Sağlığı ve Güvenliğinden Haberdar Olma” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Kruskal Wallis-H Testi İle İlgili Bulgular

Tablo 4.31 Öğrencilerin Kimsenin Yardımına İhtiyaç Duymadan Tedbir Alması ile “İş Sağlığı ve Güvenliğinden Haberdar Olma ” Değişkeni Arasındaki Kruskal Wallis-H Testi Tablosu

	İşbilgisi	N	Sıra Ortalama	χ^2	sd	P
Kimsenin yardımına ihtiyaç duymadan tedbir alır	İş Kanunundan ve İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunundan haberdarım	120	135,60	25,858	2	,000
	Mesleki Gelişim Derslerinde halen İş Güvenliği Modülünü Okuyorum	21	110,79			
	Konu ile ilgili bir bilgim yok	89	89,51			
	Total	230				

Tablo 4.31 incelendiğinde öğrencilerin iş sağlığı ve güvenliğinden haberdar olmaları ile kimsenin yardımına ihtiyaç duymadan tedbir alması arasında anlamlı farklılıklar

bulunmaktadır ($p < 0.05$). Atölye öğretmenlerinin öğrencileri iş sağlığı ve güvenliği konusunda bilgilendirmeleri, mesleki gelişim dersinde iş sağlığı ve güvenliğinin okutuluyor olması farkındalığı olumlu yönde arttırmıştır.

4.2.18 Öğrencilerin Kimsenin Yardımına İhtiyaç Duymadan Tedbir Alması ile “Dönem Başında İlk Olarak İş Güvenliği Anlatılarak Döneme Başlanılmıştır” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Mann Whitney-U Testi İle İlgili Bulgular

Tablo 4.32 Öğrencilerin Kimsenin Yardımına İhtiyaç Duymadan Tedbir Alması ile “Dönem Başında İlk Olarak İş Güvenliği Anlatılarak Döneme Başlanılmıştır” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Mann Whitney-U Testi Tablosu

İlkkonuisg		N	Sıra Ortalama	Mann-Whitney U	Z	P
Kimsenin yardımına ihtiyaç duymadan tedbir alır	Evet	159	133, 12	2843, 500	-6, 156	, 000
	Hayır	71	76, 05			
	Total	230				

Tablo 4.32 incelendiğinde öğrencilerin eğitim öğretim yılı başında iş sağlığı ve güvenliği konusunu işlemeleri ile kimsenin yardımına ihtiyaç duymadan tedbir alması arasında anlamlı farklılıklar bulunmaktadır ($p < 0.05$). Dönem başında atölye dersinde iş sağlığı ve güvenliği ile başlanması, öğrencilerin hem daha çok dikkatini çekeceğinden hem de konunun ne kadar önemli olduğunu anlamalarına yardımcı olmuş ve farkındalık artmıştır.

4.2.19 Öğrencilerin Kimsenin Yardımına İhtiyaç Duymadan Tedbir Alması ile “Halen Bir Dersinizin İçeriğinde İş Güvenliği Anlatılmaktadır ” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Mann Whitney-U Testi İle İlgili Bulgular

Tablo 4.33 Öğrencilerin Kimsenin Yardımına İhtiyaç Duymadan Tedbir Alması ile “Halen bir Dersinizin İçeriğinde İş Güvenliği Anlatılmaktadır ” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Mann Whitney-U Testi Tablosu

isgdersi_var_mi		N	Sıra Ortalama	Mann-Whitney U	Z	P
Kimsenin yardımına ihtiyaç duymadan tedbir alır	Evet	124	129, 02	4896, 000	-3, 414	, 001
	Hayır	106	99, 69			
	Total	230				

Tablo 4.33 incelendiğinde katılımcıların halen bir dersinin içeriğinde iş güvenliği anlatılması ile kimsenin yardımına ihtiyaç duymadan tedbir alması arasında anlamlı bir farklılık bulunmaktadır ($P < 0,05$). Öğrencilere iş güvenliği ve sağlığı anlatılınca öğrenciler kazalardan nasıl korunulacağını öğrendikleri için kimsenin yardımı olmadanda tedbir alabilmektedirler.

Özellikle atölye ve staj da iş güvenliği ve sağlığının anlatılması pratik uygulama yapan öğrenciler açısından yararlı olmuştur.

4.2.20 Öğrencilerin Kimsenin Yardımına İhtiyaç Duymadan Tedbir Alması ile “İş Güvenliğini Hangi Derste Anlatılmaktadır ” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Kruskal Wallis-H Testi İle İlgili Bulgular

Tablo 4. 34 Öğrencilerin Kimsenin Yardımına İhtiyaç Duymadan Tedbir Alması ile “İş Güvenliğini Hangi Derste Anlatılmaktadır ” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Kruskal Wallis-H Testi İle İlgili Tablo

Kimsenin yardımına ihtiyaç duymadan tedbir alır	Usttekievetse	N	Sıra Ortalama	X ²	sd	P
	Atölye derslerinde	74	75, 26	24, 465	3	, 000
	Mesleki Gelişim Dersinde	33	44, 45			
	Staj Yerinde	6	85, 00			
	Diğer	14	41, 54			
	Total	127				

Tablo 4.34 incelendiğinde katılımcıların hangi dersin içeriğinde iş güvenliği ve sağlığı okudukları ile kimsenin yardımına ihtiyaç duymadan tedbir alması arsında anlamlı bir farklılık bulunmaktadır ($P < 0, 05$). Öğrencilere iş güvenliği ve sağlığı anlatılınca öğrenciler kazalardan nasıl korunulacağını öğrendikleri için kimsenin yardımı olmadanda tedbir alabilmektedirler. Özellikle atölye ve staj da iş güvenliği ve sağlığının anlatılması pratik uygulama yapan öğrenciler açısından yararlı olmuştur.

4.2.21 Öğrencilerin Staj Yapılan İşletmelerdeki Tehlikeleri Tanımlaması ile “Cinsiyet” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Mann Whitney-U Testi İle İlgili Bulgular

Tablo 4.35 Öğrencilerin Staj Yapılan İşletmelerdeki Tehlikeleri Tanımlaması ile “ Cinsiyet ” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Mann Whitney-U Testi Tablosu

Cinsiyetiniz		N	Sıra Ortalama	Mann-Whitney U	Z	P
Staj yapılan işletmelerdeki tehlikeleri tanımlaması	kadın	8	93, 69	713, 500	-, 996	, 319
	erkek	222	116, 29			
	Total	230				

Tablo 4.35 incelendiğinde katılımcıların cinsiyeti ile staj yapılan işletmelerdeki tehlikeleri tanımlaması arasında anlamlı bir farklılık bulunamamıştır. $P=0.319$ düzeyinde olduğu için anlamlı bir farklılık bulunamamıştır ($P<0, 05$ olmalıdır).

4.2.22 Öğrencilerin Staj Yapılan İşletmelerdeki Tehlikeleri Tanımlaması İle “Kaçıncı Sınıfta Okumaktasınız” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Kruskal Wallis-H Testi İle İlgili Bulgular

Tablo 4.36 Öğrencilerin Staj Yapılan İşletmelerdeki Tehlikeleri Tanımlaması İle “Kaçıncı Sınıfta Okumaktasınız ” Değişkeni Arasındaki Kruskal Wallis-H Testi

Tablosu

Staj	kacinci_sinif	N	Sıra Ortalama	χ^2	sd	P
yapılan işletmelerdeki tehlikeleri tanımlaması	9. sınıf	50	79, 40	35, 892	3	, 000
	10. sınıf	60	100, 03			
	11. sınıf	60	135, 52			
	12. sınıf	60	141, 03			
	Total	230				

Tablo 4.36 İncelendiğinde katılımcıların okudukları sınıf ile staj yapılan işletmelerdeki tehlikeleri tanımlaması arasında anlamlı farklılıklar bulunmaktadır ($p < 0,05$). 9. sınıf öğrencileri henüz atölye ortamı görmedikleri için farkındalıkları azdır. 10. sınıfta bu farkındalık artmıştır. 11. sınıf ta farkındalık artmaya devam etmiştir. 12. sınıfta farkındalık en üst seviyesine ulaşmıştır. Bu sonuçlar haftanın üç günü staja giden 12. Sınıf öğrencilerinin, staja henüz gitmemiş ama atölye ortamında olan öğrencilere göre tehlikeleri daha iyi tanımladıklarını ortaya koymuştur.

4.2.23 Öğrencilerin Staj Yapılan İşletmelerdeki Tehlikeleri Tanımlaması ile “Branşları” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Kruskal Wallis-H Testi İle İlgili Bulgular

Tablo 4.37 Öğrencilerin Staj Yapılan İşletmelerdeki Tehlikeleri Tanımlaması ile “Branşları ” Değişkeni Arasındaki Kruskal Wallis-H Testi Tablosu

	Branssiniz	N	Sıra Ortalama	X^2	sd	P
Staj yapılan işletmelerdeki tehlikeleri tanımlaması	Elektrik-Elektronik Teknoloji	60	137, 47	24, 266	3	, 000
	Mobilya-Dekorasyon/Ağaç İşleri Teknolojisi	60	117, 81			
	Otomotiv/Motorlu Araçlar Teknolojisi	60	121, 31			
	Diğer	50	79, 40			
	Total	230				

Tablo 4.37 incelendiğinde öğrencilerin branşları ile staj yapılan işletmelerdeki tehlikeleri tanımlaması arasında anlamlı farklılıklar bulunmaktadır ($p<0.05$). Henüz atölye ortamı görmemiş “Diğer” diye tanımladığımız 9. sınıflarda farkındalığın oldukça düşük olduğunu görmekteyiz. Staj yaptıkları işyerlerinde elektrik arızaları gibi çok tehlikeli işlerle uğraşan, Elektrik-Elektronik Teknoloji öğrencilerinin farkındalıklarının en fazla olduğunu görmekteyiz. Özellikle kurumsal firmalarda staj yapma imkanı olan Otomotiv/Motorlu Araçlar Teknolojisi öğrencilerinin farkındalığının, Mobilya-Dekorasyon/Ağaç İşleri Teknolojisi öğrencilerine göre daha fazla olduğunu görmekteyiz.

4.2.24 Öğrencilerin Staj Yapılan İşletmelerdeki Tehlikeleri Tanımlaması ile “İş Sağlığı ve Güvenliğinden Haberdar Olma” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Kruskal Wallis-H Testi İle İlgili Bulgular

Tablo 4. 38 Öğrencilerin Staj Yapılan İşletmelerdeki Tehlikeleri Tanımlaması ile “İş Sağlığı ve Güvenliğinden Haberdar Olma ” Değişkeni Arasındaki Kruskal Wallis-H Testi Tablosu

	İsgebilgisi	N	Sıra Ortalama	χ^2	sd	P
Staj yapılan işletmelerdeki tehlikeleri tanımlaması	İş Kanunundan ve İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunundan haberdarım	120	137, 70	37, 405	2	, 000
	Mesleki Gelişim Derslerinde halen İş Güvenliği Modülünü Okuyorum	21	122, 33			
	Konu ile ilgili bir bilgim yok	89	83, 96			
	Total	230				

Tablo 4.38 incelendiğinde öğrencilerin iş sağlığı ve güvenliğin den haberdar olmaları ile staj yapılan işletmelerdeki tehlikeleri tanımlaması arasında anlamlı farklılıklar bulunmaktadır ($p<0.05$). Atölye öğretmenlerinin öğrencileri iş sağlığı ve güvenliği konusunda bilgilendirmeleri, mesleki gelişim dersinde iş sağlığı ve güvenliğinin okutuluyor olması farkındalığı olumlu yönde arttırmıştır. Staj yapılan işletmelerde de kaza olmaması için öğrencilere eğitim verilmesi farkındalıkta etkin olmuştur.

4.2.25 Öğrencilerin Staj Yapılan İşletmelerdeki Tehlikeleri Tanımlaması ile “Dönem Başında İlk Olarak İş Güvenliği Anlatılarak Döneme Başlanılmıştır” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Mann Whitney-U Testi İle İlgili Bulgular

Tablo 4.39 Öğrencilerin Staj Yapılan İşletmelerdeki Tehlikeleri Tanımlaması ile “Dönem Başında İlk Olarak İş Güvenliği Anlatılarak Döneme Başlanılmıştır” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Mann Whitney-U Testi Tablosu

İlkkonuısg		N	Sıra Ortalama	Mann-Whitney U	Z	P
Staj yapılan işletmelerdeki tehlikeleri tanımlaması	Evet	159	127, 16	3790, 500	-4, 197	, 000
	Hayır	71	89, 39			
	Total	230				

Tablo 4.39 incelendiğinde öğrencilerin eğitim öğretim yılı başında iş sağlığı ve güvenliği konusunu işlemeleri ile staj yapılan işletmelerdeki tehlikeleri tanımlaması arasında anlamlı farklılıklar bulunmaktadır ($p<0.05$). Dönem başında atölye dersinde iş sağlığı ve güvenliği ile başlanması, öğrencilerin hem daha çok dikkatini

çekeceğinden hem de konunun ne kadar önemli olduğunu anlamalarına yardımcı olmuş ve farkındalık artmıştır.

4.2.26 Öğrencilerin Staj Yapılan İşletmelerdeki Tehlikeleri Tanımlaması ile “Halen Bir Dersinizin İçeriğinde İş Güvenliği Anlatılmaktadır ” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Mann Whitney-U Testi İle İlgili Bulgular

Tablo 4.40 Öğrencilerin Staj Yapılan İşletmelerdeki Tehlikeleri Tanımlaması ile “Halen bir Dersinizin İçeriğinde İş Güvenliği Anlatılmaktadır ” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Mann Whitney-U Testi Tablosu

isgdersi_var_mi		N	Sıra Ortalama	Mann-Whitney U	Z	P
Staj yapılan işletmelerdeki tehlikeleri tanımlaması	Evet	124	121, 28	5855, 500	-1, 503	, 133
	Hayır	106	108, 74			
	Total	230				

Tablo 4.40 incelendiğinde katılımcıların halen bir dersinin içeriğinde iş güvenliği anlatılması ile staj yapılan işletmelerdeki tehlikeleri tanımlaması arasında anlamlı bir farklılık bulunamamıştır. $P=0.133$ düzeyinde olduğu için anlamlı bir farklılık bulunamamıştır ($P<0, 05$ olmalıdır). Bu sonuç bize iş güvenliği ve sağlığı adı altında bir ders olması gerektiğini ve sürekli okutulması gerektiği ortaya çıkmıştır.

4.2.27 Öğrencilerin Herhangi Bir Kişisel Koruyucu Donanımı Tanıması ile “Cinsiyet” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Mann Whitney-U Testi İle İlgili Bulgular

Tablo 4.41 Öğrencilerin Herhangi Bir Kişisel Koruyucu Donanımı Tanıması ile “Cinsiyet” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Mann Whitney-U Testi Tablosu

Cinsiyetiniz		N	Sıra Ortalama	Mann-Whitney U	Z	P
Herhangi Bir Kişisel Koruyucu Donanımı Tanıması	kadın	8	87, 94	667, 500	-1, 228	, 219
	erkek	222	116, 49			
	Total	230				

Tablo 4.41 incelendiğinde katılımcıların cinsiyeti ile herhangi bir kişisel koruyucu donanımı tanıması arasında anlamlı bir farklılık bulunamamıştır. $P=0.219$ düzeyinde olduğu için anlamlı bir farklılık bulunamamıştır ($P<0,05$ olmalıdır).

4.2.28 Öğrencilerin Herhangi Bir Kişisel Koruyucu Donanımı Tanıması İle “Kaçınıcı Sınıfta Okumaktasınız” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Kruskal Wallis-H Testi İle İlgili Bulgular

Tablo 4.42 Öğrencilerin Herhangi Bir Kişisel Koruyucu Donanımı Tanıması İle “Kaçınıcı Sınıfta Okumaktasınız ” Değişkeni Arasındaki Kruskall Wallis-H Testi Tablosu

	kacinci_sinif	N	Sıra Ortalama	X ²	sd	p
Herhangi Bir Kişisel Koruyucu Donanımı Tanıması	9. sınıf	50	86, 10	34, 445	3	, 000
	10. sınıf	60	95, 59			
	11. sınıf	60	149, 83			
	12. sınıf	60	125, 58			
	Total	230				

Tablo 4.42 İncelendiğinde katılımcıların okudukları sınıf ile herhangi bir kişisel koruyucu donanımı tanıması arasında anlamlı farklılıklar bulunmaktadır ($p < 0,05$). 9. sınıf öğrencileri henüz atölye ortamı görmedikleri için farkındalıkları azdır. 10. sınıfta bu farkındalık artmıştır. 11. sınıf ise farkındalığın en fazla olduğu sınıftır. 12. sınıfta farkındalık 10. sınıftan fazla fakat 11. sınıftan düşüktür. Bu sonuçlar 12. sınıf öğrencilerinin staj yaptıkları iş yerlerinde tehlikeler ve alınması gereken önlemler konusunda pek uyarılmadıklarını ortaya çıkarmıştır.

4.2.29 Öğrencilerin Herhangi Bir Kişisel Koruyucu Donanımı Tanıması ile “Branşları” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Kruskall Wallis-H Testi İle İlgili Bulgular

Tablo 4.43 Öğrencilerin Herhangi Bir Kişisel Koruyucu Donanımı Tanıması ile “Branşları ” Değişkeni Arasındaki Kruskall Wallis-H Testi Tablosu

Herhangi Bir Kişisel Koruyucu Donanımı Tanınması	Branssınız	N	Sıra Ortalama	X ²	sd	p
	Elektrik-Elektronik Teknoloji	60	126, 35	13, 494	3	, 004
	Mobilya-Dekorasyon/Ağaç İşleri Teknolojisi	60	124, 30			
	Otomotiv/Motorlu Araçlar Teknolojisi	60	120, 35			
	Diğer	50	86, 10			
	Total	230				

Tablo 4.43 incelendiğinde öğrencilerin branşları ile herhangi bir kişisel koruyucu donanımı tanınması arasında anlamlı farklılıklar bulunmaktadır ($p < 0.05$). Henüz atölye ortamı görmemiş “Diğer” diye tanımladığımız 9. sınıflarda farkındalığın oldukça düşük olduğunu görmekteyiz. Elektrik-Elektronik Teknoloji öğrencilerinin kişisel koruyucuları daha iyi tanıdıkları, daha sonra Mobilya-Dekorasyon/Ağaç İşleri Teknolojisi bölümünün öğrencilerinin, en son Otomotiv/Motorlu Araçlar Teknolojisi öğrencilerinin kişisel koruyucuları tanıdıkları ortaya çıkmıştır. Buradaki en önemli faktörün tekrarlanmaktan geçtiğini ve Elektrik-Elektronik Teknoloji öğrencilerinin daha çok kişisel koruyucularla çalıştığını düşünmekteyim.

4.2.30 Öğrencilerin Herhangi Bir Kişisel Koruyucu Donanımı Tanınması ile “İş Sağlığı ve Güvenliğinden Haberdar Olma” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Kruskal Wallis-H Testi İle İlgili Bulgular

Tablo 4.44 Öğrencilerin Herhangi Bir Kişisel Koruyucu Donanımı Tanıması ile “İş Sağlığı ve Güvenliğinden Haberdar Olma ” Değişkeni Arasındaki Kruskal Wallis-H Testi Tablosu

	İsgebilgisi	N	Sıra Ortalama	χ^2	sd	p
Herhangi Bir Kişisel Koruyucu Donanımı Tanıması	İş Kanunundan ve İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunundan haberdarım	120	141,35	45,169	2	,000
	Mesleki Gelişim Derslerinde halen İş Güvenliği Modülünü Okuyorum	21	115,74			
	Konu ile ilgili bir bilgim yok	89	80,60			
	Total	230				

Tablo 4.44 incelendiğinde öğrencilerin iş sağlığı ve güvenliğinden haberdar olmaları ile herhangi bir kişisel koruyucu donanımı tanıması arasında anlamlı farklılıklar bulunmaktadır ($p < 0.05$). Atölye öğretmenlerinin öğrencileri iş sağlığı ve güvenliği konusunda bilgilendirmeleri, mesleki gelişim dersinde iş sağlığı ve güvenliğinin okutuluyor olması farkındalığı olumlu yönde arttırmıştır.

4.2.31 Öğrencilerin Herhangi Bir Kişisel Koruyucu Donanımı Tanıması ile “Dönem Başı İlk Olarak İş Güvenliği Anlatılarak Döneme Başlanılmıştır” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Mann Whitney-U Testi İle İlgili Bulgular

Tablo 4.45 Öğrencilerin Herhangi Bir Kişisel Koruyucu Donanımı Tanıması ile
 “Dönem Başında İlk Olarak İş Güvenliği Anlatılarak Döneme Başlanılmıştır ”
 Bağımsız Değişkeni Arasındaki Mann Whitney-U Testi Tablosu

İlkkonuisg		N	Sıra Ortalama	Mann-Whitney U	Z	P
Herhangi Bir Kişisel Koruyucu Donanımı Tanıması	Evet	159	132, 05	3012, 500	-5, 814	, 000
	Hayır	71	78, 43			
	Total	230				

Tablo 4.45 incelendiğinde öğrencilerin eğitim öğretim yılı başında iş sağlığı ve güvenliği konusunu işlemeleri ile herhangi bir kişisel koruyucu donanımı tanıması arasında anlamlı farklılıklar bulunmaktadır ($p < 0.05$). Dönem başında atölye dersinde iş sağlığı ve güvenliği ile başlanması, öğrencilerin hem daha çok dikkatini çekeceğinden hem de konunun ne kadar önemli olduğunu anlamalarına yardımcı olmuş ve farkındalık artmıştır.

4.2.32 Öğrencilerin Herhangi Bir Kişisel Koruyucu Donanımı Tanıması ile “Halen Bir Dersinizin İçeriğinde İş Güvenliği Anlatılmaktadır ” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Mann Whitney-U Testi İle İlgili Bulgular

Tablo 4.46 Öğrencilerin Herhangi Bir Kişisel Koruyucu Donanımı Tanıması ile
 “Halen bir Dersinizin İçeriğinde İş Güvenliği Anlatılmaktadır ” Bağımsız Değişkeni
 Arasındaki Mann Whitney-U Testi Tablosu

isgdersi_var_mi		N	Sıra Ortalama	Mann-Whitney U	Z	P
Herhangi Bir Kişisel Koruyucu Donanımı Tanınması	Evet	124	131, 35	4607, 000	-4, 023	, 000
	Hayır	106	96, 96			
	Total	230				

Tablo 4.46 incelendiğinde katılımcıların halen bir dersinin içeriğinde iş güvenliği anlatılması ile herhangi bir kişisel koruyucu donanımı tanınması arasında anlamlı bir farklılık bulunmaktadır ($P < 0,05$). Bu sonuç bize iş güvenliği ve sağlığı konusu anlatılırken kişisel koruyucuların anlatılması ve tanıtılmasının farkındalığı olumlu yönde etkilediğini göstermektedir.

4.2.33 Öğrencilerin Herhangi Bir Kişisel Koruyucu Donanımı Tanınması ile “İş Güvenliğini Hangi Derste Anlatılmaktadır ” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Kruskal Wallis-H Testi İle İlgili Bulgular

Tablo 4.47 Öğrencilerin Herhangi Bir Kişisel Koruyucu Donanımı Tanınması ile “İş Güvenliğini Hangi Derste Anlatılmaktadır. ” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Kruskal Wallis-H Testi İle İlgili Tablo

Herhangi Bir Kişisel Koruyucu Donanımı Tanınması	Usttekievetse	N	Sıra Ortalama	χ^2	sd	p
	Atölye derslerinde	74	77, 73	35, 885	3	, 000
	Mesleki Gelişim Dersinde	33	39, 11			
	Staj Yerinde	6	88, 67			
	Diğer	14	39, 54			
	Total	127				

Tablo 4.47 incelendiğinde katılımcıların hangi dersin içeriğinde iş güvenliği ve sağlığı okudukları ile herhangi bir kişisel koruyucu donanımı tanınması arasında anlamlı bir farklılık bulunmaktadır ($P<0,05$). Bu sonuçlara göre özellikle sataja giden öğrencilerin sataj yerlerinde kişisel koruyucu kullandıkları için farkındalıklarının daha yüksek olduğu ortaya çıkmıştır. Daha sonra atölye deki öğrencilerin farkındalığının yine aynı sebepten yüksek olduğu söylenebilir. Uygulamanın olmadığı yerlerde ise farkındalığın daha düşük olduğu görülmektedir.

4.2.34 Öğrencilerin Atölyede Malzemelerin Yerleşimini Yardım Almadan En Uygun Şekilde Yapması ile “Cinsiyet” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Mann Whitney-U Testi İle İlgili Bulgular

Tablo 4.48 Öğrencilerin Atölyede Malzemelerin Yerleşimini Yardım Almadan En Uygun Şekilde Yapması ile “ Cinsiyet ” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Mann Whitney-U Testi Tablosu

Cinsiyetiniz		N	Sıra Ortalama	Mann-Whitney U	Z	P
Atölyede Malzemelerin Yerleşimini Yardım Almadan En Uygun Şekilde Yapması	kadın	8	95, 25	726, 000	-, 910	, 363
	erkek	222	116, 23			
	Total	230				

Tablo 4.48 incelendiğinde katılımcıların cinsiyeti ile atölyede malzemelerin yerleşimini yardım almadan en uygun şekilde yapması arasında anlamlı bir farklılık bulunamamıştır. $P=0.363$ düzeyinde olduğu için anlamlı bir farklılık bulunamamıştır ($P<0,05$ olmalıdır).

4.2.35 Öğrencilerin Atölyede Malzemelerin Yerleşimini Yardım Almadan En Uygun Şekilde Yapması İle “Kaçınıcı Sınıfta Okumaktasınız ” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Kruskall Wallis-H Testi İle İlgili Bulgular

Tablo 4.49 Öğrencilerin Atölyede Malzemelerin Yerleşimini Yardım Almadan En Uygun Şekilde Yapması İle “Kaçınıcı Sınıfta Okumaktasınız ” Değişkeni Arasındaki Kruskall Wallis-H Testi Tablosu

Atölyede Malzemelerin Yerleşimini Yardım Almadan En Uygun Şekilde Yapması	kacinci_sınıf	N	Sıra Ortalama	X ²	sd	p
	9. sınıf	50	58,87	53,918	3	,000
	10. sınıf	60	118,85			
	11. sınıf	60	142,20			
	12. sınıf	60	132,64			
	Total	230				

Tablo 4.49 İncelendiğinde katılımcıların okudukları sınıf ile atölyede malzemelerin yerleşimini yardım almadan en uygun şekilde yapması arasında anlamlı farklılıklar bulunmaktadır ($p < 0,05$). 9. sınıf öğrencileri henüz atölye ortamı görmedikleri için farkındalıkları azdır. 10. sınıfta bu farkındalık artmıştır. 11. sınıf ise farkındalığın en fazla olduğu sınıftır. 12. sınıfta farkındalık 10. sınıftan fazla fakat 11. sınıftan düşüktür. Bu sonuçlar 12. sınıf öğrencilerinin staj yaptıkları iş yerlerinde tehlikeler ve alınması gereken önlemler konusunda pekte uyarılmadıklarını ortaya çıkarmıştır.

4.2.36 Öğrencilerin Atölyede Malzemelerin Yerleşimini Yardım Almadan En Uygun Şekilde Yapması ile “Branşları” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Kruskal Wallis-H Testi İle İlgili Bulgular

Tablo 4.50 Öğrencilerin Atölyede Malzemelerin Yerleşimini Yardım Almadan En Uygun Şekilde Yapması ile “Branşları ” Değişkeni Arasındaki Kruskal Wallis-H Testi Tablosu

Atölyede Malzemelerin Yerleşimini Yardım Almadan En Uygun Şekilde Yapması	Branssiniz	N	Sıra Ortalama	X ²	sd	p
	Elektrik-Elektronik Teknoloji	60	127, 62	55, 043	3	, 000
	Mobilya-Dekorasyon/Ağaç İşleri Teknolojisi	60	145, 94			
	Otomotiv/Motorlu Araçlar Teknolojisi	60	120, 13			
	Diğer	50	58, 87			
	Total	230				

Tablo 4.50 incelendiğinde öğrencilerin branşları ile atölyede malzemelerin yerleşimini yardım almadan en uygun şekilde yapması arasında anlamlı farklılıklar bulunmaktadır ($p < 0.05$). Henüz atölye ortamı görmemiş “Diğer” diye tanımladığımız 9. sınıflarda farkındalığın oldukça düşük olduğunu görmekteyiz. Atölye ortamında büyük ölçekli makinaların olduğu, Mobilya-Dekorasyon/Ağaç İşleri Teknolojisi bölümünün öğrencilerinin farkındalığının en yüksek olduğunu görmekteyiz. Bu bölümdeki öğretmenlerinde öğrencileri kaza yapmasın diye daha çok ikaz ettikleri , alınması gereken tedbirler konusunda öğrencileriyle daha çok diyalog halinde oldukları unutulmamalıdır. Atölye ortamında elektrikle çalışıldığı için Elektrik-Elektronik Teknoloji öğrencilerinin elektriğin tehlikelerine ve alınması gereken

önlemler konusunda , daha çok kaba el aletleriyle öğrenim gören Otomotiv/Motorlu Araçlar Teknolojisi öğrencilerine göre farkındalıkları yüksek çıkmıştır.

4.2.37 Öğrencilerin Atölyede Malzemelerin Yerleşimini Yardım Almadan En Uygun Şekilde Yapması ile “İş Sağlığı ve Güvenliğinden Haberdar Olma” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Kruskal Wallis-H Testi İle İlgili Bulgular

Tablo 4.51 Öğrencilerin Atölyede Malzemelerin Yerleşimini Yardım Almadan En Uygun Şekilde Yapması ile “İş Sağlığı ve Güvenliğinden Haberdar Olma ” Değişkeni Arasındaki Kruskal Wallis-H Testi Tablosu

Atölyede Malzemelerin Yerleşimini Yardım Almadan En Uygun Şekilde Yapması	İşbilgisi	N	Sıra Ortalama	X ²	sd	p
	İş Kanunundan ve İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunundan haberdarım	120	139, 15	37, 027	2	, 000
	Mesleki Gelişim Derslerinde halen İş Güvenliği Modülünü Okuyorum	21	111, 00			
	Konu ile ilgili bir bilgim yok	89	84, 68			
	Total	230				

Tablo 4.51 incelendiğinde öğrencilerin iş sağlığı ve güvenliğinden haberdar olmaları ile atölyede malzemelerin yerleşimini yardım almadan en uygun şekilde yapması arasında anlamlı farklılıklar bulunmaktadır ($p < 0.05$). Atölye öğretmenlerinin öğrencileri iş sağlığı ve güvenliği konusunda bilgilendirmeleri, mesleki gelişim dersinde iş sağlığı ve güvenliğinin okutuluyor olması farkındalığı olumlu yönde arttırmıştır.

4.2.38 Öğrencilerin Atölyede Malzemelerin Yerleşimini Yardım Almadan En Uygun Şekilde Yapması ile “Dönem Başında İlk Olarak İş Güvenliği Anlatılarak Döneme Başlanılmıştır” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Mann Whitney-U Testi İle İlgili Bulgular

Tablo 4.52 Öğrencilerin Atölyede Malzemelerin Yerleşimini Yardım Almadan En Uygun Şekilde Yapması ile “Dönem Başında İlk Olarak İş Güvenliği Anlatılarak Döneme Başlanılmıştır ” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Mann Whitney-U Testi

Tablosu

İlkkonuisg		N	Sıra Ortalama	Mann-Whitney U	Z	P
Atölyede Malzemelerin Yerleşimini Yardım Almadan En Uygun Şekilde Yapması	Evet	159	130, 63	3239, 500	-5, 357	, 000
	Hayır	71	81, 63			
	Total	230				

Tablo 4.52 incelendiğinde öğrencilerin eğitim öğretim yılı başında iş sağlığı ve güvenliği konusunu işlemeleri ile atölyede malzemelerin yerleşimini yardım almadan en uygun şekilde yapması arasında anlamlı farklılıklar bulunmaktadır ($p<0.05$). Dönem başında atölye dersinde iş sağlığı ve güvenliği ile başlanması, öğrencilerin hem daha çok dikkatini çekeceğinden hem de konunun ne kadar önemli olduğunu anlamalarına yardımcı olmuş ve farkındalık artmıştır.

4.2.39 Öğrencilerin Atölyede Malzemelerin Yerleşimini Yardım Almadan En Uygun Şekilde Yapması ile “Halen Bir Dersinizin İçeriğinde İş Güvenliği Anlatılmaktadır. ” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Mann Whitney-U Testi İle İlgili Bulgular

Tablo 4.53 Öğrencilerin Atölyede Malzemelerin Yerleşimini Yardım Almadan En Uygun Şekilde Yapması ile “Halen bir Dersinizin İçeriğinde İş Güvenliği Anlatılmaktadır ” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Mann Whitney-U Testi Tablosu

isgdersi_var_mi		N	Sıra Ortalama	Mann-Whitney U	Z	P
Atölyede Malzemelerin Yerleşimini Yardım Almadan En Uygun Şekilde Yapması	Evet	124	122, 10	5753, 000	-1, 691	, 091
	Hayır	106	107, 77			
	Total	230				

Tablo 4.53 incelendiğinde katılımcıların halen bir dersinin içeriğinde iş güvenliği anlatılması ile atölyede malzemelerin yerleşimini yardım almadan en uygun şekilde yapması arasında anlamlı bir farklılık bulunamamıştır. $P=0.091$ düzeyinde olduğu için anlamlı bir farklılık bulunamamıştır ($P<0,05$ olmalıdır). Bu sonuç bize iş güvenliği ve sağlığı adı altında bir ders olması gerektiğini ve sürekli okutulması gerektiğini bir defa daha ıspatlanmıştır.

4.2.40 Öğrencilerin Atölyede Elektrik Panosunun Yerini Bilip Gerektiğinde Elektriği Kesmesi ile “Cinsiyet” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Mann Whitney-U Testi İle İlgili Bulgular

Tablo 4.54 Öğrencilerin Atölyede Elektrik Panosunun Yerini Bilip Gerektiğinde Elektriği Kesmesi ile “ Cinsiyet ” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Mann Whitney-U Testi Tablosu

Cinsiyetiniz		N	Sıra Ortalama	Mann-Whitney U	Z	P
Atölye de elektrik panosunun yerini bilir. Gerektiğinde elektriği keser	kadın	8	83, 06	628, 500	-1, 478	, 139
	erkek	222	116, 67			
	Total	230				

Tablo 4.54 incelendiğinde katılımcıların cinsiyeti ile atölye de elektrik panosunun yerini bilip, gerektiğinde elektriği kesmesi arasında anlamlı bir farklılık bulunamamıştır. $P=0.139$ düzeyinde olduğu için anlamlı bir farklılık bulunamamıştır ($P<0,05$ olmalıdır).

4.2.41 Öğrencilerin Atölyede Elektrik Panosunun Yerini Bilip Gerektiğinde Elektriği Kesmesi İle “Kaçınıcı Sınıfta Okumaktasınız” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Kruskal Wallis-H Testi İle İlgili Bulgular

Tablo 4.55 Öğrencilerin Atölyede Elektrik Panosunun Yerini Bilip Gerektiğinde Elektriği Kesmesi İle “Kaçınıcı Sınıfta Okumaktasınız ” Değişkeni Arasındaki Kruskal Wallis-H Testi Tablosu

	kacinci_sinif	N	Sıra Ortalama	χ^2	sd	p
Atölye de elektrik panosunun yerini bilir. Gerektiğinde elektriği keser	9. sınıf	50	62, 26	69, 545	3	, 000
	10. sınıf	60	97, 77			
	11. sınıf	60	149, 69			
	12. sınıf	60	143, 41			
	Total	230				

Tablo 4.55 İncelendiğinde katılımcıların okudukları sınıf ile atölye de elektrik panosunun yerini bilip, gerektiğinde elektriği kesmesi arasında anlamlı farklılıklar bulunmaktadır ($p<0,05$). 9. sınıf öğrencileri henüz atölye ortamı görmedikleri için farkındalıkları azdır. 10. sınıfta bu farkındalık artmıştır. 11. sınıf ise farkındalığın en fazla olduğu sınıftır. 12. sınıfta farkındalık 10. sınıftan fazla fakat 11. sınıftan düşüktür. Bu sonuçlar 12. sınıf öğrencilerininin staj yaptıkları iş yerlerinde tehlikeler ve alınması gereken önlemler konusunda pekte uyarılmadıklarını ortaya çıkarmıştır.

4.2.42 Öğrencilerin Atölyede Elektrik Panosunun Yerini Bilip Gerektiğinde Elektriği Kesmesi ile“Branşları” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Kruskall Wallis-H Testi İle İlgili Bulgular

Tablo 4.56 Öğrencilerin Atölyede Elektrik Panosunun Yerini Bilip Gerektiğinde Elektriği Kesmesi ile “Branşları ” Değişkeni Arasındaki Kruskall Wallis-H Testi

Tablosu

	Branssiniz	N	Sıra Ortalama	χ^2	sd	p
Atölye de elektrik panosunun yerini bilir. Gerektiğinde elektriği keser	Elektrik-Elektronik Teknoloji	60	131, 23	45, 778	3	, 000
	Mobilya-Dekorasyon/Ağaç İşleri Teknolojisi	60	133, 33			
	Otomotiv/Motorlu Araçlar Teknolojisi	60	126, 32			
	Diğer	50	62, 26			
	Total	230				

Tablo 4.56 incelendiğinde öğrencilerin branşları ile atölye de elektrik panosunun yerini bilip, gerektiğinde elektriği kesmesi arasında anlamlı farklılıklar bulunmaktadır ($p<0,05$). Henüz atölye ortamı görmemiş “Diğer” diye tanımladığımız 9. sınıflarda farkındalığın oldukça düşük olduğunu görmekteyiz. Atölye ortamında büyük ölçekli

makinaların olduğu, Mobilya-Dekorasyon/Ağaç İşleri Teknolojisi bölümünün öğrencilerinin farkındalığının en yüksek olduğunu görmekteyiz. Bu bölümdeki öğretmenlerinde öğrencileri kaza yapmasın diye daha çok ikaz ettikleri , alınması gereken tedbirler konusunda öğrencileriyle daha çok diyalog halinde oldukları unutulmamalıdır. Atölye ortamında elektrikle çalışıldığı için Elektrik-Elektronik Teknoloji öğrencilerinin elektriğin tehlikelerine ve alınması gereken önlemler konusunda , daha çok kaba el aletleriyle öğrenim gören Otomotiv/Motorlu Araçlar Teknolojisi öğrencilerine göre farkındalıkları yüksek çıkmıştır.

4.2.43 Öğrencilerin Atölyede Elektrik Panosunun Yerini Bilip Gerektiğinde Elektriği Kesmesi ile “İş Sağlığı ve Güvenliğinden Haberdar Olma” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Kruskal Wallis-H Testi İle İlgili Bulgular

Tablo 4.57 Öğrencilerin Atölyede Elektrik Panosunun Yerini Bilip Gerektiğinde Elektriği Kesmesi ile “İş Sağlığı ve Güvenliğinden Haberdar Olma ” Değişkeni Arasındaki Kruskal Wallis-H Testi Tablosu

	İşbilgisi	N	Sıra Ortalama	χ^2	sd	p
Atölye de elektrik panosunun yerini bilir. Gerektiğinde elektriği keser	İş Kanunundan ve İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunundan haberdarım	120	139, 83	40, 976	2	, 000
	Mesleki Gelişim Derslerinde halen İş Güvenliği Modülünü Okuyorum	21	112, 93			
	Konu ile ilgili bir bilgim yok	89	83, 30			
	Total	230				

Tablo 4.57 incelendiğinde öğrencilerin iş sağlığı ve güvenliğinden haberdar olmaları ile atölye de elektrik panosunun yerini bilip, gerektiğinde elektriği kesmesi arasında

anlamli farklılıklar bulunmaktadır ($p<0.05$). Atölye öğretmenlerinin öğrencileri iş sağlığı ve güvenliği konusunda bilgilendirmeleri, mesleki gelişim dersinde iş sağlığı ve güvenliğinin okutuluyor olması farkındalığı olumlu yönde arttırmıştır.

4.2.44 Öğrencilerin Atölyede Elektrik Panosunun Yerini Bilip Gerekliğinde Elektriği Kesmesi ile “Dönem Başında İlk Olarak İş Güvenliği Anlatılarak Döneme Başlanılmıştır” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Mann Whitney-U Testi İle İlgili Bulgular

Tablo 4.58 Öğrencilerin Atölyede Elektrik Panosunun Yerini Bilip Gerekliğinde Elektriği Kesmesi ile “Dönem Başında İlk Olarak İş Güvenliği Anlatılarak Döneme Başlanılmıştır ” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Mann Whitney-U Testi Tablosu

İlkkonuisg		N	Sıra Ortalama	Mann-Whitney U	Z	P
Atölye de elektrik panosunun yerini bilir. Gerektiğinde elektriği keser	Evet	159	129, 20	3466, 500	-4, 922	, 000
	Hayır	71	84, 82			
	Total	230				

Tablo 4.58 incelendiğinde öğrencilerin eğitim öğretim yılı başında iş sağlığı ve güvenliği konusunu işlemeleri ile atölye de elektrik panosunun yerini bilip, gerektiğinde elektriği kesmesi arasında anlamlı farklılıklar bulunmaktadır ($p<0.05$). Dönem başında atölye dersinde iş sağlığı ve güvenliği ile başlanması, öğrencilerin hem daha çok dikkatini çekeceğinden hem de konunun ne kadar önemli olduğunu anlamalarına yardımcı olmuş ve farkındalık artmıştır.

4.2.45 Öğrencilerin Atölyede Elektrik Panosunun Yerini Bilip Gerektiğinde Elektriği Kesmesi ile “Halen Bir Dersinizin İçeriğinde İş Güvenliği Anlatılmaktadır. ” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Mann Whitney-U Testi İle İlgili Bulgular

Tablo 4.59 Öğrencilerin Atölyede Elektrik Panosunun Yerini Bilip Gerektiğinde Elektriği Kesmesi ile “Halen bir Dersinizin İçeriğinde İş Güvenliği Anlatılmaktadır. ” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Mann Whitney-U Testi Tablosu

isgdersi_var_mi		N	Sıra Ortalama	Mann-Whitney U	Z	P
Atölye de elektrik panosunun yerini bilir. Gerektiğinde elektriği keser	Evet	124	120, 88	5905, 000	-1, 397	, 162
	Hayır	106	109, 21			
	Total	230				

Tablo 4.59 incelendiğinde katılımcıların halen bir dersinin içeriğinde iş güvenliği anlatılması ile atölye de elektrik panosunun yerini bilip, gerektiğinde elektriği kesmesi arasında anlamlı bir farklılık bulunamamıştır. $P=0.162$ düzeyinde olduğu için anlamlı bir farklılık bulunamamıştır ($P<0,05$ olmalıdır). Bu sonuç bize iş güvenliği ve sağlığı adı altında bir ders olması gerektiğini ve sürekli okutulması gerektiğini bir defa daha ıspatlanmıştır.

4.2.46 Öğrencilerin Atölyede Uyulması Gereken Talimatlara Uyması ile “Cinsiyet” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Mann Whitney-U Testi İle İlgili Bulgular

Tablo 4.60 Öğrencilerin Atölyede Uyulması Gereken Talimatlara Uyması ile
“ Cinsiyet ” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Mann Whitney-U Testi Tablosu

Cinsiyetiniz		N	Sıra Ortalama	Mann-Whitney U	Z	P
Atölye de uyulması gereken talimatlara uyar	kadın	8	84, 31	638, 500	-1, 391	, 164
	erkek	222	116, 62			
	Total	230				

Tablo 4.60 incelendiğinde katılımcıların cinsiyeti ile atölye de uyulması gereken talimatlara uyması arsında anlamlı bir farklılık bulunamamıştır. $P=0.164$ düzeyinde olduğu için anlamlı bir farklılık bulunamamıştır ($P<0.05$ olmalıdır).

4.2.47 Öğrencilerin Atölyede Uyulması Gereken Talimatlara Uyması İle “Kaçınıcı Sınıfta Okumaktasınız” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Kruskall Wallis-H Testi İle İlgili Bulgular

Tablo 4.61 Öğrencilerin Atölyede Uyulması Gereken Talimatlara Uyması İle “Kaçınıcı Sınıfta Okumaktasınız ” Değişkeni Arasındaki Kruskall Wallis-H Testi Tablosu

	kacinci_sınıf	N	Sıra Ortalama	χ^2	sd	p
Atölye de uyulması gereken talimatlara uyar	9. sınıf	50	64, 77	53, 231	3	, 000
	10. sınıf	60	107, 54			
	11. sınıf	60	151, 28			
	12. sınıf	60	129, 96			
	Total	230				

Tablo 4.61 İncelendiğinde katılımcıların okudukları sınıf ile atölye de uyulması gereken talimatlara uyması arasında anlamlı farklılıklar bulunmaktadır ($p<0,05$). 9. sınıf öğrencileri henüz atölye ortamı görmedikleri için farkındalıkları azdır. 10. sınıfta bu farkındalık artmıştır. 11. sınıf ise farkındalığın en fazla olduğu sınıftır. 12. sınıfta farkındalık 10. sınıftan fazla fakat 11. sınıftan düşüktür. Bu sonuçlar 12. sınıf öğrencilerinin staj yaptıkları iş yerlerinde tehlikeler ve alınması gereken önlemler konusunda pekte uyarılmadıklarını ortaya çıkarmıştır.

4.2.48 Öğrencilerin Atölyede Uyulması Gereken Talimatlara Uyması ile“Branşları” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Kruskal Wallis-H Testi İle İlgili Bulgular

Tablo 4.62 Öğrencilerin Atölyede Uyulması Gereken Talimatlara Uyması ile “Branşları ” Değişkeni Arasındaki Kruskal Wallis-H Testi Tablosu

	Branssiniz	N	Sıra Ortalama	χ^2	sd	p
Atölye de uyulması gereken talimatlara uyar	Elektrik-Elektronik Teknoloji	60	131, 12	43, 922	3	, 000
	Mobilya-Dekorasyon/Ağaç İşleri Teknolojisi	60	141, 21			
	Otomotiv/Motorlu Araçlar Teknolojisi	60	116, 45			
	Diğer	50	64, 77			
	Total	230				

Tablo 4.62 incelendiğinde öğrencilerin branşları ile atölye de uyulması gereken talimatlara uyması arasında anlamlı farklılıklar bulunmaktadır ($p < 0.05$). Henüz atölye ortamı görmemiş “Diğer” diye tanımladığımız 9. sınıflarda farkındalığın oldukça düşük olduğunu görmekteyiz. Atölye ortamında büyük ölçekli makinaların olduğu, Mobilya-Dekorasyon/Ağaç İşleri Teknolojisi bölümünün öğrencilerinin farkındalığının en yüksek olduğunu görmekteyiz. Bu bölümdeki öğretmenlerinde öğrencileri kaza yapmasın diye daha çok ikaz ettikleri , alınması gereken tedbirler konusunda öğrencileriyle daha çok diyalog halinde oldukları unutulmamalıdır. Atölye ortamında elektrikle çalışıldığı için Elektrik-Elektronik Teknoloji öğrencilerinin elektriğin tehlikelerine ve alınması gereken önlemler konusunda , daha çok kaba el aletleriyle öğrenim gören Otomotiv/Motorlu Araçlar Teknolojisi öğrencilerine göre farkındalıkları yüksek çıkmıştır.

4.2.49 Öğrencilerin Atölyede Uyulması Gereken Talimatlara Uyması ile “İş Sağlığı ve Güvenliğinden Haberdar Olma” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Kruskal Wallis-H Testi İle İlgili Bulgular

Tablo 4.63 Öğrencilerin Atölyede Uyulması Gereken Talimatlara Uyması ile “İş Sağlığı ve Güvenliğinden Haberdar Olma ” Değişkeni Arasındaki Kruskal Wallis-H Testi Tablosu

	İşbilgisi	N	Sıra Ortalama	X^2	sd	p
Atölye de uyulması gereken talimatlara uyar	İş Kanunundan ve İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunundan haberdarım	120	142, 74	49, 030	2	, 000
	Mesleki Gelişim Derslerinde halen İş Güvenliği Modülünü Okuyorum	21	112, 24			
	Konu ile ilgili bir bilgim yok	89	79, 54			
	Total	230				

Tablo 4.63 incelendiğinde öğrencilerin iş sağlığı ve güvenliğin den haberdar olmaları ile atölye de uyulması gereken talimatlara uyması arasında anlamlı farklılıklar bulunmaktadır ($p<0.05$). Atölye öğretmenlerinin öğrencileri iş sağlığı ve güvenliği konusunda bilgilendirmeleri, mesleki gelişim dersinde iş sağlığı ve güvenliğinin okutuluyor olması farkındalığı olumlu yönde arttırmıştır.

4.2.50 Öğrencilerin Atölyede Uyulması Gereken Talimatlara Uyması ile “Dönem Başında İlk Olarak İş Güvenliği Anlatılarak Döneme Başlanılmıştır” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Mann Whitney-U Testi İle İlgili Bulgular

Tablo 4.64 Öğrencilerin Atölyede Uyulması Gereken Talimatlara Uyması ile “Dönem Başında İlk Olarak İş Güvenliği Anlatılarak Döneme Başlanılmıştır ” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Mann Whitney-U Testi Tablosu

İlkkonuisg		N	Sıra Ortalama	Mann-Whitney U	Z	P
Atölye de uyulması gereken talimatlara uyar	Evet	159	133, 36	2804, 500	-6, 280	, 000
	Hayır	71	75, 50			
	Total	230				

Tablo 4.64 incelendiğinde öğrencilerin eğitim öğretim yılı başında iş sağlığı ve güvenliği konusunu işlemeleri ile atölye de uyulması gereken talimatlara uyması arasında anlamlı farklılıklar bulunmaktadır ($p<0.05$). Dönem başında atölye dersinde iş sağlığı ve güvenliği ile başlanması, öğrencilerin hem daha çok dikkatini çekeceğinden hem de konunun ne kadar önemli olduğunu anlamalarına yardımcı olmuş ve farkındalık artmıştır.

4.2.51 Öğrencilerin Atölyede Uyulması Gereken Talimatlara Uyması ile “Halen Bir Dersinizin İçeriğinde İş Güvenliği Anlatılmaktadır ” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Mann Whitney-U Testi İle İlgili Bulgular

Tablo 4.65 Öğrencilerin Atölyede Uyulması Gereken Talimatlara Uyması ile “Halen bir Dersinizin İçeriğinde İş Güvenliği Anlatılmaktadır ” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Mann Whitney-U Testi Tablosu

isgdersi_var_mi		N	Sıra Ortalama	Mann-Whitney U	Z	P
Atölye de uyulması gereken talimatlara uyar	Evet	124	127, 00	5145, 500	-2, 923	, 003
	Hayır	106	102, 04			
	Total	230				

Tablo 4.65 incelendiğinde katılımcıların halen bir dersinin içeriğinde iş güvenliği anlatılması ile atölye de uyulması gereken talimatlara uyması arasında anlamlı bir farklılık bulunmaktadır ($P < 0,05$). Bu sonuç bize iş güvenliği ve sağlığı nın herhangi bir derste anlatılmasının bile yararlı olduğunu göstermektedir.

4.2.52 Öğrencilerin Atölyede Uyulması Gereken Talimatlara Uyması ile “İş Güvenliğini Hangi Derste Anlatılmaktadır ” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Kruskal Wallis-H Testi İle İlgili Bulgular

Tablo 4.66 Öğrencilerin Atölyede Uyulması Gereken Talimatlara Uyması ile “İş Güvenliğini Hangi Derste Anlatılmaktadır. ” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Kruskal Wallis-H Testi İle İlgili Tablo

	Usttekievetse	N	Sıra Ortalama	X ²	sd	p
Atölye de uyulması gereken talimatlara uyar	Atölye derslerinde	74	81, 95	55, 846	3	, 000
	Mesleki Gelişim Dersinde	33	34, 45			
	Staj Yerinde	6	84, 08			
	Diğer	14	30, 14			
	Total	127				

Tablo 4.66 incelendiğinde katılımcıların iş güvenliği hangi derste aldıkları ile atölye de uyulması gereken talimatlara uyması arasında anlamlı bir farklılık bulunmaktadır (P<0,05). Bu sonuç bize iş güvenliği ve sağlığı nın uygulama imkanı olan sataj ve atölye gibi derslerde anlatılmasının daha yararlı olduğunu göstermiştir.

4.2.53 Öğrencilerin İş Ekipmanlarının Bakımını ve Kontrollerini Bilmesi ile “Cinsiyet” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Mann Whitney-U Testi İle İlgili Bulgular

Tablo 4.67 Öğrencilerin İş Ekipmanlarının Bakımını ve Kontrollerini Bilmesi ile
“Cinsiyet” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Mann Whitney-U Testi Tablosu

Cinsiyetiniz		N	Sıra Ortalama	Mann-Whitney U	Z	P
İş ekipmanlarının bakımını ve kontrollerini bilir	kadın	8	90, 63	689, 000	-1, 111	, 266
	erkek	222	116, 40			
	Total	230				

Tablo 4.67 incelendiğinde katılımcıların cinsiyeti ile iş ekipmanlarının bakımını ve kontrollerini bilmesi arasında anlamlı bir farklılık bulunamamıştır. $P=0.266$ düzeyinde olduğu için anlamlı bir farklılık bulunamamıştır ($P<0,05$ olmalıdır).

4.2.54 Öğrencilerin İş Ekipmanlarının Bakımını ve Kontrollerini Bilmesi İle “Kaçınıcı Sınıfta Okumaktasınız” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Kruskall Wallis-H Testi İle İlgili Bulgular

Tablo 4.68 Öğrencilerin İş Ekipmanlarının Bakımını ve Kontrollerini Bilmesi İle
“Kaçınıcı Sınıfta Okumaktasınız ” Değişkeni Arasındaki Kruskall Wallis-H Testi
Tablosu

İş ekipmanlarının bakımını ve kontrollerini bilir	kacinci_sınıf	N	Sıra Ortalama	χ^2	sd	p
	9. sınıf	50	70, 14	55, 655	3	, 000
10. sınıf	60	99, 12				
11. sınıf	60	156, 73				
12. sınıf	60	128, 45				
Total	230					

Tablo 4.68 İncelendiğinde katılımcıların okudukları sınıf ile iş ekipmanlarının bakımını ve kontrollerini bilmesi arasında anlamlı farklılıklar bulunmaktadır ($p<0,05$). 9. sınıf öğrencileri henüz atölye ortamı görmedikleri için farkındalıkları azdır. 10. sınıfta bu farkındalık artmıştır. 11. sınıf ise farkındalığın en fazla olduğu sınıftır. 12. sınıfta farkındalık 10. sınıftan fazla fakat 11. sınıftan düşüktür. Bu sonuçlar 12. sınıf öğrencilerinin staj yaptıkları iş yerlerinde tehlikeler ve alınması gereken önlemler konusunda pek uyarılmadıklarını ortaya çıkarmıştır.

4.2.55 Öğrencilerin İş Ekipmanlarının Bakımını ve Kontrollerini Bilmesi ile “Branşları” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Kruskal Wallis-H Testi İle İlgili Bulgular

Tablo 4.69 Öğrencilerin İş Ekipmanlarının Bakımını ve Kontrollerini Bilmesi ile “Branşları ” Değişkeni Arasındaki Kruskal Wallis-H Testi Tablosu

	Branssiniz	N	Sıra Ortalama	χ^2	sd	p
İş ekipmanlarının bakımını ve kontrollerini bilir	Elektrik-Elektronik Teknoloji	60	124, 67	33, 640	3	, 000
	Mobilya-Dekorasyon/Ağaç İşleri Teknolojisi	60	137, 53			
	Otomotiv/Motorlu Araçlar Teknolojisi	60	122, 10			
	Diğer	50	70, 14			
	Total	230				

Tablo 4.69 incelendiğinde öğrencilerin branşları ile iş ekipmanlarının bakımını ve kontrollerini bilmesi arasında anlamlı farklılıklar bulunmaktadır ($p<0,05$). Henüz atölye ortamı görmemiş “Diğer” diye tanımladığımız 9. sınıflarda farkındalığın oldukça düşük olduğunu görmekteyiz. Atölye ortamında büyük ölçekli

makinaların olduğu, Mobilya-Dekorasyon/Ağaç İşleri Teknolojisi bölümünün öğrencilerinin farkındalığının en yüksek olduğunu görmekteyiz. Bu bölümdeki öğretmenlerinde öğrencileri kaza yapmasın diye daha çok ikaz ettikleri , alınması gereken tedbirler konusunda öğrencileriyle daha çok diyalog halinde oldukları unutulmamalıdır. Atölye ortamında elektrikle çalışıldığı için Elektrik-Elektronik Teknoloji öğrencilerinin elektriğin tehlikelerine ve alınması gereken önlemler konusunda , daha çok kaba el aletleriyle öğrenim gören Otomotiv/Motorlu Araçlar Teknolojisi öğrencilerine göre farkındalıkları yüksek çıkmıştır.

4.2.56 Öğrencilerin İş Ekipmanlarının Bakımını ve Kontrollerini Bilmesi ile “İş Sağlığı ve Güvenliğinden Haberdar Olma” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Kruskal Wallis-H Testi İle İlgili Bulgular

Tablo 4.70 Öğrencilerin İş Ekipmanlarının Bakımını ve Kontrollerini Bilmesi ile “İş Sağlığı ve Güvenliğinden Haberdar Olma ” Değişkeni Arasındaki Kruskal Wallis-H Testi Tablosu

	İşbilgisi	N	Sıra Ortalama	X ²	Sd	p
İş ekipmanlarının bakımını ve kontrollerini bilir	İş Kanunundan ve İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunundan haberdarım	120	137, 39	30, 128	2	, 000
	Mesleki Gelişim Derslerinde halen İş Güvenliği Modülünü Okuyorum	21	105, 33			
	Konu ile ilgili bir bilgim yok	89	88, 39			
	Total	230				

Tablo 4.70 incelendiğinde öğrencilerin iş sağlığı ve güvenliğinden haberdar olmaları ile iş ekipmanlarının bakımını ve kontrollerini bilmesi arasında anlamlı farklılıklar bulunmaktadır ($p<0.05$). Atölye öğretmenlerinin öğrencileri iş sağlığı ve güvenliği konusunda bilgilendirmeleri, mesleki gelişim dersinde iş sağlığı ve güvenliğinin okutuluyor olması farkındalığı olumlu yönde arttırmıştır.

4.2.57 Öğrencilerin İş Ekipmanlarının Bakımını ve Kontrollerini Bilmesi ile “Dönem Başında İlk Olarak İş Güvenliği Anlatılarak Döneme Başlanılmıştır” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Mann Whitney-U Testi İle İlgili Bulgular

Tablo 4.71 Öğrencilerin İş Ekipmanlarının Bakımını ve Kontrollerini Bilmesi ile “Dönem Başında İlk Olarak İş Güvenliği Anlatılarak Döneme Başlanılmıştır” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Mann Whitney-U Testi Tablosu

İlkonuışg		N	Sıra Ortalama	Mann-Whitney U	Z	P
İş ekipmanlarının bakımını ve kontrollerini bilir	Evet	159	132, 98	2864, 500	-6, 158	, 000
	Hayır	71	76, 35			
	Total	230				

Tablo 4.71 incelendiğinde öğrencilerin eğitim öğretim yılı başında iş sağlığı ve güvenliği konusunu işlemeleri ile iş ekipmanlarının bakımını ve kontrollerini bilmesi arasında anlamlı farklılıklar bulunmaktadır ($p<0.05$). Dönem başında atölye dersinde iş sağlığı ve güvenliği ile başlanması, öğrencilerin hem daha çok dikkatini çekeceğinden hem de konunun ne kadar önemli olduğunu anlamalarına yardımcı olmuş ve farkındalık artmıştır.

4.2.58 Öğrencilerin İş Ekipmanlarının Bakımını ve Kontrollerini Bilmesi ile “Halen Bir Dersinizin İçeriğinde İş Güvenliği Anlatılmaktadır ” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Mann Whitney-U Testi İle İlgili Bulgular

Tablo 4.72 Öğrencilerin İş Ekipmanlarının Bakımını ve Kontrollerini Bilmesi ile “ Halen bir Dersinizin İçeriğinde İş Güvenliği Anlatılmaktadır ” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Mann Whitney-U Testi Tablosu

isgdersi_var_mi		N	Sıra Ortalama	Mann-Whitney U	Z	P
İş ekipmanlarının bakımını ve kontrollerini bilir	Evet	124	126, 46	5212, 500	-2, 791	, 005
	Hayır	106	102, 67			
	Total	230				

Tablo 4.72 incelendiğinde katılımcıların halen bir dersinin içeriğinde iş güvenliği anlatılması ile iş ekipmanlarının bakımını ve kontrollerini bilmesi arasında anlamlı bir farklılık bulunmuştur ($P < 0,05$). Bu sonuç bize iş güvenliği ve sağlığı konusunun dahi herhangi bir derste anlatılmasının yararlı olduğunu göstermektedir.

4.2.59 Öğrencilerin İş Ekipmanlarının Bakımını ve Kontrollerini Bilmesi ile “İş Güvenliğini Hangi Derste Anlatılmaktadır ” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Kruskal Wallis-H Testi İle İlgili Bulgular

Tablo 4.73 Öğrencilerin İş Ekipmanlarının Bakımını ve Kontrollerini Bilmesi ile “İş Güvenliğini Hangi Derste Anlatılmaktadır ” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Kruskal Wallis-H Testi Tablosu

İş ekipmanlarının bakımını ve kontrollerini bilir	Usttekievetse	N	Sıra Ortalama	X ²	sd	p
	Atölye derslerinde	74	81,93	56,762	3	,000
	Mesleki Gelişim Dersinde	33	29,02			
	Staj Yerinde	6	85,08			
	Diğer	14	42,68			
	Total	127				

Tablo 4.73 incelendiğinde katılımcıların hangi dersinin içeriğinde iş güvenliği anlatılması ile iş ekipmanlarının bakımını ve kontrollerini bilmesi arasında anlamlı bir farklılık bulunmuştur (P<0,05). Bu sonuç bize iş güvenliği ve sağlığı konusunun özellikle uygulama imkanı olan atölye ve sataj ortamında anlatılmasının iş ekipmanlarının bakımı ve kontrolleri açısından olumlu yönde etki yaptığını göstermiştir.

4.2.60 Öğrencilerin İlk Yardım Konusunda Yeterlilik ile “Cinsiyet” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Mann Whitney-U Testi İle İlgili Bulgular

Tablo 4.74 Öğrencilerin İlk Yardım Konusunda Yeterlilik ile “Cinsiyet” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Mann Whitney-U Testi Tablosu

Cinsiyetiniz		N	Sıra Ortalama	Mann-Whitney U	Z	P
İlk yardım konusunda yeterlidir	kadın	8	109, 13	837, 000	-, 285	, 775
	erkek	222	115, 73			
	Total	230				

Tablo 4.74 incelendiğinde katılımcıların cinsiyeti ile ilk yardım konusunda yeterlilik arasında anlamlı bir farklılık bulunamamıştır. $P=0.775$ düzeyinde olduğu için anlamlı bir farklılık bulunamamıştır ($P<0.05$ olmalıdır).

4.2.61 Öğrencilerin İlk Yardım Konusunda Yeterlilik İle “Kaçınıcı Sınıfta Okumaktasınız” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Kruskal Wallis-H Testi İle İlgili Bulgular

Tablo 4.75 Öğrencilerin İlk Yardım Konusunda Yeterlilik İle “Kaçınıcı Sınıfta Okumaktasınız” Değişkeni Arasındaki Kruskal Wallis-H Testi Tablosu

	kacinci_sinif	N	Sıra Ortalama	X^2	Sd	p
İlk yardım konusunda yeterlidir	9. sınıf	50	96, 80	40, 039	3	, 000
	10. sınıf	60	91, 13			
	11. sınıf	60	158, 70			
	12. sınıf	60	112, 26			
	Total	230				

Tablo 4.75 İncelendiğinde katılımcıların okudukları sınıf ile ilk yardım konusunda yeterlilik arsında anlamlı farklılık bulunmaktadır ($p<0,05$). 9. sınıf öğrencileri meslek lisesine yeni oldukları için farkındalıkları azdır. 10. sınıfta farkındalık azalmıştır. 11. sınıf ise farkındalığın en fazla olduğu sınıftır. 12. sınıfta farkındalık fazla fakat 11. sınıftan düşüktür. Bu sonuçlar 12. sınıf öğrencilerinin staj yaptıkları iş yerlerinde ilk yardım konusunun okuldakinden daha az önemsendiğini ortaya çıkarmıştır.

4.2.62 Öğrencilerin İlk Yardım Konusunda Yeterlilik ile “Branşları” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Kruskal Wallis-H Testi İle İlgili Bulgular

Tablo 4.76 Öğrencilerin İlk Yardım Konusunda Yeterlilik ile “Branşları ” Değişkeni Arasındaki Kruskal Wallis-H Testi Tablosu

	Branssiniz	N	Sıra Ortalama	X ²	Sd	p
İlk yardım konusunda yeterlidir	Elektrik-Elektronik Teknoloji	60	117, 44	7, 663	3	, 054
	Mobilya-Dekorasyon/Ağaç İşleri Teknolojisi	60	130, 70			
	Otomotiv/Motorlu Araçlar Teknolojisi	60	113, 94			
	Diğer	50	96, 80			
	Total	230				

Tablo 4.76 incelendiğinde öğrencilerin branşları ile ilk yardım konusunda yeterlilik arasında anlamlı farklılıklar bulunamamıştır. $P=0.054$ düzeyinde olduğu için anlamlı bir farklılık bulunamamıştır ($P<0,05$ olmalıdır). İlk yardım konusunun öğrencilerin okudukları bölümlere göre bir farkındalığın oluşmadığı ortaya çıkmıştır. Bölümlerde konunun eşit seviyelerde dile getirilip uygulandığı kanısı oluşmuştur.

4.2.63 Öğrencilerin İlk Yardım Konusunda Yeterlilik ile “İş Sağlığı ve Güvenliğinden Haberdar Olma” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Kruskall Wallis-H Testi İle İlgili Bulgular

Tablo 4.77 Öğrencilerin İlk Yardım Konusunda Yeterlilik ile “İş Sağlığı ve Güvenliğinden Haberdar Olma ” Değişkeni Arasındaki Kruskall Wallis-H Testi Tablosu

	İsgebilgisi	N	Sıra Ortalama	X ²	sd	p
İlk yardım konusunda yeterlidir	İş Kanunundan ve İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunundan haberdarım	120	137,40	31,116	2	,000
	Mesleki Gelişim Derslerinde halen İş Güvenliği Modülünü Okuyorum	21	109,67			
	Konu ile ilgili bir bilgim yok	89	87,35			
	Total	230				

Tablo 4.77 incelendiğinde öğrencilerin iş sağlığı ve güvenliğinden haberdar olmaları ile ilk yardım konusunda yeterlilik arasında anlamlı farklılıklar bulunmaktadır ($p < 0.05$). Atölye öğretmenlerinin öğrencileri iş sağlığı ve güvenliği konusunda bilgilendirmeleri, mesleki gelişim dersinde iş sağlığı ve güvenliğinin okutuluyor olması farkındalığı olumlu yönde arttırmıştır.

4.2.64 Öğrencilerin İlk Yardım Konusunda Yeterlilik ile “Dönem Başında İlk Olarak İş Güvenliği Anlatılarak Döneme Başlanılmıştır” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Mann Whitney-U Testi İle İlgili Bulgular

Tablo 4.78 Öğrencilerin İlk Yardım Konusunda Yeterlilik ile “Dönem Başında İlk Olarak İş Güvenliği Anlatılarak Döneme Başlanılmıştır ” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Mann Whitney-U Testi Tablosu

İlkkonuisg		N	Sıra Ortalama	Mann-Whitney U	Z	P
İlk yardım konusunda yeterlidir	Evet	159	133, 42	2794, 500	-6, 323	, 000
	Hayır	71	75, 36			
	Total	230				

Tablo 4.78 incelendiğinde öğrencilerin eğitim öğretim yılı başında iş sağlığı ve güvenliği konusunu işlemeleri ile ilk yardım konusunda yeterlilik arasında anlamlı farklılıklar bulunmaktadır ($p < 0.05$). Dönem başında atölye dersinde iş sağlığı ve güvenliği ile başlanması, öğrencilerin hem daha çok dikkatini çekeceğinden hem de konunun ne kadar önemli olduğunu anlamalarına yardımcı olmuş ve farkındalık artmıştır.

4.2.65 Öğrencilerin İlk Yardım Konusunda Yeterlilik ile “Halen Bir Dersinizin İçeriğinde İş Güvenliği Anlatılmaktadır ” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Mann Whitney-U Testi İle İlgili Bulgular

Tablo 4.79 Öğrencilerin İlk Yardım Konusunda Yeterlilik ile “Halen bir Dersinizin İçeriğinde İş Güvenliği Anlatılmaktadır ” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Mann Whitney-U Testi Tablosu

isgdersi_var_mi		N	Sıra Ortalama	Mann-Whitney U	Z	P
İlk yardım konusunda yeterlidir	Evet	124	136,44	3976,000	-5,337	,000
	Hayır	106	91,01			
	Total	230				

Tablo 4.79 incelendiğinde katılımcıların halen bir dersinin içeriğinde iş güvenliği anlatılması ile ilk yardım konusunda yeterlilik arasında anlamlı farklılıklar bulunmaktadır ($p < 0,05$). İlk yardım konusunun derslerde işlenmesi öğrencileri olumlu yönde etkilemiştir.

4.2.66 Öğrencilerin İlk Yardım Konusunda Yeterlilik ile “İş Güvenliğini Hangi Derste Anlatılmaktadır ” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Kruskal Wallis-H Testi İle İlgili Bulgular

Tablo 4.80 Öğrencilerin İlk Yardım Konusunda Yeterlilik ile “İş Güvenliğini Hangi Derste Anlatılmaktadır ” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Kruskal Wallis-H Testi Tablosu

İlk yardım konusunda yeterlidir	Usttekievetse	N	Sıra Ortalama	X ²	sd	p
	Atölye derslerinde	74	78,80	34,568	3	,000
Mesleki Gelişim Dersinde	33	36,65				
Staj Yerinde	6	69,75				
Diğer	14	47,79				
Total	127					

Tablo 4.80 incelendiğinde katılımcıların hangi dersinin içeriğinde iş güvenliği anlatılması ile ilk yardım konusunda yeterlilik arasında anlamlı farklılıklar bulunmaktadır ($p<0.05$). Bu sonuç bize iş güvenliği ve sağlığı konusunun özellikle uygulama imkanı olan atölye ve sataj ortamında anlatılmasının ilkyardım konusu açısından olumlu yönde etki yaptığını göstermiştir.

4.2.67 Öğrencilerin Yangın Söndürme Tüplerinin Kullanılmasını Bilmesi İle “Cinsiyet” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Mann Whitney-U Testi İle İlgili Bulgular

Tablo 4.81 Öğrencilerin Yangın Söndürme Tüplerinin Kullanılmasını Bilmesi ile

“ Cinsiyet ” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Mann Whitney-U Testi Tablosu

Cinsiyetiniz		N	Sıra Ortalama	Mann-Whitney U	Z	P
Yangın söndürme tüplerinin kullanılmasını bilir	kadın	8	113, 31	870, 500	-, 098	, 922
	erkek	222	115, 58			
	Total	230				

Tablo 4.81 incelendiğinde katılımcıların cinsiyeti ile yangın söndürme tüplerinin kullanılmasını bilmesi arasında anlamlı bir farklılık bulunamamıştır. $P=0.922$ düzeyinde olduğu için anlamlı bir farklılık bulunamamıştır ($P<0,05$ olmalıdır).

4.2.68 Öğrencilerin Yangın Söndürme Tüplerinin Kullanılmasını Bilmesi İle “Kaçınıcı Sınıfta Okumaktasınız” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Kruskal Wallis-H Testi İle İlgili Bulgular

Tablo 4.82 Öğrencilerin Yangın Söndürme Tüplerinin Kullanılmasını Bilmesi İle “Kaçınıcı Sınıfta Okumaktasınız” Değişkeni Arasındaki Kruskal Wallis-H Testi Tablosu

	kacinci_sinif	N	Sıra Ortalama	X ²	sd	p
Yangın söndürme tüplerinin kullanılmasını bilir	9. sınıf	50	101, 32	26, 253	3	, 000
	10. sınıf	60	90, 43			
	11. sınıf	60	146, 83			
	12. sınıf	60	121, 07			
	Total	230				

Tablo 4.82 İncelendiğinde katılımcıların okudukları sınıf ile yangın söndürme tüplerinin kullanılmasını bilmesi arsında anlamlı farklılıklar bulunmaktadır ($p < 0,05$). 9. sınıf öğrencileri mesleki gelişim dersi gördükleri için farkındalığı 10. Sınıftakilerden fazladır. 10.sınıfta bu farkındalık daha azalmıştır. 11.sınıf ise farkındalığın en fazla olduğu sınıftır. 12. sınıfta farkındalık 9. sınıftan fazla fakat 11. sınıftan düşüktür. Bu sonuçlar 12. sınıf öğrencilerinin staj yaptıkları iş yerlerinde yangın tüplerinin kullanılması konusunda pekte uyarılmadıklarını ortaya çıkarmıştır.

4.2.69 Öğrencilerin Yangın Söndürme Tüplerinin Kullanılmasını Bilmesi ile “Branşları” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Kruskal Wallis-H Testi İle İlgili Bulgular

Tablo 4.83 Öğrencilerin Yangın Söndürme Tüplerinin Kullanılmasını Bilmesi ile “Branşları” Değişkeni Arasındaki Kruskal Wallis-H Testi Tablosu

	Branssınız	N	Sıra Ortalama	X ²	sd	p
Yangın söndürme tüplerinin kullanılmasını bilir	Elektrik-Elektronik Teknoloji	60	129, 72	5, 408	3	, 144
	Mobilya-Dekorasyon/Ağaç İşleri Teknolojisi	60	114, 28			
	Otomotiv/Motorlu Araçlar Teknolojisi	60	114, 33			
	Diğer	50	101, 32			
	Total	230				

Tablo 4.83 incelendiğinde katılımcıların branşları ile yangın söndürme tüplerinin kullanılmasını bilmesi arasında anlamlı bir farklılık bulunamamıştır. P=0.144 düzeyinde olduğu için anlamlı bir farklılık bulunamamıştır (P<0,05 olmalıdır). Bütün bölümlerde yangın tüplerinin kullanılmasıyla alakalı yaklaşımın hemen hemen aynı olduğu ortaya çıkmıştır.

4.2.70 Öğrencilerin Yangın Söndürme Tüplerinin Kullanılmasını Bilmesi ile “İş Sağlığı ve Güvenliğinden Haberdar Olma” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Kruskal Wallis-H Testi İle İlgili Bulgular

Tablo 4.84 Öğrencilerin Yangın Söndürme Tüplerinin Kullanılmasını Bilmesi ile “İş Sağlığı ve Güvenliğinden Haberdar Olma ” Değişkeni Arasındaki Kruskal Wallis-H Testi Tablosu

	İsgebilgisi	N	Sıra Ortalama	X ²	sd	p
Yangın söndürme tüplerinin kullanılmasını bilir	İş Kanunundan ve İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunundan haberdarım	120	133, 13	20, 360	2	, 000
	Mesleki Gelişim Derslerinde halen İş Güvenliği Modülünü Okuyorum	21	111, 69			
	Konu ile ilgili bir bilgim yok	89	92, 63			
	Total	230				

Tablo 4.84 incelendiğinde öğrencilerin iş sağlığı ve güvenliğinden haberdar olmaları ile yangın söndürme tüplerinin kullanılmasını bilmesi arasında anlamlı farklılıklar bulunmaktadır ($p < 0.05$). Atölye öğretmenlerinin öğrencileri iş sağlığı ve güvenliği konusunda bilgilendirmeleri, mesleki gelişim dersinde iş sağlığı ve güvenliğinin okutuluyor olması farkındalığı olumlu yönde arttırmıştır.

4.2.71 Öğrencilerin Yangın Söndürme Tüplerinin Kullanılmasını Bilmesi ile “Dönem Başında İlk Olarak İş Güvenliği Anlatılarak Döneme Başlanılmıştır” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Mann Whitney-U Testi İle İlgili Bulgular

Tablo 4.85 Öğrencilerin Yangın Söndürme Tüplerinin Kullanılmasını Bilmesi ile
 “Dönem Başında İlk Olarak İş Güvenliği Anlatılarak Döneme Başlanılmıştır ”
 Bağımsız Değişkeni Arasındaki Mann Whitney-U Testi Tablosu

İlkonuisg		N	Sıra Ortalama	Mann-Whitney U	Z	P
Yangın söndürme tüplerinin kullanılmasını bilir	Evet	159	134, 71	2590, 000	-6, 782	, 000
	Hayır	71	72, 48			
	Total	230				

Tablo 4.85 incelendiğinde öğrencilerin eğitim öğretim yılı başında iş sağlığı ve güvenliği konusunu işlemeleri ile yangın söndürme tüplerinin kullanılmasını bilmesi arasında anlamlı farklılıklar bulunmaktadır ($p < 0.05$). Dönem başında atölye dersinde iş sağlığı ve güvenliği ile başlanması, öğrencilerin hem daha çok dikkatini çekeceğinden hem de konunun ne kadar önemli olduğunu anlamalarına yardımcı olmuş ve farkındalık artmıştır.

4.2.72 Öğrencilerin Yangın Söndürme Tüplerinin Kullanılmasını Bilmesi ile “Halen Bir Dersinizin İçeriğinde İş Güvenliği Anlatılmaktadır ” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Mann Whitney-U Testi İle İlgili Bulgular

Tablo 4.86 Öğrencilerin Yangın Söndürme Tüplerinin Kullanılmasını Bilmesi ile
 “Halen bir Dersinizin İçeriğinde İş Güvenliği Anlatılmaktadır ” Bağımsız Değişkeni
 Arasındaki Mann Whitney-U Testi Tablosu

isgdersi_var_mi		N	Sıra Ortalama	Mann-Whitney U	Z	P
Yangın söndürme tüplerinin kullanılmasını bilir	Evet	124	135,44	4099,500	-5,087	,000
	Hayır	106	92,17			
	Total	230				

Tablo 4.86 incelendiğinde katılımcıların halen bir dersinin içeriğinde iş güvenliği anlatılması ile ilk yangın söndürme tüplerinin kullanılmasını bilmesi arasında anlamlı bir farklılık bulunmuştur ($P < 0,05$). Bu sonuç bize iş güvenliği ve sağlığı konusunun işlenmesi yangın söndürme tüplerinin kullanılmasını bilmesini olumlu yönde etkilemiştir.

4.2.73 Öğrencilerin Yangın Söndürme Tüplerinin Kullanılmasını Bilmesi ile “İş Güvenliğini Hangi Derste Anlatılmaktadır ” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Kruskal Wallis-H Testi İle İlgili Bulgular

Tablo 4.87 Öğrencilerin Yangın Söndürme Tüplerinin Kullanılmasını Bilmesi ile “İş Güvenliğini Hangi Derste Anlatılmaktadır ” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Kruskal Wallis-H Testi Tablosu

Yangın söndürme tüplerinin kullanılmasını bilir	Usttekievetse	N	Sıra Ortalama	χ^2	sd	p
	Atölye derslerinde	74	73,09			
	Mesleki Gelişim Dersinde	33	45,32			
	Staj Yerinde	6	93,25			
	Diğer	14	47,43			
	Total	127				

Tablo 4.87 incelendiğinde katılımcıların hangi dersinin içeriğinde iş güvenliği anlatılması ile ilk yangın söndürme tüplerinin kullanılmasını bilmesi arasında anlamlı bir farklılık bulunmuştur ($P<0,05$). Bu sonuç bize iş güvenliği ve sağlığı konusunun özellikle uygulama imkanı olan atölye ve sataj ortamında anlatılmasının yangın söndürme tüplerinin kullanılmasını bilmesi konusu açıkça olumlu yönde etkilediğini göstermiştir.

4.2.74 Öğrencilerin Acil Bir Durumla Karşılaştığında Soğuk Kanlı Davranması İle “Cinsiyet” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Mann Whitney-U Testi İle İlgili Bulgular

Tablo 4. 88 Öğrencilerin Acil Bir Durumla Karşılaştığında Soğuk Kanlı Davranması ile “ Cinsiyet ” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Mann Whitney-U Testi Tablosu

Cinsiyetiniz		N	Sıra Ortalama	Mann-Whitney U	Z	P
Acil bir durumla karşılaştığımda soğuk kanlı davranır	kadın	8	96, 13	733, 000	-, 858	, 391
	erkek	222	116, 20			
	Total	230				

Tablo 4.88 incelendiğinde katılımcıların cinsiyeti ile acil bir durumla karşılaştığında soğuk kanlı davranması arasında anlamlı bir farklılık bulunamamıştır. $P=0.391$ düzeyinde olduğu için anlamlı bir farklılık bulunamamıştır ($P<0,05$ olmalıdır).

4.2.75 Öğrencilerin Acil Bir Durumla Karşılaştığında Soğuk Kanlı Davranması İle “Kaçınıcı Sınıfta Okumaktasınız” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Kruskal Wallis-H Testi İle İlgili Bulgular

Tablo 4.89 Öğrencilerin Acil Bir Durumla Karşılaştığında Soğuk Kanlı Davranması İle “Kaçınıcı Sınıfta Okumaktasınız ” Değişkeni Arasındaki Kruskal Wallis-H Testi Tablosu

	kacinci_sinif	N	Sıra Ortalama	X ²	sd	p
Acil bir durumla karşılaştığında soğuk kanlı davranır	9. sınıf	50	98, 89	10, 588	3	, 014
	10. sınıf	60	107, 09			
	11. sınıf	60	136, 55			
	12. sınıf	60	116, 70			
	Total	230				

Tablo 4.89 İncelendiğinde katılımcıların okudukları sınıf ile acil bir durumla karşılaştığında soğuk kanlı davranması arasında anlamlı farklılıklar bulunmaktadır ($p < 0,05$). 9.sınıf öğrencileri henüz atölye ortamı görmedikleri için farkındalıkları azdır. 10.sınıfta bu farkındalık artmıştır. 11.sınıf ise farkındalığın en fazla olduğu sınıftır. 12.sınıfta farkındalık 10.sınıftan fazla fakat 11.sınıftan düşüktür. Bu sonuçlardan 12.sınıf öğrencilerinin staj yaptıkları iş yerlerinde acil durumlarda nasıl hareket edecekleri ile ilgili pek uygulama yapmadıkları anlaşılmaktadır.

4.2.76 Öğrencilerin Acil Bir Durumla Karşılaştığında Soğuk Kanlı Davranması ile “Branşları” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Kruskall Wallis-H Testi İle İlgili Bulgular

Tablo 4.90 Öğrencilerin Acil Bir Durumla Karşılaştığında Soğuk Kanlı Davranması ile “ Branşları ” Değişkeni Arasındaki Kruskall Wallis-H Testi Tablosu

	Branssiniz	N	Sıra Ortalama	X ²	sd	p
Acil bir durumla karşılaştığımda soğuk kanlı davranır	Elektrik-Elektronik Teknoloji	60	124, 99	5, 021	3	, 170
	Mobilya-Dekorasyon/Ağaç İşleri Teknolojisi	60	121, 13			
	Otomotiv/Motorlu Araçlar Teknolojisi	60	114, 22			
	Diğer	50	98, 89			
	Total	230				

Tablo 4.90 incelendiğinde katılımcıların branşları ile acil bir durumla karşılaştığında soğuk kanlı davranması arasında anlamlı bir farklılık bulunamamıştır. P=0.170 düzeyinde olduğu için anlamlı bir farklılık bulunamamıştır (P<0,05 olmalıdır). Bölümlerdeki uygulamaların birbirinden farklı olmadığı ortaya çıkmıştır.

4.2.77 Öğrencilerin Acil Bir Durumla Karşılaştığında Soğuk Kanlı Davranması ile “İş Sağlığı ve Güvenliğinden Haberdar Olma” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Kruskall Wallis-H Testi İle İlgili Bulgular

Tablo 4.91 Öğrencilerin Acil Bir Durumla Karşılaştığında Soğuk Kanlı Davranması ile “İş Sağlığı ve Güvenliğinden Haberdar Olma ” Değişkeni Arasındaki Kruskal Wallis-H Testi Tablosu

	İşbilgisi	N	Sıra Ortalama	χ^2	sd	p
Acil bir durumla karşılaştığımda soğuk kanlı davranır	İş Kanunundan ve İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunundan haberdarım	120	131, 95	18, 029	2	, 000
	Mesleki Gelişim Derslerinde halen İş Güvenliği Modülünü Okuyorum	21	115, 40			
	Konu ile ilgili bir bilgim yok	89	93, 35			
	Total	230				

Tablo 4.91 incelendiğinde öğrencilerin iş sağlığı ve güvenliğinden haberdar olmaları ile acil bir durumla karşılaştığında soğuk kanlı davranması arasında anlamlı farklılıklar bulunmaktadır ($p < 0.05$). Atölye öğretmenlerinin öğrencileri iş sağlığı ve güvenliği konusunda bilgilendirmeleri, mesleki gelişim dersinde iş sağlığı ve güvenliğinin okutuluyor olması farkındalığı olumlu yönde arttırmıştır.

4.2.78 Öğrencilerin Acil Bir Durumla Karşılaştığında Soğuk Kanlı Davranması ile “Dönem Başında İlk Olarak İş Güvenliği Anlatılarak Döneme Başlanılmıştır” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Mann Whitney-U Testi İle İlgili Bulgular

Tablo 4.92 Öğrencilerin Acil Bir Durumla Karşılaştığında Soğuk Kanlı Davranması ile “Dönem Başında İlk Olarak İş Güvenliği Anlatılarak Döneme Başlanılmıştır ” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Mann Whitney-U Testi Tablosu

İlkkonuisg		N	Sıra Ortalama	Mann-Whitney U	Z	P
Acil bir durumla karşılaştığımda soğuk kanlı davranır	Evet	159	135, 00	2544, 500	-6, 809	, 000
	Hayır	71	71, 84			
	Total	230				

Tablo 4.92 incelendiğinde öğrencilerin eğitim öğretim yılı başında iş sağlığı ve güvenliği konusunu işlemeleri ile acil bir durumla karşılaştığında soğuk kanlı davranması arasında anlamlı farklılıklar bulunmaktadır ($p < 0.05$). Dönem başında atölye derslerinde öğretmenlerin iş sağlığı ve güvenliği ile başlaması, öğrencilerin farkındalığını olumlu yönde etkilemiştir.

4.2.79 Öğrencilerin Acil Bir Durumla Karşılaştığında Soğuk Kanlı Davranması ile “Halen Bir Dersinizin İçeriğinde İş Güvenliği Anlatılmaktadır ” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Mann Whitney-U Testi İle İlgili Bulgular

Tablo 4.93 Öğrencilerin Acil Bir Durumla Karşılaştığında Soğuk Kanlı Davranması ile “Halen bir Dersinizin İçeriğinde İş Güvenliği Anlatılmaktadır ” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Mann Whitney-U Testi Tablosu

isgdersi_var_mi		N	Sıra Ortalama	Mann-Whitney U	Z	P
Acil bir durumla karşılaştığımda soğuk kanlı davranır	Evet	124	128, 86	4915, 500	-3, 372	, 001
	Hayır	106	99, 87			
	Total	230				

Tablo 4.93 incelendiğinde katılımcıların halen bir dersinin içeriğinde iş güvenliği anlatılması ile acil bir durumla karşılaştığında soğuk kanlı davranması arasında anlamlı bir farklılık bulunmuştur ($P<0,05$). Bu sonuç herhangi bir dersin içeriğinde iş güvenliği ve sağlığının okutulmasının bile olumlu yönde katkı sağladığını ortaya çıkarmıştır.

4.2.80 Öğrencilerin Acil Bir Durumla Karşılaştığında Soğuk Kanlı Davranması ile “İş Güvenliğini Hangi Derste Anlatılmaktadır ” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Kruskal Wallis-H Testi İle İlgili Bulgular

Tablo 4.94 Öğrencilerin Acil Bir Durumla Karşılaştığında Soğuk Kanlı Davranması ile “İş Güvenliğini Hangi Derste Anlatılmaktadır ” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Kruskal Wallis-H Testi Tablosu

	Usttekievetse	N	Sıra Ortalama	χ^2	sd	p
Acil bir durumla karşılaştığımda soğuk kanlı davranır	Atölye derslerinde	74	72, 63	13, 127	3	, 004
	Mesleki Gelişim Dersinde	33	48, 83			
	Staj Yerinde	6	75, 58			
	Diğer	14	49, 18			
	Total	127				

Tablo 4.94 incelendiğinde katılımcıların hangi dersinde iş güvenliği anlatıldığı ile acil bir durumla karşılaştığında soğuk kanlı davranması arasında anlamlı bir farklılık bulunmuştur ($P<0,05$). Bu sonuç özellikle uygulama imkanları olan atölye ve staj ortamlarında konuyu işlenmesi ve uygulanmasının farkındalığı olumlu yönde etkilediğini göstermiştir.

4.2.81 Öğrencilerin Her Yıl En Az Bir Kere Tatbikatlara Katılması İle “Cinsiyet” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Mann Whitney-U Testi İle İlgili Bulgular

Tablo 4.95 Öğrencilerin Her Yıl En Az Bir Kere Tatbikatlara Katılması ile “Cinsiyet” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Mann Whitney-U Testi Tablosu

Cinsiyetiniz		N	Sıra Ortalama	Mann-Whitney U	Z	P
Her yıl en az bir kere tatbikatlara katılır	kadın	8	113, 13	869, 000	-, 110	, 912
	erkek	222	115, 59			
	Total	230				

Tablo 4.95 incelendiğinde katılımcıların cinsiyeti ile her yıl en az bir kere tatbikatlara katılması arasında anlamlı bir farklılık bulunamamıştır. $P=0.912$ düzeyinde olduğu için anlamlı bir farklılık bulunamamıştır ($P<0,05$ olmalıdır).

4.2.82 Öğrencilerin Her Yıl En Az Bir Kere Tatbikatlara Katılması İle “Kaçıncı Sınıfta Okumaktasınız” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Kruskal Wallis-H Testi İle İlgili Bulgular

Tablo 4.96 Öğrencilerin Her Yıl En Az Bir Kere Tatbikatlara Katılması İle “Kaçıncı Sınıfta Okumaktasınız” Değişkeni Arasındaki Kruskal Wallis-H Testi Tablosu

	kacinci_sinif	N	Sıra Ortalama	χ^2	Sd	p
Her yıl en az bir kere tatbikatlara katılır	9. sınıf	50	98, 01	10, 195	3	, 017
	10. sınıf	60	105, 74			
	11. sınıf	60	129, 91			
	12. sınıf	60	125, 43			
	Total	230				

Tablo 4.96 İncelendiğinde katılımcıların okudukları sınıf ile her yıl en az bir kere tatbikatlara katılması arasında anlamlı farklılıklar bulunmaktadır ($p<0,05$). 9.sınıf öğrencileri henüz atölye ortamı görmedikleri için farkındalıkları azdır. 10. sınıfta bu farkındalık artmıştır. 11.sınıf ise farkındalığın en fazla olduğu sınıftır. 12.sınıfta farkındalık 10.sınıftan fazla fakat 11.sınıftan düşüktür. Bu sonuçlar 12.sınıf öğrencilerinin staj yaptıkları iş yerlerinde tatbikatlar konusunda pekte uyarılmadıklarını ortaya çıkarmıştır.

4.2.83 Öğrencilerin Her Yıl En Az Bir Kere Tatbikatlara Katılması ile “Branşları” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Kruskall Wallis-H Testi İle İlgili Bulgular

Tablo 4.97 Öğrencilerin Her Yıl En Az Bir Kere Tatbikatlara Katılması ile

“Branşları ” Değişkeni Arasındaki Kruskall Wallis-H Testi Tablosu

	Branssiniz	N	Sıra Ortalama	χ^2	sd	p
Her yıl en az bir kere tatbikatlara katılır	Elektrik-Elektronik Teknoloji	60	129,01	6,804	3	,078
	Mobilya-Dekorasyon/Ağaç İşleri Teknolojisi	60	116,13			
	Otomotiv/Motorlu Araçlar Teknolojisi	60	115,94			
	Diğer	50	98,01			
	Total	230				

Tablo 4.97 incelendiğinde öğrencilerin branşları ile her yıl en az bir kere tatbikatlara katılması arasında anlamlı farklılıklar bulunamamıştır. $P=0.078$ düzeyinde olduğu için anlamlı bir farklılık bulunamamıştır ($P<0,05$ olmalıdır). Tatbikatlarla ilgili uygulamaların bütün branşlarda aynı seviyelerde önemsendiği ortaya çıkmıştır.

4.2.84 Öğrencilerin Her Yıl En Az Bir Kere Tatbikatlara Katılması ile “İş Sağlığı ve Güvenliğinden Haberdar Olma” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Kruskal Wallis-H Testi İle İlgili Bulgular

Tablo 4.98 Öğrencilerin Her Yıl En Az Bir Kere Tatbikatlara Katılması ile “İş Sağlığı ve Güvenliğinden Haberdar Olma” Değişkeni Arasındaki Kruskal Wallis-H Testi

Tablosu

	İsgbilgisi	N	Sıra Ortalama	X ²	Sd	p
Her yıl en az bir kere tatbikatlara katılır	İş Kanunundan ve İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunundan haberdarım	120	124, 28	9, 786	2	, 007
	Mesleki Gelişim Derslerinde halen İş Güvenliği Modülünü Okuyorum	21	132, 57			
	Konu ile ilgili bir bilgim yok	89	99, 63			
	Total	230				

Tablo 4.98 incelendiğinde öğrencilerin iş sağlığı ve güvenliğin den haberdar olmaları ile her yıl en az bir kere tatbikatlara katılması arasında anlamlı farklılıklar bulunmaktadır ($p<0.05$). Atölye öğretmenlerinin öğrencileri iş sağlığı ve güvenliği konusunda bilgilendirmeleri, mesleki gelişim dersinde iş sağlığı ve güvenliğinin okutuluyor olması farkındalığı olumlu yönde arttırmıştır.

4.2.85 Öğrencilerin Her Yıl En Az Bir Kere Tatbikatlara Katılması ile “Dönem Başında İlk Olarak İş Güvenliği Anlatılarak Döneme Başlanılmıştır” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Mann Whitney-U Testi İle İlgili Bulgular

Tablo 4.99 Öğrencilerin Her Yıl En Az Bir Kere Tatbikatlara Katılması ile “Dönem Başında İlk Olarak İş Güvenliği Anlatılarak Döneme Başlanılmıştır” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Mann Whitney-U Testi Tablosu

İlkkonuisg		N	Sıra Ortalama	Mann-Whitney U	Z	P
Her yıl en az bir kere tatbikatlara katılır	Evet	159	129, 73	3381, 500	-5, 198	, 000
	Hayır	71	83, 63			
	Total	230				

Tablo 4.99 incelendiğinde öğrencilerin eğitim öğretim yılı başında iş sağlığı ve güvenliği konusunu işlemeleri ile her yıl en az bir kere tatbikatlara katılması arasında anlamlı farklılıklar bulunmaktadır ($p<0,05$). Dönem başında atölye dersinde iş sağlığı ve güvenliği ile başlanması, öğrencilerin hem daha çok dikkatini çekeceğinden hem de konunun ne kadar önemli olduğunu anlamalarına yardımcı olmuş ve farkındalık artmıştır.

4.2.86 Öğrencilerin Her Yıl En Az Bir Kere Tatbikatlara Katılması ile “Halen Bir Dersinizin İçeriğinde İş Güvenliği Anlatılmaktadır ” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Mann Whitney-U Testi İle İlgili Bulgular

Tablo 4.100 Öğrencilerin Her Yıl En Az Bir Kere Tatbikatlara Katılması ile “Halen bir Dersinizin İçeriğinde İş Güvenliği Anlatılmaktadır ” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Mann Whitney-U Testi Tablosu

isgdersi_var_mi		N	Sıra Ortalama	Mann-Whitney U	Z	P
Her yıl en az bir kere tatbikatlara katılır	Evet	124	123, 13	5626, 500	-2, 013	, 044
	Hayır	106	106, 58			
	Total	230				

Tablo 4.100 incelendiğinde katılımcıların halen bir dersinin içeriğinde iş güvenliği anlatılması ile her yıl en az bir kere tatbikatlara katılması arasında anlamlı bir farklılık bulunmaktadır ($P<0,05$). Bu sonuç bize iş güvenliği ve sağlığı anlatılırken tatbikatlar konusunda öğrencilerin olumlu yönde farkındalık kazandıklarını ortaya çıkarmıştır.

4.2.87 Öğrencilerin Her Yıl En Az Bir Kere Tatbikatlara Katılması ile “İş Güvenliği Hangi Derste Anlatılmaktadır” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Kruskal Wallis-H Testi İle İlgili Bulgular

Tablo 4.101 Öğrencilerin Her Yıl En Az Bir Kere Tatbikatlara Katılması ile “İş Güvenliği Hangi Derste Anlatılmaktadır” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Kruskal Wallis-H Testi Tablosu

	Usttekievetse	N	Sıra Ortalama	χ^2	sd	p
Her yıl en az bir kere tatbikatlara katılır	Atölye derslerinde	74	73, 27	16, 201	3	, 001
	Mesleki Gelişim Dersinde	33	44, 74			
	Staj Yerinde	6	73, 58			
	Diğer	14	56, 29			
	Total	127				

Tablo 4.101 incelendiğinde katılımcıların halen bir dersinin içeriğinde iş güvenliği anlatılması ile her yıl en az bir kere tatbikatlara katılması arasında anlamlı bir farklılık bulunmaktadır ($P<0,05$). Bu sonuç bize iş güvenliği ve sağlığı anlatılırken tatbikatlar konusunda öğrencilerin olumlu yönde farkındalık kazandıklarını ortaya

çıkarmıştır. Özellikle uygulama imkanı sağlayan atölye derslerinde ve sataj yerinde farkındalığın daha fazla olduğunu görmekteyiz.

4.2.88 Öğrencilerin Meydana Gelen Küçük veya Büyük Kazaları Haber Vermesi İle “Cinsiyet” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Mann Whitney-U Testi İle İlgili Bulgular

Tablo 4.102 Öğrencilerin Meydana Gelen Küçük veya Büyük Kazaları Haber Vermesi ile “Cinsiyet” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Mann Whitney-U Testi Tablosu

Cinsiyetiniz	N	Sıra Ortalama	Mann-Whitney U	Z	P	
Meydana gelen küçük-büyük kazalarını haber verir	kadın	8	108, 69	833, 500	-, 302	, 762
	erkek	222	115, 75			
	Total	230				

Tablo 4.102 incelendiğinde katılımcıların cinsiyeti ile meydana gelen küçük veya büyük kazaları haber vermesi arasında anlamlı bir farklılık bulunamamıştır. $P=0.762$ düzeyinde olduğu için anlamlı bir farklılık bulunamamıştır ($P<0,05$ olmalıdır).

4.2.89 Öğrencilerin Meydana Gelen Küçük veya Büyük Kazaları Haber Vermesi İle “Kaçınıcı Sınıfta Okumaktasınız” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Kruskal Wallis-H Testi İle İlgili Bulgular

Tablo 4.103 Öğrencilerin Meydana Gelen Küçük veya Büyük Kazaları Haber Vermesi İle “Kaçınıcı Sınıfta Okumaktasınız ” Değişkeni Arasındaki Kruskall Wallis-H Testi Tablosu

	kacinci_sınıf	N	Sıra Ortalama	X ²	sd	p
Meydana gelen küçük-büyük kazalarını haber verir	9. sınıf	50	93, 15	13, 484	3	, 004
	10. sınıf	60	105, 11			
	11. sınıf	60	130, 81			
	12. sınıf	60	129, 21			
	Total	230				

Tablo 4.103 İncelendiğinde katılımcıların okudukları sınıf ile meydana gelen küçük veya büyük kazaları haber vermesi arasında anlamlı farklılıklar bulunmaktadır ($p < 0,05$). 9.sınıf öğrencileri henüz atölye ortamı görmedikleri için farkındalıkları azdır. 10. sınıfta bu farkındalık artmıştır. 11.sınıf ise farkındalığın en fazla olduğu sınıftır. 12. sınıfta farkındalık 10. sınıftan fazla fakat 11.sınıftan düşüktür. Bu sonuçlar 12.sınıf öğrencilerinin staj yaptıkları iş yerlerinde meydana gelen kazaları haber vermeleri konusunda pekte uyarılmadıkları ortaya çıkmıştır.

4.2.90 Öğrencilerin Meydana Gelen Küçük veya Büyük Kazaları Haber Vermesi ile “Branşları” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Kruskall Wallis-H Testi İle İlgili Bulgular

Tablo 4.104 Öğrencilerin Meydana Gelen Küçük veya Büyük Kazaları Haber Vermesi ile “Branşları ” Değişkeni Arasındaki Kruskall Wallis-H Testi Tablosu

	Branssiniz	N	Sıra Ortalama	X ²	sd	p
Meydana gelen küçük-büyük kazalarını haber verir	Elektrik-Elektronik Teknoloji	60	115, 87	11, 381	3	, 010
	Mobilya-Dekorasyon/Ağaç İşleri Teknolojisi	60	135, 02			
	Otomotiv/Motorlu Araçlar Teknolojisi	60	114, 24			
	Diğer	50	93, 15			
	Total	230				

Tablo 4.104 incelendiğinde öğrencilerin branşları ile meydana gelen küçük veya büyük kazaları haber vermesi arasında anlamlı farklılıklar bulunmaktadır ($p < 0.05$). Henüz atölye ortamı görmemiş “Diğer” diye tanımladığımız 9. sınıflarda farkındalığın oldukça düşük olduğunu görmekteyiz. Atölye ortamında büyük ölçekli makinaların olduğu, Mobilya-Dekorasyon/Ağaç İşleri Teknolojisi bölümünün öğrencilerinin farkındalığının en yüksek olduğunu görmekteyiz. Bu bölümdeki öğretmenlerinde öğrencileri kaza yapmasın diye daha çok ikaz ettikleri , meydana gelen kazaların haber verilmesi konusunda öğrencileriyle daha çok diyalog halinde oldukları unutulmamalıdır. Atölye ortamında elektrikle çalışıldığı için Elektrik-Elektronik Teknoloji öğrencilerinin elektriğin tehlikelerine ve kazaların haber verilmesi konusunda , daha çok kaba el aletleriyle öğrenim gören Otomotiv/Motorlu Araçlar Teknolojisi öğrencilerine göre farkındalıkları yüksek çıkmıştır.

4.2.91 Öğrencilerin Meydana Gelen Küçük veya Büyük Kazaları Haber Vermesi ile “İş Sağlığı ve Güvenliğinden Haberdar Olma” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Kruskal Wallis-H Testi İle İlgili Bulgular

Tablo 4.105 Öğrencilerin Meydana Gelen Küçük veya Büyük Kazaları Haber Vermesi ile “İş Sağlığı ve Güvenliğinden Haberdar Olma ” Değişkeni Arasındaki Kruskall Wallis-H Testi Tablosu

	İsgebilgisi	N	Sıra Ortalama	X ²	sd	p
Meydana gelen küçük-büyük kazalarını haber verir	İş Kanunundan ve İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunundan haberdarım	120	134, 25	23, 476	2	, 000
	Mesleki Gelişim Derslerinde halen İş Güvenliği Modülünü Okuyorum	21	115, 36			
	Konu ile ilgili bir bilgim yok	89	90, 26			
	Total	230				

Tablo 4.105 incelendiğinde öğrencilerin iş sağlığı ve güvenliğinden haberdar olmaları ile meydana gelen küçük veya büyük kazaları haber vermesi arasında anlamlı farklılıklar bulunmaktadır ($p < 0.05$). Atölye öğretmenlerinin öğrencileri iş sağlığı ve güvenliği konusunda bilgilendirmeleri, mesleki gelişim dersinde iş sağlığı ve güvenliğinin okutuluyor olması farkındalığı olumlu yönde arttırmıştır.

4.2.92 Öğrencilerin Meydana Gelen Küçük veya Büyük Kazaları Haber Vermesi ile “Dönem Başında İlk Olarak İş Güvenliği Anlatılarak Döneme Başlanılmıştır” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Mann Whitney-U Testi İle İlgili Bulgular

Tablo 4.106 Öğrencilerin Meydana Gelen Küçük veya Büyük Kazaları Haber Vermesi ile “Dönem Başında İlk Olarak İş Güvenliği Anlatılarak Döneme Başlanılmıştır ” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Mann Whitney-U Testi Tablosu

İlkonuisg		N	Sıra Ortalama	Mann-Whitney U	Z	P
Meydana gelen küçük-büyük kazalarını haber verir	Evet	159	130, 81	3210, 500	-5, 353	, 000
	Hayır	71	81, 22			
	Total	230				

Tablo 4.106 incelendiğinde öğrencilerin eğitim öğretim yılı başında iş sağlığı ve güvenliği konusunu işlemeleri ile meydana gelen küçük veya büyük kazaları haber vermesi arasında anlamlı farklılıklar bulunmaktadır($p<0.05$). Dönem başında atölye dersinde iş sağlığı ve güvenliği ile başlanması, öğrencilerin hem daha çok dikkatini çekeceğinden hem de konunun ne kadar önemli olduğunu anlamalarına yardımcı olmuş ve farkındalık artmıştır.

4.2.93 Öğrencilerin Meydana Gelen Küçük veya Büyük Kazaları Haber Vermesi ile “Halen Bir Dersinizin İçerisinde İş Güvenliği Anlatılmaktadır ” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Mann Whitney-U Testi İle İlgili Bulgular

Tablo 4.107 Meydana Gelen Küçük veya Büyük Kazaları Haber Vermesi ile “Halen bir Dersinizin İçerisinde İş Güvenliği Anlatılmaktadır ” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Mann Whitney-U Testi Tablosu

isgdersi_var_mi		N	Sıra Ortalama	Mann-Whitney U	Z	P
Meydana gelen küçük-büyük kazalarını haber verir	Evet	124	129, 65	4817, 000	-3, 577	, 000
	Hayır	106	98, 94			
	Total	230				

Tablo 4.107 incelendiğinde katılımcıların halen bir dersinin içeriğinde iş güvenliği anlatılması ile meydana gelen küçük veya büyük kazaları haber vermesi arasında anlamlı bir farklılık bulunmuştur ($P < 0,05$). Bu sonuç bize iş güvenliği ve sağlığı konusunun işlenmiş olmasının bile farkındalığı olumlu yönde etkilediğini göstermektedir.

4.2.94 Öğrencilerin Meydana Gelen Küçük veya Büyük Kazaları Haber Vermesi ile “İş Güvenliğini Hangi Derste Anlatılmaktadır ” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Kruskal Wallis-H Testi İle İlgili Bulgular

Tablo 4.108 Öğrencilerin Meydana Gelen Küçük veya Büyük Kazaları Haber Vermesi ile “İş Güvenliğini Hangi Derste Anlatılmaktadır ” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Kruskal Wallis-H Testi Tablosu

	Usttekievetse	N	Sıra Ortalama	X ²	sd	p
Meydana gelen küçük-büyük kazalarını haber verir	Atölye derslerinde	74	74, 33	19, 423	3	, 000
	Mesleki Gelişim Dersinde	33	46, 02			
	Staj Yerinde	6	79, 92			
	Diğer	14	44, 96			
	Total	127				

Tablo 4.107 incelendiğinde katılımcıların hangi dersinin içeriğinde iş güvenliği anlatıldığı ile meydana gelen küçük veya büyük kazaları haber vermesi arasında anlamlı bir farklılık bulunmuştur ($P<0,05$). Bu sonuç bize iş güvenliği ve sağlığı konusunun atölye dersi ve staj yerinde işlenmiş olmasının farkındalığı olumlu yönde etkilediğini göstermektedir.

4.2.95 Öğrencilerin Sağlık Güvenlik İşaretlerinin Ne Anlama Geldiğini Bilmesi İle “Cinsiyet” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Mann Whitney-U Testi İle İlgili Bulgular

Tablo 4.109 Öğrencilerin Sağlık Güvenlik İşaretlerinin Ne Anlama Geldiğini Bilmesi ile “Cinsiyet” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Mann Whitney-U Testi Tablosu

Cinsiyetiniz		N	Sıra Ortalama	Mann-Whitney U	Z	P
Sağlık güvenlik işaretlerinin ne anlama geldiğini bilir	kadın	8	108, 75	834, 000	-, 303	, 762
	erkek	222	115, 74			
	Total	230				

Tablo 4.109 incelendiğinde katılımcıların cinsiyeti ile sağlık güvenlik işaretlerinin ne anlama geldiğini bilmesi arasında anlamlı bir farklılık bulunamamıştır. $P=0.762$ düzeyinde olduğu için anlamlı bir farklılık bulunamamıştır ($P<0,05$ olmalıdır).

4.2.96 Öğrencilerin Sağlık Güvenlik İşaretlerinin Ne Anlama Geldiğini Bilmesi İle “Kaçıncı Sınıfta Okumaktasınız” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Kruskal Wallis-H Testi İle İlgili Bulgular

Tablo 4.110 Öğrencilerin Sağlık Güvenlik İşaretlerinin Ne Anlama Geldiğini Bilmesi İle “Kaçınıcı Sınıfta Okumaktasınız ” Değişkeni Arasındaki Kruskall Wallis-H Testi Tablosu

	kacinci_sınıf	N	Sıra Ortalama	χ^2	sd	p
Sağlık güvenlik işaretlerinin ne anlama geldiğini bilir	9. sınıf	50	110, 28	4, 408	3	, 221
	10. sınıf	60	104, 26			
	11. sınıf	60	119, 32			
	12. sınıf	60	127, 28			
	Total	230				

Tablo 4.110 İncelendiğinde katılımcıların okudukları sınıf ile sağlık güvenlik işaretlerinin ne anlama geldiğini bilmesi arasında anlamlı farklılıklar bulunmamaktadır. $P=0.221$ düzeyinde olduğu için anlamlı bir farklılık bulunamamıştır ($P<0,05$ olmalıdır).

4.2.97 Öğrencilerin Sağlık Güvenlik İşaretlerinin Ne Anlama Geldiğini Bilmesi ile “Branşları” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Kruskall Wallis-H Testi İle İlgili Bulgular

Tablo 4.111 Öğrencilerin Sağlık Güvenlik İşaretlerinin Ne Anlama Geldiğini Bilmesi ile “Branşları ” Değişkeni Arasındaki Kruskall Wallis-H Testi Tablosu

	Branssiniz	N	Sıra Ortalama	χ^2	sd	p
Sağlık güvenlik işaretlerinin ne anlama geldiğini bilir	Elektrik-Elektronik Teknoloji	60	118, 92	2, 105	3	, 551
	Mobilya-Dekorasyon/Ağaç İşleri Teknolojisi	60	123, 37			
	Otomotiv/Motorlu Araçlar Teknolojisi	60	108, 57			
	Diğer	50	110, 28			
	Total	230				

Tablo 4.111 incelendiğinde öğrencilerin branşları ile sağlık güvenlik işaretlerinin ne anlama geldiğini bilmesi arasında anlamlı farklılıklar bulunamamıştır. $P=0.551$ düzeyinde olduğu için anlamlı bir farklılık bulunamamıştır ($P<0,05$ olmalıdır).

4.2.98 Öğrencilerin Sağlık Güvenlik İşaretlerinin Ne Anlama Geldiğini Bilmesi ile “İş Sağlığı ve Güvenliğinden Haberdar Olma” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Kruskal Wallis-H Testi İle İlgili Bulgular

Tablo 4.112 Öğrencilerin Sağlık Güvenlik İşaretlerinin Ne Anlama Geldiğini Bilmesi ile “İş Sağlığı ve Güvenliğinden Haberdar Olma ” Değişkeni Arasındaki Kruskal Wallis-H Testi Tablosu

	İsgebilgisi	N	Sıra Ortalama	χ^2	sd	p
Sağlık güvenlik işaretlerinin ne anlama geldiğini bilir	İş Kanunundan ve İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunundan haberdarım	120	129, 34	14, 121	2	, 001
	Mesleki Gelişim Derslerinde halen İş Güvenliği Modülünü Okuyorum	21	120, 10			
	Konu ile ilgili bir bilgim yok	89	95, 76			
	Total	230				

Tablo 4.112 incelendiğinde öğrencilerin iş sağlığı ve güvenliğinin den haberdar olmaları ile sağlık güvenlik işaretlerinin ne anlama geldiğini bilmesi arasında anlamlı farklılıklar bulunmaktadır ($p<0.05$). Atölye öğretmenlerinin öğrencileri iş sağlığı ve güvenliği konusunda bilgilendirmeleri, mesleki gelişim dersinde iş sağlığı ve güvenliğinin okutuluyor olması farkındalığı olumlu yönde arttırmıştır.

4.2.99 Öğrencilerin Sağlık Güvenlik İşaretlerinin Ne Anlama Geldiğini Bilmesi ile “Dönem Başında İlk Olarak İş Güvenliği Anlatılarak Döneme Başlanılmıştır” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Mann Whitney-U Testi İle İlgili Bulgular

Tablo 4.113 Öğrencilerin Sağlık Güvenlik İşaretlerinin Ne Anlama Geldiğini Bilmesi ile “Dönem Başında İlk Olarak İş Güvenliği Anlatılarak Döneme Başlanılmıştır” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Mann Whitney-U Testi Tablosu

İlkkonuisg		N	Sıra Ortalama	Mann-Whitney U	Z	P
Sağlık güvenlik işaretlerinin ne anlama geldiğini bilir	Evet	159	131, 90	3036, 500	-5, 803	, 000
	Hayır	71	78, 77			
	Total	230				

Tablo 4.113 incelendiğinde öğrencilerin eğitim öğretim yılı başında iş sağlığı ve güvenliği konusunu işlemeleri ile sağlık güvenlik işaretlerinin ne anlama geldiğini bilmesi arasında anlamlı farklılıklar bulunmaktadır ($p<0.05$). Dönem başında atölye dersinde iş sağlığı ve güvenliği ile başlanması, öğrencilerin hem daha çok dikkatini çekeceğinden hem de konunun ne kadar önemli olduğunu anlamalarına yardımcı olmuş ve farkındalık artmıştır.

4.2.100 Öğrencilerin Sağlık Güvenlik İşaretlerinin Ne Anlama Geldiğini Bilmesi ile “Halen Bir Dersinizin İçeriğinde İş Güvenliği Anlatılmaktadır ” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Mann Whitney-U Testi İle İlgili Bulgular

Tablo 4.114 Öğrencilerin Sağlık Güvenlik İşaretlerinin Ne Anlama Geldiğini Bilmesi ile “Halen bir Dersinizin İçeriğinde İş Güvenliği Anlatılmaktadır ” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Mann Whitney-U Testi Tablosu

isgdersi_var_mi		N	Sıra Ortalama	Mann-Whitney U	Z	P
Sağlık güvenlik işaretlerinin ne anlama geldiğini bilir	Evet	124	132, 67	4443, 000	-4, 390	, 000
	Hayır	106	95, 42			
	Total	230				

Tablo 4.114 incelendiğinde katılımcıların halen bir dersinin içeriğinde iş güvenliği anlatılması ile sağlık güvenlik işaretlerinin ne anlama geldiğini bilmesi arasında anlamlı bir farklılık bulunmaktadır ($P<0,05$). Bu sonuç iş güvenliği ve sağlığı konusunun herhangi bir dersin içinde anlatılmasının bile farkındalığı olumlu yönde etkilediğini göstermektedir.

4.2.101 Öğrencilerin Sağlık Güvenlik İşaretlerinin Ne Anlama Geldiğini Bilmesi ile “İş Güvenliğini Hangi Derste Anlatılmaktadır ” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Kruskal Wallis-H Testi İle İlgili Bulgular

Tablo 4.115 Öğrencilerin Sağlık Güvenlik İşaretlerinin Ne Anlama Geldiğini Bilmesi ile “İş Güvenliğini Hangi Derste Anlatılmaktadır ” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Kruskal Wallis-H Testi Tablosu

	Usttekievetse	N	Sıra Ortalama	X ²	sd	p
Sağlık güvenlik işaretlerinin ne anlama geldiğini bilir	Atölye derslerinde	74	70, 72	15, 646	3	, 001
	Mesleki Gelişim Dersinde	33	51, 12			
	Staj Yerinde	6	96, 50			
	Diğer	14	44, 93			
	Total	127				

Tablo 4.115 incelendiğinde katılımcıların hangi dersin içeriğinde iş güvenliği anlatıldığı ile sağlık güvenlik işaretlerinin ne anlama geldiğini bilmesi arasında anlamlı bir farklılık bulunmaktadır ($P < 0,05$). Bu sonuç iş güvenliği ve sağlığı konusunun özellikle atölye dersinin içinde anlatılmasının ve staj yapılan yerde anlatılmasının farkındalığı olumlu yönde etkilediğini göstermektedir.

4.2.102 Öğrencilerin Staj İle Alakalı Haklarını Bilmesi İle “Cinsiyet” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Mann Whitney-U Testi İle İlgili Bulgular

Tablo 4.116 Öğrencilerin Staj İle Alakalı Haklarını Bilmesi ile “ Cinsiyet ” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Mann Whitney-U Testi Tablosu

Cinsiyetiniz		N	Sıra Ortalama	Mann-Whitney U	Z	P
Staj ile alakalı haklarını bilir	kadın	8	112, 50	864, 000	-, 138	, 890
	erkek	222	115, 61			
	Total	230				

Tablo 4.116 incelendiğinde katılımcıların cinsiyeti ve staj ile alakalı haklarını bilmesi arasında anlamlı bir farklılık bulunamamıştır. $P=0.890$ düzeyinde olduğu için anlamlı bir farklılık bulunamamıştır ($P<0,05$ olmalıdır).

4.2.103 Öğrencilerin Staj İle Alakalı Haklarını Bilmesi İle “Kaçınıcı Sınıfta Okumaktasınız” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Kruskal Wallis-H Testi İle İlgili Bulgular

Tablo 4.117 Öğrencilerin Staj İle Alakalı Haklarını Bilmesi İle “Kaçınıcı Sınıfta Okumaktasınız ” Değişkeni Arasındaki Kruskal Wallis-H Testi Tablosu

	kacinci_sinif	N	Sıra Ortalama	χ^2	sd	p
Staj ile alakalı haklarını bilir	9. sınıf	50	67, 30	60, 906	3	, 000
	10. sınıf	60	97, 12			
	11. sınıf	60	146, 08			
	12. sınıf	60	143, 47			
	Total	230				

Tablo 4.117 incelendiğinde katılımcıların okudukları sınıf ve staj ile alakalı haklarını bilmesi arasında anlamlı farklılıklar bulunmaktadır ($p<0,05$). 9. sınıf öğrencileri henüz

atölye ortamı görmedikleri için farkındalıkları azdır. 10. sınıfta bu farkındalık artmıştır. 11.sınıf ise farkındalığın en fazla olduğu sınıftır. 12.sınıfta farkındalık 10. sınıftan fazla fakat 11. sınıftan düşüktür.

4.2.104 Öğrencilerin Staj İle Alakalı Haklarını Bilmesi ile “Branşları” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Kruskal Wallis-H Testi İle İlgili Bulgular

Tablo 4.118 Öğrencilerin Staj İle Alakalı Haklarını Bilmesi ile “Branşları ” Değişkeni Arasındaki Kruskal Wallis-H Testi Tablosu

	Branssiniz	N	Sıra Ortalama	χ^2	sd	p
Staj ile alakalı haklarını bilir	Elektrik-Elektronik Teknoloji	60	129, 88	38, 018	3	, 000
	Mobilya-Dekorasyon/Ağaç İşleri Teknolojisi	60	125, 55			
	Otomotiv/Motorlu Araçlar Teknolojisi	60	131, 23			
	Diğer	50	67, 30			
	Total	230				

Tablo 4.118 incelendiğinde öğrencilerin branşları ve staj ile alakalı haklarını bilmesi arasında anlamlı farklılıklar bulunmaktadır ($p < 0.05$). Henüz atölye ortamı görmemiş “Diğer” diye tanımladığımız 9.sınıflarda farkındalığın oldukça düşük olduğunu görmekteyiz. Otomotiv/Motorlu Araçlar Teknolojisi öğrencilerinin kurumsal yerlerde staj yapları sebebiyle farkındalıkları daha fazladır. Elektrik-Elektronik Teknoloji öğrencilerinin elektrik gibi çok tehlikeli işlerde çalışmalarına rağmen, çok kurumsal olmayan yerlerde staj yapmaları sebebiyle farkındalıkları daha az çıkmıştır. Mobilya-Dekorasyon/Ağaç İşleri Teknolojisi bölümünün öğrencilerinin stajlarını genellikle

okulda ve etrafındaki işyerlerinde yapmalarından dolayı farkındalıkları daha az çıkmıştır.

4.2.105 Öğrencilerin Staj İle Alakalı Haklarını Bilmesi ile “İş Sağlığı ve Güvenliğinden Haberdar Olma” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Kruskal Wallis-H Testi İle İlgili Bulgular

Tablo 4.119 Öğrencilerin Staj İle Alakalı Haklarını Bilmesi ile “İş Sağlığı ve Güvenliğinden Haberdar Olma ” Değişkeni Arasındaki Kruskal Wallis-H Testi

Tablosu

	İşbilgisi	N	Sıra Ortalama	X ²	sd	p
Staj ile alakalı haklarını bilir	İş Kanunundan ve İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunundan haberdarım	120	138,64	37,910	2	,000
	Mesleki Gelişim Derslerinde halen İş Güvenliği Modülünü Okuyorum	21	114,05			
	Konu ile ilgili bir bilgim yok	89	84,64			
	Total	230				

Tablo 4.119 incelendiğinde öğrencilerin iş sağlığı ve güvenliğinden haberdar olmaları ve staj ile alakalı haklarını bilmesi arasında anlamlı farklılıklar bulunmaktadır ($p<0.05$). Atölye öğretmenlerinin öğrencileri iş sağlığı ve güvenliği konusunda bilgilendirmeleri, mesleki gelişim dersinde iş sağlığı ve güvenliğinin okutuluyor olması farkındalığı olumlu yönde arttırmıştır.

4.2.106 Öğrencilerin Staj İle Alakalı Haklarını Bilmesi ile “Dönem Başında İlk Olarak İş Güvenliği Anlatılarak Döneme Başlanılmıştır” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Mann Whitney-U Testi İle İlgili Bulgular

Tablo 4.120 Öğrencilerin Staj İle Alakalı Haklarını Bilmesi ile “Dönem Başında İlk Olarak İş Güvenliği Anlatılarak Döneme Başlanılmıştır ” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Mann Whitney-U Testi Tablosu

İlkonuisg		N	Sıra Ortalama	Mann-Whitney U	Z	P
Staj ile alakalı haklarını bilir	Evet	159	125, 35	4078, 000	-3, 566	, 000
	Hayır	71	93, 44			
	Total	230				

Tablo 4.120 incelendiğinde öğrencilerin eğitim öğretim yılı başında iş sağlığı ve güvenliği konusunu işlemeleri ve staj ile alakalı haklarını bilmesi arasında anlamlı farklılıklar bulunmaktadır ($p<0.05$). Dönem başında atölye dersinde iş sağlığı ve güvenliği ile başlanması, öğrencilerin hem daha çok dikkatini çekeceğinden hem de konunun ne kadar önemli olduğunu anlamalarına yardımcı olmuş ve farkındalık artmıştır.

4.2.107 Öğrencilerin Staj İle Alakalı Haklarını Bilmesi ile “Halen Bir Dersinizin İçeriğinde İş Güvenliği Anlatılmaktadır ” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Mann Whitney-U Testi İle İlgili Bulgular

Tablo 4.121 Öğrencilerin Staj İle Alakalı Haklarını Bilmesi ile “Halen bir Dersinizin İçeriğinde İş Güvenliği Anlatılmaktadır ” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Mann Whitney-U Testi Tablosu

isgdersi_var_mi		N	Sıra Ortalama	Mann-Whitney U	Z	P
Staj ile alakalı haklarını bilir	Evet	124	122, 94	5650, 000	-1, 945	, 052
	Hayır	106	106, 80			
	Total	230				

Tablo 4.121 incelendiğinde katılımcıların halen bir dersinin içeriğinde iş güvenliği anlatılması ve staj ile alakalı haklarını bilmesi arasında anlamlı bir farklılık bulunamamıştır. $P=0.052$ düzeyinde olduğu için anlamlı bir farklılık bulunamamıştır. ($P<0,05$ olmalıdır). Bu sonuç bize iş güvenliği ve sağlığı adı altında bir ders olması gerektiğini ve sürekli okutulması gerektiğini bir defa daha göstermiştir.

4.2.108 Öğrencilerin Elle Taşınması Gereken Bir Malzemeyi En Doğru Nasıl Taşınacağını Bilmesi İle “Cinsiyet” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Mann Whitney-U Testi İle İlgili Bulgular

Tablo 4.122 Öğrencilerin Elle Taşınması Gereken Bir Malzemeyi En Doğru Nasıl Taşınacağını Bilmesi ile “ Cinsiyet ” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Mann Whitney-U Testi Tablosu

Cinsiyetiniz		N	Sıra Ortalama	Mann-Whitney U	Z	P
Elle taşınması gereken bir malzemeyi en doğru nasıl taşınacağını bilir	kadın	8	99, 19	757, 500	-, 722	, 471
	erkek	222	116, 09			
	Total	230				

Tablo 4.122 incelendiğinde katılımcıların cinsiyeti ile elle taşınması gereken bir malzemeyi en doğru nasıl taşınacağını bilmesi arasında anlamlı bir farklılık bulunamamıştır. $P=0.471$ düzeyinde olduğu için anlamlı bir farklılık bulunamamıştır ($P<0,05$ olmalıdır).

4.2.109 Öğrencilerin Elle Taşınması Gereken Bir Malzemeyi En Doğru Nasıl Taşınacağını Bilmesi İle “Kaçınıcı Sınıfta Okumaktasınız” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Kruskal Wallis-H Testi İle İlgili Bulgular

Tablo 4.123 Öğrencilerin Elle Taşınması Gereken Bir Malzemeyi En Doğru Nasıl Taşınacağını Bilmesi İle “Kaçınıcı Sınıfta Okumaktasınız ” Değişkeni Arasındaki Kruskal Wallis-H Testi Tablosu

Elle taşınması gereken bir malzemeyi en doğru nasıl taşınacağını bilir	kacinci_sınıf	N	Sıra Ortalama	χ^2	Sd	p
	9. sınıf	50	82, 45	29, 692	3	, 000
10. sınıf	60	100, 70				
11. sınıf	60	142, 62				
12. sınıf	60	130, 73				
Total	230					

Tablo 4.123 İncelendiğinde katılımcıların okudukları sınıf ile elle taşınması gereken bir malzemeyi en doğru nasıl taşınacağını bilmesi arasında anlamlı farklılıklar bulunmaktadır ($p<0,05$). 9.sınıf öğrencileri henüz atölye ortamı görmedikleri için farkındalıkları azdır. 10. sınıfta bu farkındalık artmıştır. 11. sınıf ise farkındalığın en fazla olduğu sınıftır. 12.sınıfta farkındalık 10.sınıftan fazla fakat 11. sınıftan düşüktür. Bu sonuçlar 12.sınıf öğrencilerinin staj yaptıkları iş yerlerinde elle taşıma konusunda pekte uyarılmadıklarını ortaya çıkarmıştır.

4.2.110 Öğrencilerin Elle Taşınması Gereken Bir Malzemeyi En Doğru Nasıl Taşınacağını Bilmesi ile “Branşları” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Kruskal Wallis-H Testi İle İlgili Bulgular

Tablo 4.124 Öğrencilerin Elle Taşınması Gereken Bir Malzemeyi En Doğru Nasıl Taşınacağını Bilmesi ile “Branşları ” Değişkeni Arasındaki Kruskal Wallis-H Testi Tablosu

	Branssiniz	N	Sıra Ortalama	χ^2	Sd	p
Elle taşınması gereken bir malzemeyi en doğru nasıl taşınacağını bilir	Elektrik-Elektronik Teknoloji	60	128, 65	21, 184	3	, 000
	Mobilya-Dekorasyon/Ağaç İşleri Teknolojisi	60	135, 13			
	Otomotiv/Motorlu Araçlar Teknolojisi	60	110, 27			
	Diğer	50	82, 45			
	Total	230				

Tablo 4.124 incelendiğinde öğrencilerin branşları ile elle taşınması gereken bir malzemeyi en doğru nasıl taşınacağını bilmesi arasında anlamlı farklılıklar bulunmaktadır ($p < 0.05$). Henüz atölye ortamı görmemiş “Diğer” diye tanımladığımız 9. sınıflarda farkındalığın oldukça düşük olduğunu görmekteyiz. Atölye ortamında büyük ölçekli makinaların olduğu, Mobilya-Dekorasyon/Ağaç İşleri Teknolojisi bölümünün öğrencilerinin farkındalığının en yüksek olduğunu görmekteyiz. Bu bölümdeki öğretmenlerinde öğrencileri kaza yapmasın diye daha çok ikaz ettikleri, alınması gereken tedbirler konusunda öğrencileriyle daha çok diyalog halinde oldukları unutulmamalıdır. Atölye ortamında elektrikle çalışıldığı için Elektrik-Elektronik Teknoloji öğrencilerinin elektriğin tehlikelerine ve alınması gereken önlemler konusunda, daha çok kaba el aletleriyle öğrenim gören Otomotiv/Motorlu Araçlar Teknolojisi öğrencilerine göre farkındalıkları yüksek çıkmıştır.

4.2.111 Öğrencilerin Elle Taşınması Gereken Bir Malzemeyi En Doğru Nasıl Taşınacağını Bilmesi ile “İş Sağlığı ve Güvenliğinden Haberdar Olma” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Kruskal Wallis-H Testi İle İlgili Bulgular

Tablo 4.125 Öğrencilerin Elle Taşınması Gereken Bir Malzemeyi En Doğru Nasıl Taşınacağını Bilmesi ile “İş Sağlığı ve Güvenliğinden Haberdar Olma” Değişkeni Arasındaki Kruskal Wallis-H Testi Tablosu

	İşbilgisi	N	Sıra Ortalama	X^2	Sd	p
Elle taşınması gereken bir malzemeyi en doğru nasıl taşınacağını bilir	İş Kanunundan ve İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunundan haberdarım	120	140, 10	39, 449	2	, 000
	Mesleki Gelişim Derslerinde halen İş Güvenliği Modülünü Okuyorum	21	112, 88			
	Konu ile ilgili bir bilgim yok	89	82, 94			
	Total	230				

Tablo 4.125 incelendiğinde öğrencilerin iş sağlığı ve güvenliğinin den haberdar olmaları ile elle taşınması gereken bir malzemeyi en doğru nasıl taşınacağını bilmesi arasında anlamlı farklılıklar bulunmaktadır ($p<0.05$). Atölye öğretmenlerinin öğrencileri iş sağlığı ve güvenliği konusunda bilgilendirmeleri, mesleki gelişim dersinde iş sağlığı ve güvenliğinin okutuluyor olması farkındalığı olumlu yönde arttırmıştır.

4.2.112 Öğrencilerin Elle Taşınması Gereken Bir Malzemeyi En Doğru Nasıl Taşınacağını Bilmesi ile “Dönem Başında İlk Olarak İş Güvenliği Anlatılarak Döneme Başlanılmıştır” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Mann Whitney-U Testi İle İlgili Bulgular

Tablo 4.126 Öğrencilerin Elle Taşınması Gereken Bir Malzemeyi En Doğru Nasıl Taşınacağını Bilmesi ile “Dönem Başında İlk Olarak İş Güvenliği Anlatılarak Döneme Başlanılmıştır ” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Mann Whitney-U Testi Tablosu

İlkkonuisg		N	Sıra Ortalama	Mann-Whitney U	Z	P
Elle taşınması gereken bir malzemeyi en doğru nasıl taşınacağını bilir	Evet	159	132, 80	2894, 000	-6, 032	, 000
	Hayır	71	76, 76			
	Total	230				

Tablo 4.126 incelendiğinde öğrencilerin eğitim öğretim yılı başında iş sağlığı ve güvenliği konusunu işlemeleri ile elle taşınması gereken bir malzemeyi en doğru nasıl taşınacağını bilmesi arasında anlamlı farklılıklar bulunmaktadır ($p<0.05$). Dönem

başında atölye dersinde iş sağlığı ve güvenliği ile başlanması, öğrencilerin hem daha çok dikkatini çekeceğinden hem de konunun ne kadar önemli olduğunu anlamalarına yardımcı olmuş ve farkındalık artmıştır.

4.2.113 Öğrencilerin Elle Taşınması Gereken Bir Malzemeyi En Doğru Nasıl Taşınacağını Bilmesi ile “Halen Bir Dersinizin İçeriğinde İş Güvenliği Anlatılmaktadır” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Mann Whitney-U Testi İle İlgili Bulgular

Tablo 4.127 Öğrencilerin Elle Taşınması Gereken Bir Malzemeyi En Doğru Nasıl Taşınacağını Bilmesi ile “Halen bir Dersinizin İçeriğinde İş Güvenliği Anlatılmaktadır” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Mann Whitney-U Testi Tablosu

isgdersi_var_mi		N	Sıra Ortalama	Mann-Whitney U	Z	P
Elle taşınması gereken bir malzemeyi en doğru nasıl taşınacağını bilir	Evet	124	127, 15	5127, 500	-2, 936	, 003
	Hayır	106	101, 87			
	Total	230				

Tablo 4.127 incelendiğinde katılımcıların halen bir dersinin içeriğinde iş güvenliği anlatılması ile elle taşınması gereken bir malzemeyi en doğru nasıl taşınacağını bilmesi arasında anlamlı bir farklılık bulunmuştur ($P < 0,05$). Bu Tablo iş güvenliği ve sağlığı ile ilgili konuların herhangi bir ders içerisinde anlatılsa dahi olumlu yönde farkındalık oluşturduğunu göstermektedir.

4.2.114 Öğrencilerin Sağlık Güvenlik İşaretlerinin Ne Anlama Geldiğini Bilmesi ile “İş Güvenliğini Hangi Derste Anlatılmaktadır ” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Kruskal Wallis-H Testi İle İlgili Bulgular

Tablo 4.128 Öğrencilerin Sağlık Güvenlik İşaretlerinin Ne Anlama Geldiğini Bilmesi ile “İş Güvenliğini Hangi Derste Anlatılmaktadır ” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Kruskal Wallis-H Testi Tablosu

	Usttekievetse	N	Sıra Ortalama	X ²	Sd	p
Elle taşınması gereken bir malzemeyi en doğru nasıl taşınacağını bilir	Atölye derslerinde	74	78, 50	40, 846	3	, 000
	Mesleki Gelişim Dersinde	33	34, 98			
	Staj Yerinde	6	90, 33			
	Diğer	14	44, 46			
	Total	127				

Tablo 4.128 incelendiğinde katılımcıların hangi dersinin içeriğinde iş güvenliği anlatılması ile elle taşınması gereken bir malzemeyi en doğru nasıl taşınacağını bilmesi arasında anlamlı bir farklılık bulunmuştur ($P<0,05$). Bu Tablo iş güvenliği ve sağlığı ile ilgili konuların özellikle uygulama ortamı olan atölye dersi içerisinde ve staj yerinde anlatılmasının olumlu yönde farkındalık oluşturduğunu göstermektedir.

4.2.115 Öğrencilerin Hangi El Aletinin Nerede ve Ne Zaman Kullanılacağını Bilmesi İle “Cinsiyet” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Mann Whitney-U Testi İle İlgili Bulgular

Tablo 4.129 Öğrencilerin Hangi El Aletinin Nerede ve Ne Zaman Kullanılacağını Bilmesi ile “ Cinsiyet ” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Mann Whitney-U Testi Tablosu

Cinsiyetiniz		N	Sıra Ortalama	Mann-Whitney U	Z	P
Hangi el aletinin nerede ve ne zaman kullanılacağını bilir	kadın	8	91, 19	693, 500	-1, 076	, 282
	erkek	222	116, 38			
	Total	230				

Tablo 4.129 incelendiğinde katılımcıların cinsiyeti ile hangi el aletinin nerede ve ne zaman kullanılacağını bilmesi arasında anlamlı bir farklılık bulunamamıştır. $P=0.282$ düzeyinde olduğu için anlamlı bir farklılık bulunamamıştır ($P<0,05$ olmalıdır).

4.2.116 Öğrencilerin Hangi El Aletinin Nerede ve Ne Zaman Kullanılacağını Bilmesi İle “Kaçınıcı Sınıfta Okumaktasınız” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Kruskal Wallis-H Testi İle İlgili Bulgular

Tablo 4.130 Öğrencilerin Hangi El Aletinin Nerede ve Ne Zaman Kullanılacağını Bilmesi İle “Kaçınıcı Sınıfta Okumaktasınız ” Değişkeni Arasındaki Kruskal Wallis-H Testi Tablosu

Hangi el aletinin nerede ve ne zaman kullanılacağını bilir	kacinci_sinif	N	Sıra Ortalama	X^2	sd	p
	9. sınıf	50	79, 59	29, 459	3	, 000
	10. sınıf	60	104, 48			
	11. sınıf	60	140, 58			
	12. sınıf	60	131, 37			
	Total	230				

Tablo 4.130 İncelendiğinde katılımcıların okudukları sınıf ile hangi el aletinin nerede ve ne zaman kullanılacağını bilmesi arasında anlamlı farklılıklar bulunmaktadır ($p<0,05$). 9.sınıf öğrencileri henüz atölye ortamı görmedikleri için farkındalıkları azdır. 10. sınıfta bu farkındalık artmıştır. 11.sınıf ise farkındalığın en fazla olduğu sınıftır. 12.sınıfta farkındalık 10.sınıftan fazla fakat 11. sınıftan düşüktür. Meslek liselerindeki uygulama dersleri olan atölye derslerinin ne kadar yararlı olduğunu yukarıdaki sonuçlarda desteklemektedir.

4.2.117 Öğrencilerin Hangi El Aletinin Nerede ve Ne Zaman Kullanılacağını Bilmesi ile “Branşları” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Kruskal Wallis-H Testi İle İlgili Bulgular

Tablo 4.131 Öğrencilerin Hangi El Aletinin Nerede ve Ne Zaman Kullanılacağını Bilmesi ile “Branşları ” Değişkeni Arasındaki Kruskal Wallis-H Testi Tablosu

	Branssiniz	N	Sıra Ortalama	χ^2	sd	p
Hangi el aletinin nerede ve ne zaman kullanılacağını bilir	Elektrik-Elektronik Teknoloji	60	117, 51	27, 459	3	, 000
	Mobilya-Dekorasyon/Ağaç İşleri Teknolojisi	60	144, 74			
	Otomotiv/Motorlu Araçlar Teknolojisi	60	114, 18			
	Diğer	50	79, 59			
	Total	230				

Tablo 4.131 incelendiğinde öğrencilerin branşları ile hangi el aletinin nerede ve ne zaman kullanılacağını bilmesi arasında anlamlı farklılıklar bulunmaktadır ($p<0,05$). Henüz atölye ortamı görmemiş “Diğer” diye tanımladığımız 9.sınıflarda farkındalığın oldukça düşük olduğunu görmekteyiz. Mobilya-

Dekorasyon/Ağaç İşleri Teknolojisi bölümünün öğrencilerinin el aletleriyle daha çok çalıştıkları için farkındalığının en yüksek olduğunu görmekteyiz. Atölye ortamında elektrikle çalışıldığı için Elektrik-Elektronik Teknoloji öğrencilerinin el aletlerini, Otomotiv/Motorlu Araçlar Teknolojisi öğrencilerine göre daha çok kullandıkları için farkındalıkları yüksek çıkmıştır.

4.2.118 Öğrencilerin Hangi El Aletinin Nerede ve Ne Zaman Kullanılacağını Bilmesi ile “İş Sağlığı ve Güvenliğinden Haberdar Olma” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Kruskal Wallis-H Testi İle İlgili Bulgular

Tablo 4.132 Öğrencilerin Hangi El Aletinin Nerede ve Ne Zaman Kullanılacağını Bilmesi ile “İş Sağlığı ve Güvenliğinden Haberdar Olma ” Değişkeni Arasındaki Kruskal Wallis-H Testi Tablosu

	İşbilgisi	N	Sıra Ortalama	χ^2	sd	p
Hangi el aletinin nerede ve ne zaman kullanılacağını bilir	İş Kanunundan ve İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunundan haberdarım	120	137, 01	30, 361	2	, 000
	Mesleki Gelişim Derslerinde halen İş Güvenliği Modülünü Okuyorum	21	113, 83			
	Konu ile ilgili bir bilgim yok	89	86, 89			
	Total	230				

Tablo 4.132 incelendiğinde öğrencilerin iş sağlığı ve güvenliğinden haberdar olmaları ile hangi el aletinin nerede ve ne zaman kullanılacağını bilmesi arasında anlamlı farklılıklar bulunmaktadır ($p < 0.05$). Atölye öğretmenlerinin öğrencileri iş

sağlığı ve güvenliği konusunda bilgilendirmeleri, mesleki gelişim dersinde iş sağlığı ve güvenliğinin okutuluyor olması farkındalığı olumlu yönde arttırmıştır.

4.2.119 Öğrencilerin Hangi El Aletinin Nerede ve Ne Zaman Kullanılacağını Bilmesi ile “Dönem Başında İlk Olarak İş Güvenliği Anlatılarak Döneme Başlanılmıştır” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Mann Whitney-U Testi İle İlgili Bulgular

Tablo 4.133 Öğrencilerin Hangi El Aletinin Nerede ve Ne Zaman Kullanılacağını Bilmesi ile “Dönem Başında İlk Olarak İş Güvenliği Anlatılarak Döneme Başlanılmıştır ” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Mann Whitney-U Testi Tablosu

İlkkonuisg		N	Sıra Ortalama	Mann-Whitney U	Z	P
Hangi el aletinin nerede ve ne zaman kullanılacağını bilir	Evet	159	130, 56	3250, 000	-5, 256	, 000
	Hayır	71	81, 77			
	Total	230				

Tablo 4.133 incelendiğinde öğrencilerin eğitim öğretim yılı başında iş sağlığı ve güvenliği konusunu işlemleri ile hangi el aletinin nerede ve ne zaman kullanılacağını bilmesi arasında anlamlı farklılıklar bulunmaktadır($p < 0.05$). Dönem başında atölye dersinde iş sağlığı ve güvenliği ile başlanması, öğrencilerin hem daha çok dikkatini çekeceğinden hem de konunun ne kadar önemli olduğunu anlamalarına yardımcı olmuş ve farkındalık artmıştır.

4.2.120 Öğrencilerin Hangi El Aletinin Nerede ve Ne Zaman Kullanılacağını Bilmesi ile “Halen Bir Dersinizin İçeriğinde İş Güvenliği Anlatılmaktadır” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Mann Whitney-U Testi İle İlgili Bulgular

Tablo 4.134 Öğrencilerin Hangi El Aletinin Nerede ve Ne Zaman Kullanılacağını Bilmesi ile “Halen bir Dersinizin İçeriğinde İş Güvenliği Anlatılmaktadır” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Mann Whitney-U Testi Tablosu

isgdersi_var_mi		N	Sıra Ortalama	Mann-Whitney U	Z	P
Hangi el aletinin nerede ve ne zaman kullanılacağını bilir	Evet	124	126, 68	5186, 000	-2, 819	, 005
	Hayır	106	102, 42			
	Total	230				

Tablo 4.134 incelendiğinde katılımcıların halen bir dersinin içeriğinde iş güvenliği anlatılması ile hangi el aletinin nerede ve ne zaman kullanılacağını bilmesi arasında anlamlı bir farklılık bulunmaktadır ($P < 0,05$ olmalıdır). Bu sonuç bize iş güvenliği ve sağlığı konularının herhanbir dersin içerisinde okutulsa bile olumlu yönde farkındalık yarattığını göstermektedir.

4.2.121 Öğrencilerin Sağlık Güvenlik İşaretlerinin Ne Anlama Geldiğini Bilmesi ile “İş Güvenliğini Hangi Derste Anlatılmaktadır ” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Kruskal Wallis-H Testi İle İlgili Bulgular

Tablo 4.135 Öğrencilerin Sağlık Güvenlik İşaretlerinin Ne Anlama Geldiğini Bilmesi ile “İş Güvenliğini Hangi Derste Anlatılmaktadır.” Bağımsız Değişkeni Arasındaki Kruskal Wallis-H Testi Tablosu

	Usttekievetse	N	Sıra Ortalama	X ²	sd	p
Hangi el aletinin nerede ve ne zaman kullanılacağını bilir	Atölye derslerinde	74	77,45	35,061	3	,000
	Mesleki Gelişim Dersinde	33	35,00			
	Staj Yerinde	6	84,33			
	Diğer	14	52,54			
	Total	127				

Tablo 4.135 incelendiğinde katılımcıların hangi dersinin içeriğinde iş güvenliği anlatılması ile hangi el aletinin nerede ve ne zaman kullanılacağını bilmesi arasında anlamlı bir farklılık bulunmaktadır ($P < 0,05$ olmalıdır). Bu sonuç bize iş güvenliği ve sağlığı konularının özellikle uygulamalı derslerin içinde anlatılıp uygulandığında farkındalığı olumlu etkilediğini göstermiştir.

5. SONUÇ VE ÖNERİLER

5.1 SONUÇLAR

Teknik ve Endüstri Meslek Liselerinde okuyan öğrencilerin iş sağlığı ve güvenliği kültürüne bakış açısını sorgulamak için yapılmış olan araştırmamızın sonuçları aşağıda verilmiştir.

Katılımcıların 222 tanesi (% 96,5) erkektir. Katılımcıların 8' ise (% 3,5) bayandır. Endüstri meslek liselerine gönderilen öğrencilerin çoğunu erkek öğrencilerin oluşturduğu gerçeği göz önüne serilmiştir.

Katılımcılardan 50 tanesi (% 21,7) 9. sınıfta okumaktadır. Katılımcıların 60 tanesi (% 26,1) 10. sınıfta okumaktadır. Katılımcıların 60 tanesi (% 26,1) 11. sınıfta okumaktadır. Katılımcıların 60 tanesi (% 26,1) 12. sınıfta okumaktadır. Katılımcıların toplamı 230 öğrencidir.

Katılımcıların 60 tanesi (% 26,1) elektrik – elektronik teknolojileri bölümünde okumaktadır. Katılımcıların 60 tanesi (% 26,1) mobilya-dekorasyon/ağaç işleri teknolojisi bölümünde okumaktadır. Katılımcıların 60 tanesi (% 26,1) otomotiv/motorlu araçlar teknolojisi bölümünde okumaktadır. Katılımcılarımızın 50 tanesi ise (% 21,7) ortak sınıf olan 9. sınıf öğrencileridir. Diğer olarak adlandırdığımız öğrenciler 9. sınıf dediğimiz branşı olmayan ortak program da okuyan öğrencilerdir. 9. sınıf öğrencileri 10. sınıfta branş seçerek meslek liseli olmaktadır.

Katılımcıların 120 tanesi (% 52,2) iş kanunundan ve iş sağlığı ve güvenliği kanunundan haberdardır. Katılımcıların 21 tanesi (% 9,1) mesleki gelişim dersinde iş güvenliği modülünü okumaktadır. Katılımcılardan 89 tanesi (38,7) konuyla ilgili bilgilerinin olmadığını ifade etmişlerdir. Katılımcılarımızdan 9.sınıfta okuyanların(50

kişi) mesleki gelişim dersinin bir modülünde iş sağlığı ve güvenliği okuduğu göz önüne alınırsa bunun ne kadar yetersiz olduğu ortaya çıkmaktadır.

Katılımcılardan 159 tanesi(% 69,1) dönem başında eğitime iş güvenliği anlatılarak başladığını ifade etmektedir. Katılımcıların 71 tanesi (% 30, 9) ise döneme başlarken iş güvenliği konusunun işlenilmediğini belirtmiş. Katılımcılarımızın 180 tanesinin 10, 11 ve 12. sınıf öğrencisi olduğu ve bu sınıflarda uygulama derslerinin olduğu dikkate alınırsa, bazılarının uygulama derslerinde dahi iş güvenliği görmediği anlaşılıyor. Ama zorunlu olunmadığı halde başlangıçta uygulama derslerine iş güvenliği ile başlanması da teknik öğretmenlerin bireysel çabasının göstergesi olarak ele alınmalıdır.

Katılımcılarımızdan 124 tanesi (% 53,9) halen bir dersinin içeriğinde iş güvenliği nin anlatıldığını ifade etmektedir. Katılımcılardan 106 tanesi ise halen bir dersinin içeriğinde iş güvenliğinin anlatılmadığını ifade etmektedir. Genel anlamda endüstri meslek liselerinde iş güvenliği adı altında müstakil bir ders olmamasına rağmen öğrencilerimizden yarıdan fazlasının halen herhangi bir dersin içeriğinde iş güvenliği görmeleri mutluluk vericidir.

Katılımcılarımızdan halen bir dersinin içeriğinde iş güvenliğinin anlatılıp anlatılmadığı sorusuna evet diyenlerin, 74 tanesi (% 32,2) atölye dersinde, 33 tanesi (% 14,3) mesleki gelişim dersinde,6 tanesi (% 2,6) staj yaptığı yerde,14 tanesi ise (% 6,1) diğer derslerinde anlatıldığını ifade etmektedir. Ağırlıklı olarak atölye dersi sonucunun çıkması uygulama derslerinde öğrencilerin olayı kavrama ve unutmama hususunun önemini bir daha vurgulamıştır. Soruya hayır dedikten sonra yinede cevap şıklarını işaretleyen 3 öğrencimizin iş güvenliği olgusunu nerden hatırladıklarından emin olmadıkları değerlendirilmektedir. Soruya hayır diyerek cevaplamayan 103 (% 44,8) öğrencimizin ise iş sağlığı ve güvenliği konusunu herhangi bir derste işlemedikleri düşünülebilir.

Okulumuzda iş sağlığı ve güvenliğine asla önem verilmez uymayanlar hakkında işlem yapılmaz diyen öğrencilerimiz 57 (% 24,8) kişi, bazen önem verilir işlem yapılır diyen 70(% 30,4) kişi, genellikle önem verilir işlem yapılır diyenler 59 (% 25,7) kişi, her

zaman önem verilir işlem yapılır diyenler 44 (% 19,1) kişidir. Bu sonuçlardan soruyu bazen diyerek cevaplayan öğrencilerin olumlu olduğu kanısını eklersek okuldaki iş sağlığı ve güvenliği kurallarına önem verilerek uygulama yapıldığı izlenimi olduğunu söylenebilir.

Teknik öğrenciler mutlaka iş sağlığı ve güvenliği eğitimi almalı diyenler 143 (% 62,2). Almalı diyen 77 (% 33,5) öğrencidir. Gerek görmüyorum diyen 10 (% 4,3) öğrenci ise olumsuz kanaat belirtmiştir. Buradan anlaşılacağı üzere teknik öğrenciler çoğunluğu iş güvenliği eğitiminin alınması gerektiğinin farkındadır.

Öğrencilerimizden son altı ay içerisinde sağlık gözetiminden geçen kişi sayısı 98 (% 42,6) dır. Son 12 ay içerisinde sağlık gözetimi geçirenler 36 (% 15,7) dır. Son 24 ay içerisinde sağlık gözetimi geçirenler 30 (% 13,0) dır. İki yıldan uzun süredir hiçbir sağlık gözetiminden geçmeyen öğrenci sayımız ise 66 (% 28,7) dır. Öğrencilerimizin çoğunun bir yıl ve altı ay içerisinde herhangi bir sağlık gözetiminden geçmiş olmaları olumlu bir sonuçtur.

Öğrencilerimiz okudukları okulda öğretmenlerinin ve idarecilerin gerekli önlemleri aldıklarına % 72, 2(166 kişi) oranında evet, % 27, 8(64 kişi) oranında ise hayır cevabı vererek olumlu sonuç belirtmişlerdir.

Araştırmaya katılan 230 öğrencinin bağımlı değişkenlere verdikleri cevaplar irdelendiğinde ise aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır:

Katılımcıların cinsiyeti ile atölye ortamındaki tehlikeleri tanımlamaları arasında anlamlı bir farklılık $P=0.443$ düzeyinde olduğu için bulunamamıştır. ($P<0,05$ olmalıdır)

Öğrencilerin okudukları sınıf ile atölye ortamındaki tehlikeleri tanımlamaları arasında anlamlı farklılıklar bulunmaktadır ($p<0,05$). 9.sınıf öğrencileri henüz atölye ortamı görmedikleri için farkındalıkları azdır. 10. sınıfta bu farkındalık artmıştır.11.sınıf ise farkındalığın en fazla olduğu sınıftır. 12.sınıfta farkındalık 10.sınıftan fazla fakat 11. sınıftan düşüktür. Bu sonuçlar 12.sınıf öğrencilerinin staj yaptıkları iş yerlerinde iş güvenliğine okuldaki atölye ortamına kıyasla önem vermediklerini ortaya koymuştur.

Öğrencilerin branşları ile atölye ortamındaki tehlikeleri tanımlamaları arasında anlamlı farklılıklar bulunmaktadır ($p<0.05$). Henüz atölye ortamı görmemiş “diğer” diye ayırdığımız 9. Sınıflarda farkındalığın oldukça düşük olduğunu görmekteyiz. Atölye ortamı olarak büyük ölçekli makinaların olduğu, planye, şerit testere, ağaç tornası gibi kesici parçalayıcı, çok dikkatli çalışmayı gerektiren mobilya-dekorasyon /ağaç işleri teknolojisi bölümünün öğrencilerinin farkındalığının en yüksek olduğu görülmektedir. Bu bölümdeki öğretmenlerin de öğrencileri kaza yapmasın diye daha özenli ve dikkatli çalışarak ve çalıştırarak katkılarının olduğu aşikardır. Atölye ortamında elektrikle çalışıldığı için elektrik-elektronik teknoloji öğrencilerinin, daha çok kaba el aletleriyle öğrenim gören otomotiv/motorlu araçlar teknolojisi öğrencilerine göre farkındalıkları yüksek çıkmıştır.

Öğrencilerin iş sağlığı ve güvenliğin den haberdar olmaları ile atölye ortamındaki tehlikeleri tanımlamaları arasında anlamlı farklılıklar bulunmaktadır ($p<0.05$).

Atölye öğretmenlerinin öğrencileri iş sağlığı ve güvenliği konusunda bilgilendirmeleri, mesleki gelişim dersinde iş sağlığı ve güvenliğinin okutuluyor olması farkındalığı olumlu yönde arttırmıştır.

Öğrencilerin eğitim öğretim yılı başında iş sağlığı ve güvenliği konusunu işlemeleri ile atölye ortamındaki tehlikeleri tanımlamaları arasında anlamlı farklılıklar bulunmaktadır ($p<0.05$). Dönem başında atölye dersinde iş sağlığı ve güvenliği ile başlanılması, öğrencilerin hem daha çok dikkatini çekeceğinden hem de konunun ne kadar önemli olduğunu anlamalarına yardımcı olmuş ve farkındalık artmıştır.

Katılımcıların halen bir dersinin içeriğinde iş güvenliği anlatılması ile atölye ortamındaki tehlikeleri tanımlamaları arasında anlamlı bir farklılık $P=0.093$ düzeyinde olduğu için bulunamamıştır ($P<0,05$ olmalıdır). Bu sonuç bize iş güvenliği ve sağlığı adı altında bir ders olması gerektiğini ve sürekli okutulması gerektiğini ortaya çıkarmıştır.

Katılımcıların cinsiyeti ile tehlikeler için önceden pratik önlemler düşünmeleri arasında anlamlı bir farklılık bulunamamıştır. $P=0.437$ düzeyinde olduğu için anlamlı bir farklılık bulunamamıştır ($P<0,05$ olmalıdır).

Katılımcıların okudukları sınıf ile tehlikeler için önceden pratik önlemler düşünceleri arasında anlamlı farklılıklar bulunmaktadır ($p<0,05$). 9.sınıf öğrencileri henüz atölye ortamı görmedikleri için farkındalıkları azdır. 10. sınıfta bu farkındalık artmıştır. 11. sınıf ise farkındalığın en fazla olduğu sınıftır. 12.sınıfta farkındalık 10. sınıftan fazla fakat 11. sınıftan düşüktür. Bu sonuçlar 12.sınıf öğrencilerinin staj yaptıkları iş yerlerinde tehlikeler ve alınması gereken önlemler konusunda pek uyarılmadıklarını ortaya çıkarmıştır.

Öğrencilerin branşları ile tehlikeler için önceden pratik önlemler düşünceleri arasında anlamlı farklılıklar bulunmaktadır ($p<0,05$). Henüz atölye ortamı görmemiş “Diğer” diye tanımladığımız 9. sınıflarda farkındalığın oldukça düşük olduğu görülmektedir. Atölye ortamında büyük ölçekli makinaların olduğu, mobilya-dekorasyon/ağaç işleri teknolojisi bölümünün öğrencilerinin farkındalığının en yüksek olduğu görülmektedir. Bu bölümdeki öğretmenlerinde öğrencileri kaza yapmasın diye daha çok ikaz ettikleri , alınması gereken tedbirler konusunda öğrencileriyle daha çok diyalog halinde oldukları unutulmamalıdır. Atölye ortamında elektrikle çalışıldığı için elektrik-elektronik teknoloji öğrencilerinin elektriğin tehlikelerine ve alınması gereken önlemler konusunda , daha çok kaba el aletleriyle öğrenim gören otomotiv/motorlu araçlar teknolojisi öğrencilerine göre farkındalıkları yüksek çıkmıştır.

Öğrencilerin iş sağlığı ve güvenliğinden haberdar olmaları ile tehlikeler için önceden pratik önlemler düşünceleri arasında anlamlı farklılıklar bulunmaktadır ($p<0,05$). Atölye öğretmenlerinin öğrencileri iş sağlığı ve güvenliği konusunda bilgilendirmeleri, mesleki gelişim dersinde iş sağlığı ve güvenliğinin okutuluyor olması farkındalığı olumlu yönde arttırmıştır.

Öğrencilerin eğitim öğretim yılı başında iş sağlığı ve güvenliği konusunu işlemeleri ile tehlikeler için önceden pratik önlemler düşünceleri arasında anlamlı farklılıklar bulunmaktadır ($p<0,05$). Dönem başında atölye dersinde iş sağlığı ve güvenliği ile başlanması, öğrencilerin hem daha çok dikkatini çekeceğinden hem de konunun ne kadar önemli olduğunu anlamalarına yardımcı olmuş ve farkındalık artmıştır.

Katılımcıların halen bir dersinin içeriğinde iş güvenliği anlatılması ile tehlikeler için önceden pratik önlemler düşünceleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmaktadır

($P<0,05$). Öğrencilere iş güvenliği ve sağlığı anlatılınca öğrenciler kazalardan nasıl korunulacağını öğrendikleri için daha pratik önlemler düşünebilmektedirler.

Katılımcıların hangi dersin içeriğinde iş güvenliği ve sağlığı okudukları ile tehlikeler için önceden pratik önlemler düşünmeleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmaktadır ($P<0,05$). Öğrencilere iş güvenliği ve sağlığı anlatılınca öğrenciler kazalardan nasıl korunulacağını öğrendikleri için daha pratik önlemler düşünebilmektedirler. Özellikle atölye ve staj da iş güvenliği ve sağlığının anlatılması pratik uygulama yapan öğrenciler açısından yararlı olduğu değerlendirilmektedir.

Katılımcıların cinsiyeti ile kimsenin yardımına ihtiyaç duymadan tedbir alması arasında anlamlı bir farklılık bulunamamıştır. $P=0.182$ düzeyinde olduğu için anlamlı bir farklılık bulunamamıştır ($P<0,05$ olmalıdır).

Katılımcıların okudukları sınıf ile kimsenin yardımına ihtiyaç duymadan tedbir alması arasında anlamlı farklılıklar bulunmaktadır ($p<0,05$). 9. sınıf öğrencileri henüz atölye ortamı görmedikleri için farkındalıkları azdır. 10. sınıfta bu farkındalık artmıştır. 11. sınıf ise farkındalığın en fazla olduğu sınıftır. 12. sınıfta farkındalık 10. sınıftan fazla fakat 11. sınıftan düşüktür. Bu sonuçlar 12. sınıf öğrencilerinin staj yaptıkları iş yerlerinde tehlikeler ve alınması gereken önlemler konusunda pekte uyarılmadıklarını ortaya çıkarmıştır.

Öğrencilerin branşları ile kimsenin yardımına ihtiyaç duymadan tedbir alması arasında anlamlı farklılıklar bulunmaktadır ($p<0.05$). Henüz atölye ortamı görmemiş “Diğer” diye tanımladığımız 9. sınıflarda farkındalığın oldukça düşük olduğu görülmektedir. Atölye ortamında büyük ölçekli makinaların olduğu, mobilya-dekorasyon/ağaç işleri teknolojisi bölümünün öğrencilerinin farkındalığının en yüksek olduğu görülmektedir. Bu bölümdeki öğretmenlerinde öğrencileri kaza yapmasın diye daha çok ikaz ettikleri, alınması gereken tedbirler konusunda öğrencileriyle daha çok diyalog halinde oldukları unutulmamalıdır. Atölye ortamında elektrikle çalışıldığı için elektrik-elektronik teknoloji öğrencilerinin elektriğin tehlikelerine ve alınması gereken önlemler konusunda, daha çok kaba el aletleriyle öğrenim gören otomotiv/motorlu araçlar teknolojisi öğrencilerine göre farkındalıkları yüksek çıkmıştır.

Öğrencilerin iş sağlığı ve güvenliğinden haberdar olmaları ile kimsenin yardımına ihtiyaç duymadan tedbir alması arasında anlamlı farklılıklar bulunmaktadır ($p < 0.05$). Atölye öğretmenlerinin öğrencileri iş sağlığı ve güvenliği konusunda bilgilendirmeleri, mesleki gelişim dersinde iş sağlığı ve güvenliğinin okutuluyor olması farkındalığı olumlu yönde arttırmıştır.

Öğrencilerin eğitim öğretim yılı başında iş sağlığı ve güvenliği konusunu işlemeleri ile kimsenin yardımına ihtiyaç duymadan tedbir alması arasında anlamlı farklılıklar bulunmaktadır ($p < 0.05$). Dönem başında atölye dersinde iş sağlığı ve güvenliği ile başlanılması, öğrencilerin hem daha çok dikkatini çekeceğinden hem de konunun ne kadar önemli olduğunu anlamalarına yardımcı olmuş ve farkındalık artmıştır.

Katılımcıların halen bir dersinin içeriğinde iş güvenliği anlatılması ile kimsenin yardımına ihtiyaç duymadan tedbir alması arasında anlamlı bir farklılık bulunmaktadır ($P < 0,05$). Öğrencilere iş güvenliği ve sağlığı anlatılınca öğrenciler kazalardan nasıl korunulacağını öğrendikleri için kimsenin yardımı olmadanda tedbir alabilmektedirler. Özellikle atölye ve staj da iş güvenliği ve sağlığının anlatılması pratik uygulama yapan öğrenciler açısından yararlı olmuştur.

Katılımcıların hangi dersin içeriğinde iş güvenliği ve sağlığı okudukları ile kimsenin yardımına ihtiyaç duymadan tedbir alması arasında anlamlı bir farklılık bulunmaktadır ($P < 0,05$). Öğrencilere iş güvenliği ve sağlığı anlatılınca öğrenciler kazalardan nasıl korunulacağını öğrendikleri için kimsenin yardımı olmadanda tedbir alabilmektedirler. Özellikle atölye ve staj da iş güvenliği ve sağlığının anlatılması pratik uygulama yapan öğrenciler açısından yararlı olmuştur.

Katılımcıların cinsiyeti ile staj yapılan işletmelerdeki tehlikeleri tanımlaması arasında anlamlı bir farklılık bulunamamıştır. $P=0.319$ düzeyinde olduğu için anlamlı bir farklılık bulunamamıştır ($P < 0,05$ olmalıdır).

Katılımcıların okudukları sınıf ile staj yapılan işletmelerdeki tehlikeleri tanımlaması arasında anlamlı farklılıklar bulunmaktadır ($p < 0,05$). 9. sınıf öğrencileri henüz atölye ortamı görmedikleri için farkındalıkları azdır. 10. sınıfta bu farkındalık artmıştır. 11. sınıf ta farkındalık artmaya devam etmiştir. 12. sınıfta farkındalık en üst seviyesine

ulaşmıştır. Bu sonuçlar haftanın üç günü staja giden 12. Sınıf öğrencilerinin, staja henüz gitmemiş ama atölye ortamında olan öğrencilere göre tehlikeleri daha iyi tanımladıklarını ortaya koymuştur.

Öğrencilerin branşları ile staj yapılan işletmelerdeki tehlikeleri tanımlaması arasında anlamlı farklılıklar bulunmaktadır ($p<0.05$). Henüz atölye ortamı görmemiş “Diğer” diye tanımladığımız 9. sınıflarda farkındalığın oldukça düşük olduğunu görmekteyiz. Staj yaptıkları işyerlerinde elektrik arızaları gibi çok tehlikeli işlerle uğraşan, elektrik-elektronik teknoloji öğrencilerinin farkındalıklarının en fazla olduğu görülmektedir. Özellikle kurumsal firmalarda staj yapma imkanı olan otomotiv/motorlu araçlar teknolojisi öğrencilerinin farkındalığının, mobilya-dekorasyon/ağaç işleri Teknolojisi öğrencilerine göre daha fazla olduğunu görmekteyiz.

Öğrencilerin iş sağlığı ve güvenliğinden haberdar olmaları ile staj yapılan işletmelerdeki tehlikeleri tanımlaması arasında anlamlı farklılıklar bulunmaktadır ($p<0.05$). Atölye öğretmenlerinin öğrencileri iş sağlığı ve güvenliği konusunda bilgilendirmeleri, mesleki gelişim dersinde iş sağlığı ve güvenliğinin okutuluyor olması farkındalığı olumlu yönde arttırmıştır. Staj yapılan işletmelerde de kaza olmaması için öğrencilere eğitim verilmesi farkındalıkta etkin olmuştur.

Öğrencilerin eğitim öğretim yılı başında iş sağlığı ve güvenliği konusunu işlemeleri ile staj yapılan işletmelerdeki tehlikeleri tanımlaması arasında anlamlı farklılıklar bulunmaktadır ($p<0.05$). Dönem başında atölye dersinde iş sağlığı ve güvenliği ile başlanması, öğrencilerin hem daha çok dikkatini çekeceğinden hem de konunun ne kadar önemli olduğunu anlamalarına yardımcı olmuş ve farkındalık artmıştır.

Katılımcıların halen bir dersinin içeriğinde iş güvenliği anlatılması ile staj yapılan işletmelerdeki tehlikeleri tanımlaması arasında anlamlı bir farklılık $P=0.133$ düzeyinde olduğu için bulunamamıştır ($P<0,05$ olmalıdır). Bu sonuç bize iş güvenliği ve sağlığı adı altında bir ders olması gerektiğini ve sürekli okutulması gerektiğini ortaya çıkarmıştır.

Katılımcıların cinsiyeti ile herhangi bir kişisel koruyucu donanımı tanınması arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. $P=0.219$ düzeyinde olduğu için anlamlı bir farklılık bulunmamıştır ($P<0,05$ olmalıdır).

Katılımcıların okudukları sınıf ile herhangi bir kişisel koruyucu donanımı tanınması arasında anlamlı farklılıklar bulunmaktadır ($p<0,05$). 9. sınıf öğrencileri henüz atölye ortamı görmedikleri için farkındalıkları azdır. 10. sınıfta bu farkındalık artmıştır. 11. sınıf ise farkındalığın en fazla olduğu sınıftır. 12.sınıfta farkındalık 10.sınıftan fazla fakat 11.sınıftan düşüktür. Bu sonuçlar 12.sınıf öğrencilerinin staj yaptıkları iş yerlerinde tehlikeler ve alınması gereken önlemler konusunda pek de uyarılmadıklarını ortaya çıkarmıştır.

Öğrencilerin branşları ile herhangi bir kişisel koruyucu donanımı tanınması arasında anlamlı farklılıklar bulunmaktadır ($p<0.05$). Henüz atölye ortamı görmemiş “Diğer” diye tanımladığımız 9. sınıflarda farkındalığın oldukça düşük olduğunu görmekteyiz. elektrik-elektronik teknoloji öğrencilerinin kişisel koruyucuları daha iyi tanıdıkları, daha sonra mobilya-dekorasyon/ağaç işleri teknolojisi bölümünün öğrencilerinin, en son otomotiv/motorlu araçlar teknolojisi öğrencilerinin kişisel koruyucuları tanıdıkları ortaya çıkmıştır. Buradaki en önemli faktörün tekrarlanmaktan geçtiğini ve elektrik-elektronik teknoloji öğrencilerinin daha çok kişisel koruyucularla çalıştığı ortaya çıkmıştır.

Öğrencilerin iş sağlığı ve güvenliğinden haberdar olmaları ile herhangi bir kişisel koruyucu donanımı tanınması arasında anlamlı farklılıklar bulunmaktadır ($p<0.05$). Atölye öğretmenlerinin öğrencileri iş sağlığı ve güvenliği konusunda bilgilendirmeleri, mesleki gelişim dersinde iş sağlığı ve güvenliğinin okutuluyor olması farkındalığı olumlu yönde arttırmıştır.

Öğrencilerin eğitim öğretim yılı başında iş sağlığı ve güvenliği konusunu işlemeleri ile herhangi bir kişisel koruyucu donanımı tanınması arasında anlamlı farklılıklar bulunmaktadır ($p<0.05$). Dönem başında atölye dersinde iş sağlığı ve güvenliği ile başlanması, öğrencilerin hem daha çok dikkatini çekeceğinden hem de konunun ne kadar önemli olduğunu anlamalarına yardımcı olmuş ve farkındalık artmıştır.

Katılımcıların halen bir dersinin içeriğinde iş güvenliği anlatılması ile herhangi bir kişisel koruyucu donanımı tanınması arasında anlamlı bir farklılık bulunmaktadır ($P<0,05$). Bu sonuç bize iş güvenliği ve sağlığı konusu anlatılırken kişisel koruyucuların anlatılması ve tanıtılmasının farkındalığı olumlu yönde etkilediğini göstermektedir.

Katılımcıların hangi dersin içeriğinde iş güvenliği ve sağlığı okudukları ile herhangi bir kişisel koruyucu donanımı tanınması arasında anlamlı bir farklılık bulunmaktadır ($P<0,05$). Bu sonuçlara göre göre özellikle sataja giden öğrencilerin sataj yerlerinde kişisel koruyucu kullandıkları için farkındalıklarının daha yüksek olduğu ortaya çıkmıştır. Daha sonra atölye deki öğrencilerin farkındalığının yine aynı sebepten yüksek olduğu söylenebilir. Uygulamanın olmadığı yerlerde ise farkındalığın daha düşük olduğu görülmektedir.

Katılımcıların cinsiyeti ile atölyede malzemelerin yerleşimini yardım almadan en uygun şekilde yapması arasında anlamlı bir farklılık $P=0.363$ düzeyinde olduğu için bulunamamıştır ($P<0,05$ olmalıdır).

Katılımcıların okudukları sınıf ile atölyede malzemelerin yerleşimini yardım almadan en uygun şekilde yapması arasında anlamlı farklılıklar bulunmaktadır ($p<0,05$). 9. sınıf öğrencileri henüz atölye ortamı görmedikleri için farkındalıkları azdır. 10. sınıfta bu farkındalık artmıştır. 11. sınıf ise farkındalığın en fazla olduğu sınıftır. 12.sınıfta farkındalık 10.sınıftan fazla fakat 11.sınıftan düşüktür. Bu sonuçlar 12.sınıf öğrencilerinin staj yaptıkları iş yerlerinde tehlikeler ve alınması gereken önlemler konusunda pek uyarılmadıklarını ortaya çıkarmıştır.

Öğrencilerin branşları ile atölyede malzemelerin yerleşimini yardım almadan en uygun şekilde yapması arasında anlamlı farklılıklar bulunmaktadır ($p<0,05$). Henüz atölye ortamı görmemiş “Diğer” diye tanımladığımız 9. sınıflarda farkındalığın oldukça düşük olduğunu görmekteyiz. Atölye ortamında büyük ölçekli makinaların olduğu, mobilya-dekorasyon/ağaç işleri teknolojisi bölümünün öğrencilerinin farkındalığının en yüksek olduğunu görmekteyiz. Bu bölümdeki öğretmenlerinde öğrencileri kaza yapmasın diye daha çok ikaz ettikleri , alınması gereken tedbirler konusunda öğrencileriyle daha çok diyalog halinde oldukları unutulmamalıdır. Atölye

ortamında elektrikle çalışıldığı için elektrik-elektronik teknoloji öğrencilerinin elektriğin tehlikelerine ve alınması gereken önlemler konusunda , daha çok kaba el aletleriyle öğrenim gören otomotiv/motorlu araçlar teknolojisi öğrencilerine göre farkındalıkları yüksek çıkmıştır.

Öğrencilerin iş sağlığı ve güvenliğinden haberdar olmaları ile atölyede malzemelerin yerleşimini yardım almadan en uygun şekilde yapması arasında anlamlı farklılıklar bulunmaktadır ($p<0.05$). Atölye öğretmenlerinin öğrencileri iş sağlığı ve güvenliği konusunda bilgilendirmeleri, mesleki gelişim dersinde iş sağlığı ve güvenliğinin okutuluyor olması farkındalığı olumlu yönde arttırmıştır.

Öğrencilerin eğitim öğretim yılı başında iş sağlığı ve güvenliği konusunu işlemeleri ile atölyede malzemelerin yerleşimini yardım almadan en uygun şekilde yapması arasında anlamlı farklılıklar bulunmaktadır($p<0. 05$). Dönem başında atölye dersinde iş sağlığı ve güvenliği ile başlanması, öğrencilerin hem daha çok dikkatini çekeceğinden hem de konunun ne kadar önemli olduğunu anlamalarına yardımcı olmuş ve farkındalık artmıştır.

Katılımcıların halen bir dersinin içeriğinde iş güvenliği anlatılması ile atölyede malzemelerin yerleşimini yardım almadan en uygun şekilde yapması arasında anlamlı bir farklılık bulunamamıştır. $P=0.091$ düzeyinde olduğu için anlamlı bir farklılık bulunamamıştır ($P<0,05$ olmalıdır). Bu sonuç bize iş güvenliği ve sağlığı adı altında bir ders olması gerektiğini ve sürekli okutulması gerektiğini bir defa daha ıspatlanmıştır.

Katılımcıların cinsiyeti ile atölye de elektrik panosunun yerini bilip, gerektiğinde elektriği kesmesi arasında anlamlı bir farklılık $P=0.139$ düzeyinde olduğu için bulunamamıştır ($P<0,05$ olmalıdır).

Katılımcıların okudukları sınıf ile atölye de elektrik panosunun yerini bilip, gerektiğinde elektriği kesmesi arasında anlamlı farklılıklar bulunmaktadır ($p<0,05$). 9. sınıf öğrencileri henüz atölye ortamı görmedikleri için farkındalıkları azdır. 10. sınıfta bu farkındalık artmıştır. 11.sınıf ise farkındalığın en fazla olduğu sınıftır. 12. sınıfta farkındalık 10.sınıftan fazla fakat 11.sınıftan düşüktür. Bu sonuçlar 12.sınıf

öğrencilerinin staj yaptıkları iş yerlerinde tehlikeler ve alınması gereken önlemler konusunda pek uyarılmadıklarını ortaya çıkarmıştır.

Öğrencilerin branşları ile atölyede elektrik panosunun yerini bilip, gerektiğinde elektriği kesmesi arasında anlamlı farklılıklar bulunmaktadır ($p<0.05$). Henüz atölye ortamı görmemiş “Diğer” diye tanımladığımız 9. sınıflarda farkındalığın oldukça düşük olduğu görülmektedir. Atölye ortamında büyük ölçekli makinaların olduğu, mobilya-dekorasyon/ağaç İşleri teknolojisi bölümünün öğrencilerinin farkındalığının en yüksek olduğu görülmektedir. Bu bölümdeki öğretmenlerinde öğrencileri kaza yapmasın diye daha çok ikaz ettikleri , alınması gereken tedbirler konusunda öğrencileriyle daha çok diyalog halinde oldukları unutulmamalıdır. Atölye ortamında elektrikle çalışıldığı için elektrik-elektronik teknoloji öğrencilerinin elektriğin tehlikelerine ve alınması gereken önlemler konusunda daha çok kaba el aletleriyle öğrenim gören otomotiv/motorlu araçlar teknolojisi öğrencilerine göre farkındalıkları yüksek çıkmıştır.

Öğrencilerin iş sağlığı ve güvenliğinden haberdar olmaları ile atölyede elektrik panosunun yerini bilip, gerektiğinde elektriği kesmesi arasında anlamlı farklılıklar bulunmaktadır ($p<0.05$). Atölye öğretmenlerinin öğrencileri iş sağlığı ve güvenliği konusunda bilgilendirmeleri, mesleki gelişim dersinde iş sağlığı ve güvenliğinin okutuluyor olması farkındalığı olumlu yönde arttırmıştır.

Öğrencilerin eğitim öğretim yılı başında iş sağlığı ve güvenliği konusunu işlemeleri ile atölye de elektrik panosunun yerini bilip, gerektiğinde elektriği kesmesi arasında anlamlı farklılıklar bulunmaktadır ($p<0.05$). Dönem başında atölye dersinde iş sağlığı ve güvenliği ile başlanması, öğrencilerin hem daha çok dikkatini çekeceğinden hem de konunun ne kadar önemli olduğunu anlamalarına yardımcı olmuş ve farkındalık artmıştır.

Katılımcıların halen bir dersinin içeriğinde iş güvenliği anlatılması ile atölye de elektrik panosunun yerini bilip, gerektiğinde elektriği kesmesi arasında anlamlı bir farklılık $P=0.162$ düzeyinde olduğu için bulunamamıştır ($P<0,05$ olmalıdır). Bu sonuç bize iş güvenliği ve sağlığı adı altında bir ders olması gerektiğini ve sürekli okutulması gerektiğini bir defa daha ısıpatlanmıştır.

Katılımcıların cinsiyeti ile atölye de uyulması gereken talimatlara uyması arasında anlamlı bir farklılık $P=0.164$ düzeyinde olduğu için bulunamamıştır ($P<0,05$ olmalıdır).

Katılımcıların okudukları sınıf ile atölye de uyulması gereken talimatlara uyması arasında anlamlı farklılıklar bulunmaktadır ($p<0, 05$). 9. sınıf öğrencileri henüz atölye ortamı görmedikleri için farkındalıkları azdır. 10. sınıfta bu farkındalık artmıştır. 11. sınıf ise farkındalığın en fazla olduğu sınıftır. 12. sınıfta farkındalık 10. sınıftan fazla fakat 11. sınıftan düşüktür. Bu sonuçlar 12. sınıf öğrencilerinin staj yaptıkları iş yerlerinde tehlikeler ve alınması gereken önlemler konusunda pek uyarılmadıklarını ortaya çıkarmıştır.

Öğrencilerin branşları ile atölye de uyulması gereken talimatlara uyması arasında anlamlı farklılıklar bulunmaktadır ($p<0.05$). Henüz atölye ortamı görmemiş “Diğer” diye tanımladığımız 9. sınıflarda farkındalığın oldukça düşük olduğu görülmektedir. Atölye ortamında büyük ölçekli makinaların olduğu, mobilya-dekorasyon/ağaç işleri teknolojisi bölümünün öğrencilerinin farkındalığının en yüksek olduğu görülmektedir. Bu bölümdeki öğretmenlerinde öğrencileri kaza yapmasın diye daha çok ikaz ettikleri, alınması gereken tedbirler konusunda öğrencileriyle daha çok diyalog halinde oldukları unutulmamalıdır. Atölye ortamında elektrikle çalışıldığı için elektrik-elektronik teknoloji öğrencilerinin elektriğin tehlikelerine ve alınması gereken önlemler konusunda , daha çok kaba el aletleriyle öğrenim gören otomotiv/motorlu araçlar teknolojisi öğrencilerine göre farkındalıkları yüksek çıkmıştır.

Öğrencilerin iş sağlığı ve güvenliğinden haberdar olmaları ile atölye de uyulması gereken talimatlara uyması arasında anlamlı farklılıklar bulunmaktadır ($p<0.05$). Atölye öğretmenlerinin öğrencileri iş sağlığı ve güvenliği konusunda bilgilendirmeleri, mesleki gelişim dersinde iş sağlığı ve güvenliğinin okutuluyor olması farkındalığı olumlu yönde arttırmıştır.

Öğrencilerin eğitim öğretim yılı başında iş sağlığı ve güvenliği konusunu işlemeleri ile atölye de uyulması gereken talimatlara uyması arasında anlamlı farklılıklar bulunmaktadır ($p<0.05$). Dönem başında atölye dersinde iş sağlığı ve güvenliği ile

başlanılması, öğrencilerin hem daha çok dikkatini çekeceğinden hem de konunun ne kadar önemli olduğunu anlamalarına yardımcı olmuş ve farkındalık artmıştır.

Katılımcıların halen bir dersinin içeriğinde iş güvenliği anlatılması ile atölye de uyulması gereken talimatlara uyması arasında anlamlı bir farklılık bulunmaktadır ($P < 0,05$). Bu sonuç iş güvenliği ve sağlığının herhangi bir derste anlatılmasının bile yararlı olduğunu göstermektedir.

Katılımcıların iş güvenliğini hangi derste aldıkları ile atölye de uyulması gereken talimatlara uyması arasında anlamlı bir farklılık bulunmaktadır ($P < 0,05$). Bu sonuç bize iş güvenliği ve sağlığının uygulama imkanı olan staj ve atölye gibi derslerde anlatılmasının daha yararlı olduğunu göstermiştir.

Katılımcıların cinsiyeti ile iş ekipmanlarının bakımını ve kontrollerini bilmesi arasında anlamlı bir farklılık bulunamamıştır. $P=0,266$ düzeyinde olduğu için anlamlı bir farklılık bulunamamıştır. ($P < 0,05$ olmalıdır)

Katılımcıların okudukları sınıf ile iş ekipmanlarının bakımını ve kontrollerini bilmesi arasında anlamlı farklılıklar bulunmaktadır ($p < 0,05$). 9. sınıf öğrencileri henüz atölye ortamı görmedikleri için farkındalıkları azdır. 10. sınıfta bu farkındalık artmıştır. 11. sınıf ise farkındalığın en fazla olduğu sınıftır. 12. sınıfta farkındalık 10. sınıftan fazla fakat 11. sınıftan düşüktür. Bu sonuçlar 12. sınıf öğrencilerinin staj yaptıkları iş yerlerinde tehlikeler ve alınması gereken önlemler konusunda pek uyarılmadıklarını ortaya çıkarmıştır.

Öğrencilerin branşları ile iş ekipmanlarının bakımını ve kontrollerini bilmesi arasında anlamlı farklılıklar bulunmaktadır ($p < 0,05$). Henüz atölye ortamı görmemiş “Diğer” diye tanımladığımız 9. sınıflarda farkındalığın oldukça düşük olduğunu görmekteyiz. Atölye ortamında büyük ölçekli makinaların olduğu, mobilya-dekorasyon/ağaç işleri teknolojisi bölümünün öğrencilerinin farkındalığının en yüksek olduğu görülmektedir. Bu bölümdeki öğretmenlerinde öğrencileri kaza yapmasın diye daha çok ikaz ettikleri, alınması gereken tedbirler konusunda öğrencileriyle daha çok diyalog halinde oldukları unutulmamalıdır. Atölye ortamında elektrikle çalışıldığı için elektrik-elektronik teknoloji öğrencilerinin elektriğin tehlikelerine ve alınması gereken

önlemler konusunda , daha çok kaba el aletleriyle öğrenim gören otomotiv/motorlu araçlar teknolojisi öğrencilerine göre farkındalıkları yüksek çıkmıştır.

Öğrencilerin iş sağlığı ve güvenliğinden haberdar olmaları ile iş ekipmanlarının bakımını ve kontrollerini bilmesi arasında anlamlı farklılıklar bulunmaktadır ($p<0.05$). Atölye öğretmenlerinin öğrencileri iş sağlığı ve güvenliği konusunda bilgilendirmeleri, mesleki gelişim dersinde iş sağlığı ve güvenliğinin okutuluyor olması farkındalığı olumlu yönde arttırmıştır.

Öğrencilerin eğitim öğretim yılı başında iş sağlığı ve güvenliği konusunu işlemeleri ile iş ekipmanlarının bakımını ve kontrollerini bilmesi arasında anlamlı farklılıklar bulunmaktadır ($p<0.05$). Dönem başında atölye dersinde iş sağlığı ve güvenliği ile başlanması, öğrencilerin hem daha çok dikkatini çekeceğinden hem de konunun ne kadar önemli olduğunu anlamalarına yardımcı olmuş ve farkındalık artmıştır.

Katılımcıların halen bir dersinin içeriğinde iş güvenliği anlatılması ile iş ekipmanlarının bakımını ve kontrollerini bilmesi arasında anlamlı bir farklılık bulunmuştur ($P<0,05$). Bu sonuç bize iş güvenliği ve sağlığı konusunun dahi herhangi bir derste anlatılmasının yararlı olduğunu göstermektedir.

Katılımcıların hangi dersinin içeriğinde iş güvenliği anlatılması ile iş ekipmanlarının bakımını ve kontrollerini bilmesi arasında anlamlı bir farklılık bulunmuştur ($P<0,05$). Bu sonuç bize iş güvenliği ve sağlığı konusunun özellikle uygulama imkanı olan atölye ve staj ortamında anlatılmasının iş ekipmanlarının bakımı ve kontrolleri açısından olumlu yönde etki yaptığını göstermiştir.

Katılımcıların cinsiyeti ile ilk yardım konusunda yeterlilik arasında anlamlı bir farklılık $P=0.775$ düzeyinde olduğu bulunamamıştır ($P<0,05$ olmalıdır).

Katılımcıların okudukları sınıf ile ilk yardım konusunda yeterlilik arasında anlamlı farklılık bulunmaktadır ($p<0,05$). 9. sınıf öğrencileri meslek lisesine yeni oldukları için farkındalıkları azdır. 10. sınıfta farkındalık azalmıştır. 11. sınıf ise farkındalığın en fazla olduğu sınıftır. 12. sınıfta farkındalık fazla fakat 11. sınıftan düşüktür. Bu sonuçlar 12. sınıf öğrencilerinin staj yaptıkları iş yerlerinde ilk yardım konusunun okuldakinden daha az önemsendiğini ortaya çıkarmıştır.

Öğrencilerin branşları ile ilk yardım konusunda yeterlilik arasında anlamlı farklılıklar bulunamamıştır. $P=0.054$ düzeyinde olduğu için anlamlı bir farklılık bulunamamıştır ($P<0,05$ olmalıdır). İlk yardım konusunun öğrencilerin okudukları bölümlere göre bir farkındalığın oluşmadığı ortaya çıkmıştır. Bölümlerde konunun eşit seviyelerde dile getirilip uygulandığı kanısı oluşmuştur.

Öğrencilerin iş sağlığı ve güvenliğinden haberdar olmaları ile ilk yardım konusunda yeterlilik arasında anlamlı farklılıklar bulunmaktadır ($p<0.05$). Atölye öğretmenlerinin öğrencileri iş sağlığı ve güvenliği konusunda bilgilendirmeleri, mesleki gelişim dersinde iş sağlığı ve güvenliğinin okutuluyor olması farkındalığı olumlu yönde arttırmıştır.

Öğrencilerin eğitim öğretim yılı başında iş sağlığı ve güvenliği konusunu işlemeleri ile ilk yardım konusunda yeterlilik arasında anlamlı farklılıklar bulunmaktadır ($p<0.05$). Dönem başında atölye dersinde iş sağlığı ve güvenliği ile başlanması, öğrencilerin hem daha çok dikkatini çekeceğinden hem de konunun ne kadar önemli olduğunu anlamalarına yardımcı olmuş ve farkındalık artmıştır.

Katılımcıların halen bir dersinin içeriğinde iş güvenliği anlatılması ile ilk yardım konusunda yeterlilik arasında anlamlı farklılıklar bulunmaktadır ($p<0.05$). İlk yardım konusunun derslerde işlenmesi öğrencileri olumlu yönde etkilemiştir.

Katılımcıların hangi dersinin içeriğinde iş güvenliği anlatılması ile ilk yardım konusunda yeterlilik arasında anlamlı farklılıklar bulunmaktadır ($p<0.05$). Bu sonuç bize iş güvenliği ve sağlığı konusunun özellikle uygulama imkanı olan atölye ve staj ortamında anlatılmasının ilkyardım konusu açısından olumlu yönde etki yaptığını göstermiştir.

Katılımcıların cinsiyeti ile yangın söndürme tüplerinin kullanılmasını bilmesi arasında anlamlı bir farklılık $P=0.922$ düzeyinde olduğu için bulunamamıştır ($P<0,05$ olmalıdır).

Katılımcıların okudukları sınıf ile yangın söndürme tüplerinin kullanılmasını bilmesi arasında anlamlı farklılıklar bulunmaktadır ($p<0,05$). 9. sınıf öğrencileri mesleki gelişim dersi gördükleri için farkındalığı 10. Sınıftakilerden fazladır. 10. sınıfta bu

farkındalık daha azalmıştır. 11.sınıf ise farkındalığın en fazla olduğu sınıftır. 12. sınıfta farkındalık 9. sınıftan fazla fakat 11. sınıftan düşüktür. Bu sonuçlar 12. sınıf öğrencilerinin staj yaptıkları iş yerlerinde yangın tüplerinin kullanılması konusunda pek uyarılmadıklarını ortaya çıkarmıştır.

Katılımcıların branşları ile yangın söndürme tüplerinin kullanılmasını bilmesi arasında anlamlı bir farklılık $P=0.144$ düzeyinde olduğu için bulunmamıştır ($P<0,05$ olmalıdır). Bütün bölümlerde yangın tüplerinin kullanılmasıyla alakalı yaklaşımın hemen hemen aynı olduğu ortaya çıkmıştır.

Öğrencilerin iş sağlığı ve güvenliğin den haberdar olmaları ile yangın söndürme tüplerinin kullanılmasını bilmesi arasında anlamlı farklılıklar bulunmaktadır ($p<0.05$). Atölye öğretmenlerinin öğrencileri iş sağlığı ve güvenliği konusunda bilgilendirmeleri, mesleki gelişim dersinde iş sağlığı ve güvenliğinin okutuluyor olması farkındalığı olumlu yönde arttırmıştır.

Öğrencilerin eğitim öğretim yılı başında iş sağlığı ve güvenliği konusunu işlemeleri ile yangın söndürme tüplerinin kullanılmasını bilmesi arasında anlamlı farklılıklar bulunmaktadır ($p<0.05$). Dönem başında atölye dersinde iş sağlığı ve güvenliği ile başlanması, öğrencilerin hem daha çok dikkatini çekeceğinden hem de konunun ne kadar önemli olduğunu anlamalarına yardımcı olmuş ve farkındalık artmıştır.

Katılımcıların halen bir dersinin içeriğinde iş güvenliği anlatılması ile yangın söndürme tüplerinin kullanılmasını bilmesi arasında anlamlı bir farklılık bulunmuştur ($P<0,05$). Bu sonuç bize iş güvenliği ve sağlığı konusunun işlenmesi yangın söndürme tüplerinin kullanılmasını bilmesini olumlu yönde etkilemiştir.

Katılımcıların hangi dersinin içeriğinde iş güvenliği anlatılması ile yangın söndürme tüplerinin kullanılmasını bilmesi arasında anlamlı bir farklılık bulunmuştur ($P<0,05$). Bu sonuç bize iş güvenliği ve sağlığı konusunun özellikle uygulama imkanı olan atölye ve staj ortamında anlatılmasının yangın söndürme tüplerinin kullanmasını bilmesi konusu açıkca olumlu yönde etkilediğini göstermiştir.

Katılımcıların cinsiyeti ile acil bir durumla karşılaştığında soğuk kanlı davranması arasında anlamlı bir farklılık $P=0.391$ düzeyinde olduğu için bulunamamıştır ($P<0,05$ olmalıdır).

Katılımcıların okudukları sınıf ile acil bir durumla karşılaştığında soğuk kanlı davranması arasında anlamlı farklılıklar bulunmaktadır ($p<0,05$). 9. sınıf öğrencileri henüz atölye ortamı görmedikleri için farkındalıkları azdır. 10. sınıfta bu farkındalık artmıştır. 11.sınıf ise farkındalığın en fazla olduğu sınıftır. 12.sınıfta farkındalık 10. sınıftan fazla fakat 11. sınıftan düşüktür. Bu sonuçlardan 12. sınıf öğrencilerinin staj yaptıkları iş yerlerinde acil durumlarda nasıl hareket edecekleri ile ilgili pek uygulama yapmadıkları anlaşılmaktadır.

Katılımcıların branşları ile acil bir durumla karşılaştığında soğuk kanlı davranması arasında anlamlı bir farklılık $P=0.170$ düzeyinde olduğu için bulunamamıştır ($P<0,05$ olmalıdır). Bölümlerdeki uygulamaların birbirinden farklı olmadığı ortaya çıkmıştır.

Öğrencilerin iş sağlığı ve güvenliğinden haberdar olmaları ile acil bir durumla karşılaştığında soğuk kanlı davranması arasında anlamlı farklılıklar bulunmaktadır ($p<0.05$). Atölye öğretmenlerinin öğrencileri iş sağlığı ve güvenliği konusunda bilgilendirmeleri, mesleki gelişim dersinde iş sağlığı ve güvenliğinin okutuluyor olması farkındalığı olumlu yönde arttırmıştır.

Öğrencilerin eğitim öğretim yılı başında iş sağlığı ve güvenliği konusunu işlemeleri ile acil bir durumla karşılaştığında soğuk kanlı davranması arasında anlamlı farklılıklar bulunmaktadır ($p<0.05$). Dönem başında atölye derslerinde öğretmenlerin iş sağlığı ve güvenliği ile başlaması, öğrencilerin farkındalığını olumlu yönde etkilemiştir.

Katılımcıların halen bir dersinin içeriğinde iş güvenliği anlatılması ile acil bir durumla karşılaştığında soğuk kanlı davranması arasında anlamlı bir farklılık bulunmuştur ($P<0,05$). Bu sonuç herhangi bir dersin içeriğinde iş güvenliği ve sağlığının okutulmasının bile olumlu yönde katkı sağladığını ortaya çıkarmıştır.

Katılımcıların hangi dersinde iş güvenliği anlatıldığı ile acil bir durumla karşılaştığında soğuk kanlı davranması arasında anlamlı bir farklılık bulunmuştur

($P<0,05$). Bu sonuç özellikle uygulama imkanları olan atölye ve staj ortamlarında konunun işlenmesi ve uygulanmasının farkındalığı olumlu yönde etkilediğini göstermiştir.

Katılımcıların cinsiyeti ile her yıl en az bir kere tatbikatlara katılması arasında anlamlı bir farklılık $P=0.912$ düzeyinde olduğu için bulunamamıştır ($P<0,05$ olmalıdır).

Katılımcıların okudukları sınıf ile her yıl en az bir kere tatbikatlara katılması arasında anlamlı farklılıklar bulunmaktadır ($p<0,05$). 9.sınıf öğrencileri henüz atölye ortamı görmedikleri için farkındalıkları azdır. 10. sınıfta bu farkındalık artmıştır. 11.sınıf ise farkındalığın en fazla olduğu sınıftır. 12.sınıfta farkındalık 10. sınıftan fazla fakat 11. sınıftan düşüktür. Bu sonuçlar 12.sınıf öğrencilerinin staj yaptıkları iş yerlerinde tatbikatlar konusunda pek uyarılmadıklarını ortaya çıkarmıştır.

Öğrencilerin branşları ile her yıl en az bir kere tatbikatlara katılması arasında anlamlı farklılıklar $P=0.078$ düzeyinde olduğu için bulunamamıştır ($P<0,05$ olmalıdır). Tatbikatlarla ilgili uygulamaların bütün branşlarda aynı seviyelerde önemsendiği ortaya çıkmıştır.

Öğrencilerin iş sağlığı ve güvenliğinden haberdar olmaları ile her yıl en az bir kere tatbikatlara katılması arasında anlamlı farklılıklar bulunmaktadır ($p<0.05$). Atölye öğretmenlerinin öğrencileri iş sağlığı ve güvenliği konusunda bilgilendirmeleri, mesleki gelişim dersinde iş sağlığı ve güvenliğinin okutuluyor olması farkındalığı olumlu yönde arttırmıştır.

Öğrencilerin eğitim öğretim yılı başında iş sağlığı ve güvenliği konusunu işlemeleri ile her yıl en az bir kere tatbikatlara katılması arasında anlamlı farklılıklar bulunmaktadır ($p<0.05$). Dönem başında atölye dersinde iş sağlığı ve güvenliği ile başlanması, öğrencilerin hem daha çok dikkatini çekeceğinden hem de konunun ne kadar önemli olduğunu anlamalarına yardımcı olmuş ve farkındalık artmıştır.

Katılımcıların halen bir dersinin içeriğinde iş güvenliği anlatılması ile her yıl en az bir kere tatbikatlara katılması arasında anlamlı bir farklılık bulunmaktadır ($P<0,05$). Bu sonuç bize iş güvenliği ve sağlığı anlatılırken tatbikatlar konusunda öğrencilerin olumlu yönde farkındalık kazandıklarını ortaya çıkarmıştır.

Katılımcıların halen bir dersinin içeriğinde iş güvenliği anlatılması ile her yıl en az bir kere tatbikatlara katılması arasında anlamlı bir farklılık bulunmaktadır ($P<0,05$). Bu sonuç bize iş güvenliği ve sağlığı anlatılırken tatbikatlar konusunda öğrencilerin olumlu yönde farkındalık kazandıklarını ortaya çıkarmıştır. Özellikle uygulama imkanı sağlayan atölye derslerinde ve sataj yerinde farkındalığın daha fazla olduğunu görmekteyiz.

Katılımcıların cinsiyeti ile meydana gelen küçük veya büyük kazaları haber vermesi arasında anlamlı bir farklılık $P=0.762$ düzeyinde olduğu için bulunamamıştır ($P<0,05$ olmalıdır).

Katılımcıların okudukları sınıf ile meydana gelen küçük veya büyük kazaları haber vermesi arasında anlamlı farklılıklar bulunmaktadır ($p<0,05$). 9. sınıf öğrencileri henüz atölye ortamı görmedikleri için farkındalıkları azdır. 10. sınıfta bu farkındalık artmıştır. 11. sınıf ise farkındalığın en fazla olduğu sınıftır.12. sınıfta farkındalık 10. sınıftan fazla fakat 11. sınıftan düşüktür.Bu sonuçlar 12.sınıf öğrencilerinin staj yaptıkları iş yerlerinde meydana gelen kazaları haber vermeleri konusunda pek uyarılmadıkları ortaya çıkmıştır.

Öğrencilerin branşları ile meydana gelen küçük veya büyük kazaları haber vermesi arasında anlamlı farklılıklar bulunmaktadır ($p<0,05$). Henüz atölye ortamı görmemiş “Diğer” diye tanımladığımız 9. sınıflarda farkındalığın oldukça düşük olduğunu görmekteyiz. Atölye ortamında büyük ölçekli makinaların olduğu, mobilya-dekorasyon/ağaç işleri teknolojisi bölümünün öğrencilerinin farkındalığının en yüksek olduğunu görmekteyiz. Bu bölümdeki öğretmenlerinde öğrencileri kaza yapmasın diye daha çok ikaz ettikleri , meydana gelen kazaların haber verilmesi konusunda öğrencileriyle daha çok diyalog halinde oldukları unutulmamalıdır. Atölye ortamında elektrikle çalışıldığı için elektrik-elektronik teknoloji öğrencilerinin elektriğin tehlikelerine ve kazaların haber verilmesi konusunda , daha çok kaba el aletleriyle öğrenim gören otomotiv/motorlu araçlar teknolojisi öğrencilerine göre farkındalıkları yüksek çıkmıştır.

Öğrencilerin iş sağlığı ve güvenliğin den haberdar olmaları ile meydana gelen küçük veya büyük kazaları haber vermesi arasında anlamlı farklılıklar bulunmaktadır

($p < 0.05$). Atölye öğretmenlerinin öğrencileri iş sağlığı ve güvenliği konusunda bilgilendirmeleri, mesleki gelişim dersinde iş sağlığı ve güvenliğinin okutuluyor olması farkındalığı olumlu yönde arttırmıştır.

Öğrencilerin eğitim öğretim yılı başında iş sağlığı ve güvenliği konusunu işlemeleri ile meydana gelen küçük veya büyük kazaları haber vermesi arasında anlamlı farklılıklar bulunmaktadır ($p < 0.05$). Dönem başında atölye dersinde iş sağlığı ve güvenliği ile başlanması, öğrencilerin hem daha çok dikkatini çekeceğinden hem de konunun ne kadar önemli olduğunu anlamalarına yardımcı olmuş ve farkındalık artmıştır.

Katılımcıların halen bir dersinin içeriğinde iş güvenliği anlatılması ile meydana gelen küçük veya büyük kazaları haber vermesi arasında anlamlı bir farklılık bulunmuştur ($P < 0,05$). Bu sonuç bize iş güvenliği ve sağlığı konusunun işlenmiş olmasının bile farkındalığı olumlu yönde etkilediğini göstermektedir.

Katılımcıların hangi dersinin içeriğinde iş güvenliği anlatıldığı ile meydana gelen küçük veya büyük kazaları haber vermesi arasında anlamlı bir farklılık bulunmuştur ($P < 0,05$). Bu sonuç bize iş güvenliği ve sağlığı konusunun atölye dersi ve staj yerinde işlenmiş olmasının farkındalığı olumlu yönde etkilediğini göstermektedir.

Katılımcıların cinsiyeti ile sağlık güvenlik işaretlerinin ne anlama geldiğini bilmesi arasında anlamlı bir farklılık $P=0.762$ düzeyinde olduğu için bulunamamıştır ($P < 0, 05$ olmalıdır).

Katılımcıların okudukları sınıf ile sağlık güvenlik işaretlerinin ne anlama geldiğini bilmesi arasında anlamlı farklılıklar $P=0.221$ düzeyinde olduğu için bulunamamıştır ($P < 0,05$ olmalıdır).

Öğrencilerin branşları ile sağlık güvenlik işaretlerinin ne anlama geldiğini bilmesi arasında anlamlı farklılıklar $P=0.551$ düzeyinde olduğu için bulunamamıştır ($P < 0,05$ olmalıdır).

Öğrencilerin iş sağlığı ve güvenliğinden haberdar olmaları ile sağlık güvenlik işaretlerinin ne anlama geldiğini bilmesi arasında anlamlı farklılıklar bulunmaktadır ($p < 0.05$). Atölye öğretmenlerinin öğrencileri iş sağlığı ve güvenliği konusunda

bilgilendirmeleri, mesleki gelişim dersinde iş sağlığı ve güvenliğinin okutuluyor olması farkındalığı olumlu yönde arttırmıştır.

Öğrencilerin eğitim öğretim yılı başında iş sağlığı ve güvenliği konusunu işlemeleri ile sağlık güvenlik işaretlerinin ne anlama geldiğini bilmesi arasında anlamlı farklılıklar bulunmaktadır ($p<0.05$). Dönem başında atölye dersinde iş sağlığı ve güvenliği ile başlanması, öğrencilerin hem daha çok dikkatini çekeceğinden hem de konunun ne kadar önemli olduğunu anlamalarına yardımcı olmuş ve farkındalık artmıştır.

Katılımcıların halen bir dersinin içeriğinde iş güvenliği anlatılması ile sağlık güvenlik işaretlerinin ne anlama geldiğini bilmesi arasında anlamlı bir farklılık bulunmaktadır ($P<0, 05$). Bu sonuç iş güvenliği ve sağlığı konusunun herhangi bir dersin içinde anlatılmasının bile farkındalığı olumlu yönde etkilediğini göstermektedir.

Katılımcıların hangi dersin içeriğinde iş güvenliği anlatıldığı ile sağlık güvenlik işaretlerinin ne anlama geldiğini bilmesi arasında anlamlı bir farklılık bulunmaktadır ($P<0,05$). Bu sonuç iş güvenliği ve sağlığı konusunun özellikle atölye dersinin içinde anlatılmasının ve satj yapılan yerde anlatılmasının farkındalığı olumlu yönde etkilediğini göstermektedir.

Katılımcıların cinsiyeti ve staj ile alakalı haklarını bilmesi arasında anlamlı bir farklılık $P=0.890$ düzeyinde olduğu için bulunamamıştır ($P<0,05$ olmalıdır).

Katılımcıların okudukları sınıf ve staj ile alakalı haklarını bilmesi arasında anlamlı farklılıklar bulunmaktadır ($p<0,05$). 9.sınıf öğrencileri henüz atölye ortamı görmedikleri için farkındalıkları azdır. 10. sınıfta bu farkındalık artmıştır. 11.sınıf ise farkındalığın en fazla olduğu sınıftır. 12. sınıfta farkındalık 10. sınıftan fazla fakat 11. sınıftan düşüktür.

Öğrencilerin branşları ve staj ile alakalı haklarını bilmesi arasında anlamlı farklılıklar bulunmaktadır ($p<0.05$). Henüz atölye ortamı görmemiş “Diğer” diye tanımladığımız

9. sınıflarda farkındalığın oldukça düşük olduğunu görmekteyiz. otomotiv/motorlu araçlar teknolojisi öğrencilerinin kurumsal yerlerde staj yapıları sebebiyle farkındalıkları daha fazladır. Elektrik-elektronik teknoloji öğrencilerinin elektrik gibi çok tehlikeli işlerde çalışmalarına rağmen, çok kurumsal olmayan yerlerde staj yapmaları sebebiyle farkındalıkları daha az çıkmıştır. Mobilya-dekorasyon/ağaç İşleri teknolojisi bölümünün öğrencilerinin stajlarını genellikle okulda ve etrafındaki işyerlerinde yapmalarından dolayı farkındalıkları daha az çıkmıştır.

Öğrencilerin iş sağlığı ve güvenliğinden haberdar olmaları ve staj ile alakalı haklarını bilmesi arasında anlamlı farklılıklar bulunmaktadır ($p<0.05$). Atölye öğretmenlerinin öğrencileri iş sağlığı ve güvenliği konusunda bilgilendirmeleri, mesleki gelişim dersinde iş sağlığı ve güvenliğinin okutuluyor olması farkındalığı olumlu yönde arttırmıştır.

Öğrencilerin eğitim öğretim yılı başında iş sağlığı ve güvenliği konusunu işlemeleri ve staj ile alakalı haklarını bilmesi arasında anlamlı farklılıklar bulunmaktadır ($p<0.05$). Dönem başında atölye dersinde iş sağlığı ve güvenliği ile başlanması, öğrencilerin hem daha çok dikkatini çekeceğinden hem de konunun ne kadar önemli olduğunu anlamalarına yardımcı olmuş ve farkındalık artmıştır.

Katılımcıların halen bir dersinin içeriğinde iş güvenliği anlatılması ve staj ile alakalı haklarını bilmesi arasında anlamlı bir farklılık $P=0.052$ düzeyinde olduğu için bulunamamıştır ($P<0,05$ olmalıdır). Bu sonuç bize iş güvenliği ve sağlığı adı altında bir ders olması gerektiğini ve sürekli okutulması gerektiğini bir defa daha göstermiştir.

Katılımcıların cinsiyeti ile elle taşınması gereken bir malzemeyi en doğru nasıl taşınacağını bilmesi arasında anlamlı bir farklılık $P=0.471$ düzeyinde olduğu için bulunamamıştır ($P<0,05$ olmalıdır).

Katılımcıların okudukları sınıf ile elle taşınması gereken bir malzemeyi en doğru nasıl taşınacağını bilmesi arasında anlamlı farklılıklar bulunmaktadır ($p<0,05$). 9.sınıf öğrencileri henüz atölye ortamı görmedikleri için farkındalıkları azdır. 10. sınıfta bu farkındalık artmıştır. 11.sınıf ise farkındalığın en fazla olduğu sınıftır. 12.sınıfta farkındalık 10.sınıftan fazla fakat 11. sınıftan düşüktür. Bu sonuçlar 12.sınıf

öğrencilerinin staj yaptıkları iş yerlerinde elle taşıma konusunda pek uyarılmadıklarını ortaya çıkarmıştır.

Öğrencilerin branşları ile elle taşınması gereken bir malzemeyi en doğru nasıl taşınacağını bilmesi arasında anlamlı farklılıklar bulunmaktadır ($p<0.05$). Henüz atölye ortamı görmemiş “Diğer” diye tanımladığımız 9.sınıflarda farkındalığın oldukça düşük olduğunu görmekteyiz. Atölye ortamında büyük ölçekli makinaların olduğu, mobilya-dekorasyon/ağaç işleri teknolojisi bölümünün öğrencilerinin farkındalığının en yüksek olduğunu görmekteyiz. Bu bölümdeki öğretmenlerinde öğrencileri kaza yapmasın diye daha çok ikaz ettikleri , alınması gereken tedbirler konusunda öğrencileriyle daha çok diyalog halinde oldukları unutulmamalıdır. Atölye ortamında elektrikle çalışıldığı için elektrik-elektronik teknoloji öğrencilerinin elektriğin tehlikelerine ve alınması gereken önlemler konusunda , daha çok kaba el aletleriyle öğrenim gören otomotiv/motorlu araçlar teknolojisi öğrencilerine göre farkındalıkları yüksek çıkmıştır.

Öğrencilerin iş sağlığı ve güvenliğinden haberdar olmaları ile elle taşınması gereken bir malzemeyi en doğru nasıl taşınacağını bilmesi arasında anlamlı farklılıklar bulunmaktadır ($p<0.05$). Atölye öğretmenlerinin öğrencileri iş sağlığı ve güvenliği konusunda bilgilendirmeleri, mesleki gelişim dersinde iş sağlığı ve güvenliğinin okutuluyor olması farkındalığı olumlu yönde arttırmıştır.

Öğrencilerin eğitim öğretim yılı başında iş sağlığı ve güvenliği konusunu işlemeleri ile elle taşınması gereken bir malzemeyi en doğru nasıl taşınacağını bilmesi arasında anlamlı farklılıklar bulunmaktadır ($p<0.05$). Dönem başında atölye dersinde iş sağlığı ve güvenliği ile başlanması, öğrencilerin hem daha çok dikkatini çekeceğinden hem de konunun ne kadar önemli olduğunu anlamalarına yardımcı olmuş ve farkındalık artmıştır.

Katılımcıların halen bir dersinin içeriğinde iş güvenliği anlatılması ile elle taşınması gereken bir malzemeyi en doğru nasıl taşınacağını bilmesi arasında anlamlı bir farklılık bulunmuştur ($P<0,05$). İş güvenliği ve sağlığı ile ilgili konuların herhangi bir ders içerisinde anlatılsa dahi olumlu yönde farkındalık oluşturduğunu göstermektedir.

Katılımcıların hangi dersinin içeriğinde iş güvenliği anlatılması ile elle taşınması gereken bir malzemeyi en doğru nasıl taşınacağını bilmesi arasında anlamlı bir farklılık bulunmuştur ($P<0,05$). İş güvenliği ve sağlığı ile ilgili konuların özellikle uygulama ortamı olan atölye dersi içerisinde ve staj yerinde anlatılmasının olumlu yönde farkındalık oluşturduğunu göstermektedir.

Katılımcıların cinsiyeti ile hangi el aletinin nerede ve ne zaman kullanılacağını bilmesi arasında anlamlı bir farklılık $P=0.282$ düzeyinde olduğu için bulunamamıştır ($P<0,05$ olmalıdır).

Katılımcıların okudukları sınıf ile hangi el aletinin nerede ve ne zaman kullanılacağını bilmesi arasında anlamlı farklılıklar bulunmaktadır ($p<0,05$). 9.sınıf öğrencileri henüz atölye ortamı görmedikleri için farkındalıkları azdır.10. sınıfta bu farkındalık artmıştır. 11.sınıf ise farkındalığın en fazla olduğu sınıftır.12. sınıfta farkındalık 10. sınıftan fazla fakat 11. sınıftan düşüktür. Meslek liselerindeki uygulama dersleri olan atölye derslerinin ne kadar yararlı olduğunu yukarıdaki sonuçlarda desteklemektedir.

Öğrencilerin branşları ile hangi el aletinin nerede ve ne zaman kullanılacağını bilmesi arasında anlamlı farklılıklar bulunmaktadır ($p<0,05$). Henüz atölye ortamı görmemiş “Diğer” diye tanımladığımız 9. sınıflarda farkındalığın oldukça düşük olduğunu görmekteyiz. Mobilya-dekorasyon/ağaç işleri teknolojisi bölümünün öğrencilerinin el aletleriyle daha çok çalıştıkları için farkındalığının en yüksek olduğunu görmekteyiz. Atölye ortamında elektrikle çalışıldığı için elektrik-elektronik teknoloji öğrencilerinin el aletlerini, otomotiv/motorlu araçlar teknolojisi öğrencilerine göre daha çok kullandıkları için farkındalıkları yüksek çıkmıştır.

Öğrencilerin iş sağlığı ve güvenliğinden haberdar olmaları ile hangi el aletinin nerede ve ne zaman kullanılacağını bilmesi arasında anlamlı farklılıklar bulunmaktadır ($p<0,05$). Atölye öğretmenlerinin öğrencileri iş sağlığı ve güvenliği konusunda bilgilendirmeleri, mesleki gelişim dersinde iş sağlığı ve güvenliğinin okutuluyor olması farkındalığı olumlu yönde arttırmıştır.

Öğrencilerin eğitim öğretim yılı başında iş sağlığı ve güvenliği konusunu işlemeleri ile hangi el aletinin nerede ve ne zaman kullanılacağını bilmesi arasında anlamlı

farklılıklar bulunmaktadır ($p<0.05$). Dönem başında atölye dersinde iş sağlığı ve güvenliği ile başlanması, öğrencilerin hem daha çok dikkatini çekeceğinden hem de konunun ne kadar önemli olduğunu anlamalarına yardımcı olmuş ve farkındalık artmıştır.

Katılımcıların halen bir dersinin içeriğinde iş güvenliği anlatılması ile hangi el aletinin nerede ve ne zaman kullanılacağını bilmesi arasında anlamlı bir farklılık bulunmaktadır ($P<0,05$ olmalıdır). Bu sonuç bize iş güvenliği ve sağlığı konularının herhangi bir dersin içerisinde okutulsa bile olumlu yönde farkındalık yarattığını göstermektedir.

Katılımcıların hangi dersinin içeriğinde iş güvenliği anlatılması ile hangi el aletinin nerede ve ne zaman kullanılacağını bilmesi arasında anlamlı bir farklılık bulunmaktadır ($P<0,05$ olmalıdır). Bu sonuç bize iş güvenliği ve sağlığı konularının özellikle uygulamalı derslerin içinde anlatılıp uygulandığında farkındalığı olumlu etkilediğini göstermiştir.

Araştırmanın yapıldığı İstanbul Kartal Atalar Mesleki Teknik Okulunda çalışan teknik öğretmenlerden on beş tanesi İş Güvenliği uzmanıdır. Bu sebeple iş sağlığı ve güvenliği ile alakalı çıkan kanun ve yönetmelikler yakından takip edilip uygulanmaya çalışılmaktadır. Son iki yıldır eğitim öğretim yılı başlarken özellikle atölye derslerinde iş sağlığı ve güvenliği anlatılmaktadır.

5. 2 ÖNERİLER

İş sağlığı ve güvenliği bütün dünyada önemli bir olgudur. İnsanoğlu yaşamak için üretmek, üretmek için ise çalışmak zorundadır. Çalışma sistemlerinin ve koşullarının insana değer veren bir alt yapısının olması gerekmektedir. Çalışma kültürünün temel insan haklarına dayanarak şekillenmesi gerekmektedir. Bu nedenlerdendir ki ülkelerin gelişmişlik seviyeleri meydana gelen iş kazaları ve meslek hastalıkları sayıları ile oranlanır olmuştur. İş kazalarının ve meslek hastalıklarının önlebilmesi için ülkemizde de 6331 sayılı müstakil bir iş sağlığı ve güvenliği yasası çıkarılmıştır. Bu yasayla birlikte bir iş sağlığı ve güvenliği kültüründen daha sık sözedilir oldu.

İş sağlığı ve güvenliği kültürü sanayileşmiş gelişmiş ülkelerde belli aşamalardan süzülerek oluşmuş bir olgudur. Zamanla biriken değerlerden bir çalışma kültürü oluşturulmuş, iş sağlığı ve gvenliğide bu olguların en başında yerini almıştır. Çünkü insan hayatından daha değerli bir olgu yoktur.

Ülkemizde iş sağlığı ve güvenliğinde olumlu anlamda farkındalık yaratmak için yapılması gereken en önemli hareket eğitimin süreçlerinin her seviyesine iş sağlığı ve güvenliği eğitimini yerleştirmek olacaktır.

Bir kültürden bahsetmek için o farkındalığın toplumun her seviyesinde kabul görmesi ve haberdar olunması gerekmektedir. Bunun en hızlı yolu ise eğitimden geçmektedir.

Anaokulundan başlamak üzere temel güvenlik ve acil durumlarla başedebilme eğimleri verilmelidir.

Çalışma hayatına direkt kalifiye eleman yetiştiren meslek liselerinde ise iş sağlığı ve güvenliği temel bir ders olarak okutulmalıdır.

şu an meslek liselerinde mesleki gelişim dersinin içeriğinde sadece bir modülde iş sağlığı ve güvenliği okutulmaktadır. Diğer derslerin içeriğinde ise maalesef iş sağlığı ve güvenliğine hiç yer verilmemiştir.

Uygulama derslerine verilen genel adı ile atölye deslerinde teknik öğretmenler öğrencilerin kazaya uğramamaları için temel güvenlik ve disiplin kurallarını anlatmakta ve öğrencilerin farkındalıklarını arttırmaya çalışmaktadırlar. Yapılan bu çalışma bireysel olduğu için farklılıklar arz etmektedir. Öğrenciler iş sağlığı ve güvenliği konusunda sınava tabi tutulmamaktadır. İş sağlığı ve güvenliği kurallarına uyup uymamak bir ayır edici özellik olarak ön plana çıkarılmamaktadır. Uyanla uymayanı ayırdedici bir mekanizma bulunmamaktadır.

Özellikle uygulama derslerindeki not baremlerine iş güvenliği ve sağlığı kurallarına uyma eklenmelidir. Uygulama derslerinde; süre, uygun malzeme seçimi, işi doğru yapma, teorik bilgi, tertip düzen gibi not baremleri bulunmektedir. Bu not baremlerine kaç puan verileceği heryıl sene başı atölye öğretmenleri zümre toplantılarında kararlaştırılır ve her ğretmen tarafından alınan karara uygun uygulama yapılır. Not

bareminde iş güvenliğinden söz edilmemektedir. Güvenli iş yapma ayırddedici bir özellik olarak bulunmamaktadır. Herhangi bir not karşılığında bulunmamaktadır.

Uygulama derslerinde güvenli iş yapma veya iş sağlığı ve güvenliği prensiplerine uyarak iş yapma not baremi eklenmiş ve olumlu yada olumsuz tutumlara göre not karşılığı olmalıdır. Bu not ise en az yüz üzerinden otuz gibi toplamda alınacak notu olumlu yada olumsuz etkileme gücüne sahip bir oranda olmalıdır. Meslek lisesi öğrencileri üzerinde olumlu yönde bir algı değişimine sebebiyet verme olasılığı oldukça yüksek olacaktır. Öğrencilerimiz genelde sonuç odaklı davrandıkları için bu farklılık kesinlikle olumlu yönde bir değişim meydana getirecektir.

Staja giden öğrencilerimize gidecekleri iş yerleriyle alakalı temel iş sağlığı ve güvenliği eğitimleri, staj başlamadan okulda verilmelidir. Öğrenciler bu konulardan sınava tabi tutulmalı, yeterli notu alamamış öğrencilere bu eğitim tekrarlanmalıdır. Alınan bu notların öğrencilerin staj notuna etkisinin olması da farkındalığı olumlu yönde etkileyecektir. Alınan eğitimlerle ilgili sertifikalar düzenlenmeli ve öğrenci o sertifikalarla staja yollanmalıdır.

Özellikle teknik öğretmenler başta olmak üzere öğretmenlere iş sağlığı ve güvenliği konusunda her yıl eğitim öğretim başlamadan önce seminer döneminde farkındalık eğitimi verilmelidir. Birçok öğrenci için rol model olan öğretmenlerimizin tutum ve davranışları bu konuda da çok büyük önem arz etmektedir. Öğretmenlerimizin yetiştikleri üniversitelerde de iş sağlığı ve güvenliği bir ders olarak okutulmalıdır.

Okullarımızda okuyan bütün öğrencilerimiz iş sağlığı ve güvenliği yasası şemsiyesi altına alınmalıdır. Kanunun uygulamaya girmesiyle okullarımızda çalışan öğretmen ve diğer sigortalı personel ile staja giden öğrenciler kanundan yararlanabileceklerdir. Ama çoğunluğu oluşturan diğer öğrenciler kanundan yararlanamayacaktır. Bu uygulama genel insani değerlere aykırıdır. Yaptığımız araştırmamızda da özellikle dokuzuncu ve onuncu sınıf öğrencilerinin farkındalık sonuçları olumsuz çıkmıştır. Onbirinci ve staja giden onikinci sınıf , yani bu kanundan yararlanan öğrencilerin farkındalıkları ise daha olumlu çıkmıştır. Bu da esas itibariyle dokuz ve onuncu sınıf öğrencilerinin daha çok riskli guruba girdiğini ortaya çıkarmıştır.

KAYNAKLAR

- [1]Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi Fırat University Journal of Social Science Cilt: 12, Sayı: 2, Sayfa: 299-312, ELAZIĞ-2002.
- [2]http://www.ilo.org/public/turkish/region/eurpro/ankara/about/ilo_amac.htm- Erişim tarihi 19/04/2015.
- [3]Uygun,S.,2010,Eğitimin.tarihsel.temelleri,<http://www.selcukuygun.com/site/?p=2>.
- [4]Keskinkılıç , K.2006 , Eğitim bilimine giriş, sempati yay.
- [5]TİKA (2000). Moğalstandaki Türk Anıtları Projesi 2000 Yılı Çalışmaları. Ankara: Türk İşbirliği ve Kalkınma Dairesi Başkanlığı.
- [6]Akyüz , Y. (2006). Türk Eğitim Tarihi (M.Ö. 1000-M.S. 2006). Ankara: Pegem Yayıncılık.
- [7]Akyüz ,Y., 1982a, Farabi'nin Türk ve Dünya Eğitim Tarihindeki yeri.Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi Cilt: 15 Sayı: 2.
- [8]Taşkın, Ü., 2008,Klâsik Dönem Osmanlı Eğitim Kurumları . Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi, Sayı 3.
- [9]Ürekli,F., 2002, Tanzimat Dönemi Osmanlı Eğitim Sistemi ve Kurumları, Manas Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi ISBN: 9967-20-615-2.
- [10]Uygun, S., “Ortaöğretim Sosyal Alanlar Bölümünde Okuyan Öğretmen Adaylarının Mesleğe Yönelik Duyarlılıkları”, Uluslararası Sosyal Bilimler Eğitimi Sempozyumu (14- 16 Mayıs 2008). Çanakkale, 187-192, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yayını, (2008).
- [11]Karagözoğlu, G.,1985, Atatürk'ün Eğitim Savaşı, Atatürk Araştırma Merkezleri Dergisi, Sayı 4,Cilt II.
- [12]Demirtaş, B., 2008, Atatürk Döneminde Eğitim Alanında Yaşanan Gelişmeler, Akademik Bakış Cilt 1, Sayı 2.

- [13]<http://mtegm.meb.gov.tr/www/tarihcemiz/icerik/20-> Erişim Tarihi 17/04/2015
- [14]TİSK. (2005) Türkiye’de ve Dünyada Mesleki Eğitim, TİSK Yayınları.
- [15]Yörük, S. ve Diğerleri (2002). Bilgi Toplumu ve Türkiye’de Mesleki Eğitim.
- [16]http://mtegm.meb.gov.tr/dosyalar/MTE_Strateji_Belgesi_ve_Eylem_Plani_TASLAK_10.05.2013.pdf .
- [17]Altın ve Diğerleri (2007). Gelişmiş Ülkelerin Mesleki Eğitim Sistemleri ve Türkiye.
- [18]Anapa, 2008: 13,14 akt. TİSK, Türkiye’ de ve Dünyada Mesleki Eğitim, Ankara, 1997: 65,66 .
- [19]MEB Araştırma ve Geliştirme Dairesi Başkanlığı, 2006: 5 akt. Keating, Medrich, Volkoff, ve Perry, 2002.
- [20]Foster, H. (2005). Personal Communication on the Effect of Size of the Location of Vocational Schools in Germany. December, 13, 2005.
- [21]Arnold, R. ve Münch, J. (1996). Questions and Answers on the Dual System of Vocational Training in Germany. Federal Ministry of Education, Science, Research and Technology. Bonn. Germany.
- [22]Keating, J., Medrich, E., Volkoff, V. & Perry, J. (2002). Comparative Study of Vocational Education and Training Systems. NCVET. Kensington Park: Australia.
- [23]Aypay, A. (2003). Türkiye’de Meslek Yüksekokulları. Yayımlanmamış Araştırma Raporu. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitim Fakültesi. Çanakkale.
- [24]Şimşek, A. (1999). Türkiye’de Mesleki ve Teknik Eğitimin Yeniden Yapılandırılması.
- [25]McQuay, P. (2001). A Discussion Paper on Vocational Technical Education in the United States of America. Paper Prepared for the European Union.
- [26]Dokuzuncu Kalkınma Planı (2006). Mükerrer Resmî Gazete Sayı: 26215 sayfa 40,84. <http://ekutup.dpt.gov.tr/plan/plan9.pdf> -Erisim Tarihi: 17.04. 2015.

- [27]Altın, R. (2007) Mesleki Eğitim Sisteminde Yeni Eğilimler ve Moduler Sistem, (<http://www.megep.meb.gov.tr/megep/genel/kitap/meslekiegitimiyeni.pdf>) -Erişim Tarihi: 17.04. 2015.
- [28]Anapa, S. (2008). Avrupa Birliği'ne Uyum Sürecinde Türkiye'de Mesleki ve Teknik Eğitim. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- [29]<http://gundem.milliyet.com.tr/katsayi.kalkti.ama.basarigelmedi/gundem/gundemd etay/19.08.2012/1583185/default.htm>.
- [30]Koç Holding Meslek Lisesi Memleket Meselesi Projesi 'Mesleki ve Teknik Eğitimde Güncellenmiş Durum Analizi' (2012)
- [31]Bilir N., Yıldız A.N. (2004), İş Sağlığı ve Güvenliği, Hacettepe Üniversitesi Yayınları. Binici, H. ve Arı, N. (2004). Mesleki ve Teknik Eğitimde Arayışlar. Ankara: Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi, Cilt 24, Sayı 3.
- [32]Mert, Vedat Reha (2002), "İş Sağlığı ve Güvenliği Hizmetlerinde Yeni Hedefler"; TİSK İşveren Dergisi.
- [33]Kuru, Onur (2000), "İş Sağlığı ve Güvenliğinde Yeni Oluşumlar", TİSK İşveren Dergisi.
- [34]Işıl, Bedri (1990), "Teknolojik Gelişmeler Açısından İş Sağlığı ve İş Güvenliği", İş Sağlığı ve İş Güvenliği Sempozyumu, Ankara.
- [35]Halloran, J. (1986), Personel and Human Resource Management, Prentice Hall.
- [36]Gerek, Nüvit (1988), Türkiye'de İş Sağlığı ve İş Güvenliği, Türk Metal Sendikası, Ankara, s.38-52.
- [37]Külahçıoğlu, Gürdal (1984), İş Güvenliği, Dokuz Eylül Üniversitesi, MühendislikMimarlık Fakültesi Basım Ünitesi, İzmir, s.45.
- [38]Erkan, Necmettin (1989), İşletmelerde İnsan Gücü Verimliliği İçin İşçi Sağlığı, İş Güvenliği, Kazalardan Korunma, Acil Yardım ve İlgili Mevzuat, Milli Produktivite Merkezi Yayınları, Yayın No: 384, Ankara, s.25.

- [39]Seyyar, Ali (2002), Sosyal Siyaset Terimleri, Beta Yayınları, İstanbul.
- [40]Akyiğit, Ercan (2006), İş Hukuku, Seçkin Yayınları, s.307.
- [41]Seyyar, Ali ve Selek Öz, Cihan (2007), İnsan Kaynakları Terimler Ansiklopedik Sözlük, Değişim Yayınları, Sakarya, s.192.
- [42]Akyüz, N. (1982). İş Güvenliği, Sakarya D.M.M Akademisi Ders Notları Sayı:28, Adapazarı.
- [43]Müngen, U. (2009). İş Güvenliği Ders Notu, İTÜ İnşaat Fakültesi Yapı İşletmesi Ana bilim Dalı, İstanbul.
- [44]Megep, (2005). İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği, Mesleki Eğitim ve Öğretim Sisteminin Güçlendirilmesi.
- [45]Özkılıç, Özlem (2005), İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetim Sistemi ve Risk Değerlendirme Metodolojileri, TİSK Yayınları, İstanbul.
- [46]Uslu, M. (2002). Kazaların Oluş Sebepleri, Bıçaklar Kitabevi, Ankara.
- [47]Berk, M., Önal, B. ve Güven R. (2011). Meslek Hastalıkları Rehberi, ÇSGB, İSGGM, Matsa Basımevi, Ankara.
- [48]Akadam, A. (2010). “İş Güvenliği Yönetim Sistemi ve Ford Otosan İnönü Fabrikasında Psikoteknik Değerlendirme Uygulaması”, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi.
- [49]Gerek, N. (2006). İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği, Anadolu Üniversitesi, Eskişehir
- [50]Yiğit, A. (2008). İş Güvenliği ve İş Sağlığı, Aktüel Yayınları, Bursa.
- [51]WHO, (Çevrimiçi) http://www.who.int/about/brochure_en.pdf, 12 Aralık 2013.3.
- [52]T.C.Başbakanlık Mevzuatı Geliştirme ve Yayın Genel Müdürlüğü, 15 Nisan 2015.

[53](http://www.ilo.org/public/turkish/region/eurpro/ankara/about/ilo_amac.htm-
Erişim tarihi 19/04/2015).

[54](<http://www.ilo.org/public/turkish/region/eurpro/ankara/about/sozlesmeler.htm>).

[55]şardan, H. Serdar (2005), Risk Değerlendirmesi ve OHSAS 18001, imento Müstahsilleri İşverenleri Sendikası, Ankara, s.23-36.

EKLER

İŞ GÜVENLİĞİ FARKINDALIĞININ TESPİTİ ANKETİ

Sevgili Öğrencilerim;

Bu araştırma "Mesleki Teknik ve Anadolu Teknik Liseleri öğrencilerinin İş Sağlığı ve Güvenliği Kültürü'ne Yaklaşımının"bilimsel olarak incelenmesini amaçlamaktadır.

Araştırma sonuçlarının geçerliliği ve güvenilirliği açısından bütün soruların okunup, cevaplandırılması büyük önem taşımaktadır. Sorulara verilecek gerçekçi ve samimi cevaplar da araştırmanın amacına ulaşmasında çok önemli bir etkidir.

Elde edilen veriler, bilimsel amaçlara uygun olarak toplu şekilde değerlendirilecektir ve araştırmanın dışında herhangi bir kişi ya da kuruluşa verilmeyecektir.

Araştırmaya ayırdığınız zaman ve sağladığınız katkıdan dolayı teşekkür ederiz. Çalışmalarınızda kolaylıklar dilerim.

DANIŞMAN

ARAŞTIRMACI

Yrd. Doç.Dr.Mustafa Yağımlı

Hüseyin Akbaba

I BÖLÜM: Genel Sorular

1. Cinsiyetiniz?

Kadın Erkek

2. Kaçınıcı sınıfta okumaktasınız ?

9 10 11 12

3. Branşınız ?

- Elektrik- Elektronik Teknolojisi
 Mobilya- Dekorasyon / Ağaç İşleri Teknolojisi
 Otomotiv/ Motorlu Araçlar Teknolojisi
 Diğer

4. Aşağıda size uygun olan seçeneği işaretleyiniz.

- İş Kanunundan ve İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunundan haberdarım
 Mesleki Gelişim Derslerinde halen İş Güvenliği Modülünü okuyorum
 Konu ile ilgili bir bilgim yok.

5. 9-10-11 ve 12 sınıf dönem başında ilk olarak iş güvenliği anlatılarak döneme başlanılmıştır.

- Evet
 Hayır

6. Halen bir dersinizin içeriğinde iş güvenliği anlatılmaktadır.

() Evet () Hayır

7. 6. Soruya cevabınız evetse aşağıda size uygun olanı işaretleyiniz.

- () Atölye derslerinde
() Mesleki gelişim dersinde
() Staj yaptığımız işyerinde
() Diğer

Aşağıdaki her cumleyi sırayla okuyarak kendinize en uygun olanı işaretleyiniz.

II. BÖLÜM: Varsayım Soruları

Aşağıdaki her cümleyi sırayla okuyarak kendinize en uygun olan düzeyin içine "X" koyarak işaretleyini

Eğitimde İş Güvenliği Kuramlarının Kullanımı İle İlgili Öz-Yeterlilik							
Okulda ;		Yeterli değilim	Biraz yeterliyim	Yeterliyim	Oldukça yeterliyim	Çok yeterliyim	
1	Atölye ortamındaki tehlikeleri tanımlar						
2	Tehlikeler için önceden pratik önlemler düşünür						
3	Kimsenin yardımına ihtiyaç duymadan tedbir alır						
4	Staj yapılan işletmelerdeki tehlikeleri tanımlar						
5	Herhangi bir Kişisel Koruyucu Donanımı tanır						
6	Atölyede malzemelerin yerleşimini yardım almadan en uygun şekilde yapar						
7	Atölye de elektrik panosunun yerini bilir.Gerektiğinde elektriği keser						
8	Atölye de uyulması gereken talimatlara uyar						
9	İş ekipmanlarının bakımını ve kontrollerini bilir						
10	İlk yardım konusunda yeterlidir						
11	Yangın söndürme tüplerinin kullanılmasını bilir						
12	Acil bir durumla karşılaştığımda soğuk kanlı davranır						
13	Her yıl en az bir kere tatbikatlara katılır						
14	Meydana gelen küçük-büyük kazalarını haber verir						
15	Sağlık güvenlik işaretlerinin ne anlama geldiğini bilir						
16	Staj ile alakalı haklarını bilir						
17	Elle taşınması gereken bir malzemeyi en doğru nasıl taşınacağını bilir						
18	Hangi el aletinin nerede ve ne zaman kullanılacağını bilir						

III. BÖLÜM: İş güvenliğine karşı tutumunuz.

1. Okulumuzda iş sağlığı ve güvenliği kurallarına önem verilir ve uymayanlar hakkında işlem yapılır.

() Asla () Bazen () Genellikle () Her zaman

2. Teknik Öğrenciler Mutlaka İş Güvenliği Eğitimi Almalı mıdır ?

() Gerek görmüyorum

() Almalılar

() Mutlaka Almaları Gerekir

3. En son ne zaman sağınızla ilgili bir gözetimden geçtiniz.(göz,kulak vb)

() Son 6 ay içerisinde

() Son 12 ay içerisinde

() Son 24 ay içerisinde

() İki yıldan daha uzun süre önce

4. Okuduğum okulda İdarecilerimin ve öğretmenlerimin İş güvenliği konusunda yetkin olduklarını bilirim ve gerekli önlemleri aldıklarını düşünürüm.

() Evet

() Hayır

IV. BÖLÜM:

1. Lütfen İş Sağlığı ve Güvenliği kültürü hakkında görüşleriniz varsa yazınız.

ÖZGEÇMİŞ

Adı Soyadı : Hüseyin Akbaba

Sürekli Adresi :Hürriyet Mah. Ozanlar Cad. Karlı Sok No:4 D:7 Yakacık

Kartal / İstanbul

Doğum Yeri ve Yılı :Karlıova-Bingöl / 1972

Yabancı Dili : İngilizce

İlk Öğretim : Dervişler İlkokulu / Adana

Orta Okul :Refika Halıcılar Ortaokulu / Adana

Lise :Karşıyaka Teknik Lisesi - Elektrik Bölümü / Adana

Lisans :Marmara Üniversitesi Teknik Eğitim Fakültesi – Elektrik Öğretmenliği / İstanbul 1995

Yüksek Lisans : Okan Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü İş Sağlığı ve Güvenliği

Tezsiz

İstanbul 2013

Çalışma Hayatı : 1995 –1997 Erzincan-Refahiye Ç.P.L

AtatürkÜnv.RefahiyeM.Y.O

1997 –1998 Ağrı-Doğubeyazıt Ç.P.L

1998 –2003 Erzincan Endüstri Meslek Lisesi

2003- 2006 İstanbul- Küçükyalı E.M.L

2006-2011 İstanbul-Kartal Şehit Öğretmen Hüseyin AğırmanE.M.L

Maltepe Üniv.M.Y.O

2011----- İstanbul-Kartal Atalar Mesleki Teknik Ve Anadolu L.